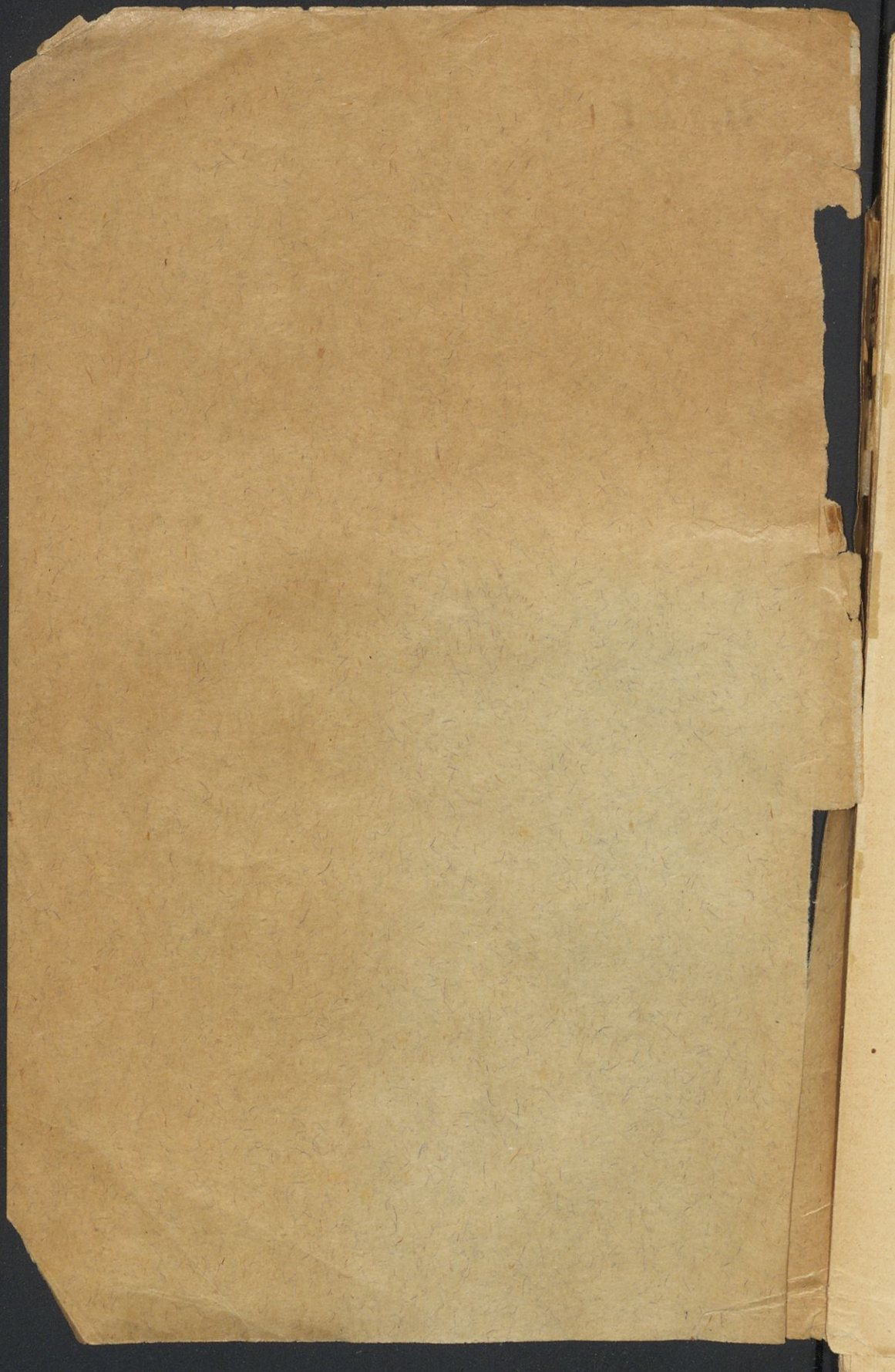

38348, VII, X, f

Grška slovnica.

Spisal

dr. Jos. Tominšek.

Kot učno knjigo potrdilo visoko c. kr. ministrstvo za
bogočastje in pouk dne 12. avgusta 1908, št. 34.975.

Cena 3 K.

V Ljubljani, 1908.

Založila „Katoliška Bukvarna“. — Natisnila „Katoliška tiskarna“.

Vse pravice pridržane.

0300344P5

Vsebina.

	Stran
Uvod: Grški jezik	1— 3
Prvi del: Glasoslovje	4—12
Grška pisava	4— 5
Posebnosti v izreki	5— 6
Pridih. Spiritus	6— 7
Naglas. Accentus	7— 9
Razdelitev konsonantov	9
Količina zlogov. Krčitev (Contractio)	10—11
Doglasje	11—12
Drugi del: Sklanja	12—41
Samostalnik in pridevnik	12—32
I. a-sklanja	14—16
II. o-sklanja	16—19
Pridevniki o/a-sklanje	17—18
Adiectiva contracta	18
Atiška o-sklanja	19
III. Mešana sklanja	19—30
Konsonantna debla	20—24
Vokalna debla	25—27
Posebne tvorbe (<i>ἄνθρωπος</i> itd., <i>παῖς</i> itd.)	27—30
Stopnjevanje pridevnikov	30—32
Prislov. Adverbium	32
Števniki. Numerale	32—35
Zaimki. Pronomen	35—41
Tretji del: Sprega	42—97
ω-sprega	42—76
Vokalna debla	43—62
Vzorci	44—53
Pregled glagolovih oblik	54—55
Časi. Tempora	55—57
Pregled osebil	57
Pomen časovnih debel	58
Naglas	58—59
Primnožek. Augmentum	59—60
Podvojba. Reduplicatio	60—61
Sestavljeni glagoli	61—62

	Stran
Konsonantna debela	62— 76
Verba muta	62— 70
Šibke tvorbe	65 - 67
Krepke tvorbe	67— 70
Verba liquida	70— 74
Mešane tvorbe	74— 76
Glagoli na -μτ. (Atematni glagoli)	76— 90
Glagoli na -μτ brez prezentovega privtika	77— 88
Glagoli na -νν-μτ	89— 90
Raznodedelski glagoli na -ω. (Verba anomala)	91— 96
Genera verbi v posebni rabi	96— 97
Četrti del: Skladnja	98—147
Spolnik	98— 99
Atributivna in predikativna umestba	99—100
Skladnost	100—102
Predikatova apozicija	102—103
Sklonoslovje	103—121
Akuzativ	103—107
Dativ	107—110
Genetiv	110—115
Skloni s predlogi. (Predlog)	116—121
Verbum infinitum	122—130
Infinitiv	122—125
Participium	125—129
Adiectivum verbale	129—130
Prosti stavek	130—133
Zloženi stavek	134—145
Priredje	134—136
Podredje	136—145
Odvisni vprašalniki	137—138
Odvisni pripovedniki	138—141
Odvisni zahtevalniki	141—142
Kondicionalni stavki	142—144
Stavki s kondicionalno vsebino	144—145
Oratio obliqua	145—146
Nikalnice	146—147
Peti del: Dodatki	148—158
Atiški koledar	148
Mera. Denar	148—149
Očrt Homerjevega stihoslovja in narečja	149—157
O Herodotovem narečju	157—158
Kazalo	161—176
Popravki in dostavki	177

Uvod.

Grški jezik.

1. Grki (latinski: *Graeci*) so se kot celoten narod imenovali Heleni (Héllenes); inorodce so nazivali nerazumno govoreče „brbljavce“ (bárbaroi; latinski: *barbari*). Središče grških bivališč je bilo Egejsko morje, na čigar evropski in azijski obali ter vseh otokih so bili Grki nastanjeni v vaseh in mestih. Daleč od morja niso prodirali; zasedli pa so vse dele členovite dežele Grecije od obmejnega gorovja Pinda pa do južnih peloponeških rtičev. Potom zgodovinskega svojega razvoja so se naselili, odrivajoč prvotno prebivalstvo, tudi po vseh obalah Sredozemskega morja: v južni Italiji in Siciliji n. pr. v nepretrganih naselbinah, ob Črnem morju pa ter v Afriki, v Španiji in na Francoskem le na posamičnih važnih točkah.

2. Grški jezik je indoevropski kakor latinski in je latinskemu toliko soroden kakor slovenskemu ali kateremu koli izmed indoevropskih jezikov.

V različnih krajih so govorili Grki različna narečja; ker se pri njih ni razvila državna oblast, ki bi trajno gospodovala nad vsemi Grki, si dolgo ni moglo nobeno narečje osvojiti takega vpliva, da bi bilo, odrinivši druga narečja, postalo enoten grški jezik, kakor se je to zgodilo pri latinskem jeziku že zgodaj. Tej/stopinji se je približal grški jezik šele, ko je razpadla grška državna moč; do popolne enotnosti pa grški jezik sploh ni prispel.

3. Narečij (grški: diálektos, latinski: *dialectus*, f.) je imel grški jezik mnogo, kakor vsak živ jezik; geografsko bližnja so si navadno sorodnejša nego oddaljena, a vsled obsežnega in trajnega preseljevanja so se grška narečja tako vrinila drugo v drugo, da se dajo težko ločiti povsem točno in da se navadno

naštevajo po mnogobrojnih pokrajinah, kjer se govorijo. Stari Grki so jih razdeljevali v tri velike skupine:

1. aiolsko (*ἡ Αἰολίς* ali *ἡ Αἰολική*, t. j. *διάλεκτος*);
2. dorsko (*ἡ Δωρίς* ali *ἡ Δωρική*);
3. ionsko z atiškim (*ἡ Ἰός* ali *ἡ Ἰωνική*; *ἡ Ἀτθίς* ali *ἡ Ἀττική*).

Izmed teh se da le tretja skupina (ionska) ostro in dosledno ločiti od ostalih, aiolska in dorska pa segata često druga v drugo in zlasti takozvanim aiolskim narečjem nedostaja enotnih znakov.

4. V čistem narečju so pisani le zapiski iz navadnega življenja (n. pr. napisi na poslopjih, grobovih, na posodah, orodju), ki so jih izvršili neuki rokodelci. V slovstvenih proizvodih pa se poskuša od najstarejših časov združevati po več narečij; že jezik v Homerjevih pesmih ni nikakor enoten, ampak je umeten jezik, pretežno sicer ionski, a vendar toliko preurejen, da se tak, kakor je, ni govoril v nobenem narečju. Do splošnega pismenega jezika pa Grki s pomočjo Homerja niso prišli; a ostal je Homerjev jezik Grkom vedno jezik za epske speve.

Slično je služilo dorsko narečje za slovesne, a aiolščina za priproste lirske speve.

Najstarejši prozajski spisi (ionskih filozofov) so pisani v ionskem narečju; njim so sledili prvi zgodopisci.

5. Tekom 5. stoletja pa so se popele Atene na višek slovstvene popolnosti v prozi ter v drami; vsled tega je dobilo **atensko-atiško** narečje prvi ugled med Grki, in sicer v toliki meri, da je postala odslej v prozi in v drami atiščina povsod edino navadni jezik.

5. Obenem se je grško slovstvo po obsegu zelo razširilo, a vzori so bili veliki atiško-grški pesniki in pisatelji. Zato je pretežna večina sploh vseh grških spisov odslej pisanih v atiškem narečju; njega so se učili vsi, ki so hoteli znati „grški“. Ta pismeni atiško-grški jezik je služil v splošno občilo med olikanci vsega kulturnega zapada in pod pritiskom ogromne makedonske države prav tako tudi v prednji Aziji kakor v Egiptu. — Med priprostim ljudstvom so se seveda tudi zdaj govorila narečja, a v slovstvo niso mogla prodreti proti atiškemu književnemu jeziku.

6. Ta pa se je tekom stoletij ločil bolj in bolj od žive 6. atiške govorice; tujci in pristaši raznih grških narečij so temu splošnemu jeziku vcepljali več in več tujih elementov v besednem zakladu in v slovniškem ustroju; izgubljale so se v njem celo značilne posebnosti atiškega narečja (n. pr. $\tau\tau$ nam. $\sigma\sigma$), a prodiral je le povsod. Ta splošno razširjeni jezik se je imenoval skupni ali helenski = $\eta \kappa\omicron\upsilon\nu\eta$ ali Ἑλληνική ($\delta\iota\alpha\lambda\epsilon\kappa\tau\omicron\varsigma$), in pisatelji, ki pišejo v tem jeziku: $\omicron\iota \kappa\omicron\upsilon\nu\omicron\iota$ ali $\omicron\iota \text{Ἑλληνες}$. Veliki slovničarji v Aleksandriji so pa v tem času (v prvih treh stoletjih pr. Kr.) sestavili pravila za grški jezik, ki se jih v precejšnjem obsegu držimo še dandanašnji.

Ob prehodu k tej dobi stoji veleum Aristoteles.

Okrog Kristovega rojstva pa so se pisatelji iznova trudili, 7. pisati čisto atiški, brez tujih primesi, odrinivši popolnoma narečja. Te pisatelje imenujemo atikiste; najbolj znana sta med njimi Arian (Arrianos) in Lukian. Pisali so strogo atiški, kakor so pisali pisatelji v 5. in 4. stol. pred Kr., a izgubili so stik z narodom in njih jezik je bil umetno priučen in prigojen. Le v grških delih sv. pisma je izprva pripuščenega marsikaj, kar je bilo udomačeno med narodom.¹⁾ A tudi svetopisemska grščina se je kmalu oprijela atikizma, vzdržavala ga je takisto bizantinska grščina; veljaven je še dandanašnji v novogrškem pismenem jeziku, ki ga skušajo kar najbolj približati starogrškemu atiškemu.

7. Grški govorjeni jezik priprostega ljudstva pa se je razvijal brez ozira na okameneli pismeni jezik in se je oddaljeval bolj in bolj od njega, izpreminjajoč glasove, oblike in besede ter sprejemajoč vase besede in posebnosti bližnjih jezikov, n. pr. slovanščine in turščine. Zato je v današnjem novogrškem jeziku zelo velika razlika med pismenim jezikom, ki je izvečine starogrški, in med jezikom, ki ga Novogrki govore. Ta jezik n. pr. nima duala, je izgubil dativ in optativ, opisujejo se n. pr. perfekt ($\epsilon\chi\omega \lambda\acute{\upsilon}\sigma\epsilon\iota$), pluskvamperfekt, futur ($\theta\acute{\alpha} \lambda\acute{\upsilon}\omega$); pismeni jezik ima $\lambda\acute{\upsilon}\sigma\upsilon\sigma\iota$, govorjeni pa $\lambda\acute{\upsilon}\sigma\upsilon\nu\epsilon$ itd.

8. Kdor torej hoče razumeti (staro)grški pismeni jezik, se mora učiti predvsem atiškega narečja; zato se rabi v tej knjigi „grški“ v pomenu „atiški“.

¹⁾ Izpušča se t subscriptum, zamenjavata se ϵ in ι , nahajajo se oblike, kakor $\acute{\alpha}\nu\theta\rho\alpha\nu$, $\gamma\acute{\upsilon}\nu\alpha\iota\kappa\alpha\nu$.

Prvi del. Glasoslovje.

Grška pisava.

8. 1. Pismenke grške abecede so sledeče in so uvrščene tako:

Grške pismenke		grško ime	t. j.	veljava
velike	male			
A	α	ἄλφα	alfa	ǎ
B	β	βῆτα	beta	b
Γ	γ	γάμμα	gamma	g
Δ	δ	δέλτα	delta	d
E	ε	ἒ (ψιλόν)	e psilón = čisti e	ě
Z	ζ	ζῆτα	zeta	z
H	η	ῆτα (ali ῆτα)	ēta (ozir. hēta)	ē
Θ	θ	θῆτα	theta	th
I	ι	ἰῶτα	iota	ĩ
K	κ	κάππα	kappa	k
Λ	λ	λά(μ)βδα	la(m)bda	l
M	μ	μῦ	my	m
N	ν	νῦ	ny	n
Ξ	ξ	ξῖ	ksi	ks
O	ο	ὀ (μικρόν)	o mikrón (= mali o)	ǒ
Π	π	πῖ	pi	p
P	ρ	ῥῶ	r(h)o	r
Σ	σ, ς v doglasju	σῖγμα	sigma	s (z)
T	τ	ταῦ	tau	t
Υ	υ	Ϛ (ψιλόν)	y psilón	ũ ali ū
Φ	φ	φῖ	fi	f (oster = ph)
X	χ	χῖ	hi	h (ost. = th, kh)
Ψ	ψ	ψῖ	psi	ps
Ω	ω	ὦ (μέγα)	o mega (= vel. o)	ō

2. Grščina se piše s posebnimi grškimi črkami, ki jih po 9. imenih prvih dveh črk (**alfa**, **beta**) skupno imenujemo alfabet.

Le nekatere so enake slovenskim; n. pr. *A*, *a*; *E*; *I*, *i* (brez pike); *K*; *M*; *N*; *O*, *o*; *T*. Zato se pišejo in čitajo nekatere besede, kakor bi bile slovenske: *NOMOI*, *META*, *KAMNE*. — Večina črk pa je neznana i naši i latinski pisavi; po grški pisavi pa je posneta cirilica, ki ž njo pišejo še dandanašnji Srbi, Bolgari in Rusi.

Op. Ločila so stavili Grki različna, navadno pa nikakih. Zdaj rabimo v grški pisavi podpičje (;) za vprašaj, piko nad vrsto (˙) za podpičje in dvopičje, ostale znake pa kakor v slovenščini.

3. Svoje pismenke so Grki posneli po feniških, uredivši te primerno 10. grškim glasom in dodavši nekaj novih znakov. — Izprva se je po raznih pokrajinah pisalo različno; na zapadu n. pr. *X* = *ks*, *R* = *r*, *P* = *p*; (odtod imajo Rimljani svoj *X*, *R* in *P*); a v Atiki, v Mali Aziji in drugod je bil *X* = *kh* (*ch*), *P* = *r*. — Starogrški *H* = *h* so prevzeli Rimljani, preden je postal = *ē* (*η*).

L. 403. pa se je pod arhontom Eukleidom v Atenah na Arhinov predlog sprejel za uradno pisavo črkopis, kakor je bil navaden pri Ionceih; tega so se polagoma oprijeli vsi Grki.

4. Tudi imena pristnih črk so vzeta iz feniščine; to kažejo jasno njih imena v hebrejščini: *aleph*, *beth*, *gimel*, *daleth*, *he*, *zajin*, *cheth*, *teth*, *jod*, *kaph*, *lamed*, *mem*, *nun*, *samech*, *ajin* (*o*), *pe* (*π*), *reš*, *sin*, *taw*. — Ostale so na novo pridejane in jim je zato odkazano mesto na koncu abecede.

5. V najstarejših časih so pisali Grki vrste na semitski način od desne na levo ali pa prehodoma (*βουτροφιδόν*), t. j. kakor se orjejo brazde; od 5. stoletja pr. Kr. tako kakor mi.

Posebnosti v izreki.

1. *σ*: *σεισμός* = *seizmós*, *σέ* = *se*, *σβέννυμι* = *zbénnümi*, 11. *κύκλωσις* = *küklōsis*, *σύστημα* = *süstēma*, *σμικρός* = *zmikrós*: *σ* se izgovarja kot *z* pred jasnimi soglasniki (*β*, *γ*, *δ*; *λ*, *μ*, *ν*), sicer (tudi pred vokali) kot *s*.

2. *γ*: *ἄγγελος* = *angelos*, *Γάγγης* = *Gangēs*, *ἄγκυρα* = *ánküra*, *κόγχη* = *konchē*, *Ἀγχίσης* = *Anchisēs*, *Σφίγξ* = *Sfinks*: *γ* pred goltniki (t. j. *κ*, *γ*, *χ*, [*ξ*]) se izgovarja kot nosni (nazalni) *γ*.

3. *Υ*, *υ* je bil prvotno naš *u*; od 5. stoletja dalje pa je povsod = *ü*: *κύκλος* = *küklos*, *Βυζάντιον* = *Büzantion*.

Svoj prvotni pomen kot *u* je še pridržal v dvoglasnikih (ἡ δίφθογγος, namr. συλλαβή): *av* = *au*, *ev* = *eu*, *ηv* = *eu* (redko *ov* = *ou*): *ναύτης* = *nautēs*, *Πανσαντίας*, *Ζεύς*, *πνεῦμα*. *προσηυχόμεν*, (*θωῦμα*).

4. Prvotni diftong *ou* (= *ou*) je prešel že zgodaj preko temnega *u* (kakor češki *ů*) v navadni *u*: *Μούσα* = *Musa*, *πλούτος* = *plutos*.

5. *I* *ι* se izgovarja vedno kot *i*, nikoli kot *j*: *Ἰάς* = *I-as*, ne *Jas*; *Ἰωλκός* = *Iolkos*; *Ἰοῦλος*. Takisto tudi v diftongih: *αι*, *ει*, *οι*, *υι*: *Πλαταιαί* = *Plataiai*, *παιδαγωγός* = *paidagōgós*, *Φειδίας* = *Pheidias*, *Πολυνεϊκής* = *Polüneikēs*, *ποικίλος* *poikilos* (pisan), *ποιητής* *poiētēs*, *γυῖον* = *gūion* (koleno); *μῦια* = *mūia* (muha).

6. I-diftonge z dolgim prvim delom (*āi*, *ηi*, *ωi*) smo zdaj navajeni pisati le pri velikih pismenkah: *Αι*, *Ηι*, *Ωι*; pri malih postavljamo *ι* pod oni dolgi vokal (*ι subscriptum*): *φι*, *ηι*, *ωι*. Tega *ι* zdaj sploh ne izgovarjamo (*ι ἀνεκφωνητόν*): *ἄδω* pojem, *ληστής* ropar, *κωμῳδία* šaloigra.

Op. 1. V celem starem veku se je *ι* pripisoval tudi malim pismenkam (*āi*, *ηi*, *ωi*) = *ι adscriptum*.

Op. 2. Dve piki nad vokalom značita, da se naj čita sam zase in ne kot del diftonga: *βοι* = *bo-i*, ne: *boi*; *πραῦνω* = *pra-ūno*, ne = *praūno*. — Ta pojav se imenuje razločba (*διαίρεσις*).

7. Šumevcev *č*, *ž*, *š* grščina ni nikoli poznala.

8. Slovenski *v* in *j* sta torej navadni grški pisavi neznana. Za slovenski *v* je pač poznala prastara grščina in pozneje še nekatera narečja pismenko *Ϝ* (= *δίγαμμα* „dvojni gama“, imenovan zaradi oblike); n. pr. *ἱδ* (= *Ϝιδ*) = *vid(ere)*, *vid-im*; a v pismenem jeziku se ta znak ni rabil nikoli. — V poznejših časih, deloma že v rimski dobi, pa je služil za (slovenski) *v* v časih *ου*, v časih *β*; v novogrščini je postal *β* sploh *v* (prim. cirilski *В* = *v*!): *Varro* = *Βάρρων* ali *Ουάρρων*, *Veneti* = *Οὐνετοί*, Slovenci = *Σκλαβηνοί*.

Pridih. Spiritus.

12. 1. *ιδέα* = *idea*, *ιστορία* = *historia*, *ἄγω* = *ago*, *αἰγίς* = *aigis*, *αἷμα* = *haima*, *Ἱπικράτης*, *Ἱππίας*, *Ἑλένη*, *Ἐκτωρ*, *Αἰνείας*, *Αἷμων*, *Οιδίππους*, *νός*, *ἄει*, *ἄδω* = *ado*, *Ἄιδω* = *Ado*, *ὠδή* = *ode*, *Ὠδή* = *Ode*.

Vokalni vzglas (Anlaut) besed so Grki izgovarjali s konsonantnim pridihom, ki je bil ali

1. krepak (´) = *spiritus asper*, ki se izgovarja kakor mehak *h*; ali

2. šibek (˘) = *spiritus lenis*, ki ga sploh ne izgovarjamo.¹⁾

V sedaj navadni pisavi stavimo oba pridiha nad male, a pred velike vokale, diftongom nad drugi vokal. Tako lahko n. pr. razlikujemo, da dva vokala ne tvorita (več) diftonga (Ἅιδης = Hades) ali da se naj ne čitata kot diftonga: αἴσσω = a-ísso (αἴσσω bi bilo = aísso).

II. S krepkim pridihom so izgovarjali Grki tudi vzglasni *o*; 13. zato se vsakemu takemu *o* nadpostavlja, oziroma predpostavlja *spiritus asper*: ῥέϋμα = latinski *rheuma*, ῥυθμός *rhythmus*, Ῥόδος = *Rhodus*.

Op. V medglasju (Inlaut) se -ρρ- včasih označujeta tako: -ῥῥ-: Πύρρρος = *Pyrrhus*; navadno: Πύρρος.

Naglas. Accentus.

1. Grške besede morejo biti naglašene le na zadnjih treh 14. zlogih, a na predpredzadnjem le, če je zadnji kratek: τίς, τίνος; Ἑλλήσποντος, pa Ἑλλησπόντω; Ὀμηρος, pa Ὀμήρου zaradi dolgega končnega zloga (ω, ου).

Op. Grščina more naglašati končni zlog tudi v dvo- in večzložnicah: Σαλαμίς (latinski pa: *Sálamis*), γραμματική (latinski: *grammática*), χορός (*chórus*).

Tudi sicer se kaže pri grških besedah, ako prestopajo v latinščino, različen naglas: Μίλητος = *Milétus*, Ἀλκιβιάδης = *Alcibiádes*, Αἴγυπτος = *Aegýptus*.

2. V grški pisavi stavimo zdaj posebna naglasna zna- 15. menja (naglaske) za sledeče naglase:

a) za visoki ali ostri naglas: ´ (*accentus acutus*, προσφδιά ὀξεῖα), ki ga morejo imeti vsi trije zadnji zlogi, a predpredzadnji le, če je zadnji kratek: μήτηρ, πατήρ, φιλόσοφος, Φίλιππος;

b) za zategnjeni naglas: ~ (*accentus circumflexus*, προσφδιά περισπωμένη ali ὀξυβαρεῖα), ki ga dobe le dolgi

¹⁾ Pred uredbo današnjega alfabeta so posebno zapadni Grki označevali *spiritus asper* s *H*; *spiritus lenis* se sploh ni pisal. Po l. 403. pr. Kr. pa se je rabil *H* za ē. — Današnja znaka za pridihi so splošno uvedli aleksandrijski slovničarji, porabivši levo polovico črke *H* za krepak pridihi (*Ɀ*), desno (*ⱸ*) pa za šibek pridihi.

vokali in diftongi zadnjih dveh zlogov in predzadnji le ter vselej, če je zadnji kratek: Περικλῆς, ναῦς, πλοῦτος (pa πλούτου), θῆμα (pa θήματος), Λυκοῦργος;

c) globoki naglas: ' (*accentus gravis*, προσφθία βαρεῖα) označuje grščina le v stavkovni zvezi namesto visokega naglasa (akuta) na končnem zlogu; n. pr. πατήρ καὶ μήτηρ *pater et mater*.

Op. 1. Cirkumfleks se piše nad spiritom, akut in gravis za njim; diftongom se stavijo naglasna znamenja nad drugi vokal: Ἰσις, οἶνος vino, ἦπαρ jetra, ὥρα ura, Ὠρα, Αἴγυπτος, Αἰδης.

16. Op. 2. Nazivljanje besed z ozirom na naglas:

a) Ὠξύτονον: beseda z visokim ali globokim naglasom na končnem zlogu: ἄγρός in ἄγρως;

b) παροξύτονον: beseda z visokim naglasom na predzadnjem zlogu: θρόνος;

c) προπαροξύτονον: beseda z visokim naglasom na predpredzadnjem zlogu: Διόνυσος, Ἡφαιστος;

č) περισπώμενον: beseda z zategnjenim naglasom na končnem zlogu: Ἀθῆναι, Ξενοφών;

d) προπερισπώμενον: beseda z zategnjenim naglasom na predzadnjem zlogu: οἶκος hiša, Κύρος;

e) βαρύτονον: vsaka beseda z nenaglašnim končnim zlogom: Ἀθηνᾶς Atenec, ἵππος konj, Φίλιππος. Baritona z dolgim zadnjim zlogom so seveda vedno paroksitona: Ἀγαμέμνων, Αἴας, Ἀριστείδης;

f) ἄτονον: beseda (enozložnica) brez naglasa; take so: ὁ, ἡ, αἱ, οἱ; ἐν, εἰς, ἐκ(ἐξ), εἰ, ὥς; οὐ, οὐκ, οὐχ (na koncu stavka: οὐ).

17. 3. Naslonice. Encliticae. Ἐγκλιτικαὶ λέξεις.

Grščina ima kakor slovenščina nekaj (eno- in dvozložnih) **breznaglasnih besed**, ki se v naglasu naslanjajo na predstoječo besedo. Imenujemo jih naslonice.

Sem spadajo n. pr.: 1. krajše oblike osebnih zaimkov, kakor v slovenščini (μου, μοι, με — me, mi, me; σου, σοι, σε — te, ti, te), 2. nedoločni zaimek τις, τι (kdo, kaj), 3. dvozložne oblike sedanjikovega grškega pomožnika εἰμι in glagola φημι (pravim), 4. nedoločni prislovi (πou, ποι, ποθεν, ποτε, πη [πη], πως).

18. Breznaglasna naslonica in predstoječa beseda (naslonilnica) tvorita celoto; iz tega slede za njiju naglas tale pravila:

a) Akut oksitonov se pred naslonico ne nadomesti z gravijem: ὁ πατήρ μου; νόξ ἐστίν.

b) Proparoksitonon in properispomenon dobita pred naslonico na svoj končni zlog še akut: Ὀμηρός ἐστίν, Κῦρός μου ἔλεγεν.

c) Na paroksitonon se dvozložna naslonica ne more nasloniti, ker bi bil sicer 4. zlog naglašen; naslonica postane oksitonon (ἡ μήτηρ ἐστίν). Nasloni pa se enozložna naslonica: ἡ μήτηρ μου.

d) Za perispomenom ostanejo naslonice brez naglasne: φιλεῖ με · ποῦ εἶσιν;

Op. Naslonica in atonon dobita sploh naglas (in sicer akut), ako opravljata službo samostojne besede; to se zgodi: 1. kadar sta poudarjeni ali morda celo začenjata stavek: ἔστι θεός; 2. Kadar jima sledi naslonica: οὐ τε, ὥς τε (navadno že ὥστε). Εἴ τίς γέ τι ὑπερηρέτησεν. Ko bi pač kdo kaj postregel. Anabasis, 4, 18.

Razdelitev konsonantov.

19.

Po govorilih	Po načinu izgovarjanja					
	mutavci (<i>mutae</i>) ali hipniki (<i>explosivae</i>)			<i>fricativae</i> (trajniki)		
	<i>tenues</i> (trdi)	<i>mediae</i> (mehki)	<i>aspiratae</i> (dihavci)	<i>liquidae</i> (tekoči)	<i>nasales</i> (nosniki)	<i>spirantes</i> (pihaveli)
<i>gutturales</i> (goltniki)	κ	γ	χ	—	γ (pred κ, γ, χ)	spirit. asper
<i>labiales</i> (ustniki)	π	β	φ	—	μ	(F)
<i>dentales</i> (zobniki)	τ	δ	θ	—	ν	σ, ξ
<i>linguales</i> (jezikovci)	—	—	—	λ, ρ	—	—

Op. Med *liquidae* se često štejeta tudi μ, ν; torej celotno = λ, μ, ν, ρ.

ξ, ψ, ζ so dvokonsonanti, nastavši iz hipnika in pi-
havca: ξ = κσ, ψ = πσ, ζ je često = dz ali zd.

20.

21.

Količina zlogov.

1. **Kratek** je vsak zlog s kratkim vokalom, ki mu ali ne sledi noben ali le eden enojen konsonant: $\acute{o}-o$, $\nu\acute{o}-\mu o\varsigma$.

2. **Dolg** je

a) prirodno ($\varphi\acute{o}\varsigma e i$, *natura*) vsak dolgovokalni zlog: $\theta\acute{\eta}\kappa\eta$, $\Pi e i\rho a i\epsilon\acute{\upsilon}\varsigma$, $\acute{\alpha}\delta\omega$, $\beta o\acute{\upsilon}\varsigma$.

Pri diftongih in pri $\epsilon-\eta$, $o-\omega$ se količina vokala razlikuje sama ob sebi, pri a , ι , υ si jo je treba posebe zapomniti.

b) Kot postavno ($\theta\acute{e}\varsigma e i$ *positione*) dolg velja kratko-vokalni zlog, ki ga zapira več konsonantov ali dvokonsonant: $\nu\acute{o}\xi$, $\varphi\acute{o}\rho\mu\eta\xi$, $\acute{\alpha}\rho\mu a$, $\acute{\epsilon}\chi\theta\rho\acute{o}\varsigma$; $\tau\acute{o}\xi\acute{\upsilon}\lambda o\nu$, $\lambda\acute{o}\gamma o\varsigma\delta\acute{e}$.

22.

Krčitev. Contractio.

Vokali, ki se snidejo v medglasju, se navadno skrčujejo v dolg vokal ali v diftong:

1. Dva istovrstna vokala se zlijeta v dolžino iste vrste:

$$a + a = \bar{a} \quad \eta + \epsilon = \eta \quad o + \omega = \omega$$

$$\epsilon + \eta = \eta \quad \epsilon + \eta = \eta \quad o + \varphi = \varphi \text{ itd.};$$

le $\epsilon + \epsilon = e i$ in $o + o = o v$. N. pr.: $\kappa\acute{e}r a a = \kappa\acute{e}r \bar{a}$, $\delta o u\lambda\acute{o}\omega = \delta o u\lambda\acute{o}\tilde{\omega}$, $\varphi i\lambda\acute{e}\eta t e = \varphi i\lambda\eta t e$; $p a: \varphi i\lambda\acute{e} e t e = \varphi i\lambda e\acute{i} t e$, $\delta o u\lambda\acute{o}\omicron\mu e n = \delta o u\lambda o\acute{\upsilon}\mu e n$.

2. Vokal izgine popolnoma v nasledujočem diftongu, čigar prvemu delu je enak: $o + o i = o i$, $\epsilon + e i = e i$, $o + o v = o v$: $\pi\lambda\acute{o} o i = \pi\lambda o\acute{i}$, $\varphi i\lambda\acute{e} e i = \varphi i\lambda e\acute{i}$, $\pi\lambda\acute{o} o v = \pi\lambda o\acute{v}$.

3. Sestopajoča *a-* in *e-*glasova se krčita v dolžino predstoječega; ι se podpiše: $a + \epsilon = \bar{a}$, pa $\epsilon + a = \eta$; $a + \eta = \bar{a}$, pa $\eta + a = \eta$; $a + \eta = \bar{a}$ itd. N. pr.: $\tau i\mu\acute{a} e t e = \tau i\mu\acute{a} t e$, $\gamma\acute{e} n e a = \gamma\acute{e} n \eta$, $\tau i\mu\acute{a} \eta t e = \tau i\mu\acute{a} t e$, $\lambda\acute{o} \eta a i = \lambda\acute{o} \eta$; $\tau i\mu\acute{a} \eta \varsigma = \tau i\mu\acute{a} \varsigma$, $\tau i\mu\acute{a} e i \varsigma = \tau i\mu\acute{a} \varsigma$ itd.

4. Nasproti *a-* in *e-*glasom prevladuje *o-*glas. Zgledi:

$$a o = \omega: \tau i\mu\acute{a} o \mu e n = \tau i\mu\acute{o} \mu e n$$

$$a o v = \omega: \tau i\mu\acute{a} o u \sigma i n = \tau i\mu\acute{o} \sigma i n$$

$$o a = \omega: a\acute{i} d\acute{o} a = a\acute{i} d\tilde{o}$$

$$o \eta = \omega: \delta o u\lambda\acute{o} \eta t e = \delta o u\lambda\acute{o} \tilde{\omega} t e$$

$$a o i = \varphi: \tau i\mu\acute{a} o i \mu e n = \tau i\mu\acute{o} \mu e n$$

$$\epsilon o v = o v: \chi\rho u \sigma\acute{e} o v = \chi\rho u \sigma o\acute{v}$$

$$\epsilon o i = o i: \varphi i\lambda\acute{e} o i \mu e n = \varphi i\lambda o\acute{i} \mu e n$$

$$o e i = o i: \delta o u\lambda\acute{o} e i \varsigma = \delta o u\lambda o\acute{i} \varsigma \text{ itd.}$$

Pomni posebe: $\epsilon + o$ in $o + \epsilon$ dajeta *ou*: γένεος = γένουος, δουλόετε = δουλοῦτε.

5. Naglas skrčenega zloga:

23.

a) circumflexus, če je bil naglašen prvi izmed sestavnih zlogov: ποιέουσα = ποιούσα, τιμάομεν = τιμῶμεν;

b) acutus, če je njega imel drugi izmed sestavnih zlogov: ἐστώς iz ἐσταώς;

c) ako sestavna zloga nista bila naglašena, je tudi skrčen zlog brez naglasa: ποίε-ε = ποίει, γένεα = γένη.

Doglasje.

I. Grščina trpi kot doglasne (t. j. končne) konso- 24.
nante le *ν, ρ, σ* (seveda tudi $\xi = \chi\sigma$ in $\psi = \pi\sigma$). Spominska beseda: Νηρέυς. Vsi drugi konsonanti se odpahujejo: σῶμα(τ), ὦ παῖ(δ).

II. Zev (hiatus), t. j. sestop vokalnega doglasja z vokal- 25.
nim vzglasjem, odpravlja grščina navadno tudi v prozi:

1. Odpah (ἀποκοπή, elisio).

Kratek doglasni vokal se pred vzglasnim vokalom odpahne. Znamenje odpahu je apostrof. N. pr.: namesto ἀλλὰ ἄγε navadno ἀλλ' ἄγε; namesto ἀπὸ Ἀθηνῶν navadno ἀπ' Ἀθηνῶν; namesto ἔλεγε δὲ ὁ πατήρ navadno ἔλεγε δ' ὁ πατήρ (oče pa je rekel).

a) Posebno često se vrši odpah pri dvozložnih predlogih (ἀνά, διά, κατά, μετά, ὑπό) ter prislovih in veznikih: κατ' ἐμοῦ proti meni, δι' ἀμαθίας po nevednosti, ἀλλ' ἐγὼ jaz pa, τάχ' ἄν pač, najbrž.

Vedno v sestavljenkah: κατ-άγω, κατ-ηγορία, ὑπ-έχω i. dr. (brez apostrofa).

Op. Odpah se ne izvrši pri besedah ἄχρι, μέχρι do; περί o, okrog; πρό pred, za; ὅτι da (v pripovednih stavkih); n. pr. περι-έχω, προ-άγω. — Vokal u se sploh nikdar ne odpahuje.

b) Ako se vsled odpaha tenuis snide z ostrim pridihom, se ona pretvori v svojo aspirato: $\kappa : \chi, \pi : \varphi, \tau : \theta$; n. pr. μεθ' ἡμῶν (z nami) = μετὰ ἡμῶν; ὅφ' ἡμῶν = ὅπὸ ἡμῶν, ἐνεχ' ἡμῶν = ἐνεκα ἡμῶν; καθ' ἡμέραν po dnevi.

2. Zrastek. Κρᾶσις.

26.

Včasih zraseta dve vokalno sestopajoči besedi v eno besedo; odpahne se eden vokal ali pa se skrečita oba v enega dolgega. Ta pojav se imenuje zrastek; znak zanj (´) se ime-

nuje *κορωνίς*, ki je pravzaprav spiritus, pripadajoč drugi besedi; naglas predstoječe besede izgine: *τὰ ἀγαθὰ* = *τὰγαθὰ*, *τὰ ἄλλα* = *τᾶλλα*, *τὸ αὐτό* = *ταὐτό*, *τοῦ αὐτοῦ* = *ταυτοῦ*, *ὃ ἀνθρώπε* = *ὦνθρώπε*; pa *ἃ ἄν* = *ἄν*, *ὁ ἀνὴρ* = *ἀνὴρ*; *τὸ ὄνομα* = *τοῦ-νομα*, *τὸ ἱμάτιον* = *θοῖμάτιον*, *καὶ εἶτα* = *κἄτα*, *καὶ οὐ* = *κοῦ*, *καὶ οἱ* = *χοῖ*, *ἐγὼ οἶμαι* = *ἐγῶμαι*.

27. 3. Gibljivi v.

Zev zatika tudi gibljivi *v* (takozvani *v ἐφελκυστικόν*), ki se pritika pred vokali in koncem stavka nekaterim besedam in oblikam. V slovnici bo označen z oklepajem: (*v*). Pomni zlasti: *ἐστι(v)* je, *εἰσι(v)* so.

28. III. Pred konsonanti stoje oblike: *ἐκ* iz, *οὐ* ne, *οὕτω* tako; pred vokali: *ἐξ*, *οὐκ* (pred ostrim pridihom *οὐχ*: *οὐχ ἡμεῖς* ne mi), *οὕτως*. N. pr.: *ἐκ τῆς οἰκίας*, pa *ἐξ οἰκίας* (iz hiše); *οὐ λέγειν*: *οὐκ ἔλεγε(v)* (je rekel); *οὐχ ἕζεται* (sedi); *οὕτως ἔλεγεν*.

Drugi del.

Sklanja. Declinatio.

(Κλίσις.)

Samostalnik in pridevnik.

29. 1. Skloni.

Grščina ima pet sklonov, iste kakor latinščina, a brez ablativa; vokativ se često napoveduje z *ὦ*: *ὦ πάτερ* o oče! — Nominativ, akuzativ in vokativ neutrov vseh števil so enaki.

2. Števila.

Grščina razlikuje poleg ednine in množine še dvojino (*dualis*) kakor slovenščina. Dvojina pa ima le dve obliki, ker sta si nominativ in akuzativ ter genetiv in dativ enaka. Često stavi grščina tudi za dvoje bitij plural.

3. Spoli.

Spoli samostalnikov so trije, kakor v latinščini in slovenščini, in se določajo, kadar je mogoče, po pomenu, navadno pa po slovniški obliki, t. j. po deblu.

Mnoga imena otokov, mest in dežel se v spolu naslanjajo na *νήσος* f. (otok), *πόλις* f. (mesto), *χώρα* ali *γῆ* f. (dežela).

Kakor latinščina pozna tudi grščina

30.

1. dvospolne besede (communia): παῖς m. f. (deček, deklica), φύλαξ m. f. (stražnik, stražnica), βοῦς m. f. (vol, krava);

2. prestopne besede (mobilia): δεσπότης gospod: δεσποινα gospa; βασιλεὺς kralj: βασίλεια (βασίλις) kraljica;

3. skupnospolne (ἐπίκοινα) živalske: λύκος m. volk, ἀλώπηξ f. lisica. Da se samec ali samica posebe naznani, se pristavi ἄρσεν (ἄρρην) = „samec“ in θήλεια = „samica“.

4. Debla.

31.

Debla se spoznavajo že iz nominativa in genetiva sing.; poleg njiju navajamo vselej še spol in sicer s posebnim **določnim spolnikom** (ἄρσεν), ki ga ima grščina kakor nemščina.

	Masc.	fem.	neutr.
Sing.: nom.	ὁ	ἡ	τό
gen.	τοῦ	τῆς	τοῦ
dat.	τῷ	τῇ	τῷ
acc.	τόν	τήν	τό
Dual: nom. acc.	τό	(τά) τό	τό
gen. dat.	τοῖν	(ταῖν) τοῖν	τοῖν
Plur.: nom.	οἱ	αἱ	τά
gen.	τῶν	τῶν	τῶν
dat.	τοῖς	ταῖς	τοῖς
acc.	τούς	τάς	τά

Nominativ sing. je tvorjen (podobno kakor v latinščini) sigmatno, izvzemši ženska a-debla, r-, s- in večinoma n-debla ter vsa neutra: ἀνθρωπο-ς, φύλακ-ς = φύλαξ, πένης iz πένητ-ς; πόλι-ς, γλυνό-ς; pa χώρα-, πατήρ-, Ἑλλην-, δῶρο-ν.

Akuzativ sing.: vokalna debla dobijo sklonilo -ν, konsonantna pa sklonilo -α. Gl. § 52.

5. Naglas v sklanji:

32.

a) Naglas ostane redno na svojem nominativnem zlogu in se pomakne proti besednemu koncu le toliko, kolikor zahtevajo splošna naglasna pravila: σῶμα telo, σώματα, pa: σωμάτων; στρατεύμα vojska, στρατεύματα, στρατευμάτων.

b) Dolgi in naglašeni končni zlogi dobe v genetivu in dativu vseh števil zategnjen naglas (circumflexus): ποταμῷ reki (dat.), ὁδοῖς potom.

6. V grščini razlikujemo po deblih tri sklanje: I. a-sklanjo, II. o-sklanjo, III. mešano sklanjo.

I. a-sklanja.

33. Po njej se sklanjajo a-debla; po spolu so feminina in maskulina; dual in plural prikazuje pri vseh svoje a-deblo.

Nominativ sing. se končuje femininom

1. na -η,

2. na α purum (t. j. α izza ε, ι, ρ), ki je navadno dolg; ali

3. na α impurum (t. j. α za drugimi glasovi), ki je vedno kratek.

Maskulina tvarjajo nom. sing. sigmatno: νεανία-ς mladenič.

Končaj αι v nom. plur. velja za kratčino: νῆκαι. — Gen. plur. je vedno perispomenon -ῶν, ker je nastal po skrčitvi iz ἀ(σ)ων.

A. Feminina.

34. 1. Feminina z nominativom na -η:

	Deblo	τιμα	νικα	δικα
Sing.:	nom. (voc.)	ῆ (ῶ) τιμή čast	νίκη zmaga	δική pravica
	gen.	τῆς τιμῆς	νίκης	δικῆς
	dat.	τῇ τιμῇ	νίκῃ	δικῇ
	acc.	τὴν τιμὴν	νικῆν	δικήν
Dual:	nom. acc. (voc.)	τὼ τιμά	νικᾶ	δικᾶ
	gen. dat.	τοῖν τιμαῖν	νικαιν	δικαιν
Plural:	nom. (voc.)	αἱ τιμαί	νῆκαι	δικαι
	gen.	τῶν τιμῶν	νικῶν	δικῶν
	dat.	ταῖς τιμαῖς	νικαῖς	δικαῖς
	acc.	τάς τιμάς	νικᾶς	δικᾶς

Drugi zgledi: γνώμη mnenje, τέχνη umetnost, κόμη vas.

35. 2. Feminina na α purum.

Sing.:	ῆ (ῶ)	θεά boginja	οἰκία hiša	χώρᾱ dežela
	τῆς	θεᾶς	οἰκίας	χώρας
	τῇ	θεᾷ	οἰκίᾳ	χώρᾳ
	τῇν	θεᾶν	οἰκίαν	χώρᾱν
Dual:	τὼ	θεά	οἰκίᾱ	χώρᾱ
	τοῖν	θεαῖν	οἰκίαιν	χώραιν
Plural:	αἱ	θεαί	οἰκίαι	χώραι
	τῶν	θεῶν	οἰκίῶν	χωρῶν
	ταῖς	θεαῖς	οἰκίαις	χώραις
	τάς	θεάς	οἰκιάς	χώρᾶς

Drugi zgledi: σφαῖρα króгла, μάχαιρα meč, βασιλεία kraljica.

3. Feminina na *a* impurum.

36.

Sing.:	ῆ (ᾗ)	γλῶττᾱ	jezik	δόξᾱ	slava	θάλαττᾱ	morje
	τῆς	γλώττης		δόξης		θαλάττης	
	τῇ	γλώττῃ		δόξῃ		θαλάττῃ	
	τῇν	γλῶττᾱν		δόξᾱν		θάλαττᾱν	
Dual:	τῶ	γλώττᾱ		δόξᾱ		θαλάττᾱ	
	τοῖν	γλώτταιν		δόξαιν		θαλάτταιν	
Plural:	αἱ	γλῶτται		δόξαι		θάλατται	
	τῶν	γλωττῶν		δοξῶν		θαλαττῶν	
	ταῖς	γλώτταις		δόξαις		θαλάτταις	
	τας	γλώττᾱς		δόξᾱς		θαλάττᾱς	

Besede na *-η* in *a* purum ohranijo ta glasova skozi ves singular, besede na *a* impurum pa dobe v genetivu in dativu sing. *-η*.

-ας v acc. plur. ima vedno *ᾱ*.

Kakor ti samostalniki se sklanjajo ženska *a*-debla **pridev- 37. nikov**: νέα nova, καλή lepa, ἀγαθή dobra, δικαία pravična.

Op. Glede naglasa v nom. in gen. plur. prim. § 45, 1.

B. Maskulina.

38.

	mladenič	sodnik	občan	Atrid
ὁ	νεανίας	κριτής	πολίτης	Ἀτρείδης
τοῦ	νεανίου	κριτοῦ	πολίτου	Ἀτρείδου
τῷ	νεανίᾳ	κριτῇ	πολίτῃ	Ἀτρείδῃ
τὸν	νεανίαν	κριτήν	πολίτην	Ἀτρείδην
ὃν	νεανία	κριτᾶ	πολίτα	Ἀτρείδα
τῶ	νεανίᾱ	κριτά	πολίτᾱ	Ἀτρείδα
τοῖν	νεανίαιν	κριταῖν	πολίταιν	Ἀτρεídaν
οἱ	νεανίαί	κριταί	πολίται	Ἀτρεΐδαι
τῶν	νεανιῶν	κριτῶν	πολιτῶν	Ἀτρειδῶν
τοῖς	νεανίαις	κριταῖς	πολίταις	Ἀτρεΐδαις
τοῦς	νεανιάς	κριτάς	πολίτᾱς	Ἀτρεΐδᾱς

Gen. sing. *-ου* je vzet od o-sklanje.

Op. Nekatera lastna imena se končujejo v tem sklonu na *-ᾱ* (dorski genetiv! skrčen na dorski način iz *-ας*): τοῦ Ἀννίβα Hannibalís, τοῦ Ὀρόντα.

39. **Vokativ** sing. je enak deblu, pri besedah na nominativni -ας vedno, pri onih na -ης le, kadar se končujejo na -της ali pa so imena narodov: ὦ πολῖτᾶ, Πέρσᾶ, Σκύθᾶ. Pomni tudi δέσποτα od δεσπότης gospod.

40. C. Substantiva contracta.

Debelska končaja -αα in -εα se skrčujeta; zato se nominativ končuje na -ᾶ, -ῆ, -ῆς. Končni zlog je vedno perispomenon. N. pr.:

(ἡ) (Ἀθηναία, Ἀθηναία =) Ἀθηναῖα, -ᾶς, -ᾶ, -ᾶν, -ᾶ Atena; ἡ μναῖ (iz μνάα), -ᾶς, -ᾶ, -ᾶν, -ᾶ; plur. μναῖ, -ῶν, -αῖς, -ᾶς mina (denar);

• ἡ γῆ (iz γέα), γῆς, γῆ, γῆν, * γῆ zemlja;

(ὁ) (Ἑρμείας, Ἑρμείας =) Ἑρμῆς, -οῦ, -ῆ, -ῆν, -ῆ; plur. -αῖ, -ῶν, -αῖς, -ᾶς Hermes, plur.: Hermejevi stebri.

41.

II. o-sklanja.

Debla na -ο: 1. maskulina (in nekatera feminina) v nominativu sing. na -ος (prim. latinski -us); 2. neutra na -ον (latinski um). — Končnica -οι v pluralu velja za kratčino.

	beseda	bik	človek	pot	darilo
ὁ	λόγος	ταῦρος	ἄνθρωπος	ἡ ὁδός	τὸ δῶρον
τοῦ	λόγου	ταύρου	ἀνθρώπου	τῆς ὁδοῦ	τοῦ δώρου
τῷ	λόγῳ	ταύρῳ	ἀνθρώπῳ	τῇ ὁδῷ	τῷ δώρῳ
τὸν	λόγον	ταῦρον	ἄνθρωπον	τὴν ὁδόν	τὸ δῶρον
ὃ	λόγε	ταῦρε	ἄνθρωπε	ὃ ὁδέ	ὃ δῶρον
τῶ	λόγῳ	ταύρῳ	ἀνθρώπῳ	τῶ ὁδῶ	τῶ δώρῳ
τοῦν	λόγουν	ταύρουν	ἀνθρώπουν	τοῦν ὁδοῦν	τοῦν δώρουν
οἱ	λόγοι	ταῦροι	ἄνθρωποι	αἱ ὁδοί	τὰ δῶρα
τῶν	λόγων	ταύρων	ἀνθρώπων	τῶν ὁδῶν	τῶν δώρων
τοῖς	λόγοις	ταύροις	ἀνθρώποις	ταῖς ὁδοῖς	τοῖς δώροις
τοὺς	λόγους	ταύρους	ἀνθρώπους	τάς ὁδοὺς	τὰ δῶρα
ὃ	λόγοι	ταῦροι	ἄνθρωποι	ὃ ὁδαί	ὃ δῶρα

Maskulina, n. pr.: ὁ θεός bog, νόμος zakon, ποταμός reka, δῆμος ljudstvo, ἄγγελος poslanec, πόνος trud, βίος življenje, θάνατος smrt, ἀδελφός brat, μῦθος povest.

42. Neutra: πλοῖον splav, μέτρον mera, ἔργον delo, τόξον lok, δένδρον drevo.

Feminina se sklanjajo kakor maskulina. — Feminina so: po pomenu n. pr.: ἡ παρθένος devica, ἡ Μίλητος (kot mesto), ἡ Δῆλος (kot otok), ἡ Αἴγυπτος (kot dežela), ἡ ἄμπελος (kot drevo); posameznice: νῆσος, νόσος, ἡπειρος, βίβλος, τάφος, διάλεκτος — otok, bolezen, suha zemlja, knjiga, jarek, narečje (ἡ διάλεκτος φωνή).

Op. Ὁ σίτος (žito, kruh, jed) ima plural τὰ σίτα.

Prav tako se sklanjajo **pridevniška o-debla** za moški 43. in srednji spol: ὁ ἀγαθὸς ἀνθρώπος dobri človek, τοῦ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου dobrega človeka; τὸ καλὸν δῶρον lepo darilo.

Substantiva contracta po o-sklanji:

44.

ὁ (νόο-ς)	νοῦς razum	τὸ (νόω)	νώ	οἱ (νόοι)	νοῖ
τοῦ (νόου)	νοῦ	τοῦν (νόοιν)	νοῖν	τῶν (νόων)	νών
τῷ (νόφ)	νῷ			τοῖς (νόοις)	νοῖς
τὸν (νόον)	νοῦν			τοῦς (νόους)	νοῦς

τὸ (ῥστέον)	ῥστοῦν kost	τὸ (ῥστέω)	ῥστώ	τὰ (ῥστέα)	ῥστᾶ
τοῦ (ῥστέου)	ῥστοῦ	τοῦν (ῥστέοιν)	ῥστοῖν	τῶν (ῥστέων)	ῥστών
τῷ (ῥστέφ)	ῥστῷ			τοῖς (ῥστέοις)	ῥστοῖς
τὸ (ῥστέον)	ῥστοῦν			τὰ (ῥστέα)	ῥστᾶ

Druga zgleda: πλοῦς plovba, περίπλους obvožnja.

Pridevniki o/a-sklanje.

1. S tremi končaji: -ος, -α, -ον ali -ος, -η, -ον. — Maskulinum se jim končuje vedno na -ος, neutrum vedno na -ον, femininum na α purum (izza ε, ι, ρ) ali na -η. N. pr.: πονηρός πονηρά πονηρόν zloben; δίκαιος δικαία δίκαιον pravičen; σοφός σοφή σοφόν moder; πατριῶς, -ῶα, -ῶον očetovski.

Sklanja je ista kakor samostalnikova (gl. §§ 37, 43); pomniti je le, da se naglas feminina v nominativu in genitivu plur. ravna po maskulinu in neutru; torej nom. plur. δίκαιαι, ξύλιναι (pa nom. sing. δικαία, ξυλίνη), gen. ξυλίνων tudi za femininum (ne ξυλινῶν, prim. n. pr.: θαλαττῶν !), δίκαιαι, δικαίων.

2. Z dvema končajema (communia) na -ος (m. f.) in -ον. Taki so:

a) sestavljeni, n. pr.: ἄπιστος ἄπιστον nezvest, ἔνδοξος, -ον slaven; ἄχρηστος, -ον neraben; καρποφόρος, -ον frugifer;

b) posamezni: φρόνιμος, -ον razumen; ὠφέλιμος, -ον koristen; ἡμερος, -ον krotak, ἡσυχος, -ον miren.

3. Pomni: ὁ ἀγαθὸς ἀνθρώπος ali ὁ ἀνθρώπος ὁ ἀγαθός dobri človek. (Atributivna umestba).

Adiectiva contracta.

46. 1. Treh končajev (deblo χρυσεο- zlat, ἀργυρεο- srebrn):

Sing.:	χρυσσοῦς	χρυσῆ	χρυσσοῦν
	χρυσσοῦ	χρυσῆς	χρυσσοῦ
	χρυσσῶ	χρυσῇ	χρυσσῶ
	χρυσσοῦν	χρυσῇν	χρυσσοῦν
Dual:	χρυσσά (naglas!)	χρυσά	χρυσσά
	χρυσσοῖν	χρυσσαῖν	χρυσσοῖν
Plural:	χρυσσοῖ	χρυσσαῖ	χρυσσᾶ
	χρυσσῶν	χρυσσῶν	χρυσσῶν
	χρυσσοῖς	χρυσσαῖς	χρυσσοῖς
	χρυσσοῦς	χρυσσᾶς	χρυσσᾶ
Sing.:	ἀργυροῦς	ἀργυρά	ἀργυροῦν
	ἀργυροῦ	ἀργυράς	ἀργυροῦ
	ἀργυρῶ	ἀργυρᾷ	ἀργυρῶ
	ἀργυροῦν	ἀργυραῖν	ἀργυροῦν
Dual:	ἀργυρῶ	ἀργυρά	ἀργυρῶ
	ἀργυροῖν	ἀργυραῖν	ἀργυροῖν
Plural:	ἀργυροῖ	ἀργυραῖ	ἀργυρᾶ
	ἀργυρῶν	itd.	itd.
	ἀργυροῖς		
	ἀργυροῦς		

47. 2. Dveh končajev (εὔνοος, -ουν iz εὔνοος, -ον dobrohoten):

M. in f. Neutr.		M. in f. Neutr.	
εὔνοος	εὔνουν	εὔνοι (naglas!)	εὔνοα
εὔνου		εὔνων	
εὔνω		εὔνοις	
εὔνουν	εὔνουν	εὔνοος	εὔνοα

Sestavljeni so baritona, ostale besede perispomena (izvzemši nom. dual).

Vokativa nimajo.

Atiška o-sklanja.

48.

svetišče Menelaj

νεώς	Μενέλεως	Ἰλεως	Ἰλεων	πλέως	πλέα	πλέων
νεώ	Μινέλεω	Ἰλεω		πλέω	πλέας	πλέω
νεφ̑	Μενέλεφ	Ἰλεφ		πλέφ	πλέα	πλέφ
νεών	Μενέλεων	Ἰλεων	Ἰλεων	πλέων	πλέαν	πλέων
νεώ		Ἰλεω		πλέω	πλέα	πλέω
νεών		Ἰλεων		πλέων	πλέαν	πλέων
νεφ̑		Ἰλεφ	Ἰλεα	πλέφ	πλέαι	πλέα
νεών		Ἰλεων		πλέων	πλέων	πλέων
νεφ̑ς		Ἰλεφς		πλέφς	πλέαις	πλέφς
νεώς		Ἰλεως	Ἰλεα	πλέως	πλέας	πλέως

To so. ω- debbla z vselej predstoječim ε (-εω); v debelskem ω se skrčujejo končniški vokali (ω + ου = ω itd.).

Naglas je vedno na istem zlogu in vedno akut (oziroma gravis); pri naglasu velja εω za eden zlog: Ἰλεως.

Drugi zgledi: ὁ λεώς ljudstvo (Μενέλεως); ἡ ἔως (pri Homerju ἡώς) se sklanja: ἔως, ἔω, ἔφω, ἔω.

III. Mešana sklanja.

(Konsonantna, ι-, υ- in diftonška debbla.)

1. ὁ ἄλς, τοῦ ἁλός sol; ὁ αἰθήρ, τοῦ αἰθέρος ozračje; ὁ κόλαξ 49. (iz κόλακ-ς) τοῦ κόλακος lizun, ἡ ἐλπὶς, τῆς ἐλπίδος nada; ἡ προᾶξις, τῆς προᾶξεως dejanje; τὸ κράτος, τοῦ κράτους moč; τὸ προᾶγμα, τοῦ προᾶματος čin.

Spozna se po genetivovi končnici -ος; po nje odpahu dobimo deblo. V stiku z vokalnim končajem debbla pa se -ος često glasovno pretvori (κράτους iz κράτε-[σ]-ος).

2. **Nominativ** sing. je pri neutrih enak debllu, z uvaževa- 50. njem grških pravil o doglasju (gl. § 24); n. pr.: τὸ προᾶγμα iz προαγμα(τ); τὸ γάλα mleko iz γαλα(ν)(τ).

Maskulina in feminina tvarjajo svoj nominativ sing.:

a) asigmatno, pa z dolgim vokalom pred debelskim zlogom: r-, n- debbla; n. pr.: ῥήτωρ-, ῥήτορος govornik; λιμήν-, λιμένος luka; δαίμων-, δαίμονος demon.

b) sigmatno: vsa ostala debbla.

51. 3. Naglas ima to posebnost:

Enozložnice naglašajo v genetivu in dativu vseh števil končni zlog: *πούς, ποδός, ποδί; ποδῶν, ποσί(ν)*.

Op. Pri *πᾶς* (ves) velja to le za singular; plural n. pr. ima pravilno *πάντων, πᾶσι(ν)*. Gl. § 70, 1. — *ὁ, ἡ παῖς* (deček, deklica) in *τὸ οὖς* (uho) imata gen. plur. *παίδων, ὠτων*, in gen. dat. dual.: *παίδοιν, ὠτοιν*, sicer *παιδί, ὠτί, παισί(ν)* itd.

Enozložni (v nominativu) participiji pa obdrže naglas vedno na debelskem zlogu, n. pr.: *ὦν, ὄντος, ὄντι*. Gl. § 71, op.

A. Konsonantna debela.

52. Akuzativ sing. ima sklonilo -ᾶ (gl. zg. § 31); pritaknivi nanj sklonilo -ς, dobimo acc. plur.: *φύλακᾶ: φύλακᾶ-ς*.

53. 1. Goltniška in ustniška debela.

(Na *κ, γ, χ* in *π, β, φ*.)

Deblo	<i>φύλακ-</i> stražnik	<i>Σφίγγ-</i> sfinga	<i>Ἀραβ-</i> Arabec
Sing.: N. V.	<i>ὁ φύλαξ</i>	<i>ἡ Σφίγξ</i>	<i>ὁ Ἀραψ</i>
G.	<i>φύλακ-ος</i>	<i>Σφίγγ-ός</i>	<i>Ἀραβ-ος</i>
D.	<i>φύλακ-ι</i>	<i>Σφίγγ-ι</i>	<i>Ἀραβ-ι</i>
A.	<i>φύλακ-ᾶ</i>	<i>Σφίγγ-ᾶ</i>	<i>Ἀραβ-ᾶ</i>
Dual: N. A. V.	<i>φύλακ-ε</i>	<i>Σφίγγ-ε</i>	<i>Ἀραβ-ε</i>
G. D.	<i>φιλάκ-οιν</i>	<i>Σφίγγ-οῖν</i>	<i>Ἀράβ-οιν</i>
Plural: N. V.	<i>φύλακ-ες</i>	<i>Σφίγγ-ες</i>	<i>Ἀραβ-ες</i>
G.	<i>φύλάκ-ων</i>	<i>Σφίγγ-ῶν</i>	<i>Ἀράβ-ων</i>
D.	<i>φύλαξι(ν)</i>	<i>Σφίγγι(ν)</i>	<i>Ἀραβι(ν)</i>
A.	<i>φύλακ-ᾶς</i>	<i>Σφίγγ-ᾶς</i>	<i>Ἀραβ-ᾶς</i>

54. Vokativ je enak nominativu.

Za nominativ sing. in dativ plur. velja:

$$\kappa, \gamma, \chi + \sigma = \xi$$

$$\pi, \beta, \phi + \sigma = \psi.$$

Op. *τριξ* las, lasje, gen. *τριχός, τριχί* itd.; dat. plur. zopet *τριξι(ν)*: dveh aspirat v eni besedi grščina ne trpi: namesto *τριχός* nastopi *τριχός*.

2. Zobniška in nosniška debela.

55.

(Na τ [ντ], δ in ν.)

λαμπάδ- svetilka	πενήτ- ubog	σωμάτ- telo	ἡγεμον- voditelj	γέροντ- starec
ἡ λαμπάς λαμπάδ-ος λαμπάδ-ι λαμπάδ-α λαμπάς	πένης πένητ-ος πένητ-ι πένητ-α πένης	τὸ σῶμα σώματ-ος σώματ-ι σῶμα σῶμα	ὁ ἡγεμών ἡγεμόν-ος ἡγεμόν-ι ἡγεμόν-α ἡγεμών	ὁ γέρον γέροντ-ος γέροντ-ι γέροντ-α γέρον
λαμπάδ-ε λαμπάδ-ων	πένητ-ε πενήτ-ων	σώματ-ε σωμάτ-ων	ἡγεμόν-ε ἡγεμόν-ων	γέροντ-ε γερόντ-ων
λαμπάδ-ες λαμπάδ-ων λαμπάσι(ν) λαμπάδ-ᾶς	πένητ-ες πενήτ-ων πένησι(ν) πένητ-ᾶς	σώματ-α σωμάτ-ων σώμασι(ν) σώματ-α	ἡγεμόν-ες ἡγεμόν-ων ἡγεμόσι(ν) ἡγεμόν-ᾶς	γέροντ-ες γερόντ-ων γέρουσι(ν) γέροντ-ᾶς

Pripomnje.

1. Pred -σ se zobniki in ν izpahujejo brez sledu, skupina 56.
-ντ- pa z dopodaljšbo (Ersatzdehnung), in sicer: ᾶ ν ᾶ,
ε ν ει, ο ν ου. — Torej λαμπάς iz λαμπάδ+ς; λαμπάσιν iz λαμ-
πάδ+σιν; pa γέρουσιν iz γέροντ-σιν, τιθείς iz τιθέντ+ς. Nepra-
vilna tvorba je πούς (noga); gen. ποδός, dat. plur. pravilno ποσίν.

2. Deblo služi:

a) neutrom za nominativ sing.; končni dental odpade: 57.
τὸ σῶμα iz σωματ-, τὸ μελι (med) iz μελιτ-. Gl. zgor. § 24;

b) maskulinom in femininom za **vokativ**, če so baritona; oksitonom je vokativ enak nominativu: ὦ ἡγεμόν, pa ὦ γέρον.

3. Spol.

Debla s sigmatnim nominativom in ona na -ών (gen. όνος) 58.
so vobče feminina, ako ne ovira prirodni spol; n. pr.: ἡ πατρίς
domovina; ἡ ἀσπίς ščit; ἡ ἐσθής, -ῆτος obleka; ἡ κακότης, κακό-
τητος zloba; ἡ νύξ, νυκτός noč; ἡ χιών, χιώνος sneg. — Ostala so
maskulina.

Kakor v latinskem *pes* in *dens*, sta tudi v grščini *ὁ πούς* in *ὁ ὀδούς* (gen. *ὀδόντος*) maskulina.

O neutrih glej 2.

59. 4. Pridevniki.

Sem spadajo *a)* poleg nekaterih enokončniških dentalnih (kakor *πένης*; *ἄγνως*, *-ῶτος* neznan, *ῥαπᾶξ*, *-ρος* (*rapax*) tudi *b)* pridevniki na *-ων* (m. f.), *-ον* (neutr.), ki so baritona in potezajo naglas kolikor mogoče od konca: *εὐδαίμων* (m. f.), *εὐδαιμων* (n.), dat. *εὐδαίμωνι* itd. blažen; *c)* takisto komparativi na *-ων*, *-ον*: *ἀμείνων* (m. f.), *ἄμεινον* (n.) bolji. Gl. § 73.

Op. O oblikah *ἔρις* (prepir) *ἔριδος*, acc. *ἔριν* in *κόρυς* (čelada) *κόρυθος*, acc. *κόρυν* gl. § 67.

60. 3. Debla na -λ, -ρ. (Liquida.)

Deblo	ἄλ- m. sol	ῥήτορ- govornik	θήρ- m. zver	μητερ- mati
Sing.: N.	ἄλ-ς	ῥήτωρ	θήρ	μήτηρ
G.	ἄλ-ός	ῥήτορ-ος	θηρός	μητρός
D.	ἄλ-ί	ῥήτορ-ι	θηρί	μητρ-ί
A.	ἄλ-α	ῥήτορ-α	θηρα	μητέρ-α
V.	ἄλ-ς	ῥήτορ	θήρ	μήτερ
Dual: N.A.V.	ἄλ-ε	ῥήτορ-ε	θηρε	μητέρ-ε
G. D.	ἄλ-οῖν	ῥητόρ-οιν	θηροῖν	μητέρ-οιν
Plural: N. V.	ἄλ-ες	ῥήτορ-ες	θηρες	μητέρ-ες
G.	ἄλ-ῶν	ῥητόρ-ων	θηρῶν	μητέρ-ων
D.	ἄλ-σι(ν)	ῥήτορ-σι(ν)	θηρσί(ν)	μητράσι(ν)
A.	ἄλ-ας	ῥήτορ-ας	θηρας	μητέρ-ας

Za vokativ služi oksitonom nominativ, baritonom deblo.

Drugi zgledi:

1. *ὁ φῶρ*, *φωρός* tat; *ὁ κρατήρ*, *κρατήρος* mešalnik (mešalni vrč), *τὸ πῦρ*, *πυρός* ogenj, *τὸ νέκταρ*, *νέκταρος* nektar (pijača bogov). — [*ὁ σωτήρ*, *-ήρος* (rešitelj) ima vokativ *ὦ σωτερ*].

2. Po vzorcu μήτηρ se sklanjajo: ὁ πατήρ οὗτε, ἡ θυγάτηρ 61.
hči, ἡ γαστήρ trebuh; nekoliko drugače Δημήτηρ:

πατήρ	πατέρες	θυγάτηρ	Δημήτηρ
πατρός	πατέρων	θυγατρός	Δήμητρος
πατρί	πατράσι(ν)	θυγατρί	Δήμητρι
πατέρα	πατέρας	θυγατέρα	Δήμητρα
πάτερ		θυγάτερ	Δήμητερ
		itd.	

Op. Ὁ ἀστήρ (zvezda) ima le ἀστράσιν, sicer pravilno ἀστέρος, ἀστέρι itd.

Med liquida spadata tudi „anomala“ ὁ ἀνὴρ, gen. ἀνδρός
mož, ἡ χεῖρ, gen. χειρός roka. Gl. § 69, 1 in 11.

4. s-debla.

62.

Debli: γένος in γενες rod	Deblo: εὐγενες blagoroden	Deblo: κρεας meso
τὸ γένος (γένε[σ]-ος) γένους (γένε[σ]-ι) γένει γένος γένος	m. f. εὐγενής, n. εὐγενές (εὐγενέ[σ]-ος) εὐγενοῦς (itd.) εὐγενεῖ m. f. εὐγενῆ, n. εὐγενές εὐγενές	τὸ κρέας (κρέα[σ]-ος) κρέως (itd.) κρέα κρέας κρέας
Dvojinske oblike so redke		
(γένε[σ]-α) γένη (γενέ[σ]-ων) γενῶν (itd.) γένεσι(ν) γένη	m. f. εὐγενεῖς n. εὐγενῇ εὐγενῶν εὐγενέσι(ν) m. f. εὐγενεῖς n. εὐγενῇ	(κρέα[σ]-α) κρέα κρεῶν κρέασι(ν) κρέα
Deblo: Διογενες- Diogen(es)	Deblo: Ἡρακλεες- Herakles(Heraklej)	Deblo: αἰδος- sramežljivost
Διογένης Διογένους Διογένει Διογένη (ali -ην) Διόγενες	Ἡρακλῆς Ἡρακλέους Ἡρακλεῖ Ἡρακλέα Ἡράκλεις	ἡ αἰδώς αἰδοῦς (iz αἰδῶ-ος) αἰδοῖ (itd.) αἰδῶ

Pripomnje:

1. Debelski σ ostane le na koncu (= v doglasju), sicer se izpahuje in potem se skrčujeta sestopna vokala; gen. sing. εὐγενέος: εὐγενέος: εὐγενοῦς; γέρας-ος: γέρας: γέρας (nom. γέρας); dat. plur. γένεσ-σιν: γένεσιν, κρέας-σιν: κρέασιν itd.

2. Deblo služi pri vseh za vokativ: Σώκρατες, Δημόσθενης, Περίκλεις, ἀληθές (resničen).

63. 3. Lastna imena na -ης, gen. -ους, tvarjajo zaradi enakega nominativa (prim. Σωκράτης: πολίτης!) svoj akuzativ sing. tudi nalično po a-sklanji: Σωκράτην poleg Σωκράτη (iz Σωκράτες-α = Σωκράτεα).

4. Spol. — Besede na -ος (prim. lat. *genus*) in -ας so neutra: τὸ ὄρος gora, τὸ εἶδος oblika, τὸ κάλλος lepota, τὸ σθένος moč; τὸ γῆρας starost, τὸ γέρας častno darilo, τὸ κέρας (ta beseda se sklanja tudi kot *t*-deblo: κέρατος, κέρατι, τὰ κέρατα, τῶν κεράτων) rog, krilo.

Op. Komparativi na -ίων, -ιον imajo poleg navadnih polnih n-debelskih oblik v acc. sing. ter nom. in acc. plur. tudi skrčene s-debelske so-oblike (od debela -ιος-): ἀμείνω (iz ἀμείνω[σ]-α) poleg ἀμείνον-α; nom. plur. masc. in fem. ἀμείνους (iz ἀμείνω[σ]-ες) poleg ἀμείνον-ες; acc. plur. ἀμείνους (vzet od nominativa!) poleg ἀμείνον-ας. — Prim. *maiolem, maiora, maiores*.

64. Pregledno pravilo:

Tvorba **vokativa** sing. pri konsonantnih deblih:

Vokativ sing. je pri vseh goltniških in ustniških ter pri oksitonovanih zobniških in likvidnih deblih enak nominativu; pri ostalih deblih pa je enak deblu, kolikor to pripuščajo pravila o doglasju: ὦ γούλαξ, Ἄραρ, ἑλπίς, ποιμήν; pa: γέρον, παῖ (ker je perispomenon!).

B. Vokalna debila.

65.

Deblo: <i>ιχθυ- riba</i>	Deblo: <i>μυ- miš</i>	Deblo: <i>βου- (βοF) go- vedo</i>	Debli: <i>ἡδν-, ἡδε- prijeten</i>
ὁ <i>ιχθῦς</i> <i>ιχθῦ-ος</i> <i>ιχθῦ-ι</i> <i>ιχθῦ-ν</i> <i>ιχθῦ</i>	ὁ <i>μῦς</i> <i>μῦ-ός</i> <i>μῦ-ι</i> <i>μῦ-ν</i> <i>(μῦ)</i>	ὁ(ἡ) <i>βοῦς</i> <i>βο-ός</i> <i>βο-ι</i> <i>βοῦ-ν</i> <i>βοῦ</i>	<i>ἡδύς</i> (f. <i>ἡδεῖα</i>) <i>ἡδύ</i> <i>ἡδέ-ος</i> <i>ἡδεῖ</i> <i>ἡδύ-ν</i> <i>ἡδύ</i> <i>ἡδύ</i> <i>ἡδύ</i>
<i>ιχθῦ-ε</i> <i>ιχθῦ-οιν</i>	<i>μῦ-ε</i> <i>μῦ-οῖν</i>	<i>βό-ε</i> <i>βο-οῖν</i>	<i>ἡδέ-ε</i> <i>ἡδέ-οιν</i>
<i>ιχθῦ-ες</i> <i>ιχθῦ-ων</i> <i>ιχθῦ-σι(ν)</i> <i>ιχθῦ-ς</i>	<i>μῦ-ες</i> <i>μῦ-ῶν</i> <i>μῦ-σί(ν)</i> <i>μῦ-ς</i>	<i>βό-ες</i> <i>βο-ῶν</i> <i>βου-σί(ν)</i> <i>βοῦς</i>	<i>ἡδεῖς</i> (iz <i>ἡδέ-ες</i>) <i>ἡδέ-α</i> <i>ἡδέ-ων</i> <i>ἡδέ-σι(ν)</i> <i>ἡδεῖς</i> <i>ἡδέ-α</i>
Debli: <i>πολι- in πολε- mesto</i>	Debli: <i>πηχυ- in πηχε- laket</i>	Deblo: <i>βασι- λε(ν)- kralj</i>	Debli: <i>ἄστυ- in ἄστε- mesto</i>
<i>ἡ πόλις</i> <i>πόλεως</i> <i>πόλει</i> <i>πόλι-ν</i> <i>πόλι</i>	ὁ <i>πήχυς</i> <i>πήχεως</i> <i>πήχει</i> <i>πήχυ-ν</i> <i>πήχυ</i>	ὁ <i>βασιλεύς</i> <i>βασιλέως</i> <i>βασιλεῖ</i> <i>βασιλέ-α</i> <i>βασιλεῦ</i>	<i>τὸ ἄστυ</i> <i>ἄστεως</i> <i>ἄστει</i> <i>ἄστυ</i> <i>ἄστυ</i>
<i>πόλε-ε</i> <i>πολέ-οιν</i>	<i>πήχε-ε</i> <i>πηχέ-οιν</i>	<i>βασιλέ-ε</i> <i>βασιλέ-οιν</i>	<i>ἄστε-ε</i> <i>ἄστέ-οιν</i>
<i>πόλεις</i> <i>πόλεων</i> <i>πόλε-σι(ν)</i> <i>πόλεις</i>	<i>πήχεις</i> <i>πήχεων</i> <i>πήχε-σι(ν)</i> <i>πήχεις</i>	<i>βασιλεῖς(-ῆς)</i> <i>βασιλέ-ων</i> <i>βασιλεῦ-σι(ν)</i> <i>βασιλέ-ας(-εῖς)</i>	<i>ἄσθη</i> <i>ἄστεων</i> <i>ἄστε-σι(ν)</i> <i>ἄσθη</i>

Deblo: ἥρω- heros (heroj)			Deblo: ἥχου- odmev
Sing.:	Dual:	Plural:	Sing.:
ὁ ἥρω-ς	ἥρω-ε	ἥρω-ες	ἡ ἥχώ
ἥρω-ος	ἥρω-ων	ἥρω-ων	ἥχοῦς (iz ἥχό-[j]ος itd.)
ἥρω-ι		ἥρω-σι(ν)	ἥχοι
ἥρω-α (ali ἥρω)		ἥρω-ας	ἥχώ
			ἥχοι
			Duala in plurala nima.

66. Pripomnje:

1. Enozložna debbla so v vseh enozložnih oblikah perispomena.

2. Besede na -εύς so vse maskulina in v nominativu sing. oksitona; one na -ις so večinoma feminina in vse baritona.

3. Atiški genetiv -εως (iz -ηος) imajo samostalniki na -ις, -ῶς, -εύς, -υ.

Ta -εως, za izreko enozložen (εῶς), pripušča akut na predpredzadnjem zlogu; takisto -εων v gen. plur.

4. Deblo služi za vokativ.

5. Akuzativ sing. je tvorjen z -ν (gl. §§ 31, 52), izvzemši samostalnike na -εύς in -ῶ, ki so prvotno konsonantna debbla (na F in j).

Akuzativa plur. πόλεις in βασιλεῖς sta vzeta od nominativa plur.

Op. 1. Iz prvotnih oblik βασιλη(F)ος, βασιλη(F)ᾶ, βασιλη(F)ᾷ so po pre-stavku (μετάθεσις) količine nastale oblike βασιλέως, βασιλέα, βασιλέα.

Op. 2. V vokalno sklanjo spadata tudi: ὅ(η) οἷς ovca: οἶός, οἶι, οἶν; plur. οἶες, οἶων, οἶσι(ν), οἷς; in ἡ γράς starka: γράός, γράι, γράων; plur. γράες, γράων, γράσι(ν), γράς.

67. 6. Zobniška baritona na -ις tvarjajo nalično kakor πόλις svoj akuzativ sing. na -ν; n. pr.: ἔρις, ἔριδος: ἔριον (prepir); χάρις, -ιτος: χάριον (milost); ὄρις, -ιθος: ὄριον (ptič); Ἄρτεμις, Ἄρτέμιδος: Ἄρτεμιον; pa ἐλπής, ἐλπίδος: ἐλπίδα (nada), ker je v nominativu oksitonon.

Pregledno pravilo:

Tvorba akuzativa pri maskulinih in femininih:

1. Acc. sing.: sklonilo vokalnim deblom je -v, konsonantnim -α (gl. §§ 31, 52): ἡδονή-v, χώρα-v, ἄνθρωπο-v, πόλι-v, ἰχθύ-v, ἔλεω-v; φύλακ-α, γέροντ-α, πατέρ-α, βασιλέ-α (prvotno konson. deblo: βασιλέFα), εὐγενῇ (iz εὐγενέσ-α: εὐγενέα); πειθῶ (iz πειθῆ-α).

2. Acc. plur. dobimo od acc. sing. s sklonilom -ς; v pred njim izgine, a obenem se podaljša debelski vokal: λόγον+ς: λόγους, ἰχθύν+ς: ἰχθῦς; pri konsonantnih enostavno: φύλακα+ς = φύλακας, βασιλέα+ς = βασιλέας.

Op. Sklonilo -α v singularu se je prvotno razvilo tudi iz v, ki je postal ob konsonantih zlogotovoren (v); zlogotovorni konsonanti pa prehajajo v grščini v α: φύλακν = φύλακα, φύλακνς = φύλακας.

Posebne tvorbe.

A. Samostalniki.

Nekaterim samostalnikom se tvorijo skloni od bistveno različnih debel; zato se zdi njih sklanja nepravilna.

Op. Skloni, vzeti iz ene sklanje v drugodebelsko, se imenujejo tudi potvorjeni (metaplastni, μεταπλασμός). Take oblike so n. pr.: Σωκράτην poleg Σωκράτη, δένδρεσιν poleg δένδροις (δένδρον drevo). Prim. tudi nastopne besede.

1. (Debli:) ἄνθρω-, ἄνθρω- mož	2. (Deblo:) γυναικ- žena	3. (Deblo:) κν(ο)ν- pes	4. (Debli:) ναυ- (ναF) in νη- ladja	5. (Debla:) Ζευ- in Δι-; Ἄρε(σ)-
ὁ ἄνθρω ἄνδρός ἄνθρωι ἄνδρα ἄνθρω	ἡ γυνή γυναικός γυναικί γυναῖκα γύναι	ὁ (ἡ) κύνων κυνός κυνί κύνα κύων	ἡ ναῦς νεώς νηῖ ναῦν (ναῶ)	(ὁ) Ζεύς Διός Δί Δία Ζεῦ
ἄνδρε ἄνδρωϊν	γυναῖκε γυναικοῖν	κύνε κυνοῖν	νηῖ νεοῖν	6. (ὁ) Ἄρης Ἄρεως Ἄρει Ἄρη(ν) Ἄρες
ἄνδρες ἄνδρων ἄνδράσι(ν) ἄνδρας	γυναῖκες γυναικῶν γυναίξι(ν) γυναῖκας	κύνες κυνῶν κυσί(ν) κύνας	νηῖς νεῶν ναυσί(ν) ναῦς	

68.

69.

7. Ἀπόλλων, Ἀπόλλωνος, Ἀπόλλωνι, Ἀπόλλωνα (ali Ἀπόλλω, gl. zgor. § 63, 4, op.), voc. Ἀπολλων.

8. Ὁ πρεσβευτής poslanec, gen. πρεσβευτοῦ itd. pravilno v singularu; za plural služijo oblike od debbla πρέσβυς: πρέσβεις, πρέσβων, πρέσβεσι(ν), πρέσβεις.

9. Τὸ πῦρ ogenj, πῦρός, πῦρί, πῦρ. Plural τὰ πῦρά, πυρῶν, πυροῖς (stražni ognji, kresovi).

10. ὁ νίος sin, νιοῦ itd. pravilno; ali pa metaplastno: v sing. —, νίεος, νίει, —; plural νιείς, νιέων, νιέσι(ν), νιείς.

11. ἡ χεὶρ roka, χειρός, χειρί itd.; dat. du. in plur. pa χερσῶν, χερσί(ν).

12. Dentalna neutra:

τὸ γόνυ genu, γόνατος itd.; plur. γόνατα itd.

τὸ δόρυ kopje, δόρατος; δόρατα itd.

τὸ ὕδωρ voda, ὕδατος; ὕδατα itd.

τὸ οὖς uho, ὠτός, ὠτί; ὦτα, ὠτων (o naglasu gl. § 51), ὠσί(ν).

τὸ ὄναρ sanje, ὄνειρατος;

τὸ τέρας čudež, τέρατος.

τὸ φῶς (Homer φάος) luč, φωτός (pa φώτων).

70.

B. Pridevniki.

O navadni sklanji pridevnikov gl. §§ 37, 43, 45—47, 59, 62, 65.

1. Debla:				Debla:			
παντ- omnis	πᾶσα-	παντ- (§ 51.)		χαριε(ν)τ ljubek	χαριεσσα-	χαριε(ν)τ-	
πᾶς	πᾶσα	πᾶν		χαρίεις	χαριέσσα	χαρίεν	
παντός	πάσης	παντός		χαρίεντος	χαριέσσης	χαρίεντος	
παντί	πάσῃ	παντί		χαρίεντι	χαριέσσει	itd.	
πάντα	πᾶσαν	πᾶν		χαρίεντα	χαριέσσαν		
				χαρίεν	χαριέσσα		
	—			χαρίεντε	χαριέσσα		
	—			χαριέντων	χαριέσσαν		
πάντες	πᾶσαι	πάντα		χαρίεντες	χαριέσαι	χαρίεντα	
πάντων	πασῶν	πάντων		χαριέντων	χαριεσσῶν	itd.	
πᾶσι(ν)	πάσαις	πᾶσι(ν)		χαρίεσι(ν)	χαριέσαις		
πάντας	πάσας	πάντα		χαρίεντας	χαριέσας		

O rabi pridevnika *pās pomni*:

a) *pāsa* ἡ πόλις *ali* ἡ πόλις *pāsa vse mesto*; *pāσαι αἱ πόλεις* *ali αἱ πόλεις pāσαι vsa mesta*. (Predikativna umestba.)

b) *pāsa* πόλις *vsako* (katerokoli) mesto.

Op. „Vsakokratno“ (posamezno) mesto se pravi ἐκάστη (ἡ) πόλις, od ἑκαστος, -η, ον *quisque*.

2. μέλας, μέλαινα (iz μέλανja), μέλαν črn; μέλανος, μελαίνης itd.

3. Debla:	μεγα-, μεγαλο-, μεγαλᾱ- velik	πολν-, πολλο-, πολλᾱ- mnog
Sing.:	μέγας μεγάλη μέγα μεγάλου μεγάλης μεγάλου μεγάλῳ itd. μεγάλῳ μέγαν μέγα	πολύς πολλή πολύ πολλοῦ πολλῆς πολλοῦ πολλῷ itd. πολλῷ πολύν πολύ
Plural:	μεγάλοι μεγάλαι μεγάλα μεγάλων μεγάλων μεγάλων itd.	πολλοί πολλαί πολλά πολλῶν πολλῶν πολλῶν itd.

4. ἐκόν ἐκοῦσα ἐκόν, ἐκόντος ἐκούσης... *prostovoljen*; ἄκων ἄκουσα ἄκων, ἄκοντος ἀκούσης... *neprostovoljen*.

5. Dentalna debla so (v maskulinu in neutru) **participiji: 71.**

a) παιδεύων, παιδεύουσα, παιδεῦον *izobrazujoč*; gen. sing. παιδεύοντος παιδευούσης itd.; gen. plur. παιδευόντων παιδευ-
οντων, dat. plur. παιδεύουσι παιδευούσαις itd.;

b) παιδεύσας παιδεύσασα παιδεῦσαν *izobrazivši, vzgojivši*, gen. sing. παιδεύσαντος παιδευσάσης itd., dat. plur. παιδευσάσι itd.; δεικνύς δεικνῦσα δεικνύν *kažoč, δεικνόντος*, dat. plur. δεικνῶσιν itd.; διδούς διδοῦσα διδόν *dajoč, διδόντος*, dat. plur. διδοῦσιν;

c) πεπαιδευκώς, -κυῖα, -κός *dovzgojivši*; πεπαιδευκότος, πε-
παιδευκυίας; dat. plur. πεπαιδευκόσιν;

d) παιδευθεῖς, -θείσα, -θέν *vzgojen*; παιδευθέντος, -θείσης;
dat. plur. παιδευθεῖσι(ν).

Op. O *participijih* veljajo te posebnosti: 1. Tudi zloženi imajo tri končnice; 2. v neutru stoji naglas na istem zlogu kakor v maskulinu: παι-

δεύων in παιδεύων (pridevnik pa εὐδαίμων: εὐδαιμον); 3. enozložniki obdrže naglas na nominativnem zlogu (ὢν, ἔντος, ἔντων itd.). Gl. § 51; 4. Feminina so v gen. dual. in plur. perispomena: παιδευσουσῶν, παιδευσασῶν itd.

6. Pomni: Končnica femininom k o-sklanji je dolga: *ā* ali *η*; femininom k mešani (3.) sklanji pa kratka: *ä*; n. pr.: κακή, δεξία; pa ἡδεῖα, πᾶσα, πεπαιδευκυῖα.

Stopnjevanje pridevnikov.

72.

I. Obrazili -τερος in -τατος.

Pozitiv:	Komparativ:	Superlativ:
1. μῶρο-ς neumen	μωρό-τερος (-τέρα, -τερον)	μωρό-τατος (-τάτη, -τατον)
ἐνδοξο-ς slaven	ἐνδοξό-τερος	ἐνδοξό-τατος
γλυκύ-ς sladek	γλυκύ-τερος	γλυκύ-τατος
μέλας črn	μελάν-τερος	μελάν-τατος
σαφής očiten	σαφέσ-τερος	σαφέσ-τατος
σοφός moder	σοφώ-τερος	σοφώ-τατος
πολέμιος sovražen	πολεμῶ-τερος	πολεμι-ώτατος
ἀδικος krivičen	ἀδικώ-τερος	ἀδικώ-τατος
φρόνιμος razumen	φρονημῶ-τερος	φρονημῶ-τατος.

V komparativu se pritika -τερος, -τέρα, -τερον, v superlativu -τατος, -τάτη, -τατον na maskulinovno deblo (ki je pri mešani (3.) sklanji enako neutru).

Pri o-deblih, kojih predzadnji **zlog** je kratek, se debelski končaj -o podaljša v *ω*: σοφώ-τερος pa μωρό-τερος.

Posebe pomni: χαρίεις ljubek: χαρίεσ-τερος
πένης ubog: πενέσ-τερος.

2. γεραίος senilis	γεραί-τερος	γεραί-τατος
παλαιός antiquus	παλαί-τερος	παλαί-τατος
σχολαῖος brezdelen	σχολαί-τερος	σχολαί-τατος
φίλος prijateljski	μᾶλλον (bolj) φίλος (φίλ-τερος)	φίλ-τατος.

Ti pridevniki izpahujejo debelski -o- pred stopnjevalnim obrazilom.

3. σώφρων, -ον pameten	σωφρον-έστερος	σωφρον-έστατος
εὐδαίμων, -ον blažen	εὐδαιμον-έστερος	εὐδαιμον-έστατος.

Pridevniška n-debla na -ων, -ον se stopnjujejo z obrazilom -έστερος.¹⁾

Poleg tega z odpahom debelskega -o tale o-debla:

ἐρρωμένος močan	ἐρρωμεν-έσ-τερος	ἐρρωμεν-έσ-τατος
ἀπλοῦς priprost	ἀπλούσ-τερος	ἀπλούσ-τατος
εὖνους blagohoten	εὖνούσ-τερος	εὖνούσ-τατος

Op. Pozitiva nimajo:

πρότερος <i>prior</i>	πρῶτος prvi	(od πρό pred)
ὅστερος <i>posterior</i>	ὅστατος <i>postremus</i>	
ὑπέρτερος <i>superior</i>	ὑπέρτατος <i>summus</i>	(od ὑπέρ = <i>supra</i>)
—	ἔσχατος <i>extremus</i>	(od ἔξ)

II. Obrazili -ίων, -ιστος.

73.

1. Te obrazili pritikajo sledeči pridevniki na okrajšano ali pretvorjeno deblo:

Pozitiv:	Komparativ:	Superlativ:
ἡδ-ύς prijeten	ἡδ-ίων, ἡδ-ιον	ἡδ-ιστος, -η, -ον
ἐχθ-ρός <i>inimicus</i>	ἐχθ-ίων, ἐχθ-ιον	ἐχθ-ιστος
αἰσχ-ρός <i>turpis</i>	αἰσχ-ίων, αἰσχ-ιον	αἰσχιστος (τὸ αἶσχος sramota)
καλ-ός lep	καλλίων, κάλλιον	κάλλιστος (τὸ κάλλος lepota)
μέγ-ας velik	μεῖζων, μεῖζον	μέγ-ιστος
ταχ-ύς nagel	θάττων, θάττον	τάχ-ιστος
ῥάδιος <i>facilis</i>	ῥάων, ῥᾶον	ῥᾶστος

2. Z različnimi debli:

μικρός mal	μικρότερος, μείων (μείον)	μικρότατος
ὀλίγος „	ἐλάττων, ἑλάττον	ἐλάχιστος, ὀλίγιστος
ἀγαθός dober	βελτίων, βέλτιον (nравно) boljši	βέλτιστος
	ἀμείνων, ἄμεινον vrlejši	ἄριστος
	κρείττων, κρεῖττον superior	κράτιστος
	λῶων, λῶον izdatnejši	λῶστος (ὦ λῶστε . .)
κακός slab	κακίων, κάκιον peior, zlobnejši	κάκιστος
	χειρῶν, χειρῶν deterior, manj vreden	χείριστος
	ἥττων, ἥττον (deblo -ήκ) inferior	(ἥμιστα minime)
πολύς mnog	πλείων, πλέον, gen. πλείονος	
	in πλέονος	πλεῖστος

¹⁾ Obrazilo -έστερος je nastalo po napačni razkrojitvi stopnjevalnih oblik pridevnikov na -ής, -ές: σαφ-έστερος namesto pravilnega σαφέσ-τερος.

Op. Obrazilo -ίων se je stopilo z debli μεγ-, ταχ-, κρετ-, ήκ-, έλαχ- v nove tvorbe; θάπτων ima svoj θ zato, ker ta aspirata nadomestuje utopivšo se aspirato χ. (Prim. zgor. θρίξ, § 54.)

III. Opisano stopnjevanje.

74. Opisati se more komparativ z μάλλον, superlativ z μάλιστα.

75. Prislov. Adverbium.

Adjektiv :	Gen. plur. :	Adverb :
δίκαιος pravičen	δικαίω-ν	δικαίω-ς pravično
σοφός moder	σοφῶ-ν	σοφῶ-ς modro
ἀπλοῦς enostaven	ἀπλῶ-ν	ἀπλῶ-ς enostavno
σαφής očiten	σαφῶ-ν	σαφῶ-ς očitno
πᾶς vsak, ves	πάντω-ν	πάντω-ς povsem, popolnoma
σοφώτερος	—	σοφώτερον modreje
ἡδίων	—	ἡδιον prijetneje
σοφώτατος	—	σοφώτατα najmodreje
τάχιστος	—	τάχιστα najhitreje

1. Pridevnikovi prislovi v pozitivu imajo končaj -ως; dobimo jih, nadomestivši v gen. plur. masc. ν s ζ.

2. Prislov se nadomešča:

a) z neutrom sing. pri komparativih vedno, včasih tudi pri pozitivih, n. pr.: πολὺ mnogo, ὀλίγον malo, μέγα zelo;

b) z neutrom plur. pri superlativih. — Oboje kakor v latinščini. Torej se n. pr. stopnjuje: καλῶς: κάλλιον: κάλλιστα; πολὺ: πλεον: πλεῖστα.

3. Samostojne prislovove tvorbe so n. pr.: μάλα zelo, εὖ dobro (k ἀγαθός), ἐγγύς blizu, ἄνω zgoraj, νῦν zdaj; μάλα: μάλλον: μάλιστα (multum, plus, plurimum); εὖ, ἄμεινον, ἄριστα (bene, melius, optime).

4. Prislovi v atributivni umestbi: ἡ ἄνω Ἀσία zgoraj (ležeča) Azija, t.j. gorenja (notranja) Azija; οἱ νῦν ἄνθρωποι zdaj (živeči) ljudje, sedanji ljudje, sodobniki, sovremeniki; αἱ ἐγγύς κῶμαι bližnje vasi.

Števniki. Numerale.

76. Preglednica glavnih (cardinalia), vrstilnih (ordinalia) in prislovnih (adverbialia) števnikov:

1	α'	εἷς, μία, ἓν eden	(ὁ) πρῶτος prvi	ἅπαξ enkrat
2	β'	δύο duo	δεύτερος	δίς
3	γ'	τρεις, τρία tres, tria	τρίτος	τοίς
4	δ'	τέτταρες, τέτταρα ali τέσσαρες, -α	τέταρτος	τετράκις
5	ε'	πέντε	πέμπτος	πεντάκις
6	ς'	ἕξ sex	ἕκτος	ἑξάκις
7	ζ'	ἑπτὰ septem	ἑβδομος	ἑπτάκις
8	η'	ὀκτώ octo	ὀγδοος	ὀκτάκις
9	θ'	ἐννέα	ἐνατος (ἐννατος)	ἐνάκις (ἐννάκις)
10	ι'	δέκα decem	δέκατος	δεκάκις
11	ια'	ἑνδεκα	ἐνδέκατος	ἐνδεκάκις
12	ιβ'	δώδεκα	δωδέκατος	δωδεκάκις
13	ιγ'	τρεις καὶ δέκα, n. τρία καὶ δέκα	τρίτος καὶ δέκατος	itd.
14	ιδ'	τέτταρες καὶ δέκα, n. τέτταρα καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος	
15	ιε'	πέντε καὶ δέκα	πέμπτος καὶ δέκατος	
16	ις'	ἑκαίδεκα ali ἕξ καὶ δέκα	ἑκαιδέκατος ali ἕκτος καὶ δέκατος	
17	ιζ'	ἑπτὰ καὶ δέκα	ἑβδομος καὶ δέκατος	
18	ιη'	ὀκτώ καὶ δέκα	ὀγδοος καὶ δέκατος	
19	ιθ'	ἐννέα καὶ δέκα	ἐνατος καὶ δέκατος	
20	κ'	εἴκοσι (ν)	εἰκοστός	εἰκοσάκις
30	λ'	τριακόντα	τριακοστός	τριακοντάκις
40	μ'	τετταράκοντα	τετταρακοστός	τετταρακοντάκις
50	ν'	πεντήκοντα	πεντηκοστός	itd.
60	ξ'	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός	
70	ο'	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός	
80	π'	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός	
90	ς'	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός	
100	ρ'	ἑκατόν	ἑκατοστός	ἑκατοντάκις
200	σ'	διᾱκόσιοι, αι, α	διακοσιοστός	διακοσιάκις
300	τ'	τριᾱκόσιοι, αι, α	τριακοσιοστός	τριακοσιέκις
400	υ'	τετρακόσιοι, αι, α	τετρακοσιοστός	
500	φ'	πεντᾱκόσιοι, αι, α	πεντακοσιοστός	
600	χ'	ἑξακόσιοι, αι, α	ἑξακοσιοστός	
700	ψ'	ἑπτᾱκόσιοι, αι, α	ἑπτακοσιοστός	
800	ω'	ὀκτᾱκόσιοι, αι, α	ὀκτακοσιοστός	
900	θ'	ἐνᾱκόσιοι, αι, α ali ἐννᾱκόσιοι, αι, α	ἐνακοσιοστός ali ἐννακοσιοστός	
1000	α	χίλιοι, αι, α	χιλιοστός	χιλιάκις
2000	β	δισχίλιοι, αι, α	δισχιλιοστός	
3000	γ	τρισχίλιοι, αι, α	τρισχιλιοστός	
10000	ι	μύριοι, αι, α	μυριοστός	μυριάκις
11000	ια	μύριοι καὶ χίλιοι		
20000	κ	δισμύριοι	δισμυριοστός	δισμυριάκις

Op. Številke so pisali Grki s črkami. Kot številke so se ohranile stare črke: Ϛ („stigma“, razvivši se iz F) = 6, Ϙ („koppa“ = q) = 90, in Ϡ (σαμπι) = 900.

Pri 1000 se začenja alfabet zopet od kraja, črtica pa se pripiše na levi strani pod črto: 1848 = Ϡωμϛ'. — Od 1000 dalje se šteje v miriadah (desettisočicah): ᾶ = 1 miriada, β̄ = 2 miriadi itd., ῶ = 1 milijon.

Tako se pišejo črke tudi v starobulgarski (staroslovenski) cirilici.

77. 1. Sklanja.

Sklanjajo se po sklanji svojih debel stotice od 200 dalje ter vse tisočice; izmed ednic le 1—4; tudi δύο je včasih nesklonljiv.

εἷς	μία	ἓν	δύο	τρεις	τρία	τέτταρες	τέτταρα
ἐνός	μιάς	ἐνός	δυοῖν	τριῶν		τεττάρων	
ἐνί	μιᾷ	ἐνί	δυοῖν	τρισί(ν)		τέτταρσι(ν)	
ἕνα	μίαν	ἓν	δύο	τρεις	τρία	τέτταρας	τέτταρα

nihče (nikdo), nič; noben, -a, -o				Kakor οὐδεῖς (= οὐδὲ εἷς) se sklanja istopo- membni μηδεῖς (= μηδὲ εἷς)
οὐδεῖς	οὐδεμία	οὐδέν	Pl. οὐδένες	
οὐδενός	οὐδεμιάς	οὐδενός	οὐδένων	
οὐδενί	οὐδεμιᾷ	οὐδενί	οὐδέσι(ν)	
οὐδένα	οὐδεμίαν	οὐδέν	οὐδένας	

78. 2. Raba.

a) Cardinalia (ὀνόματα ἀριθμητικά). — Vsi, tudi nepregibni, glavni števniki so po svoji rabi pravi pridevniki; to se pravi, da stopajo s samostalnikom, ki ga štejejo, v tisti sklon, ki ga zahteva stavek.

Χίλιοι ni izjema kakor latinski milia: διαχίλιοι στρατιῶται = duo milia militum.

Le pri samostalniku μυριάς, -άδος (desettisočica) stoji genetiv: διαμύριοι στρατιῶται, pa δύο μυριάδε(ς) στρατιωτῶν.

b) Ordinalia (ὀνόματα τακτικά) se rabijo kakor v latinščini; n. pr.: τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς πρώτης καὶ ὀγδοηχοστῆς ὀλυμπιάδος v tretjem letu 81. olimpiade.

c) Multiplicativa: ἀπλοῦς enojen, διπλοῦς dvojen, τριπλοῦς trojen, τετραπλοῦς, πενταπλοῦς itd.

č) Numeralia substantiva: ἡ μονάς, -άδος enojka, ednica; δεκάς desetica, χιλιάς tisočica; ἡ μυριάς gl. a).

d) Ločilcev (distributiva) grščina nima.

Zaimek. Pronomen.

Pronomen personale.

79.

1. oseba					2. oseba				
ἐγώ		<i>ego</i>	jaz		σύ	<i>tu</i>	ti		
ἐμοῦ,	μου	<i>mei</i>	mene, me		σοῦ, σου	<i>tui</i>	tebe, te		
ἐμοί,	μοι	<i>mihi</i>	meni, mi		σοί, σοι	<i>tibi</i>	tebi, ti		
ἐμέ,	με	<i>me</i>	mene, me		σέ, σε	<i>te</i>	tebe, te		
νῶ	midva, (naju)				σφώ	vidva, (vaju)			
νῶν	naju, (nama)				σφῶν	vajū, (vama)			
ἡμεῖς	<i>nos</i>		mi		ὑμεῖς	<i>vos</i>	vi		
ἡμῶν	<i>nostri, (-um)</i>		nas		ὑμῶν	<i>vestri, (-um)</i>	vas		
ἡμῖν	<i>nobis</i>		nam		ὑμῖν	<i>vobis</i>	vam		
ἡμᾶς	<i>nos</i>		nas		ὑμᾶς	<i>vos</i>	vas		

3. oseba (v odvisnih sklonih)

80.

Gen. αὐτοῦ	njega, ga	αὐτῆς	nje, je	αὐτοῦ	njega, ga
Dat. αὐτῷ	njemu, mu	αὐτῇ	njej, jej	αὐτῷ	itd.
Acc. αὐτόν	njega, ga	αὐτήν	njo, jo	αὐτό	

itd. v dualu in pluralu.

Za nominative služijo redno demonstrativni zaimki (§ 91).

Prim. tudi § 94, op. 3.

Pripomnje.

81.

1. Nominativi (ἐγώ, σύ, αὐτός, ἡμεῖς itd.) se pristavljajo glagolom le ob poudarku.

Op. „On (pa)“, „a on“, „oni pa“ itd. v začetku stavka se glasi ὁ (žé) οἱ (žé) itd.

2. Oblike μου, μοι, με; σου, σοι, σε so nenaglašene na slonice (enklitike) kakor v slovenščini „me, te, se...“ Naglašene polne oblike se rabijo, tudi kakor v slovenščini: 1. če se zaimek poudarja, 2. v začetku stavka, 3. za predlogi.

82. 3. Okrepljujejo se zaimki z -γε: ἔγωγε (*equidem*), ἔμοιγε, πα: ἐμοῦγε, ἐμέγε, σὺγε itd.

Op. 1. Pravi, a v atiščini navadno le kot indirektni reflektiv rabljeni osebni zaimek 3. osebe je: —, οἷ, οἷ, ἔ, pl.: σφεις, σφῶν, σφίσι(ν), σφῆς. Singular je navadno enklitičen: οἷ, οἷ, ἔ.

83. 4. Αὐτός, αὐτή, αὐτό, navadno namestnik za 3. osebo, je 1. prvotno = *ipse*, predikativno umeščen: αὐτός ὁ ἀνὴρ *vir ipse*; 2. s predstoječim spolnikom je = *idem*. Tu se more izvršiti tudi zrastek (krasis): ὁ αὐτός (= αὐτός) ἀνὴρ *idem vir*; ἡ αὐτή ali αὐτή, τὸ αὐτό ali ταυτό(ν). Te nominativne oblike se sklanjajo nadalje: τοῦ αὐτοῦ ali ταύτου itd.; τῆς αὐτῆς pa seveda ostane.

84. 5. ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο, *alius alia aliud* se sklanja kakor αὐτός.

Podvojen ἄλλος je *pronomem reciprocum* (v zajemni zaimek), ki je mogoč le v odvisnih sklonih („drug drugega“):

Gen. ἀλλήλων

Dat. ἀλλήλοις, ἀλλήλαις

Acc. ἀλλήλους, ἀλλήλας, ἄλληλα.

N. pr.: οἱ γονεῖς καὶ οἱ παῖδες στέργουσιν ἀλλήλους starši in otroci ljubijo drug drugega (= se ljubijo medsebojno).

85. **Pronomen personale reflexivum.**

Grščina izraža refleksivno razmerje kakor slovenščina za vsako osebo, število in vsak spol, pa vselej s posebnim refleksivnim zaimkom, ne, kakor v slovenščini, z enim za vse slučaje („sebe, sebi, sebe ...“).

Refleksiven pa postane pronomem personale, če pridenemo njegovim deblom primerno obliko zaimka αὐτός: ἐμ-αυτοῦ *mei ipsius*, σε-αυτοῦ *tui ipsius*, ἐ-αυτοῦ *sui ipsius* itd.

86.	1. oseba	2. oseba	3. oseba
Sing.:	Gen. ἐμαυτοῦ, -ῆς	σ(ε)αυτοῦ, -ῆς	ἐαυτοῦ, -ῆς
	Dat. ἐμαυτῷ, ῆ	σ(ε)αυτῷ, -ῆ	ἐαυτῷ, -ῆ
	Acc. ἐμαυτόν, -ήν	σ(ε)αυτόν, -ήν	ἐαυτόν, -ήν, -ό
Plur.:	Gen. ἡμῶν αὐτῶν	ὁμῶν αὐτῶν	σφῶν αὐτῶν ali
ἐαυτῶν, αὐτῶν
	Dat. ἡμῖν αὐτοῖς	ὁμῖν αὐτοῖς	σφίσιν αὐτοῖς, -αῖς ali
ἐαυτοῖς, αὐτοῖς ...
	Acc. ἡμᾶς αὐτούς	ὁμᾶς αὐτούς	σφᾶς αὐτούς, -άς ali
ἐαυτούς, αὐτούς...

σεαυτοῦ, σεαυτῆς itd. se torej tudi skrčuje v σαντοῦ, σαντῆς itd., έαυτοῦ, έαυτῶν itd. pa v αὐτοῦ, αὐτῶν itd.

R a b a :

87.

θανμάζω έμavτόν občudujem (sam) sebe, se
 θανμάξεις σεavτόν občuduješ (sam) sebe, se
 θανμάζει έavτόν občuduje (sam) sebe, se
 οί μῶροι θανμάζουσιν έavτούς občudujejo (sami) sebe, se
 προέχω έμavτοῦ prekosim sebe, se
 προέχεις σεavτοῦ prekosíš sebe, se
 πιστεύετε ὑμῖν αὐτοῖς zaupajte sebi
 πιστεύουσι σφίσιν αὐτοῖς (έavτοῖς, αὐτοῖς) zaupajo sebi.
 Nerefleksivno pa: θανμάζω σε, θανμάξεις με itd.

Pronomen possessivum.

88.

1. ὁ έμός, ἡ έμή, τὸ έμόν moj, -a, -e; (mojec)
- ὁ σός, ἡ σή, τὸ σόν tvoj, -a, -e; (tvojec)
- ὁ ήμέτερος, ἡ ήμετέρα, τὸ ήμέτερον (naš, -a, -e; (našinec)
- ὁ ύμέτερος, ἡ ύμέτερα, τὸ ύμέτερον vaš, -a, -e; (vašinec).

Za dual (slov.: najin, vajin, njun) sploh ter za tretjo osebo vseh števil klasična grščina nima posebnih svojilnih zaimkov.

2. Posebnih oblik za pronomen possessivum **reflexivum** (kakor n. pr.: slovenski „svoj“ za vse osebe in latinski *suus* za 3. osebo) grščina nima.

Op. Le za 3. osebo plur. je ohranjen, a redkoma rabljen edino refleksivni σφέτερος (= *suus* za plural).

Navadni svojilni zaimki (έμός itd.) se rabijo tudi refleksivno: στέργω τοὺς έμοὺς γονέας καὶ ὑμεῖς στέργετε τοὺς έμοὺς γονέας ljubim svoje starše in vi ljubite moje starše; στέργετε τοὺς ύμετέρους (svoje) γονέας itd.

3. Svojilni zaimki pa se često **nadomeščajo** :

89.

a) nerefleksivno: z genetivom vseh osebnih zaimkov.

Ta genetiv se umesti predikativno, t. j. izven odnosnice in njenega spolnika: οί γονεῖς μου ali μου οί γονεῖς :

n e naglašeno:

naglašeno:

	οἱ γονεῖς μου <i>parentes mei</i> , moji starši	οἱ ἐμοὶ γονεῖς
	οἱ γονεῖς σου <i>parentes tui</i> , tvoji starši	οἱ σοὶ γονεῖς
vedno	οἱ γονεῖς αὐτοῦ } <i>parentes eius</i> , njega	οἱ ἐκεῖνον γονεῖς
	οἱ γονεῖς αὐτῆς } (nje) starši	οἱ ἐκεῖνης γονεῖς
	οἱ γονεῖς νῶν najini (naju) starši	—
	οἱ γονεῖς σφῶν vajini starši	—
	οἱ γονεῖς ἡμῶν <i>parentes nostri</i>	οἱ ἡμέτεροι γονεῖς
	οἱ γονεῖς ὑμῶν <i>parentes vestri</i>	οἱ ὑμέτεροι γονεῖς
	οἱ γονεῖς αὐτῶν (ἐκεῖνων) njih starši	οἱ ἐκεῖνων γονεῖς

90. b) refleksivno (slovenski vedno: „svoj“): z genitivom refleksivnih zaimkov, ki se umeščajo atributivno, t. j. za spolnikom; n. pr.:

στέργω τοὺς ἐμαυτοῦ (-ῆς) γονέας (ali τοὺς ἐμούς . . .)

στέργεις τοὺς σεαυτοῦ (-ῆς) γονέας (ali τοὺς σοὺς . . .)

στέργει τοὺς ἑαυτοῦ (-ῆς) γονέας *parentes suos*

στέργομεν τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν γονέας (ali τοὺς ἡμετέρους γ.)

στέργετε τοὺς ὑμετέρους αὐτῶν γονέας (ali τοὺς ὑμετέρους . . .)

c) Kadar se razume svojilno razmerje že iz vsebine stavka, zadostuje v grščini često le spolnik (člen): στέργομεν τὴν πατρίδα svojo domovino.

91.

Pronomen demonstrativum.

1. οὗτος, αὕτη, τοῦτο, *hic haec hoc* ta ta to; tisti -a, -o.

Sing.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο	Pl.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
	τούτου	ταύτης	τούτου		τούτων	ταύτων	τούτων
	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ		τούτοις	ταύταις	τούτοις
	τούτον	ταύτην	τούτο		τούτους	ταύτας	ταῦτα

οὗτος ima v prvem zlogu diftong *ou*, ako stoji v drugem zlogu (spolnika) kak *o*-glas, sicer *av*; spiritus asper ima tedaj, kadar ga ima spolnik.

2. ὅδε, ἥδε, τόδε *iste*, -a, -ud tale:

ὅδε je sestavljen iz spolnika in enklitičnega *δε*; sklanja in naglašša se kakor spolnik: τοῦδε, οἷδε itd.

3. ἐκεῖνος, -η, -ο *ille* oni, se sklanja kakor αὐτός.

4. ὁ μὲν — ὁ δέ (ἡ μὲν — ἡ δέ, τὸ μὲν — τὸ δέ) ta — oni, eden — drugi . . . Gl. zgor. ὁ δὲ on pa . . . (§ 81, 1, op.).

Umestba: Umeščajo se vsi demonstrativi predika- 92.
tivno; torej:

οὗτος ὁ ἀνὴρ ali ὁ ἀνὴρ οὗτος } ta(le) mož
ὁδε ὁ ἀνὴρ ali ὁ ἀνὴρ ὁδε }
ἐκεῖνη ἡ χώρα ali ἡ χώρα ἐκεῖνη ona dežela.

Op. ἔδε kaže na bližnje, naslednje; οὗτος na oddaljeneje (n. pr. na preteklo), redkeje na naslednje; n. pr.: ἀκούσας ταῦτα ἔλεγε τότε zaslišavši to (že prej omenjeno) je rekel sledeče.

Pronomen interrogativum in indefinitum.

93.

Interrogat.

Indefin.

<i>quis? quid? qui? quae? quod?</i>		<i>aliquis ali quispiam, quidam itd.</i>	
N. τίς;	τί;	τίς	τι τινές τινά (ali ἅττα)
G. τίνος;	τίνων;	τινός	τινῶν (ali του)
D. τίνι;	τίσι(ν);	τινί	τισί(ν) (ali τῶ)
A. τίνα;	τί;	τινά	τι τινάς τινά (ali ἅττα)

1. Interrogativum τίς, τί naglašuje vedno zlog τί z akutom, ki se nikdar ne oslabša v gravis.

Rabi se samostalno in pridevno; v direktnih vprašanjih le on.

Op. V indirektnih vprašanjih stoji razen tega zaimka tudi ὅστις, ἥτις, ὅ τι (gl. § 94).

2. Indefinitum je razen oblike ἅττα enklitičen; rabi se samostalno in pridevno.

Pronomen relativum.

94.

<i>qui, quae, quod</i>				<i>qui(cunque) itd.</i>	
ὅς	ἥ	ὅ	ὅστις	ἥτις	ὅ τι
οὗ	ἧς	οὗ	(οὗτινος), ὅτου	ἧστινος	(οὗτινος) ὅτου
ὧ	ἧ	ὧ	(ὧτινι), ὅτῳ	ἧτινι	(ὧτινι) ὅτῳ
ὧν	ἧν	ὧ	ὧντινα	ἧντινα	ὅ τι
οἷ	αἷ	ἃ	οἷτινες	αἷτινες	(ἅτινα) ἅττα
ὧν	ὧν	ὧν	ὧντινων	ὧντινων	ὧντινων
οἷς	αἷς	οἷς	οἷσισι(ν)	αἷσισι(ν)	οἷσισι(ν)
οὔς	ἄς	ἃ	οὔστινας	ἄστινας	(ἅτινα) ἅττα

Op. 1. „Vsak, ki“, „vsi, ki“ se pravi: πᾶς, ὅστις ali πάντες, οἵτινες.

Op. 2. Kot enotna beseda se piše veznik ὅτι = „da“, „ker“.

Op. 3. Pomni zveze: καὶ ὅς „in on“, ἢ ὅς „on pa je rekel“.

Splošni relativ ὅστις, čigar oba dela se sklanjata, služi tudi za interrogativ, pa le v indirektnih vprašanjih: τίς στέργει γονέας; Διήλόν ἐστι, τίς (ali ὅστις) στέργει τοὺς γονέας.

95.

Pronomina correlativa.

Interrogativa (dir. in indir.)	Demonstrativa	Relativa	Splošna relat., indir. interrog.
πότερος; <i>uter?</i>	ὁ ἕτερος <i>alter</i>	—	ὁπότερος <i>uter</i>
πόσος; <i>quantus</i> (kolik?) pl. <i>quot</i> (koliko jih?)	τοσοῦτος <i>tantus</i> τοσόσδε <i>totlik</i> pl. <i>tot</i>	ὅσος <i>quantus</i> kolik (ršen) pl. <i>quot</i>	ὁπόσος kolik (šen; -koli) pl. koliko(r; -koli)
ποιός; <i>qualis</i> kakšen?	τοιούτος <i>talis</i> τοιόσδε <i>takšen</i>	οἷος <i>qualis</i> kak(ršen)	ὁποιός kak(r)- šen (koli)

τοσοῦτος τοσαύτη τοσοῦτο(v) τοσοῦτοι τοσαῦται τοσαῦτα
 τοσοῦτον τοσαύτης τοσοῦτον τοσοῦτων τοσοῦτων τοσοῦτων
 τοσοῦτω τοσαύτη τοσοῦτω τοσοῦτοις τοσαύταις τοσοῦτοις
 τοσοῦτον τοσαύτην τοσοῦτο(v) τοσοῦτους τοσαύτας τοσαῦτα.

1. Kakor τοσοῦτος (po οὔτος) se sklanja τοιούτος.

2. τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε in τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε se sklanjajo kakor pridevniki po o/a-sklanji, s priveskom -δε.

3. Na πότερος se odgovarja s ὁ ἕτερος (-ᾱ, -ον) *alter*, ἐκάτερος (-ᾱ, -ον) *uterque* (n. pr.: ἐπὶ τῷ κέρῳ ἐκατέρῳ na obeh rogovih), ἀμφότεροι, -αι, -α *ambo*, (ἀμφοτέρῳ τῷ ὧτε obe ušesi) in οὐδέτερος, -ᾱ, -ον, (μηδέτερος, -ᾱ, -ον) *neuter*.

Pregled. — Pomni neutra: τό, αὐτό, τοῦτο, ἐκεῖνο, ἄλλο, ὅ; pa ταῦτόν, τοσοῦτον, τοιούτον.

Adverbia correlativa.

96.

Inter- rog.	Indefin. (vsa enklit.)	Relativa		Demonstrativa
		določna	splošna; (interrogat. indir.)	
ποῦ; kje?	που nekje	οὗ ἐνθα } kjer	ὅπου kjer (-koli)	ἐνταῦθα } tu ἐνθάδε } (-kaj) ἐκεῖ } ondi αὐτοῦ } tule
ποῦ; kam?	ποι nekam	οἷ ἐνθα } kamor	ὅπου kamor (-koli)	ἐνταῦθα tja(kaj) ἐνθάδε sem ἐκεῖσε ondukaj
πόθεν; odkod?	ποθεν odnekod	ὅθεν } od- ἐνθεν } koder	ὅπόθεν od koder (-koli)	ἐντεῦθεν odtlej ἐνθενδε odtod ἐκεῖθεν od- ondod
πότε; kdaj?	πότε (ne)kdaj	ὅτε kadar	ὅποτε kadar (-koli)	τότε tedaj
πῶς; kako?	πως nekako	ὥς, ὥσπερ kakor	ὅπως kakor (-koli)	οὕτω(ς) } ὥδε } tako

Slično so korelativne tudi druge prislovne določbe; n. pr.:
οἱκοι doma, οἷκαδε domov, οἷχοθεν od doma.

Op. Pripona -ι (v pluralu: -ιν) je za tvorbe na vprašanje „kje?“ (stari lokal); pripona -θεν za vprašanje „odkod?“ in pripona -δε ali -ς (tudi -ς: ἄλλοις drugam) za vprašanje „kam?“.

Tretji del.

Sprega. Coniugatio.

(Συζυγία.)

97. Grški glagoli (τὸ ῥῆμα) se končujejo v 1. osebi sing. praes. act. ali na -ω, ali na μ; zato razlikujemo:

1. **ω-sprego**, n. pr.: φέρω *fero* (prim. starosl. berō: *berem*); ker se pri tej spregi v vseh sedanjikovih oblikah končnice pri-tikajo na deblo s pomočjo veznega (tematnega) vokala, imenujemo ω-sklanjo tudi **tematno**: φέω-ε-τε (prim. nes-**e**-te *ger-i-te*);

98. 2. **μ-sprego**: τίθη-μι (prim. dene-*m*, lat. *sum*). Ker tvorjajo ti glagoli oblike večinoma brez tematnega vokala, imenujemo njih sklanjo tudi **atematno**: δίδω-τε (pa δουλό-ε-τε, δουλῶτε), τίθε-τε (pa ποιέ-ε-τε, ποιεῖτε); prim. lat. *da-te*, *fer-te*, slov. zna-te, ves-te.

V ostalem pa si je tvorba oblik pri obojih glagolih popolnoma sorodna, tako da so splošna pravila veljavna enako za obe spregi.

Ker pripada ogromna večina grških glagolov ω-spregi, nam služi ta za podlago.

ω-sprega.

99. Deblo je:

1. vokalno (verba vocalia ali pura), ali
2. konsonantno (verba consonantia ali impura).

Vokalna debela.

1. Diftonška in i-debla (ι, υ).

Vzorec: παιδεύω vzgajam, deblo παιδευ-.

(Vzorec gl. str. 44—49.)

2. Skrčeni glagoli. Verba contracta.

101.

Glagoli s prezentovim deblom na $\tilde{a}$, ε , o skrčujejo debelski vokal z nastopnim vokalom, in sicer tako (gl. § 22):

a) τιμάω, deblo τιμα-:

$\tilde{a} + o$ -glas (t. j.: o, ω, oi, ov) = ω ; ι se podpiše (φ)

$\tilde{a} + e$ -glas (t. j.: $\varepsilon, \eta, ei, \eta$) = $\tilde{a}$; ι se podpiše (φ)

b) ποιέω, deblo ποιε-:

$\varepsilon + o$ = ov

$\varepsilon + \varepsilon$ = ei

ε pred vsakim dolгим vokalom ali diftongom izgine.

c) δούλωω, deblo δούλο-:

$\left. \begin{array}{l} o + \varepsilon \\ o + o \\ o + ov \end{array} \right\} = ov$	$\left. \begin{array}{l} o + \omega \\ o + \eta \end{array} \right\} = \omega$	$\left \begin{array}{l} o \text{ z i-diftongom } (\eta, ei, oi) = oi \end{array} \right.$
--	--	--

(Vzorci gl. str. 50—53.)

		Indikativ	Konjunktiv	Optativ
Praes.	S. 1	παιδεύ-ω	παιδεύ-ω	παιδεύ-οι-μι
	2	παιδεύ-ει-ς	παιδεύ-ῃ-ς	παιδεύ-οι-ς
	3	παιδεύ-ει	παιδεύ-ῃ	παιδεύ-οι
	D. 1	—	—	—
	2	παιδεύ-ε-τον	παιδεύ-ῃ-τον	παιδεύ-οι-τον
	3	παιδεύ-ε-τον	παιδεύ-ῃ-τον	παιδεν-οί-την
	Pl. 1	παιδεύ-ο-μεν	παιδεύ-ω-μεν	παιδεύ-οι-μεν
	2	παιδεύ-ε-τε	παιδεύ-ῃ-τε	παιδεύ-οι-τε
	3	παιδεύ-ονσι(ν)	παιδεύ-ωσι(ν)	παιδεύ-οι-εν
Imperf.	S. 1	ἐ-παιδεν-ο-ν	D. 1 —	Pl. 1 ἐ-παιδεύ-ο-μεν
	2	ἐ-παιδεν-ε-ς	2 ἐ-παιδεύ-ε-τον	2 ἐ-παιδεύ-ε-τε
	3	ἐ-παιδεν-ε(ν)	3 ἐ-παιδεν-έ-την	3 ἐ-παιδεν-ο-ν
Perf.	S. 1	πε-παιδεν-κ-α	πε-παιδεύ-κ-ω	πε-παιδεύ-κ-οι-μι
	2	πε-παιδεν-κ-ας	πε-παιδεύ-κ-ῃ-ς	πε-παιδεύ-κ-οι-ς
	3	πε-παιδεν-κ-ε(ν)	itd. kakor v praes.	itd. kakor v praes.
	D. 1	—		
	2	πε-παιδεύ-κ-α-τον		
	3	πε-παιδεύ-κ-α-τον		
	Pl. 1	πε-παιδεύ-κ-α-μεν		
	2	πε-παιδεύ-κ-α-τε		
	3	πε-παιδεύ-κ-ασι(ν)		
Plusqpf.	S. 1	ἐ-πε-παιδεύ-κ-ει-ν	Pl. 1 ἐ-πε-παιδεύ-κ-ει-μεν	
	2	ἐ-πε-παιδεύ-κ-ει-ς	2 ἐ-πε-παιδεύ-κ-ει-τε	
	3	ἐ-πε-παιδεύ-κ-ει	3 (ἐ-πε-παιδεύ-κ-ει-σαν ali) ἐ-πε-παιδεύ-κ-ε-σαν	
	D. 1	—		
	2	ἐ-πε-παιδεύ-κ-ει-τον		
	3	ἐ-πε-παιδεν-κ-εί-την		
Futur.	S. 1	παιδεύ-σ-ω		παιδεύ-σ-οι-μι
	2	παιδεύ-σ-ει-ς itd. kakor v praes.	nima	παιδεύ-σ-οι-ς itd. kakor v praes.

tiv.

Imperativ	Infinitiv	Participij
— παίδευ-ε παιδευ-έ-τω — παιδευ-ε-τον παιδευ-έ-των — παιδευ-ε-τε (παιδευ-έ-τωσαν ali) παιδευ-ό-ρων	παιδευ-ειν	παιδευ-ων, παιδευ-ουσα, παιδεῦ-ον, gen. παιδευ-ο-ντ-ος itd.
— πε-παίδευ-κ-ε πε-παιδευ-κ-έ-τω itd. kakor v praes.	πε-παιδευ-κ-έ-ναι	πε-παιδευ-κ-ώς πε-παιδευ-κ-νῆα πε-παιδευ-κ-ός gen. πε-παιδευ-κ-ότος
nima	παιδευ-σ-ει-ν	παιδευ-σ-ων παιδευ-σ-ουσα παιδεῦ-σ-ον gen. παιδευσ-ο-ντ-ος itd.

		Indikativ	Konjunktiv	Optativ
Aorist	S. 1	ἐ-παίδευ-σ-αι	παιδευ-σ-ω	παιδευ-σ-αι-μι
	2	ἐ-παίδευ-σ-ας	παιδευ-σ-ῃ-ς	(παιδευ-σ-αι-ς ali)
	3	ἐ-παίδευ-σ-ε(ν)	itd. kakor v praes.	παιδευ-σ-εας (παιδευ-σ-ᾱ ali) παιδευ-σ-ειε(ν)
	D. 1	—	—	—
	2	ἐ-παιδευ-σ-αι-τον	—	παιδευ-σ-αι-τον
	3	ἐ-παιδευ-σ-ά-την	—	παιδευ-σ-αί-την
	Pl. 1	ἐ-παιδευ-σ-αι-μεν	—	παιδευ-σ-αι-μεν
	2	ἐ-παιδευ-σ-αι-τε	—	παιδευ-σ-αι-τε
	3	ἐ-παιδευ-σ-α-ν	—	(παιδευ-σ-αι-εν ali) παιδευ-σ-ειαν
Pasiv (vzgjajam se) in				
Praes.	S. 1	παιδευ-ο-μαι	παιδευ-ω-μαι	παιδευ-οί-μην
	2	παιδευ-ει ali -η	παιδευ-ῃ	παιδευ-οι-ο
	3	παιδευ-ε-ται	παιδευ-ῇ-ται	παιδευ-οι-το
	D. 1	—	—	—
	2	παιδευ-ε-σθον	παιδευ-ῃ-σθον	παιδευ-οι-σθον
	3	παιδευ-ε-σθον	παιδευ-ῃ-σθον	παιδευ-οί-σθην
	Pl. 1	παιδευ-ό-μεθα	παιδευ-ώ-μεθα	παιδευ-οί-μεθα
	2	παιδευ-ε-σθε	παιδευ-ῃ-σθε	παιδευ-οι-σθε
	3	παιδευ-ο-νται	παιδευ-ω-νται	παιδευ-οι-ντο
Imperf.	S. 1	ἐ-παιδευ-ό-μην	D.1 —	Pl. 1 ἐ-παιδευ-ό-μεθα
	2	ἐ-παιδευ-όν	2 ἐ-παιδευ-ε-σθον	2 ἐ-παιδευ-ε-σθε
	3	ἐ-παιδευ-ε-το	3 ἐ-παιδευ-ε-σθην	3 ἐ-παιδευ-ο-ντο
Perfekt	S. 1	πε-παίδευ-μαι	πε-παιδευ-μένος ὦ	πε-παιδευ-μένος εἶην
	2	πε-παίδευ-σᾶ	ῆς	εἶης
	3	πε-παίδευ-ται	ῆ	εἶη
	D. 1	—	—	—
	2	πε-παιδευ-σθον	πε-παιδευ-μένω ἦτον	πε-παιδευ-μένω εἶητον
	3	πε-παιδευ-σθον	ἦτον	εἶήτην
	Pl. 1	πε-παιδευ-μεθα	πε-παιδευ-μένοι ὦμεν	πε-παιδευ-μένοι εἶήμεν
	2	πε-παιδευ-σθε	ῆτε	εἶητε
	3	πε-παιδευ-νται	ὦσι(ν)	εἶσαν

Imperativ	Infinitiv	Participij
— παιδευ-σ-ο-ν	παιδεῦ-σᾶ	παιδεύ-σ-ᾱς παιδεύ-σ-ᾱσα παιδεῦ-σ-ᾶν
παιδευ-σ-ᾶ-τω		gen. παιδεύ-σ-α-ντ-ος itd.
— παιδεύ-σ-α-τορ παιδευ-σ-ᾶ-των		
— παιδεύ-σ-α-τε (παιδευ-σ-ᾶ-τωσαν ali) παιδευ-σ-ᾶ-ντων		
medij (vzgajam si).		
— παιδεύ-ον παιδευ-έ-σθω	παιδεύ-ε-σθᾶ	παιδευ-ό-μενο-ς παιδευ-ο-μένη παιδευ-ό-μενο-ν
— παιδεύ-ε-σθον παιδευ-έ-σθων		
— παιδεύ-ε-σθε (παιδευ-έ-σθωσαν ali) παιδευ-έ-σθων		
— πε-παιδευ-σο πε-παιδεύ-σθω	πε-παιδεῦ-σθᾶ	πε-παιδευ-μέρο-ς πε-παιδευ-μένη πε-παιδευ-μένον
— πε-παιδευ-σθον πε-παιδεύ-σθων		
— πε-παιδευ-σθε (πε-παιδεύ-σθωσαν ali) πε-παιδεύ-σθων		

		Indikativ	Konjunktiv	Optativ
Plusqpf.	S. 1	ἐ-πε-παιδευ-μην	D. 1 —	Pl. 1 ἐ-πε-παιδευ-μεθα
	2	ἐ-πε-παιδευ-σο	2 ἐ-πε-παιδευ-σθον	2 ἐ-πε-παιδευ-σθε
	3	ἐ-πε-παιδευ-το	3 ἐ-πε-παιδευ-σθην	3 ἐ-πε-παιδευ-ντο
Futur. I	S. 1	παιδευ-θή-σ-ο-μαι	nima	παιδευ-θή-σ-οί-μην
	2	παιδευ-θή-σ-ει ali -η itd. kakor v praes.		παιδευ-θή-σ-οι-ο itd. kakor v praes.
Aorist	S. 1	ἐ-παιδευ-θή-ν	παιδευ-θῶ	παιδευ-θε-ή-ν
	2	ἐ-παιδευ-θή-ς	παιδευ-θῇ-ς	παιδευ-θε-ή-ς
	3	ἐ-παιδευ-θή	παιδευ-θῇ	παιδευ-θε-ή
	D. 1	—	—	—
	2	ἐ-παιδευ-θή-τον	παιδευ-θῇ-τον	παιδευ-(θε-ή-τον) θεί-τον
	3	ἐ-παιδευ-θή-την	παιδευ-θῇ-τον	παιδευ-(θε-ή-την) θεί-την
	Pl. 1	ἐ-παιδευ-θή-μεν	παιδευ-θῶ-μεν	παιδευ-(θε-ή-μεν) θεί-μεν
	2	ἐ-παιδευ-θή-τε	παιδευ-θῇ-τε	παιδευ-(θε-ή-τε) θεί-τε
	3	ἐ-παιδευ-θή-σαν	παιδευ-θῶ-σι(ν)	παιδευ-(θε-ή-σαν) θεί-εν
Fut. ex.	S. 1	πε-παιδευ-σ-ο-μαι	nima	πε-παιδευ-σ-οί-μην
	2	πε-παιδευ-σ-ει ali -η itd. kakor v praes.		πε-παιδευ-σ-οι-ο itd.

Me -

Futur.	S. 1	παιδευ-σ-ο-μαι	nima	παιδευ-σ-οί-μην
	2	παιδευ-σ-ει ali -η itd. kakor v praes.		παιδευ-σ-οι-ο itd.
Aorist	S. 1	ἐ-παιδευ-σ-ά-μην	παιδευ-σ-ω-μαι	παιδευ-σ-αί-μην
	2	ἐ-παιδευ-σ-ω	παιδευ-σ-η	παιδευ-σ-αι-ο
	3	ἐ-παιδευ-σ-α-το	itd. kakor v praes.	παιδευ-σ-αι-το
	D. 1	—	—	—
	2	ἐ-παιδευ-σ-α-σθον	—	παιδευ-σ-αι-σθον
	3	ἐ-παιδευ-σ-α--σθην	—	παιδευ-σ-αί-σθην
	Pl. 1	ἐ-παιδευ-σ-ά-μεθα	—	παιδευ-σ-αί-μεθα
	2	ἐ-παιδευ-σ-α-σθε	—	παιδευ-σ-αι-σθε
	3	ἐ-παιδευ-σ-α-ντο	—	παιδευ-σ-αι-ντο

Glagolski pridevniki: παιδευ-τός, ή, όν, vzgojen, vzgojljiv
παιδευ-τέος, ā, on nekdo, ki se mora vzgojiti.

siv.

Imperativ	Infinitiv	Participij
nima	παιδευ-θή-σ-ε-σθᾶ	παιδευ-θη-σ-ό-μενος παιδευ-θη-σ-ο-μένη παιδευ-θη-σ-ό-μενον
— παιδευ-θη-τι παιδευ-θή-τω — παιδευ-θη-τον παιδευ-θή-των — παιδευ-θη-τε (παιδευ-θή-τωσαν ali) παιδευ-θέ-ντων	παιδευ-θή-νᾶ	παιδευ-θείς παιδευ-θείσα παιδευ-θέν gen. παιδευ-θέ-ντ-ος itd.
nima	πε-παιδευ-σ-ε-σθᾶ	πε-παιδευ-σ-ό-μενος πε-παιδευ-σ-ο-μένη πε-παιδευ-σ-ό-μενον

dij.

nima	παιδευ-σ-ε-σθᾶ	παιδευ-σ-ό-μενος παιδευ-σ-ο-μένη παιδευ-σ-ό-μενον
— παιδευ-σ-ᾶ παιδευ-σ-ά-σθω — παιδευ-σ-α-σθον παιδευ-σ-ά-σθων — παιδευ-σ-α-σθε (παιδευ-σ-ά-σθωσαν ali) παιδευ-σά-σθων	παιδευ-σ-α-σθᾶ	παιδευ-σ-ά-μενος παιδευ-σ-α-μένη παιδευ-σ-ά-μενον

τιμά-ω častim				ποιέ-ω činim		δουλό-ω zaslužnim	
a) (Prezens) A k t i v.							
Indik.	S. 1. 2. 3. D. 2. 3. Pl. 1. 2. 3.	τιμάω	τιμῶ	ποιέω	ποιῶ	δουλόω	δουλῶ
		τιμάεις	τιμάῃς	ποιέεις	ποιεῖς	δουλόεις	δουλοῖς
		τιμάει	τιμά	ποιέει	ποιεῖ	δουλόει	δουλοῖ
		τιμάετον	τιμάττον	ποιέετον	ποιεῖτον	δουλόετον	δουλοῦτον
		τιμάετον	τιμάττον	ποιέετον	ποιεῖτον	δουλόετον	δουλοῦτον
		τιμάομεν	τιμῶμεν	ποιέομεν	ποιούμεν	δουλόομεν	δουλοῦμεν
Konjunktiv	S. 1. 2. 3. D. 2. 3. Pl. 1. 2. 3.	τιμάω	τιμῶ	ποιέω	ποιῶ	δουλόω	δουλῶ
		τιμάῃς	τιμάῃς	ποιέῃς	ποιῃς	δουλόῃς	δουλοῖς
		τιμάῃ	τιμά	ποιέῃ	ποιῃ	δουλόῃ	δουλοῖ
		τιμάητον	τιμάττον	ποιέητον	ποιῃτον	δουλόητον	δουλωττον
		τιμάητον	τιμάττον	ποιέητον	ποιῃτον	δουλόητον	δουλωττον
		τιμάωμεν	τιμῶμεν	ποιέωμεν	ποιῶμεν	δουλόωμεν	δουλωμεν
Optativ	S. 1. 2. 3. D. 2. 3. Pl. 1. 2. 3.	τιμαίην	τιμῶην	ποιεοίην	ποιοίην	δουλοοίην	δουλοίην
		τιμαίῃς	τιμῶῃς	ποιεοίῃς	ποιοίῃς	δουλοοίῃς	δουλοίῃς
		τιμαίῃ	τιμῶῃ	ποιεοίῃ	ποιοίῃ	δουλοοίῃ	δουλοίῃ
		τιμαίετον	τιμῶττον	ποιεοίετον	ποιοίττον	δουλοοίετον	δουλοῖττον
		τιμαίετην	τιμῶττην	ποιεοίετην	ποιοίετην	δουλοοίετην	δουλοῖετην
		τιμάοιμεν	τιμῶοιμεν	ποιεοίοιμεν	ποιοίοιμεν	δουλοοίοιμεν	δουλοοίοιμεν
Imperativ	S. 2. 3. D. 2. 3. Pl. 2. 3.	τίμαε	τίμα	ποιεε	ποιεε	δούλοε	δούλου
		τιμάετω	τιμάτω	ποιεέτω	ποιεῖτω	δουλόετω	δουλούτω
		τιμάετον	τιμάττον	ποιεέστων	ποιεῖτων	δουλόεστων	δουλούστων
		τιμάετων	τιμάετων	ποιεέστων	ποιεῖτων	δουλόεστων	δουλούστων
		τιμάεστε	τιμάεστε	ποιεέστε	ποιεῖτε	δουλόεστε	δουλούεστε
		τιμάόντων	τιμῶντων	ποιεόντων	ποιούντων	δουλόόντων	δουλούντων
Participij	Inf.	τιμάειν	τιμάειν	ποιέειν	ποιεῖν	δουλόειν	δουλοῦν
		τιμάων	τιμῶν	ποιέων	ποιῶν	δουλόων	δουλῶν
		τιμάουσα	τιμῶσα	ποιέουσα	ποιούσα	δουλόουσα	δουλούσα
		τιμάον	τιμῶν	ποιέον	ποιούν	δουλόον	δουλούν
		(G.-άοντος τιμῶντος -αούσης τιμῶσης)	(ποιέοντος ποιούντος ποιεούσης ποιούσης)		(-δόντος δουλούντος -οούσης δουλούσης)		

contracta.)

τιμά-ω častim		ποιέ-ω činim		δουλό-ω zaslužnim	
P a s i v. M e d i j.					
τιμάομαι	τιμῶμαι	ποιέομαι	ποιεῖμαι	δουλόομαι	δουλοῦμαι
τιμάῃ, -ει	τιμᾷ	ποιεῇ, -ει	ποιεῖ, -εῖ	δουλόῃ, -ει	δουλοῖ
τιμάσεται	τιμᾶται	ποιέσεται	ποιεῖται	δουλόσεται	δουλοῦται
τιμάεσθον	τιμᾶσθον	ποιέεσθον	ποιεῖσθον	δουλόεσθον	δουλοῦσθον
τιμάεσθον	τιμᾶσθον	ποιέεσθον	ποιεῖσθον	δουλόεσθον	δουλοῦσθον
τιμάομεθα	τιμῶμεθα	ποιεόμεθα	ποιεούμεθα	δουλοόμεθα	δουλούμεθα
τιμάεσθε	τιμᾶσθε	ποιέεσθε	ποιεῖσθε	δουλόεσθε	δουλοῦσθε
τιμάονται	τιμῶνται	ποιέονται	ποιεῖνται	δουλόονται	δουλοῦνται
τιμάομαι	τιμῶμαι	ποιέωμαι	ποιῶμαι	δουλόωμαι	δουλώμαι
τιμάῃ	τιμᾷ	ποιεῇ	ποιεῖ	δουλόῃ	δουλοῖ
τιμάηται	τιμᾶται	ποιεῇται	ποιεῖται	δουλόηται	δουλώται
τιμάησθον	τιμᾶσθον	ποιεῇσθον	ποιεῖσθον	δουλόησθον	δουλώσθον
τιμάησθον	τιμᾶσθον	ποιεῇσθον	ποιεῖσθον	δουλόησθον	δουλώσθον
τιμάομεθα	τιμῶμεθα	ποιεώμεθα	ποιούμεθα	δουλοώμεθα	δουλώμεθα
τιμάησθε	τιμᾶσθε	ποιεῇσθε	ποιεῖσθε	δουλόησθε	δουλώσθε
τιμάωνται	τιμῶνται	ποιεῖνται	ποιῶνται	δουλόωνται	δουλώνται
τιμασόμεην	τιμῶμεην	ποιεσόμεην	ποιεόμεην	δουλοσόμεην	δουλοόμεην
τιμασοίς	τιμῶοις	ποιεσοίς	ποιεοίς	δουλοσοίς	δουλοοίς
τιμασοίτο	τιμῶοιτο	ποιεοίτο	ποιεοίτο	δουλοοίτο	δουλοοίτο
τιμασοίσθον	τιμῶοίσθον	ποιεοίσθον	ποιεοίσθον	δουλοοίσθον	δουλοοίσθον
τιμασοίσθην	τιμῶοίσθην	ποιεοίσθην	ποιεοίσθην	δουλοοίσθην	δουλοοίσθην
τιμασοίμεθα	τιμῶοίμεθα	ποιεοίμεθα	ποιεοίμεθα	δουλοοίμεθα	δουλοοίμεθα
τιμασοίσθε	τιμῶοίσθε	ποιεοίσθε	ποιεοίσθε	δουλοοίσθε	δουλοοίσθε
τιμασίντο	τιμῶοίντο	ποιεοίντο	ποιεοίντο	δουλοοίντο	δουλοοίντο
τιμάου	τιμῶ	ποιέου	ποιεοῦ	δουλόου	δουλοῦ
τιμάεσθω	τιμᾶσθω	ποιεέσθω	ποιεῖσθω	δουλόεσθω	δουλοῦσθω
τιμάεσθον	τιμᾶσθον	ποιεεσθον	ποιεῖσθον	δουλόεσθον	δουλοῦσθον
τιμάεσθων	τιμᾶσθων	ποιεεσθων	ποιεῖσθων	δουλόεσθων	δουλοῦσθων
τιμάεσθε	τιμᾶσθε	ποιεεσθε	ποιεῖσθε	δουλόεσθε	δουλοῦσθε
τιμάεσθων	τιμᾶσθων	ποιεεσθων	ποιεῖσθων	δουλόεσθων	δουλοῦσθων
τιμάεσθαι	τιμᾶσθαι	ποιεεσθαι	ποιεῖσθαι	δουλόεσθαι	δουλοῦσθαι
τιμαόμενος	τιμῶμενος	ποιεόμενος	ποιεούμενος	δουλοόμενος	δουλούμενος
τιμαομένη	τιμῶμένη	ποιεομένη	ποιουμένη	δουλοομένη	δουλουμένη
τιμαόμενον	τιμῶμενον	ποιεόμενον	ποιεούμενον	δουλοόμενον	δουλούμενον

b) (Imperfekt)

Aktiv.

ἐτίμαον	ἐτίμων	ἐποίεον	ἐποίουον	ἐδούλοον	ἐδούλουον
ἐτίμαες	ἐτίμας	ἐποίεις	ἐποίεις	ἐδούλοες	ἐδούλουες
ἐτίμαε(ν)	ἐτίμα	ἐποιε(ν)	ἐποίει	ἐδούλοε(ν)	ἐδούλου
ἐτιμάετον	ἐτιμάτον	ἐποιέετον	ἐποιεῖτον	ἐδουλόετον	ἐδουλουῖτον
ἐτιμάετην	ἐτιμάτην	ἐποιεῖτην	ἐποιεῖτην	ἐδουλόετην	ἐδουλουῖτην
ἐτιμάομεν	ἐτιμῶμεν	ἐποιόομεν	ἐποιοῦμεν	ἐδουλόομεν	ἐδουλουῖμεν
ἐτιμάετε	ἐτιμᾶτε	ἐποιέετε	ἐποιεῖτε	ἐδουλόετε	ἐδουλουῖτε
ἐτίμαον	ἐτίμων	ἐποίεον	ἐποίουον	ἐδούλοον	ἐδούλουον.

Pasiv. Medij.

ἐτιμάομην	ἐτιμώμην	ἐποιόομην	ἐποιοῦμην	ἐδουλόομην	ἐδουλουῖ- μην
ἐτιμάου	ἐτιμῶ	ἐποιέου	ἐποιοῦ	ἐδουλόου	ἐδουλουῖ
ἐτιμάετο	ἐτιμᾶτο	ἐποιέετο	ἐποιεῖτο	ἐδουλόετο	ἐδουλουῖτο
ἐτιμάεσθον	ἐτιμᾶσθον	ἐποιέεσθον	ἐποιεῖ- σθον	ἐδουλόεσθον	ἐδουλουῖ- σθον
ἐτιμάεσθην	ἐτιμάσθην	ἐποιέεσθην	ἐποιεῖ- σθην	ἐδουλόεσθην	ἐδουλουῖ- σθην
ἐτιμάομεθα	ἐτιμῶ- μεθα	ἐποιόομεθα	ἐποιοῦ- μεθα	ἐδουλόομεθα	ἐδουλουῖ- μεθα
ἐτιμάεσθε	ἐτιμᾶσθε	ἐποιέεσθε	ἐποιεῖσθε	ἐδουλόεσθε	ἐδουλουῖ- σθε
ἐτιμάοντο	ἐτιμῶντο	ἐποιέοντο	ἐποιοῦντο	ἐδουλόοντο	ἐδουλουῖν- το.

Op. 1. Optativ praes. act. se tvarja v singularu navadno atiško, t. j. z -ιη-; redko: ποιῶμι, ποιῶς, ποιῶι itd.

Op. 2. Skrčena 3. oseba sing. imperfekta nima gibljivega v: n. pr. ἐτίμα.

c) Ostali časi.

103.

V ostalih časih se debelski vokal podaljša, in sicer a v η (izza ε, ι, ρ pa v ā), ε v η, ο v ω:

	Perfekt	Plusqpf.	Futur	Aorist	Adjekt. verb.
τιμάω častim					
Akt.	τετίμηκα	έτετιμήκειν	τιμήσω	έτιμήσα	τιμητός, ή, όν
Pas.	τετίμημαι	έτετιμήμην	τιμηθήσομαι exact. τε- τιμήσομαι	έτιμήθην	τιμητέος, ā, ον
Med.	τετίμημαι	έτετιμήμην	τιμήσομαι	έτιμησάμην	
δράω storim					
Akt.	δέδρακα	έδεδράκειν	δράσω	έδρασα	
ποιέω činim					
Akt.	πεποίηκα	έπεποιή- κειν	ποιήσω	έποίησα	ποιητός, ή, όν
Pas.	πεποίημαι	έπεποιήμην	ποιηθήσομαι exact. πε- ποιήσομαι	έποιήθην	ποιητέος, ā, ον
Med.	πεποίημαι	έπεποιήμην	ποιήσομαι	έποιησά- μην	
δουλόω zaslužim					
Akt.	δεδούλωκα	έδεδουλώ- κειν	δουλώσω	έδούλωσα	δουλωτός, ή, όν
Pas.	δεδούλω- μαι	έδεδουλώ- μην	δουλωθή- σομαι exact. δεδου- λώσομαι	έδουλώθην	δουλωτέος, ā, ον
Med.	δεδούλω- μαι	έδεδουλώ- μην	δουλώσομαι	έδουλωσά- μην	

Op. άκροάζομαι (slišim) ima fut. άκροάσομαι, aor. ήκροασάμην itd.

104.

Pripomnje.

1. Prvotna η -debla skrčujejo v η , ne v $\bar{\alpha}$; n. pr. ζάω živim, θυφάω žejen sem, παυνάω lačen sem, χράομαι rabim:

ζῶ, ζῆς (iz ζή-εις), ζῆ, ζῶμεν; ἔζης; Inf. ζῆν

χρῶμαι, χρῆ (iz χρήη), χρῆται, χρῶμεθα; ἐχρήσθῃς, χρήσθαι itd.

Zato ima χράομαι v ostalih časih: χρήσομαι, ἐχρησάμην, ἐχρημίαι.

2. Enozložna debla na ε skrčujejo le v ε ; sicer puste odprte oblike; n. pr.:

πλέω jadram	πλέομεν	ἔπλεον	Coni. πλέω	Inf. πλεῖν
πλεῖς	πλεῖτε	ἔπλες	πλέης...	Part. πλέων, -ουσα,
πλεῖ	πλέουσι(v)	ἔπλε	Opt. πλέοιμι	-ον.

Le θέω, θεῖν (vezati) more skrčevati vse oblike.

Pregled glagolovih oblik.

105. Izvzemši supinum in gerundium ima grščina vse glagolske oblike, ki jih pozna latinščina; vrhu tega pa še:

1. dvojino; njena prva oseba pa je enaka prvi množinski;

2. eden čas več: **aorist** (ὁ ἀόριστος χρόνος = neomejeni čas), ki pomeni v katerikoli dobi nastop kakega dejanja. Ker pripadajo nastopi največ preteklosti, odgovarja aorist najčešče latinskemu historijskemu perfektu. — Slovenščina izraža aorist vobče z dovršnimi glagoli v perfektu ali prezentu:¹⁾ παιδεῦσαι vzgojiti: παιδεύειν vzgajati; ἐπαίδευσα vzgojil sem, vzgojim.

Op. Grški perfekt pomenja trajno stanje po dovršenem dejanju: zato je soroden latinskemu „logičnemu perfektu“ (perfectum praesens) (gl. § 115, 3);

106. 3. eden naklon več: **optativ** (želelnik ἐὐκτιζή), ki odgovarja sam zase slovenskemu želelniku: παιδεύοι naj vzgaja; z ἄν pa izraža možnost (potentialis): παιδεύοι ἄν bi pač vzgajal, bi utegnil vzgajati;

107. 4. eno dobo več: **medij** (srednja doba, *medium*, ἡ μέση διάθεσις), ki odgovarja često latinskim deponentnikom in izraža stanje, ki se mu poudarja pomembnost (interes) za glagolovo osebo: πολιτεύω = πολίτης εἰμί „državljanim“, sem državljani; πολιτεύομαι nastopam kot državljani, pečam se z državo (s politiko), politikujem.

¹⁾ „Staroslovensščina“ je imela zanj posebne oblike, srbohrvaščina ga še ima (n. pr.: pustih, pusti, pusti, pustismo, pustiste, pustiše).

Medialne oblike služijo (razen v aoristu in futuru) tudi za pasiv.

Glagoli, ki imajo le medialne, oziroma pasivne oblike, se imenujejo, kakor v latinščini, deponentniki; in sicer medialni deponentniki (D. M.), ako tvarjajo medialni aorist (n. pr.: μάχομαι: ἐμαχεσάμην), in pasivni deponentniki (D. P.), ako tvarjajo pasivni aorist (z nepasivnim pomenom), n. pr.: παιδάομαι skušam: ἐπειράσθην sem skušal; ἡδομαι veselim se: ἡσθην sem se veselil. Gl. § 171, 3.

5. Grščina ima **glagolove pridevnike** (adiectiva verba- 108. lia) dveh vrst; eni (na -τός) so sorodni latinskemu pasivnemu participiju ali pa pomenijo možnost: παιδευτός vzgojen ali vzgojljiv, prim. lat. *invictus*; drugi (na -τέος) pomenijo isto kakor latinski gerundivum: παιδευτέον ἐστὶν *erudiendum est*; τοῖς παισὶν οἱ γονεῖς θεραπευτέοι εἶσιν *liberis parentes colendi sunt*.

6. Grščina ima več participijev, infinitivov in imperativov, ker se tvarjajo posebe za vse dobe in skoraj vse čase.

Časi. Tempora.

1. Časovne stopnje.

109.

Časovne stopnje se kakor v latinščini razlikujejo le v indikativovih oblikah.

Razdele se:

1. v glavne čase: prezens, perfekt in futura. — Ti nimajo augmenta.

2. v stranske (historijske) čase: (praes. hist.), imperfekt, pluskvamperfekt, aorist. (Prim. § 255.) Njih znak je augment v indikativu.

2. Časovna debela.

110.

Poleg glagolskega debela, ki je podlaga vsem glagolovim oblikam, je razlikovati posebe šest časovnih debel, ki se od njih tvarjajo posamezni časi in njih oblike.

1. Od prezentovega debela (παιδευ-) se tvarjata prezens (z vsemi nakloni itd.) in imperfekt: παιδεύ-ομαι, ἐ-παιδευ-ον, ἐ-παιδευ-όμην itd.

2. Od futurovega debbla (παιδεύω-): futurum activi in medii: παιδεύω-ω, παιδεύω-ομαι z vsemi oblikami.

3. Od aktivnega aoristovega debbla [(ἐ)παιδεύω-]: ves aktivni in medialni aorist: ἐπαίδευσα, ἐπαιδευσάμην, παιδεύσ-αιμι, παιδεύσ-ασθαι itd.

4.a) Od aktivnega perfektovega debbla (πεπαιδευ-κ-): ves aktivni perfekt in pluskvamperfekt: πεπαίδευκ-α, ἐπεπαιδευκ-ενν itd.;

b) od medialnega perfektovega debbla (πεπαιδευ-) ves medialni (pasivni) perfekt in pluskvamperfekt (πεπαιδευ-μαι, ἐπεπαιδευ-μην itd.) ter pasivni futurum exactum (πεπαιδευ-σομαι).

Znak obeh perfektovih debel je reduplikacija.

Op. Futur. exactum ima enotne oblike le za pasiv; aktiv se opisuje: πεπαιδευκώς ἔσομαι „povzgojivši bom“, t. j. povzgojil bom.

5. Od pasivnega aoristovega debbla [(ἐ)παιδευθ-η-]: ves pasivni aorist (ἐπαιδεύθην, παιδευθήναι itd.) in pasivni futur (παιδευθή-σομαι).

3. Tvorba oblik.

111. I. Časovno deblo je ali glagolskemu enako (navadno v prezentu in imperfektu), ali pa se tvarja iz njega s pristavkom posebnega časovnega znaka (-σ-, -κ-, -θ-), pred katerim se vokalni končnik debbla, ako ni sam dolg, podaljša. (Gl. § 103.) N. pr.: glagolsko deblo μισε-, aktivno aoristovo deblo (ἐ)μιση-σ-; aktivno perfektovo deblo μεμιση-κ-; pasivno aoristovo deblo μιση-θ-.

Tvorbe s pomočjo časovnega znaka imenujemo „šibke“, tvorbe s časovnim znakom σ še posebe sigmatne: ἐφίλησα je sigmatni (šibki) aorist, φιλήσω sigmatni futur, πεφίληκα šibki perfekt, ἐφίληθην šibki pasivni aorist.

112. II. Na časovno deblo pristopi **vezni** (tematni) **vokal** in za njim glagolove končnice (osebila).

a) Konjuktivi imajo vedno, in sicer dolge vezne vokale (η in ω); drugod je vezni vokal kratek, in sicer: v oblikah prezenta, futura in pasivnega eksaktnega futura je vezni vokal -ε- in (v prvih osebah ter v 3. osebi plur.) -ο-; v aktivnem in medialnem aoristu ter v aktivnem perfektu je -α-.

b) Pasivni perfekt in pasivni aorist se tvarjata atematno.

c) *Optativ* ima poseben naklonov znak (*ι, ιη*); ki stopi pred osebito.

III. Augment in reduplikacija sta umeščena spredaj pri deblu.

Pregled osebیل.

113.

A k t i v				M e d i j			
	Ind. glavnih časov in konjunktiv		Ind. stranskih časov in optativ	Imper.	Ind. glavnih časov in konjunktiv	Ind. stranskih časov in optativ	Imper.
	gl. na -ω	gl. na -ι					
S. 1.	—	-ι	-ν (-ι opt. gl. na -ω)		-ιαι	-ιην	
2.	—	-ς (σι)	-ς	-θι, -ς	-σαι	-σο	-σο
3.	—	-σι (τι)	—	-τω	-ται	-το	-σθω
D. 2.	-των		-των	-των	-σθων	-σθων	-σθων
3.	-των		-την	-των	-σθων	-σθην	-σθων
Pl. 1.	-μεν		-μεν		-μεθα	-μεθα	
2.	-τε		-τε	-τε	-σθε	-σθε	-σθε
3.	-σι (-ντι)		-ν ali (σαν)	-ντων	-νται	-ντο	-σθων
			ali				ali
			-τω-σαν				-σθω-σαν

Op. V singularu aktiva glavnih časov so osebila s tematnim vokalom združena v glasovne skupine, ki se jim prvotna oblika zanesljivo ne da določiti.

1. Pazi, da ima konjunktiv končnice glavnih, a optativ stranskih časov. 114.

2. Pripone aktivnemu **infinitivu** so -εν ali -ναι (v šibkem aoristu -αι), medialnemu vedno -σθαι.

Pomen časovnih debel.

115.

(Kakovost dejanja.)

Posebno kakovost dejanja izraža vsaka oblika dotičnih debel, dočim izraža časovno stopnjo le indikativ. (Gl. § 109.)

1. Oblike **prezentovega debela** izražajo nezaključeno, razvijajoče se dejanje; v razmerju h kakemu drugemu dejanju je istodobno. N. pr.: *φεύγειν* na begu biti, bežati; *φοβέσθαι* v strahu biti, se bati.

2. Oblike **aoristovih debel** naglašajo istiniti nastop kakega dejanja. N. pr.: *φυγεῖν* (aor. od *φεύγω*) nastopiti beg, zbežati, pobegniti; *φοβηθῆναι* (aor. od *φοβέσθαι*) se ustrašiti.

Participij aoristi izraža navadno preddobnost.

Op. Ker se kakemu enkrat nastopivšemu dejanju more na podlagi izkušenj prisojati tudi trajna veljava, more aorist navidezno izražati tudi trajnost; posebno v pregovorih in pametnicah (Gnomski aorist). *ὁὕτως ἐπλούτησε τυχέως, δίκαιος ὢν* nihče ni nagloma obogatel (= ne obogatil), dokler je pravičen.

3. Oblike **perfektovih debel** (perf., pppf., fut. ex.) izražajo trajno stanje po dovršenem dejanju (gl. § 105, 2, op.): *πεφευγέναι* (pf. od *φεύγω*) = imeti beg za seboj, uiti; *πεπαιδευκέναι* posel vzgoje dovršiti, dovzgojiti.

4. Oblike **futurovih debel** izražajo razvijajoče se in nastopajoče dejanje, kakor v latinščini.

Infinitiv in participij futuri moreta pomeniti zadobnost dejanja.

116.

Pripovedni čas je v grščini aorist, v živahnem pripovedovanju tudi praesens historicum.

Naglas.

117.

I. Naglas se pomakne kolikor mogoče nazaj od konca (od doglasja): *παιδεύω*: *παιδεύε*.

Op. -αι na koncu vseh glagolskih oblik velja za kratčino, razen v optativu aktivnega aorista: *παιδεύεσθαι*, pa *παιδεύσαι* (opt.).

II. Izvzeti so od tega pravila infinitivi in participiji, ker niso popolne glagolske oblike; partic. fut. act. neutr.: *παιδεῦσον*, a imperat. aor. *παίδευσον*.

1. Vedno pred zadnji zlog naglašajo :

a) infinitivi tehle oblik : παιδεῦσαι, πεπαιδευμένοι, πεπαιδευσθαι, παιδευθήναι;
b) part. perf. pass. : πεπαιδευμένος.

2. Zadnji zlog naglašata participija tehle oblik : πεπαιδευκώς in παι-
δευθείς.

S pomočjo naglasov se dajo razlikovati enakoglasne oblike: 118.

παιδεύσον (impt.) in παιδεῦσον (partic.);

παιδεύσαι (opt.), παιδεῦσαι (inf. aor. act.), παιδεύσαι (impt.

aor. med. 2. sing.).

O naglasu sestavljenk gl. § 123, 3.

Primnožek. Augmentum.

119.

1. Augment, znak preteklosti, dobe le indikativi stran-
skih (historijskih) časov (impf., aor., pqp.).

2. Glagoli s konsonantnim vzglasjem privzamejo
kot augment spredaj zlog ε- (zlogovni primnožek, aug-
mentum syllabicum), pri čemer se vzglasni o podvoji:
impf. ἐ-παιδεύον, aor. ἐ-παιδεύσα; ὁράτω šivam, impf. ἑώραπτον.

3. a) Glagoli z vokalnim vzglasjem podaljšajo 120.
kot augment svoj vzglasni vokal (časovni primnožek,
augmentum temporale). Kratek vokal prestopi v svojo
dolžino (i: ī, ō: ō, o: ω, ε: η), vsak a pa v η:

ἰκετεύω prosim; imperf. ἰκέτευον

ὀβριζώ zločinim; imperf. ὀβριζον

ἐλπίζω upam; imperf. ἑλπίζον

ὀνομάζω imenujem; imperf. ὀνόμαζον

ἄγω peljem; imperf. ἄγον

ἄλλίζω zbiram; imperf. ἄλλιζον

ἄδω pojem; imperf. ἄδον.

b) Diftongom se podaljša prvi del, i se podpiše:

αἶρω vzdignem: ἤρουν

οἰκτιrow pomilujem: ὥκτιρον

αὖξάνω augeo: ηὔξανον.

Op. Diftong αι se navadno, εω često ne izpremeni: εἰσχεῖμαι molim;
impf. εἰσχεῖμην in ἡσχεῖμην; εἰσάξω primerjam, navadno εἰσάξον, včasih ἡσάξον.

c) Vzglasni η, ω, ου se ne izpremene:

ἡγέομαι vodim: aor. ἡγησάμην

ὠφελέω koristim: aor. ὠφέλησα

οὐτάξω ranim: impf. οὐτάζον.

d) Primnožek $\epsilon\iota$ (namesto η) imajo nekateri glagoli s prvotno konsonantnim vzglasjem:

$\epsilon\sigma\gamma\acute{\alpha}\zeta\omicron\mu\alpha\iota$ (iz $\text{F}\epsilon\sigma\gamma\acute{\alpha}\zeta\omicron\mu\alpha\iota$) delam: impf. $\epsilon\lambda\sigma\gamma\alpha\zeta\acute{\omicron}\mu\eta\nu$ (iz $\text{f}\text{-F}\epsilon\sigma\gamma\alpha\zeta\acute{\omicron}\mu\eta\nu$, $\epsilon\text{-}\epsilon\sigma\gamma\alpha\zeta\acute{\omicron}\mu\eta\nu$), $\epsilon\theta\acute{\iota}\zeta\omega$ (iz $\sigma\text{F}\epsilon\theta\acute{\iota}\zeta\omega$, prim. *suesco*) navadim: impf. $\epsilon\theta\acute{\iota}\zeta\omicron\nu$; $\epsilon\lambda\kappa\omega$ (iz $\text{F}\acute{\epsilon}\lambda\kappa\omega$) vlečem: impf. $\epsilon\lambda\kappa\omicron\nu$; $\acute{\epsilon}\alpha\omega$ pustim: impf. $\acute{\epsilon}\iota\omega\nu$.

V ostalem se spregajo ti glagoli pravilno. „Nepravilnim“ glagolom se bo vselej dostavil augment. Gl. §§ 166—170.

O augmentu pri sestavljenkah gl. § 123, 4.

Podvojba. Reduplicatio.

121. Podvojbo dobe vse oblike perfektovega debela (perf., pqp̄f., fut. ex.), ne le indikativ.

Podvojba je ali prava ali nadomeščena.

1. Prava podvojba: začetni (le eden!) konsonant s „podvojbenim vokalom“ ϵ se združita spredaj z glagolovim debлом (kakor v latinščini: *cado*: *ce-cidi*; *tango*: *teti-gi*). To podvojbo dobe glagoli, kojih vzglas je enojen konsonant (izvzemši ϱ) ali pa *muta cum liquida* ($\lambda, \mu, \nu, \varrho$): $\lambda\acute{\omicron}\omega$: $\lambda\acute{\epsilon}\text{-}\lambda\acute{\omicron}\kappa\alpha$; $\pi\alpha\iota\delta\acute{\epsilon}\omega$: $\pi\epsilon\text{-}\pi\alpha\iota\delta\epsilon\nu\kappa\alpha$; $\pi\alpha\acute{\upsilon}\omega$: $\pi\acute{\epsilon}\pi\alpha\nu\kappa\alpha$; $\pi\rho\epsilon\sigma\beta\acute{\epsilon}\omega$: $\pi\epsilon\text{-}\pi\rho\acute{\epsilon}\sigma\beta\epsilon\nu\kappa\alpha$.

Namesto aspirate stopi v podvojbo soglasna tenuis: $\varphi\upsilon\tau\acute{\epsilon}\omega$ (sadim): $\pi\epsilon\text{-}\varphi\acute{\upsilon}\tau\epsilon\nu\kappa\alpha$; $\chi\omicron\rho\epsilon\acute{\upsilon}\omega$ (plešem): $\kappa\epsilon\text{-}\chi\acute{\omicron}\rho\epsilon\nu\kappa\alpha$; $\theta\eta\rho\acute{\epsilon}\omega$ (lovim): $\tau\epsilon\text{-}\theta\acute{\eta}\rho\epsilon\nu\kappa\alpha$.

Pqp̄f. dobi v indikativu svoj augment pred podvojbo: $\acute{\epsilon}\text{-}\pi\epsilon\pi\alpha\iota\delta\acute{\epsilon}\omega\kappa\epsilon\nu$.

122. 2. **Nadomešča** se podvojba z augmentom: pri ostalih glagolih, torej pri tehle vzglasnikih: pri vokalih, pri ϱ , dvojnih konsonantih (ζ, ξ, ψ) in skupini več konsonantov (izvzemši *muta c. liq.*):

$\alpha\iota\tau\acute{\epsilon}\omega$ zahtevam: $\acute{\eta}\tau\eta\kappa\alpha$; $\acute{\omicron}\rho\theta\acute{\omicron}\omega$ ravnam: $\acute{\omicron}\rho\theta\omega\kappa\alpha$, inf. $\acute{\omicron}\rho\theta\omega\kappa\acute{\epsilon}\nu\alpha\iota$;

$\psi\alpha\acute{\upsilon}\omega$ dotaknem se: $\acute{\epsilon}\psi\alpha\nu\kappa\alpha$, part. $\acute{\epsilon}\psi\alpha\nu\kappa\acute{\omicron}\varsigma$;

$\sigma\tau\rho\alpha\tau\acute{\epsilon}\omega$ grem na vojsko: $\acute{\epsilon}\sigma\tau\rho\acute{\alpha}\tau\epsilon\nu\kappa\alpha$.

Izjema: $\kappa\tau\acute{\alpha}\omicron\mu\alpha\iota$ pridobim si, $\kappa\acute{\epsilon}\kappa\tau\eta\mu\alpha\iota$ imam v posesti.

Pqp̄f. v tem slučaju ne dobi še posebnega augmenta: $\acute{\omicron}\rho\theta\acute{\omicron}\omega\kappa\epsilon\nu$, $\acute{\epsilon}\psi\alpha\acute{\upsilon}\omega\kappa\epsilon\nu$ itd.

Op. λέγω berem dobiva namesto podvojitve zlog ει-: συλ-λέγω zbiram, pf. συν-ει-λόχα, συνείλεται; διαλέγομαι: διελέγην; gl. § 169, 11.

ἐθίζω navadim ima perfekt εἶωθα navajen sem.

Druge posebnosti so navedene pri raznodedelskih glagolih. Gl. §§ 166—170.

Sestavljeni glagoli.

1. Sestavljajo se glagoli največ s predlogi. Pri tem se 123. vrše razne glasovne izpremembe: n. pr.: a) odpah: ἀπ-άγω odvedem, κατ-άγω zavedem (pa περι-άγω obvodim, προ-άγω provodim). Prim. § 25, 1.

b) Tenuis postane aspirata pred ostrim pridihom: ὑφαρπάζω (= ὑπὸ-άρπάζω) ugrabim;

c) Pred vokali stoji ἔξ-, pred konsonanti ἐκ-: ἐκ-βάλλω izbacnem, ἔξ-άγω izpeljem. Prim. § 28.

d) Prienačba in izenačba (assimilatio):

ν v ἐν in σύν prestopi pred ustniki v μ, pred goltniki v γ (nasal.): συμ-βουλεύω svetujem, ἐγ-γράφω vpišem.

Nastopnemu λ, μ se ta ν popolnoma izenači: ἐμ-μένω vztrajam, συμ-μαχέω sobojujem se.

2. So pa tudi sestavljenke z drugimi besedami; nastale pa so večinoma iz sestavljenih nominov: οἰκοδομέω stavim hišo (ὁ οἰκοδόμος stavbenik); εὐεργετέω činim dobro (ὁ εὐεργέτης doberdelnik).

3. Naglas potezajo sestavljenke do predloga nazaj, izvzemši oblike, ki naglašajo vedno predzadnji ali zadnji zlog (§ 117, II.): ἀπόλυνε umij, ἀπόλυνσαι umij se, pa: ἀπολοῦσαι (inf. aor. act.).

Preko augmenta pa naglas ne sme iti: προσ-ῆγον.

4. **Augment in reduplikacija** dobiva tudi pri sestavljenkah praviloma glagolovo deblo. Predlog stoji pred njima: ἐν in σύν se pojavita pred vokalom v svoji pravi obliki: εἰς-βάλλω vržem v: εἰς-έβαλλον; ἐμβάλλω: ἐν-έβαλλον; συμπτέμνω pošljem z: συν-έπεμπον; προχωρέω prokoračim: προ-εχώρησα ali προὐ-χώρησα (§ 26).

Augment in reduplikacija pa nastopita pri sestavljenkinem 124. v zglasju,

a) če ima sestavljenka veljavo enotnega glagola, ker se samičnica (simplex) ne rabi:

καθεύδω spim, impf. ἐ-κάθευδον
 καθίζω posadim; impf. ἐ-κάθιζον, aor. ἐκάθισα
 καθέξομαι usedem se, sedim; impf. ἐ-καθεξόμην
 ἐναντιόομαι nasprotujem; impf. ἠναντιούμην
 ἀν-έχομαι (zdržim) ima dvojen augment: ἡν-ειχόμην;

b) ako prvi del sestavljenke ni predlog (prim. št. 2). *Εἶ* ostane navadno neizpremenjen. N. pr.: οἰκοδομέω: ὠκοδόμησα, ὠκοδόμηκα; ἀθυμέω (brez poguma sem), perf. ἠθύμην; δυστυχέω (brez sreče sem), impf. ἐδυστύχουν, perf. δεδυστύχηκα; εὐεργετέω, impf. εὐεργέτουν, perf. εὐεργέτηκα.

125.

Konsonantna debela.

1. V vseh oblikah prezentovega debela (torej v prezentu in imperf.) se spregajo povsem tako kakor verba vocalia:

Ind.: πρᾶττω (delam, počnem), πρᾶττεῖς, πρᾶττει, πρᾶττε-
 τον ... πρᾶττουσιν; opt.: πρᾶττοιμι, πρᾶττοις, πρᾶττοι itd.; inf.
 πρᾶττειν; part. πρᾶττων; imperf. ἔπραττον, ἔπραττες itd.;

med-pass.: πρᾶττομαι, πρᾶττη (-ει), πρᾶττεται ... πρᾶτ-
 τονται; imperf. ἐπραττόμην itd.;

ἀγγέλλω (sporočim), ἀγγέλλεις, ἀγγέλλουσιν itd.; impt.
 ἀγγέλλε itd.;

imperf.: ἡγγέλλον, ἡγγέλλες itd.

2. Tudi pri ostalih časovnih debelih so končnice iste kakor pri vokalnih; a deblo samo dobiva čisto svoje posebnosti; k prezentu πρᾶττω se glasi n. pr.: aorist ἔπραξα, ki se sprega kakor ἐπαίδευσα; deblo (ἐ)πραξ- pa je nastalo svojim posebnim potem; takisto pri aoristu ἡγγειλα od ἀγγέλλω.

Verba muta.

A. Razdelitev in znaki.

126.

1. Verba muta so trojna:

1. labialni razred: glagolsko deblo se jim končuje na ustnik: τρίβ-ω drgnem, βλέπ-ω gledam, στρέφ-ω obračam;

2. guturalni razred: glagolsko deblo se končuje na goltnik: φλέγ-ω žgem, gorim, διώκ-ω preganjam, ἄρχ-ω začnem;

3. dentalni razred: glagolsko deblo se končuje na zobnik: ψεύδ-ω lažem, ἀνύτ-ω izvršim, πείθ-ω pregovorim.

II. Konsonantno glagolsko deblo dobimo:

1. često, odpahnivši končnico -ω v 1. osebi sing.: n. pr.: βλέπω: βλέπ-
ustniško deblo, ἄρχω: ἀρχ- goltniško deblo. — To je mogoče tedaj, kadar je
prezentovo deblo enako glagolskemu, kakor je to pri vokalnih deblih redno.
(Korenska vrsta glagolov.)

2. Mnogokrat pa se razlikuje prezentovo deblo, ki se od
njega tvarjata prezens in imperfekt, od splošnega glagolskega,
od katerega se tvarjajo ostali časi.

Prezentovo deblo nastane iz glagolskega

a) sprirastkom τ na labialno glagolsko deblo (τ-razred);
prezens se potem končuje na -πτω, ker se ustniki prienačijo trdemu τ;

b) s prirastkom ι (= j, jot) na guturalna in dentalna
debila (jotova vrsta).

Ker je gutural + j = ττ (σσ).

dental + j = ζ (prim. Ζεύς iz Διεύς), se končujejo guturalna
debila v prezentu vobče na -πτω, dentalna na -ζω. — Torej:

III. Iz prezentovega debila spoznavamo gla- 128. golsko takole:

1. Labialna debila so glagoli na labial pred -ω in gla-
goli na -πτω; katero labialno deblo (na β, π ali φ) pa je
glagol na -πτω, to se da odločiti le s pogledom na istodebelske
druge besede:

β: βλάπτω škodujem (glag. deblo βλαβ-, prim. ἡ βλάβη škoda);

π: τύπτω udarim (deblo τυπ-: ὁ τύπος udar, utis); κόπτω
tolčem (κοπ-: ἡ κοπή udarec);

φ: ῥάπτω šivam (ῥαφ-: ἡ ῥαφή šiv), θάπτω pokopljem
(ταφ-: ὁ τάφος grob).

2. Guturalna debila so glagoli na gutural in na -ττω
(-σσω); dotični gutural se pri glagolih na -ττω poišče kakor
labial pri glagolih na -πτω:

γ: τάσσω postavim, (glag. deb. ταγ-, prim. ὁ ταγός reditelj),
πράττω storim, (glag. deb. प्राγ-, τὸ प्राग्मा čin);

κ: φυλάττω stražim, (glag. deb. φυλάκ-, ὁ φύλαξ, τοῦ φύ-
λακος);

χ: ταράσσω zmedem: ταραχ- (ἡ ταραχή zmeda).

Op. πλάττω (upodabljam) ima dentalno deblo: πλατ-.

3. Dentalna debila so glagoli na dental ali na -ζω;

δ: ἐλπίζω upam, glag. deb. ἐλπιδ-; κομίζω prinesem, glag.
deb. κομιδ-.

Op. Guturalna debila pa so glagoli na -ζω, ki pomenijo kak zvok:

γ: κράζω vpijem: κραγ-; σιμώζω jadikujem: σιμωνγ-;

γγ: κλάζω donim: κλαγγ-; σαλπίζω trobim: σαλπιγγ-.

129. IV. Nekatera verba muta ne dobe v prezentovem deblo nikakega zunanjega prirastka, a to deblo ima zategnjeno preglašen debelski vokal nasproti šibkemu vokalu v glagolskem debli. (**Preglasovna vrsta glagolov.**)

1. Vsak tak glagol si je zapomniti posebe; najnavadnejši so:

τῆκω topim, glag. deblo: τᾶκ-

τρῖβω drgnem, glag. deblo: τρῖβ-

λείπω zapustim, glag. deblo: λίπ-

πείθω pregovorim, glag. deblo: πῖθ-

φεύγω bežim, glag. deblo: φύγ-

2. Večina časov se sicer tudi tem glagolom tvarja na podlagi prezentovega debela; le takozvani krepki časi (krepki aorist in krepki perfekt, gl. §§ 136—138) jemljejo navadno drugače preglašeno deblo nego je prezentovo.

130.

B. Tvorba časov od glagolskega debela.

I. Verba muta tvarjajo od glagolskega debela vse čase razen prezenta in imperfekta; in sicer redno na isti način kakor vokalna:

1. aktivni in medialni futur ter aorist redno s časovnim znakom -σ-, ki se pritakne na glagolsko deblo (sigmatni futur, sigmatni aorist); *φυλάττω*, fut. *φυλάξω* (iz *φυλάκ-σ-ω*), aor. *ἐφύλαξα* (med. *ἐφυλαξάμην*).

2. Pasivni aorist in pasivni futur se tvarjata redno od vseh debel s časovnim znakom -θ-: *ἐφυλάχθην* (iz *ἐφυλάκ-θην*), *φυλαχθήσομαι*.

3. Aktivni perfekt in pluskvamperfekt pa tvarjajo s časovnim znakom κ le dentalna debela, guturalna in labialna brez njega: *φεύγω*: *πέφευγα*, *κομίζω*: *κεκόμικα*.

Pasivne oblike so kakor pri vokalnih deblih vse brez časovnega znaka. (Preglasa aktivnega perf. nimajo.)

4. Končnice so iste kakor pri vokalnih; le 3. pl. perf. in pqp. med. (pass.) se opisuje s part. perf. pass. in s pomožnikom *εἶσιν*, *ἦσαν* itd. N. pr.: *πεπραγμένοι εἶσιν*.

II. Tvorbe s časovnim znakom imenujemo šibke, tvorbe brez njega krepke. (Gl. § 111.)

Šibke tvorbe.

I. Ob stiku časovnega znaka z debelskim soglasnikom se **131.** vrše tele glasovne izpremembe:

σ med dvema konsonantoma se vedno izpahne; nadalje:

1. Labialna debela:

π, β, ϕ + σ = ψ

π, β, ϕ pred μ postane μ

π, β, ϕ „ τ „ π

π, β, ϕ „ θ „ ϕ

Torej se spregajo tako:

κρύπτω skrivam.

Aktiv	medij in pasiv		Perf. med. (pass.)	Plusq. med. (pass.)
(Praes. κρύπτω Impf. ἔκρυπτον) Fut. κρύψω Aor. ἔκρυπα Perf. κέ- κρυφα Pqpf. ἔκ- κρύφειν	(Praes. κρύπτομαι Impf. ἐκρυπτόμην) Fut. M. κρύψομαι Aor. M. ἐκρυπάμην Aor. P. ἐκρύφθην Fut. P. κρυφθή- σομαι Adject. verb. κρυπ- τός	S. 1. 2. 3. D. 2. 3. Pl. 1. 2. 3. Inf.	κέκρυμμαι κέκρυψαι κέκρυπται κέκρυφθον κέκρυφθον κεκρύμμεθα κέκρυφθε κεκρυμμένοι εἰσὶν κεκρύφθαι	ἐκεκρύμμην ἐκέκρυψο ἐκέκρυπτο ἐκέκρυφθον ἐκεκρύφθην ἐκεκρύμμεθα ἐκέκρυφθε κεκρυμμένοι ἦσαν

Op. Glagoli στρέφω sučem, τρέπω obračam, τρέφω redim preglasujejo svoj s za perf. in pqpf. pass. v α: ἔστραμμαι, τέτραμμαι, τέδραμμαι.

2. Guturalna debela.

κ, γ, χ + σ = ξ

κ, γ, χ pred μ postane γ

κ, γ, χ „ τ „ κ

κ, γ, χ „ θ „ χ

132.

Torej se spregajo tako:

πράττω (-σσω) storim.

Aktiv	Medij in pasiv		Perf. med. (pass.)	Plusq. med. (pass.)
(Praes. πράττω Impf. ἔπραττον) Fut. πράξω Aor. ἔπραξα Perf. πέ- πραχα Pqpf. ἔπε- πραχεν	(πράττομαι ἐπραττόμην) Fut. M. πράξομαι Aor. M. ἐπραξάμην Aor. P. ἐπράχθην Fut. P. πραχθήσο- μαι Adiect. verb. πρακ- τός	S. 1. 2. 3. D. 2. 3. Pl. 1. 2. 3. Inf.	πέπραγμαi πέπραξαι πέπρακται πέπραχθον πέπραχθον πεπραγμένθα πέπραχθε πεπραγμένοι εἰσίν πεπραχθαι	ἐπεπράγμην ἐπέπραξο ἐπέπρακτο ἐπέπραχθον ἐπέπραχθην ἐπεπράγμεθα ἐπέπραχθε πεπραγμένοι ἦσαν

133. 3. Dentalna debila.

τ, δ, θ pred σ } se izpahne

τ, δ, θ „ ζ }
τ, δ, θ „ μ } postane σ
τ, δ, θ „ τ, θ }

Op. Dental s predstoječim ν se pred σ izpahne z dopodaljšbo:
σπένδω darujem, aor. ἔσπευσεν (iz ἔσπευσεν -σεν).

ψεύδω varam.

Aktiv	Medij in pasiv		Perf. med. (pass.)	Plusq. med. (pass.)
(Praes. ψεύδω Impf. ἔψευδον) Fut. ψεύσω Aor. ἔψευσα Perf. ἔψευχα Pqpf. ἐψεύκειν	(Praes. ψεύδομαι Impf. ἐψευδόμην) Fut. M. ψεύσομαι Aor. M. ἐψεύσάμην Aor. P. ἐψεύσθην Fut. P. ψευσθήσο- μαι Adiect. verb. ψευ- στός	S. 1. 2. 3. D. 2. 3. Pl. 1. 2. 3. Inf.	ἔψευσμαi ἔψευσαι ἔψευσται ἔψευσθον ἔψευσθον ἐψεύσμεθα ἔψευσθε ἐψευσμένοι εἰσίν ἐψεύσθαι	ἐψεύσμην ἔψευσο ἔψευστο ἔψευσθον ἔψευσθην ἐψεύσμεθα ἔψευσθε ἐψευσμένοι ἦσαν

II. **Futurum Atticum.** — Glagoli na -ίζω tvarjajo futurum 134. act. in med. na -ιῶ, -ιῶμαι (skrčeno iz -ιέω, -ιέομαι). Spre-gajo se prav tako kakor verba contracta na -έω (praes. act. in med.).

N. pr.: *κομίζω* prinesem; fut.: *κομιῶ*, *κομείζ*, *κομεί* itd.; *κομιοίην*; *κομειν*; *κομιῶν*, -οῦσα, *οὖν*; *κομιοῦμαι*, *κομῆ*, *κομείται* itd.; *κομιοίμην*, *κομείσθω*, *κομιούμενος*.

Op. Podobno ima *βιβάζω* (privedem) futur: *βιβῶ*, *βιβῆζ*, *βιβῆ*, *βιβῶμεν* itd. kakor verba contracta na -άζω.

III. **Futurum doricum** se imenuje skrčeni futur, ki pa obdrži -σ-: 135. *φῶγω*, futur.: *φῶξομαι* (poleg *φῶξομι*).

Krepke tvorbe. (Tempora secunda.)

Krepki perfekti.

136.

Krepki perfekt (in pqp.) dobivajo v aktivu guturalna in labialna debela, ki si jih je treba posebe zapomniti; pasiv se tvarja itak vedno krepko.

1. Časovnega znaka ni; zato pa se vrše ob deblu samem često kake izpremembe:

a) Glagoli, ki imajo v prezentovem deblu napram glagolskemu poseben preglas, preglasujejo tudi v perfektovem deblu; posebno pogosto *ε* v *ο* (sorazmerno *ει* v *οι*), drugi vokali se podaljšajo.

b) Debelski konsonant postane često aspirata.

2. Navadnejši krepki perfekti so sledeči:

a) Z neizpremenjenim deblom:

γράφω pišem, deblo *γραφ-*: *γέγραφα*

ῥίπτω vržem, deblo *ῥιτ-*: *ῥῥοιφα*

φεύγω bežim pred, deblo *φευγ-*: *πέφευγα*;

b) s preglasom:

τρέφω redim, deblo *τρεφ-*: *τέτροφα*

στρέφω sučem, deblo *στρεφ-*: *ἔστροφα*

ἀπο-κτείνω usmrtilim, deblo *κτεν-*: *ἀπ-έκτονα*

λείπω zapustim, deblo *λειπ-*: *λέλοιπα*

πείδομαι sledim (*τινί*), deblo *πειν-*: *πέποιθα* zaupam, (*πέπεικα* sem pregovoril)

φαίνομαι videor, deblo *φαν-*: *πέφηνα* pojavil sem se;

c) z aspiracijo debelskega konsonanta:

βλάπτω škodujem (τινά); deblo βλαβ-: βέβλαφα
κόπτω tolčem, deblo κοπ-: κέκοφα
τάττω vrstim, deblo ταγ-: τέταχα
πράττω (trans.) izvršim, deblo प्राγ-: πέπραχα
ἄγω vodim, deblo ἄγ-: ἤχα;

d) s preglasom in aspiracijo:

πέμπω pošljem, deblo πεμπ-: πέπομφα
τρέπω obrnem, deblo τρεπ-: τέτροφα.

Op. Nepravilni so:

ἀκούω slišim, deblo ἀκου- (iz ἀκοF): ἀκήκοα
ἀν-αίγω odprem, deblo αἰγ-: ἀν-έφαχα
σὺλ-λέγω zbiram, deblo λεγ-: συν-έλεχα
ἐπιζέω navadam, deblo ἐπι-: ἐπέθενα navajen sem.

3. Sprega v vseh nadaljnjih oblikah (naklonih, v infin. itd.) je povsem ista kakor pri vokalnih deblih:

N. pr.: γέγραφα, ἐγεγράφειν, γεγράφω, γεγράφοιμι itd.; εἶωθα, εἰώθειν, εἰώθω, εἰώθοιμι, εἰωθέναι.

137.

Krepki pasivni aorist

in njemu prideljeni krepki pasivni futur brez časovnega znaka -θ- (le z -ε) in često s preglasom dobe tile glagoli:

a) z neizpremenjenim deblom:

γράφω pišem, deblo γραφ-: ἐγράφην, γραφήσομαι
θάπτω pokopljem, deblo ταφ-: ἐτάφην, ταφήσομαι
βλάπτω škodujem, deblo βλαβ-: ἐβλάβην, βλαβήσομαι
κόπτω tolčem, deblo κοπ-: ἐκόπην, κοπήσομαι
σὺλλέγω zbiram, deblo λεγ-: συνελέγην, συλλεγήσομαι;

b) s preglasom:

κλέπτω kradem, deblo κλεπ-: ἐκλάπην
τρέπω obrnem, deblo τρεπ-: ἐτράπην
τρέφω redim, deblo τρεφ-: ἐτρέφην
στρέφω sučem, deblo στρεφ-: ἐστράφην
ῥίπτω mečem, deblo ῥιφ-: ἐρρόφην (nav. ἐρρόφθην)
ἐκπλήττω prestrašim, deblo πληγ-: ἐξεπλόγην.

Krepki aktivni (in medialni) aorist.

138.

(II. aorist.)

Vzorec: λείπω zapustim, aorist II.: ἔλιπον.

		Indikativ	Konjun- ktiv	Optativ	Imperativ	Infinitiv
Akt.	S. 1	ἔ-λιπ-ο-ν	λίπ-ω	λίπ-οι-μι	—	λίπ-εῖ-ν
	2	ἔ-λιπ-ε-ς	λίπ-η-ς	λίπ-οι-ς	λίπ-ε	Participij λίπ-ών, οὔσα, όν
	3	ἔ-λιπ-ε-(ν)	λίπ-η	λίπ-οι	λίπ-έ-τω	
	D. 1	—	—	—	—	
	2	ἔ-λίπ-ε-τοῦ	λίπ-η-τοῦ	λίπ-οι-τοῦ	λίπ-ε-τοῦ	G. λίπ- ό-ντ-ος itd.
	3	ἔ-λιπ-ε-την	λίπ-η-τοῦ	λίπ-οί-την	λίπ-έ-τω	
	Pl. 1	ἔ-λίπ-ο-μεν	λίπ-ω-μεν	λίπ-οι-μεν	—	
	2	ἔ-λίπ-ε-τε	λίπ-η-τε	λίπ-οι-τε	λίπ-ε-τε	
	3	ἔ-λιπ-ο-ν	λίπ-ωσι(ν)	λίπ-οι-εν	(λίπ-έ- τωσαν ali) λίπ-ό-ντων	
Med.	S. 1	ἔ-λιπ-ό- μην	λίπ-ω-μαι	λίπ-οί-μην	—	Infinitiv
	2	ἔ-λίπ-ον	λίπ-η	λίπ-οι-ο	λίπ-οῦ	λίπ-έ-σθαῖ
	3	ἔ-λίπ-ε-το	λίπ-η-ται	λίπ-οι-το	λίπ-έ-σθω	
	D. 1	—	—	—	—	
	2	ἔ-λίπ-ε- σθον	λίπ-η- σθον	λίπ-οι- σθον	λίπ-ε-σθον	Participij
	3	ἔ-λιπ-έ- σθην	λίπ-η- σθον	λίπ-οί- σθην	λίπ-έ- σθων	
	Pl. 1	ἔ-λιπ-ό- μεθα	λίπ-ώ- μεθα	λίπ-οί- μεθα	—	
	2	ἔ-λίπ-ε- σθε	λίπ-η-σθε	λίπ-οι-σθε	λίπ-ε-σθε	λίπ-ό- μενος, η, ον
	3	ἔ-λίπ-ο- ντο	λίπ-ω-νται	λίπ-οι-ντο	(λίπ-έ- σθωσαν ali) λίπ-έ- σθων	

1. Nekateri glagoli tvarjajo namesto sigmatnega aorista krepak aorist, ki nima niti končnic sigmatnega; indikativove končnice so enake imperfektovim (ἔλιπον . . .), ostale pa prezentovim (n. pr.: opt. λίπ-οιμι . . .).

Le štirje naglasi so različni: λιπεῖν, λιπών, λιποῦ, λιπέσθαι. (Prim. v prezentu: λείπειν, λείπων, λείπου, λείπεσθαι.)

2. Da se ne zamenjava z imperfektom, je ta krepki aorist redno mogoč le od glagolov, kojih prezentovo deblo je drugače preglašeno nego glagolsko (*λείπω* : *λιπ-*).

Navadnejši taki aoristi so:

φεύγω bežim, deblo *φυγ-* : *ἔφυγον*

ἄγω ženem, deblo *ἄγ-* : *ἤγαγον* (z reduplikacijo)

Konj. *ἄγαγω*, Inf. *ἄγαγεῖν* itd.

τίκτω rodim, deblo *τεκ-* : *ἔτεκον*.

Op. Več je takih aoristov med raznodebelskimi glagoli (gl. §§ 166—170.)
N. pr.: *ἔρχομαι* pridem : *ἦλθον*, *εὔρισκω* najdem : *εὔρον*; *λαμβάνω* vzamem : *ἔλαβον*;
εἶπον rekel sem; *ὄρω* vidim : *εἶδον*.

139.

Verba liquida

imenujemo glagole z debli na *λ*, *μ*, *ν*, *ρ*.

Prezentovo deblo je

1. enako glagolskemu (korenska vrsta) le pri treh glagolih:

νέμω podeljujem, deblo: *νεμ-*

μένω ostanem, deblo: *μεν-*

δέω (o)derem, deblo: *δεο-*

2. Večinoma je prezentovo deblo razširjeneje. Končevalo se je na *ι* (*j*) (*j*otova vrsta), a potem so se izvršile tele glasovne pretvorbe:

a) *λ + ι* (= *j*) daje *λλ* (prim. *μᾶλλον* iz *μάλιον*, *ἄλλος* iz *ἄλjos* *alius*); n. pr.:

βάλλω iz *βάλ-ι-ω* (*βάλjω*) vržem;

στέλλω pošljem, *ἀγγέλλω* sporočim; itd. sploh vsa *λ*-debla.

b) *ν + ι* (= *j*) in *ρ + ι* (= *j*) dajeta s predstoječim *a* in *ε* skupine *αν*, *αιρ*, *ειν*, *ειρ*:

τείνω napnem (iz *τενjω*, glag. deblo *τεν-*)

φαίνω kažem (deblo *φαν-*)

(δια)φθείρω ugonobim, deblo: *φθερ-*

αἴρω dvignem, deblo: *ἄρ-*

χοῖνω sodim, deblo: *χοῖν* i. dr.

Op. Prim. slovenske dialektne oblike: dejajne, živlejne, namesto pisnega: dejanje, življenje.

Sprega likvidnih glagolov.

140.

Verba liquida se razlikujejo od drugih le v tvorbi futurovega in šibkega aoristovega debela; pri obeh je izginil časovni znak σ.

1. Futurum activi (in medii).

141.

Glagolskemu deblu se pritakne ε, ki se skrčuje s tematičnimi vokali (**futurum contractum**). Sprega je kakor pri skrčenih glagolih na -έω (ποιέω):

φαίνω kažem, deblo φαῖν, fut. φαῖνῶ (iz φαν-έ-ω, prvotno φανέ-σ-ω).

Aktiv:		Medij:	
Ind. S. 1. φαῖνῶ	Opt. φανοίην	Ind. φανοῦμαι	Opt. φανοίμην
2. φαεῖς	φανοίης	φαεῖ	φαοῖο
3. φαεῖ	φαοίη	φαεῖται	φαοῖτο
Pl. 1. φανοῦμεν	φανοῖμεν	φανούμεθα	φαοίμεθα
itd.	itd.	itd.	itd.
Inf. φαεῖν		Inf. φαεῖσθαι	
Part. φαῶν,		Part. φανούμενος	
φανοῦσα,			
φανοῦν,			
φανοῦντος,			
φανούσης			
itd.			

2. Aorist I. activi (in medii).

142.

V glagolskem deblu nastopi d o p o d a l j š b a (dopolnilni = supletorni aorist).

Končnice so iste kakor pri navadnem sigmatnem aoristu: φαίνω, deblo φαῖν, aor. ἔφηνα (iz ἐφαῖν-σα: ἔφαῖνα: ἔφηνα).

Deblo φ η ν - α		Indikativ	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Infin., Partic.
Aktiv	S. 1.	ἔ-φην-α	φήν-ω	φήν-αι-μι		φῆν-αι
	2.	ἔ-φην-α-ς	φήν-ης	φήν-αι-ς ali φήν-ει-α-ς	φῆν-ον (ἀπό- φηνον)	(ἀπο- φῆναι)
	3.	ἔ-φην-ε(ν)	φήν-η	φήν-αι ali φήν-ει-ε(ν)	φην-ά-τω	φῆν-ᾱς φῆν-ᾱσα φῆν-α-ν
	D. 2.	ἔ-φῆν-α-τον	φῆν-η-τον	φῆν-αι-τον	φῆν-α-τον	gen.
	3.	ἔ-φην-ά-την	φῆν-η-τον	φην-αί-την	φην-ά-των	φῆν-ᾱ-ντος
	Pl. 1.	ἔ-φῆν-α-μεν	φῆν-ω-μεν	φῆν-αι-μεν		φην-ᾱ-σης
	2.	ἔ-φῆν-α-τε	φῆν-η-τε	φῆν-αι-τε	φῆν-α-τε	φῆν-α-ντος
	3.	ἔ-φην-α-ν	φῆν-ω-σι(ν)	φῆν-αιε-ν ali φῆν- ει-α-ν	φην-ά-ντων	
Medij	S. 1.	ἔ-φην-ά-μην	φῆν-ω-μαι	φην-αί-μην		φῆν-α-σθαι
	2.	ἔ-φῆν-ω	φῆν-η	φῆν-αι-ο	φῆν-αι (ἀπό-φ.)	
	3.	ἔ-φῆν-α-το	φῆν-η-ται	φῆν-αι-το	φην-ά-σθω	φην-ά- μενος
	D. 2.	ἔ-φῆν-α- σθον	φῆν-η- σθον	φῆν-αι- σθον	φῆν-α-σθον	φην-α-μένη
	3.	ἔ-φην-ά- σθην	φῆν-η- σθον	φην-αί- σθην	φην-ά- σθων	φην-ά- μενον
	Pl. 1.	ἔ-φην-ά- μεθα	φην-ώ- μεθα	φην-αί- μεθα		
	2.	ἔ-φῆν-α-σθε	φῆν-η-σθε	φῆν-αι-σθε	φῆν-α-σθε	
	3.	ἔ-φῆν-α-ντο	φῆν-ω-νται	φῆν-αι-ντο	φην-ά- σθων	

143.

3. Ostali časi

se tvarjajo na navaden način. — Enozložnim deblom se pre-
glašuje ε ν α.

Tvorbe so šibke, krepke ali mešane:

A. Šibke tvorbe.

	Deblo φαν- (kažem)	deblo ἀγγελ- (sporočim)	deblo στελ- (pošljem)	deblo σπερ- (trosim, sejem)
Act. praes.:	φαίνω	ἀγγέλλω	στέλλω	σπείρω
perf.:	πέφαγκα	ἡγγέλκα	ἔσταλκα	ἔσπαρκα
M. (P.) perf.:	πέφασμαι	ἡγγέλμαι	ἔσταλμαι	ἔσπαρμαι
P. aor.:	ἐφάνθην	ἡγγέλθην		
Ad. verbale:	(φαντός)	(ἀγγελτός)		σπαρτός

Op. (διὰ)φθίρω uničim, ima oblike kakor σπείρω: διέφθαρκα, διέφθαρμαι, φθαρτός.

Pri medialnem perfektovem deblu je paziti, da **144.**

1. izpade σ med dvema konsonantoma in

2. da prehaja ν pred μ praviloma v σ.

Perf. med. se torej sprega tako:

		ἀγγέλλω sporočim	σπείρω sejem	φαίνω kažem; M. kažem se
Ind. pf.	S. 1.	ἡγγέλμαι	ἔσπαρμαι	πέφασμαι
	2.	ἡγγέλσαι	ἔσπαρσαι	(πέφανσαι)
	3.	ἡγγέλται	ἔσπαρται	πέφανται
	Pl. 1.	ἡγγέλμεθα	ἔσπαρμεθα	πεφάσμεθα
	2.	ἡγγέλθε	ἔσπαρθε	πέφανθε
	3.	ἡγγεμένοι εἰσί(ν)	ἔσπαρμένοι εἰσί(ν)	πεφασμένοι εἰσί(ν)
pqpf.	S. 1.	ἡγγέλμην	ἔσπαρμην	ἐπεφάσμην
	2.	ἡγγέλσο itd.	ἔσπαρσο itd.	(ἐπέφανσο) itd.
Inf. pf.		ἡγγέλθαι	ἔσπαρθαι	πεφάνθαι

Op. Glagoli *κοῖνω* (deblo *κοῖν*) uravnam, *σὸδιμ*, *κλίνω* (deblo *κλῖν*) nagnem, *τείνω* (deblo *τεν*) napnem, tvarjajo perfekt in pasivni aorist od debbla brez ν:

κέκοῖ-κα	κέκοῖ-μαι	(3. sing. κέκοῖ-ται)	ἐκοῖθην
κέκλι-κα	κέκλι-μαι	(3. plur. κέκλι-νται)	ἐκλίθην
τέτᾱ-κα	τέτᾱ-μαι	(Inf. τετάσθαι)	ἐτάθην.

Glagol *βάλλω* (mečem) tvarja te čase od debbla *βλη-*: *βέ-βληκα*, *βέβλημαι*, *έβλήθην*. (Gl. § 146, 4.)

145.

B. Krepke tvorbe.

1. Krepki aktivni aorist (II.):

βάλλω mečem: ἔβαλλον sem vrgel

κατακαίνω usmrtim: κατέκαινον

2. Krepki perfekt:

ἀποκτείνω umorim: ἀπ-έκτονα

φαίνομαι kažem se: πέφηνα

μαίνομαι besnim: μέμνηνα

3. Krepki pasivni aorist:

μαίνομαι: ἐμάνην

σφάλλω prevarim: ἐσφάλην

στέλλω pošljem: ἐστάλην

φθείρω uničim: ἐφθάρην

σπείρω trosim: ἐσπάρην

Op. Krepke oblike od φαίνω so intransitivne:

Transit.:	φαίνω kažem	φανῶ	ἔφηνα	πέφαργα
Pasiv.:	φαίνομαι kažem se (od koga)	φανθήσομαι	ἐφάνθην	πέφασμαι
Med.:	(ἀπο)φαίνομαι kažem o sebi	-φανοῦμαι	-ἐφηνάμην	-πέφασμαι
Intransit.:	φαίνομαι pojavim se, prikažem se	{ φανήσομαι φανοῦμαι	ἐφάνην	πέφηνα

146.

C. Mešane tvorbe

nastanejo pri glagolih, ki tvarjajo nekatere oblike po načinu vokalnih, druge po načinu konsonantnih debel.

1. Nekatera prvotna σ-debla so izgubila σ med vokaloma, tako da postanejo v oblikah prezentovega debela verba pura; a σ se pojavi le pred dentali in pred -μ. N. pr.:

τελέω (dovršim) iz τελέσω, aor. prvotno ἐτέλεσσα in iz tega ἐτέλεσα (tako se razlaga ε!).

Taki glagoli so še:

γελῶ smejem se, deblo γελασ-, fut. γελάσομαι

αἰδέομαι spoštujem, deblo αἰδεσ-, fut. αἰδέσομαι, aor. ἠδέσθην,
pf. ἤδεσμαι

ἄχθομαι (τινι) nevoljen sem, deblo ἀχθεσ-, fut. ἀχθέσομαι in
ἀχθεσθήσομαι, aor. ἤχθεσθην.

Op. Deloma se spregajo kakor σ-debla tale:

ἀκούω slišim	ἀκούομαι	ἤκουσα	ἀκήκουα	ἤκούσθην
κελεύω zapovem	κελεύσω	ἐκέλευσα	κεκέλευκα	κεκέλευμαι ἐκελεύσθην
κλείω } zaprem	κλείσω	ἐκλείσα	ἐκέκληκα	ἐκέκλειμαι ἐκλείσθην
κλήω }	κλήσω	ἐκλήσα		ἐκέκλημαι ἐκλήσθην
χράζομαι rahim	χρήσομαι	ἐχρησάμην		ἐχρήσθην (pass.!)
χράω prorokujem			ἐχρήστα	ἐχρήσθη
χρῶμαι mazilim			ἐχρήμαι	ἐχρήσθην

2. Nekatera verba pura tvarjajo časovna debbla, vsa ali deloma, z nepodaljšanim debelskim vokalom, kakor bi bila konsonantna. Taki glagoli so:

δέω vežem: δήσω, ἔδησα, δέδεκα δέδεμαι, ἐδέσθην
 λύω razrešim: λύσω, ἔλυσα, λέλυκα λέλυμαι, ἐλύσθην
 δύω potopim: δύσω, ἔδυσα, δεδύμαι, ἐδύσθην
 ἐπ-αινέω hvalim: ἐπαινέσω, -ήνεσα, -ήνεκα, -ήνημαι, -ηνέσθην.

3. Debla na α υ - in ε υ - so ohranila svoj debelski υ (F) le pred konsonanti; n. pr.:

κάω (καίω) žgati, deblo καυ (καF): καύσω, ἔκαυσα, κέκαυκα, ἐκαύσθην
 κλάω (κλαίω) jokati (κλαυ, κλαF): κλαύσομαι, ἔκλαυσα
 νέω plavati (νευ, νεF): νεύσομαι, ἔνευσα, νένευκα
 πλέω pluti (πλευ, πλεF): πλεύσομαι, ἔπλευσα, πέπλευκα
 πνέω dihati (πνευ, πνεF): πνεύσομαι, ἔπνευσα, πέπνευκα
 ῥέω teči (ῥυ, ῥευ, ῥεF): ῥυήσομαι, ἐρρύην
 χέω liti (χυ, χευ, χεF), fut. χέω, aor. ἔχεα, pass. ἐχύσθην, κέχρυκα.

4. Posamezne nepravilnosti kažejo:

καλέω kličem (καλε, κλη): fut. καλῶ; ἐκάλεσα, κέκληκα κέκλημαι, ἐκλήσθην
 τίκτω rodim (τ/ε/κ): τέξομαι, ἔτεκον, τέτοκα
 σφῶζω rešim (σω, σφδ): σώσω, ἔσωσα, σεσωκα σέσωσμαι, ἐσώσθην
 τείνω (na)tegnem (τεν, τα): τενῶ, ἔτεινα, τέτακα τέταμαι, ἐτάσθην
 βάλλω mečem (βαλ, βλη): βαλῶ, ἔβαλον, βέβληκα, ἐβλήσθην,
 gl. § 144, op.

147.

Adiectiva verbalia.

se tvarjajo s pritikanjem obrazil -τός 3. in -τέος 3. na glagolsko deblo, ki se mu, če je vokalno, končni vokal pred obrazilom podaljša; konsonanti pa se pred njim pretvarjajo kakor sploh pred τ: παιδευτός, τιμητός, θεατός (θεάομαι gledati), ποιητός, δουλωτός; τακτός od τάττω (prim. τέτακται), θαπτός (τέθαπται), θαυμαστός od θαυμάζω občudovati (τεθαύμασται), ἀγγελτός (ἡγγέλται). — O pomenu in rabi gl. § 108.

148. Glagoli na -μι. (Atematni glagoli).

1. Večina oblik prezentovega, krepkega aoristovega in nekaterih oblik perfektovega debela nima tematnega vokala: τίθε-μεν, δίδο-μεν, ἔ-δο-τε, ἔ-στα-τε.

2. Sicer se vrši tvorba teh in ostalih oblik kakor pri ω-glagolih, z le posameznimi izjemami.

Vplivali pa sta oboji spregi druga na drugo. Nekateri ω-glagoli tvarjajo n. pr. aorist po načinu glagolov na -μι (δύομι potopim se; aor. ἔδυ-ν); celo v 1. os. ind. praes. se je vrinil véasih -μι. Nasprotno pa so tudi atematni glagoli prevzeli kako obliko od ω-glagolov; n. pr.: v imperf. ἐτίθεις "namesto ἐτίθης) po vzorcu ἐποίεις; ἐδίδουν po vzorcu ἐποίουν. — V novo grščini so glagoli na -μι izgubili svojo sprego skoraj brez sledu.

3. Opombe o tvorbi oblik.

a) Prezens ima v indik. akt. tele posebne končnice:

1. sing.: -μι: φη-μί

3. sing.: -σι(ν): τίθη-σι(ν)

3. plur.: -ασι(ν): δεικνύ-ασι(ν)

med. 2. sing.: ohrani navadno polne končnice (-σαι, -σο):
τίθε-σαι, ἐτίθε-σο.

Op. -σι(ν) stoji namesto -τι; -ασι namesto — αντι.

b) Končni debelski vokal se v singularu aktivnih indikativov podaljša: φη-μί, plur. φα-μέν; ἴστη-μι: ἴστα-μεν itd.

4. Naglas:

Aktivni participiji naglašajo v vseh sklonih zadnji zlog debela: *τιθείς, τιθέν, τιθέν-τος, δεικνός, δεικνόν* itd.

5. Glagoli na -μι se razdele v dva razreda.

A) v glagole **brez** prezentovega privtika (*φα-μέν*: prezentovo in glagolsko deblo je *φα-*).

B) v glagole s prezentovim privtikom *-νν-*: *δείκνυμι* kažem: glag. deblo *δείκ-*; prezentovo deblo *δείκ-νν-*.

A. Glagoli na -μι brez prezentovega privtika. 149.

1. Prezentovo deblo ima često prezentovo reduplikacijo (z vokalom *i*): glag. deblo *θε-*, podvojeno prezentovo deblo *τι-θε* (1. os. *τιθή-μι*); podobno *δι-δο* (1. os. *δίδω-μι*); *ἴσθημι* (iz *σί-σθημι*; glag. deblo *στα-*; prim. *si-sto*).

2. Konjunktiv privzame, kakor povsod, dolge vezne vokale (*-ω-*, *-η-*); ž njimi se skrčujejo debelski vokali *α*, *ε*, *ο* kakor pri skrčujočih glagolih (*verba contracta*); le *αη* (*αη*) se skrčuje v *η* (*η*).

3. Aktivni optativi imajo kakor *verba contracta* naklonske znake *ιη*, *ιε*, *ι*; v pluralu so oblike z *ιη* redkeje.

I. e-, o-, a-debla.

150.

Najnavadnejši so tile glagoli:

τίθημι denem, *ἵημι* pošljem, *δίδωμι* dam, *ἴσθημι* postavim.

1. Ti se v prezentu, imperfektu in aktivnem (medialnem) aoristu spregajo na podlagi prezentovega debela (*τιθε-*, *ιε-*, *δίδο-*, *ἴστα-*) ter glagolovega (*θε-*, *έ-*, *δο-*, *στα-*) tako:

		Praes. ind.			
		S. 1	2	3	
		τι-θη-μι de-nem	ῖ-η-μι pošljem	δι-δω-μι dam	ῖ-στη-μι po-stavim
		2 τι-θη-ς	ῖ-η-ς	δι-δω-ς	ῖ-στη-ς
		3 τι-θη-σι(ν)	ῖ-η-σι(ν)	δι-δω-σι(ν)	ῖ-στη-σι(ν)
	D. 2	τι-θε-τον	ῖ-ε-τον	δι-δο-τον	ῖ-στα-τον
	3	τι-θε-των	ῖ-ε-των	δι-δο-των	ῖ-στα-των
	Pl. 1	τι-θε-μεν	ῖ-ε-μεν	δι-δο-μεν	ῖ-στα-μεν
	2	τι-θε-τε	ῖ-ε-τε	δι-δο-τε	ῖ-στα-τε
	3	τι-θε-ασι(ν)	ῖ-α-σι(ν)	δι-δο-ασι(ν)	ῖ-στα-σι(ν)
		Konj.			
		S. 1	2	3	
		τι-θῶ	ῖ-ῶ	δι-δῶ	ῖ-στῶ
		2 τι-θῇς	ῖ-ῇς	δι-δῶς	ῖ-στῇς
		3 τι-θῇ	ῖ-ῇ	δι-δῶ	ῖ-στῇ
	D. 2	τι-θῇ-τον	ῖ-ῇ-τον	δι-δῶ-τον	ῖ-στῇ-τον
	3	τι-θῇ-των	ῖ-ῇ-των	δι-δῶ-των	ῖ-στῇ-των
	Pl. 1	τι-θῶ-μεν	ῖ-ῶ-μεν	δι-δῶ-μεν	ῖ-στῶ-μεν
	2	τι-θῇ-τε	ῖ-ῇ-τε	δι-δῶ-τε	ῖ-στῇ-τε
	3	τι-θῶσι(ν)	ῖ-ῶσι(ν)	δι-δῶσι(ν)	ῖ-στῶσι(ν)
		Opt.			
		S. 1	2	3	
		τι-θείη-ν	ῖ-είη-ν	δι-δοίη-ν	ῖ-σταίη-ν
		2 τι-θείη-ς	ῖ-είη-ς	δι-δοίη-ς	ῖ-σταίη-ς
		3 τι-θείη	ῖ-είη	δι-δοίη	ῖ-σταίη
	D. 2	τι-θεί-τον	ῖ-εῖ-τον	δι-δοῖ-τον	ῖ-σταῖ-τον
	3	τι-θεί-των	ῖ-εῖ-των	δι-δοῖ-των	ῖ-σταῖ-των
	Pl. 1	τι-θεί-μεν	ῖ-εῖ-μεν	δι-δοῖ-μεν	ῖ-σταῖ-μεν
	2	τι-θεί-τε	ῖ-εῖ-τε	δι-δοῖ-τε	ῖ-σταῖ-τε
	3	τι-δείε-ν	ῖ-εῖε-ν	δι-δοῖε-ν	ῖ-σταῖε-ν
		Imper.			
		S. 2	3		
		τι-θεῖ (prim. ποίει)	ῖ-εῖ	δι-δου (prim. δοῦλον)	ῖ-στη
		3 τι-θέ-τω	ῖ-έ-τω	δι-δό-τω	ῖ-στα-τω
	D. 2	τι-θε-των	ῖ-ε-των	δι-δο-των	ῖ-στα-των
	3	τι-θε-των	ῖ-έ-των	δι-δό-των	ῖ-στα-των
	Pl. 2	τι-θε-τε	ῖ-ε-τε	δι-δο-τε	ῖ-στα-τε
	3	τι-θέ-ντων	ῖ-έ-ντων	δι-δό-ντων	ῖ-στα-ντων
		Inf.			
		τι-θέ-ναι	ῖ-έ-ναι	δι-δό-ναι	ῖ-στα-ναι
		Part.			
		τι-θείς, -έ-ντος	ῖ-είς, -έ-ντος	δι-δούς, -ό-ντος	ῖ-στάς, ᾰ-ντος
		τι-θείσα, -είσης	ῖ-είσα, -είσης	δι-δοῦσα, -ούσης	ῖ-στασα, -άσης
		τι-θέ-ν, -έ-ντος	ῖ-έ-ν, -έ-ντος	δι-δό-ν, -ό-ντος	ῖ-στα-ν, -ά-ντος

zens.

Medij in pasiv.

τί-θε-μαι	ἵ-ε-μαι poš- ljemse, hitim	δί-δο-μαι	ἵ-σταῖ-μαι postavim se, stopim
τί-θε-σαι	ἵ-ε-σαι	δί-δο-σαι	ἵ-στα-σαι
τί-θε-ται	ἵ-ε-ται	δί-δο-ται	ἵ-στα-ται
τί-θε-σθον	ἵ-ε-σθον	δί-δο-σθον	ἵ-στα-σθον
τί-θε-σθον	ἵ-ε-σθον	δί-δο-σθον	ἵ-στα-σθον
τί-θέ-μεθα	ἵ-έ-μεθα	δί-δό-μεθα	ἵ-στά-μεθα
τί-θε-σθε	ἵ-ε-σθε	δί-δο-σθε	ἵ-στα-σθε
τί-θε-νται	ἵ-ε-νται	δί-δο-νται	ἵ-στα-νται
τι-θῶ-μαι	ἰ-ῶ-μαι	δι-δῶ-μαι	ἰ-στῶ-μαι
τι-θῆ	ἰ-ῆ	δι-δῶ	ἰ-στῆ
τι-θῆ-ται	ἰ-ῆ-ται	δι-δῶ-ται	ἰ-στῆ-ται
τι-θῆ-σθον	ἰ-ῆ-σθον	δι-δῶ-σθον	ἰ-στῆ-σθον
τι-θῆ-σθον	ἰ-ῆ-σθον	δι-δῶ-σθον	ἰ-στῆ-σθον
τι-θῶ-μεθα	ἰ-ῶ-μεθα	δι-δῶ-μεθα	ἰ-στῶ-μεθα
τι-θῆ-σθε	ἰ-ῆ-σθε	δι-δῶ-σθε	ἰ-στῆ-σθε
τι-θῶ-νται	ἰ-ῶ-νται	δι-δῶ-νται	ἰ-στῶ-νται
τι-θεῖ-μην	ἰ-εῖ-μην	δι-δοί-μην	ἰ-σταί-μην
τι-θεῖ-ο	ἰ-εῖ-ο	δι-δοῖ-ο	ἰ-σταῖ-ο
τι-θεῖ-το	ἰ-εῖ-το	δι-δοῖ-το	ἰ-σταῖ-το
τι-θεῖ-σθον	ἰ-εῖ-σθον	δι-δοῖ-σθον	ἰ-σταῖ-σθον
τι-θεῖ-σθην	ἰ-εῖ-σθην	δι-δοῖ-σθην	ἰ-σταῖ-σθην
τι-θεῖ-μεθα	ἰ-εῖ-μεθα	δι-δοῖ-μεθα	ἰ-σταῖ-μεθα
τι-θεῖ-σθε	ἰ-εῖ-σθε	δι-δοῖ-σθε	ἰ-σταῖ-σθε
τι-θεῖ-ντο	ἰ-εῖ-ντο	δι-δοῖ-ντο	ἰ-σταῖ-ντο
τί-θε-σο	ἵ-ε-σο	δί-δο-σο	ἵ-σταῖ-σο
τι-θέ-σθω	ἰ-έ-σθω	δι-δό-σθω	ἰ-στά-σθω
τί-θε-σθον	ἰ-ε-σθον	δί-δο-σθον	ἵ-στα-σθον
τι-θέ-σθων	ἰ-έ-σθων	δι-δό-σθων	ἰ-στά-σθων
τί-θε-σθε	ἰ-ε-σθε	δί-δο-σθε	ἵ-στα-σθε
τι-θέ-σθων	ἰ-έ-σθων	δι-δό-σθων	ἰ-στά-σθων
τί-θε-σθαι	ἵ-ε-σθαι	δί-δο-σθαι	ἵ-στα-σθαι
τι-θέ-μενος	ἰ-έ-μενος	δι-δό-μενος	ἰ-στά-μενος
τι-θε-μένη	ἰ-ε-μένη	δι-δο-μένη	ἰ-στα-μένη
τι-θέ-μενον	ἰ-έ-μενον	δι-δό-μενον	ἰ-στά-μενον

Imperfekt	S.	1	ἐ-τί-θη-ν	ῖ-ει-ν	ἐ-δί-δου-ν	ῖ-στη-ν
		2	ἐ-τί-θη-ς	ῖ-ει-ς	ἐ-δί-δου-ς	ῖ-στη-ς
		3	ἐ-τί-θει	ῖ-ει	ἐ-δί-δου	ῖ-στη
	D.	2	ἐ-τί-θε-τον	ῖ-ε-τον	ἐ-δί-δο-τον	ῖ-στά-τον
		3	ἐ-τί-θε-την	ῖ-ε-την	ἐ-δί-δό-την	ῖ-στά-την
	Pl.	1	ἐ-τί-θε-μεν	ῖ-ε-μεν	ἐ-δί-δο-μεν	ῖ-στά-μεν
		2	ἐ-τί-θε-τε	ῖ-ε-τε	ἐ-δί-δο-τε	ῖ-στά-τε
		3	ἐ-τί-θε-σαν	ῖ-ε-σαν	ἐ-δί-δο-σαν	ῖ-στά-σαν

Aorist ind.	S.	1	ἔ-θηκ-α	ῆκ-α	ἔ-δωκ-α	ἔ-στη-ν stopil sem (intr.)
		2	ἔ-θηκ-ας	ῆκ-ας	ἔ-δωκ-ας	ἔ-στη-ς
		3	ἔ-θηκ-ε(ν)	ῆκ-ε(ν)	ἔ-δωκ-ε(ν)	ἔ-στη
	D.	2	ἔ-θε-τον	εἶ-τον	ἔ-δο-τον	ἔ-στη-τον
		3	ἔ-θε-την	εἶ-την	ἔ-δό-την	ἔ-στή-την
	Pl.	1	ἔ-θε-μεν	εἶ-μεν	ἔ-δο-μεν	ἔ-στη-μεν
		2	ἔ-θε-τε	εἶ-τε	ἔ-δο-τε	ἔ-στη-τε
		3	ἔ-θε-σαν	εἶ-σαν	ἔ-δο-σαν	ἔ-στη-σαν
	Konj.	S.	1	θῶ (prim. τι-θῶ)	ῶ (ἀφ-ῶ)	δῶ (ἀπο-δῶ)
2			θῇς	ῇς	δῶς	στῇς
itd. kakor v pre-						
Opt.	S.	1	θείη-ν	εἴη-ν	δοίη-ν	σταίη-ν
		2	θείη-ς	εἴη-ς	δοίη-ς	σταίη-ς
itd. kakor v pre-						
Imp.	S.	2	θέ-ς (πρό-θε-ς)	ἔ-ς (ἀφ-ε-ς)	δό-ς (συν-έχ-δος)	στή-θι (ἀνά-στηθι)
		3	θέ-τω	ἔ-τω	δό-τω	στή-τω
	D.	2	θέ-τον	ἔ-τον	δό-τον	στή-τον
		3	θέ-των	ἔ-των	δό-των	στή-των
	Pl.	2	θέ-τε	ἔ-τε	δό-τε	στή-τε
		3	θέ-ντων	ἔ-ντων	δό-ντων	στά-ντων
Inf.			θεῖ-ναι (προ-θεῖναι)	εἶ-ναι	δοῦ-ναι	στή-ναι
Part.			θεῖς (προ-θεῖς)	εἶς	δούς	στάς
			θεῖσα	εἶσα	δοῦσα	στάσα
			θέ-ν	ἔ-ν	δό-ν	στά-ν
			gen. θέ-ντος	gen. ἔ-ντος	gen. δό-ντος	gen. στά-ντος

fekt.

Medij in pasiv.

ἐ-τι-θέ-μην	ἱ-έ-μην	ἐ-δι-δό-μην	ἱ-σταῖ-μην
ἐ-τι-θε-σο	ἱ-ε-σο	ἐ-δι-δο-σο	ἱ-στα-σο
ἐ-τι-θε-το	ἱ-ε-το	ἐ-δι-δο-το	ἱ-στα-το
ἐ-τι-θε-σθον	ἱ-ε-σθον	ἐ-δι-δο-σθον	ἱ-στα-σθον
ἐ-τι-θέ-σθην	ἱ-έ-σθην	ἐ-δι-δό-σθην	ἱ-στά-σθην
ἐ-τι-θέ-μεθα	ἱ-έ-μεθα	ἐ-δι-δό-μεθα	ἱ-στά-μεθα
ἐ-τι-θε-σθε	ἱ-ε-σθε	ἐ-δι-δο-σθε	ἱ-στα-σθε
ἐ-τι-θε-ντο	ἱ-ε-ντο	ἐ-δι-δο-ντο	ἱ-στα-ντο

rist.

Medij.

ἐ-θέ-μην	εἶ-μην	ἐ-δό-μην	ἔστην nima medija
ἐ-θου	εἶ-σο	ἐ-δου	
ἐ-θε-το	εἶ-το	ἐ-δο-το	
ἐ-θε-σθον	εἶ-σθον	ἐ-δο-σθον	
ἐ-θέ-σθην	εἶ-σθην	ἐ-δό-σθην	
ἐ-θέ-μεθα	εἶ-μεθα	ἐ-δό-μεθα	
ἐ-θε-σθε	εἶ-σθε	ἐ-δο-σθε	
ἐ-θε-ντο	εἶ-ντο	ἐ-δο-ντο	
θῶ-μαι (προ-θῶμαι)	ῶ-μαι	δῶ-μαι	
θῆ	ῆ	δῶ	

zentovem konjunktivu

θεῖ-μην	εἴ-μην	δοί-μην	
θεῖ-ο (προ-θεῖ-ο)	εἴ-ο	δοῖ-ο	

zentovem optativu

θοῶ (προ-θοῶ, ἀπό-θου)	οῦ	δοῦ	
θέ-σθω	ἔ-σθω	δό-σθω	
θέ-σθον	ἔ-σθον	δό-σθον	
θέ-σθων	ἔ-σθων	δό-σθων	
θέ-σθε (πρό-θεσθε)	ἔ-σθε	δό-σθε	
θέ-σθων	ἔ-σθων	δό-σθων	
θέ-σθαι (προ- θέσθαι)	ἔ-σθαι	δό-σθαι	
θέ-μενος	ἔ-μενος	δό-μενος	
θέ-μένη	ἔ-μένη	δο-μένη	
θέ-μενον	ἔ-μενον	δό-μενον	

152. Aktivni aorist: v indikativu sing. od τίθημι, ἵημι, δίδωμι so rabljive le tvorbe s κ : ἔθηκεα, ἤκα, ἔδωκα;

ἵστημι ima poleg intransitivnega ἔστην (stopil sem) še transitivni šibki aorist: ἔστησα (postavil sem), ki tvori tudi medialni aorist ἐστήσαμην (postavil sem si).

153. 2. Ostali časi

se tvarjajo vobče kakor pri glagolih na -ω:

a) Futur akt.:	θήσω	ἦσω	δώσω	στήσω
Med.:	θήσομαι	ἦσομαι	δώσομαι	στήσομαι
b) Perfekt akt.:	τέθηκεα	εἶκα	δέδωκα	ἔστηκα stojim
Pqpf. akt.:	ἐτεθήκειν	εἶκειν	ἐδεδώκειν	εἰστήκειν stal sem
Perf.med.(pas.):		εἶμαι	δέδομαι	—
Pqpf.med.(pas.):		εἶμην	ἐδεδόμην	—
c) Aor. pas.:	ἐτέθην	εἶθην	ἐδόθην	ἐστάθην
Futur pas.:	τεθήσομαι	ἐθήσομαι	δοθήσομαι	σταθήσομαι
Adjekt. verb.:	θετός	ἐτός	δοτός	στατός

154. 3. Atematne oblike v aktivnem perfektu.

a) Poleg rednih tematnih oblik (ἔστηκα, ἔστηκας... ἐστήκασιν, ἔστηκέναί itd.) ima ἵστημι tudi take, pri katerih se pri-
tikajo končnice neposredno na podvojeno glagolsko deblo ἔστα-
(iz σε-στα-);

Perf. Ind. plur.	1. ἔσταῖ-μεν	2. ἔσταῖ-τε	3. ἔσταῖσι(ν)	dual: ἔσταῖ-τον
Konj. plur.	1. ἔστωμεν	—	3. ἔστωσι(ν)	—
Opt. sing.	1. ἔσταῖην itd.			
Imp. sing.	2. ἔστα-θι	3. ἔστάτω		
Infin.	ἔσταῖ-ναι			
Partic.	ἔστώς	ἔστωσα	(ἔστός) ἔστός	
Gen.	ἔστωτος	ἔστώσης	ἔστωτος	
Pqpf. plur. 3.	ἔστασαν			

b) Takisto se tvarjajo k perfektovemu deblu τεθνα- (ἀπο-
θνήσκω umrem, perf. τέθνηκα mrtev sem, § 167, 6), nekatere atematne oblike:

Perf. Ind. plur.:	τέθνα-μεν	τέθνα-τε	τέθνασι(ν)	dual: τέθνατον
Opt. sing.:	τέθναίην			
Imp.:	τέθνα-θι	τέθνατω		
Inf.:	τέθνα-ναι			
Partic.:	τέθνεός	τέθνεός	τέθνεός	
Gen.:	τέθνεός	τέθνεός	τέθνεός	
Pqpf. plur. 3.:	ἔτέθνασαν			

c) Poleg $\delta \acute{\epsilon} \delta \omicron \iota \chi \alpha$ (bojim se, aor. $\xi \delta \epsilon \iota \sigma \alpha$), ki se sprega pravilno, imamo tudi $\delta \acute{\epsilon} \delta \iota \alpha$ (deblo $\delta \iota$ -, prim. poet. $\delta \iota \omega$, bojim se) s sledečimi, deloma atematnimi oblikami:

Perf. ind. sing.:	$\delta \acute{\epsilon} \delta \iota \alpha$	$\delta \acute{\epsilon} \delta \iota \epsilon (\nu)$	
Plur.:	$\delta \acute{\epsilon} \delta \iota \mu \epsilon \nu$	$\delta \acute{\epsilon} \delta \iota \tau \epsilon$	$\delta \epsilon \delta \iota \alpha \sigma \iota (\nu)$
Imperat.:	$\delta \acute{\epsilon} \delta \iota \theta \iota$		
Inf.:	$\delta \epsilon \delta \iota \acute{\epsilon} \nu \alpha \iota$		
Partic.:	$\delta \epsilon \delta \iota \acute{\omega} \varsigma$	$\delta \epsilon \delta \iota \nu \iota \alpha$	$\delta \epsilon \delta \iota \acute{\omicron} \varsigma$
Gen.:	$\delta \epsilon \delta \iota \acute{\omicron} \tau \omicron \varsigma$	$\delta \epsilon \delta \iota \nu \iota \acute{\alpha} \varsigma$	$\delta \epsilon \delta \iota \acute{\omicron} \tau \omicron \varsigma$
Pqpf. plur. 3.:	$\acute{\epsilon} \delta \acute{\epsilon} \delta \iota \sigma \alpha \nu$		

Op. Transitive in intransitive oblike glagola $\iota \sigma \tau \eta \mu \iota$:

Po pomenu se razvrste te oblike takole (prim. $\varphi \alpha \iota \nu \omicron$ § 145, 3, op.):

	Praes.:	Futur:	Aorist:	Perf.:
1. Trans.:	$\iota \sigma \tau \eta \mu \iota$ postavim	$\sigma \tau \acute{\eta} \sigma \omega$	$\xi \sigma \tau \eta \sigma \alpha$	—
Med.:	$\iota \sigma \tau \alpha \mu \iota$ postavim zase	$\sigma \tau \acute{\eta} \sigma \omicron \mu \alpha \iota$	$\xi \sigma \tau \eta \sigma \acute{\alpha} \mu \eta \nu$	—
Pas.:	$\iota \sigma \tau \alpha \mu \iota$ postavim se od (koga)	$\sigma \tau \alpha \theta \acute{\eta} \sigma \omicron \mu \alpha \iota$	$\xi \sigma \tau \acute{\alpha} \theta \eta \nu$	—
2. Intrans.:	$\iota \sigma \tau \alpha \mu \iota$ postavim se, stopim	$\sigma \tau \acute{\eta} \sigma \omicron \mu \alpha \iota$	$\xi \sigma \tau \eta \nu$	$\xi \sigma \tau \eta \kappa \alpha$ stojim Fut. ex.: $\xi \sigma \tau \acute{\eta} \xi \omega$ stal bom

4. Sprega po vzorcu $\iota \sigma \tau \eta \mu \iota$.

155.

a) Praesentia (in imperfecta):

a) z reduplikacijo:

$\acute{\omicron} - \nu \acute{\iota} - \nu \eta - \mu \iota$ ($\tau \iota \nu \acute{\alpha}$) koristim (Imperf. $\acute{\omicron} \varphi \acute{\epsilon} - \lambda \omicron \nu \nu$), deblo $\acute{\omicron} \nu \alpha$	Fut.: $\acute{\omicron} \nu \acute{\eta} \sigma \omega$	Aor.: $\acute{\omicron} \nu \eta \sigma \alpha$ $\acute{\omicron} \nu \acute{\eta} \theta \eta \nu$
$\acute{\omicron} \nu \iota \nu \alpha \mu \alpha \iota$ imam korist	$\acute{\omicron} \nu \acute{\eta} \sigma \omicron \mu \alpha \iota$	Aor. $\acute{\omicron} \nu \acute{\eta} \mu \eta \nu$, 2. $\acute{\omicron} \nu \eta \sigma \omicron$, 3. $\acute{\omicron} \nu \eta \tau \omicron \iota \tau \delta$.
	Opt.: $\acute{\omicron} \nu \alpha \acute{\iota} \mu \eta \nu$, 2. $\acute{\omicron} \nu \alpha \iota \omicron$ itd.	
	Inf.: $\acute{\omicron} \nu \alpha \sigma \theta \alpha \iota$	
($\acute{\epsilon} \mu$) $\pi \acute{\iota} - \mu - \pi \lambda \eta - \mu \iota$ ($\pi \lambda \alpha$) napolnim (ostali časi od debla $\pi \lambda \eta \theta -$)	$\pi \lambda \acute{\eta} \sigma \omega$	$\acute{\epsilon} \pi \lambda \eta \sigma \alpha$ $\pi \acute{\epsilon} \pi \lambda \eta \kappa \alpha$ $\acute{\epsilon} \pi \lambda \acute{\eta} \sigma \theta \eta \nu$ $\pi \acute{\epsilon} \pi \lambda \eta \sigma \mu \alpha \iota$
($\acute{\epsilon} \mu$) $\pi \acute{\iota} \mu \pi \omicron \eta \mu \iota$ ($\pi \rho \alpha$, $\pi \rho \eta \theta$) žgem	$\pi \rho \acute{\eta} \sigma \omega$	$\acute{\epsilon} \pi \rho \eta \sigma \alpha$ $\pi \acute{\epsilon} \pi \rho \eta \kappa \alpha$ $\acute{\epsilon} \pi \rho \acute{\eta} \sigma \theta \eta \nu$ $\pi \acute{\epsilon} \pi \rho \eta \sigma \mu \alpha \iota$

β) brez reduplikacije:

φημί (*fari*) pravim (φᾶ), fut. φήσω, aor. ἔφησα; οὐ φημι *nego*.

Praes. ind.	Konj.	Opt.	Imper.	Impf.
φημί	φᾶ	φαίη-ν		ἔ-φη-ν
φήεις (φήεις)	φῆεις	φαίη-ς	φᾶ-θι	ἔ-φη-σθα (ἔφης)
φησί(ν)	φῆ	φαίη	φᾶ-τω	ἔ-φη
φᾶ-τόν	φῆ-τον	φαῖ-τον	φᾶ-τον	ἔ-φᾶ-τον
φᾶ-τόν	φῆ-τον	φαί-την	φᾶ-των	ἔ-φᾶ-την
φᾶ-μέν	φᾶ-μεν	φαῖ-μεν		ἔ-φᾶ-μεν
φᾶ-τέ	φῆ-τε	φαῖ-τε	φᾶ-τε	ἔ-φᾶ-τε
φᾶσι(ν)	φᾶσι(ν)	φαῖε-ν	φᾶ-ντων	ἔ-φᾶ-σαν
Inf. φᾶ-ναι; part. φάσων (φᾶς).				

In d. praes. je razen 2. os. sing. (φήεις, φήεις) enklitičen.

Op. Latinskemu *inquam* odgovarja po rabi in pomenu ἡμί, posebno v zvezah: ἦν δ' ἐγὼ rekel sem; ἦ δ' ἔς rekel je (on); § 94, op. 3.

156. γ) Nekatera **deponentia passiva** se spregajo kakor ἵσταμαι, z razliko, da

navadno izpahujejo σ končnice -so in da potezajo nazaj naglas v konjunktivu in optativu:

Imperat.:	ἐπίστω	(redko ἐπίστασο)
Imperf. 2. os.:	ἠπίστω	ἐδύνω
Konj.:	δύνωμαι	ἐπίστησθε
Opt.:	δύναιο	ἐπίσταισθε

Taki glagoli so:

ἀγα-μαι občudujem (DP.) ἀγάσσομαι ἠγάσθην občudoval sem
 δύνamai morem (DP.) δυνήσομαι ἐδυνήθην mogel sem
 (augment je često η-: ἠδυνάμην, ἠδυνήθην)
 ἐπίσταμαι razumem (DP.) ἐπιστήσομαι ἠπιστήθην razumel sem
 κορέμαι visim κορεμήσομαι

157. b) **Atematni aoristi** raznodebelskih glagolov:

a) Nekateri glagoli na -ω (in eden na -ννμι) tvarjajo (intrans.) aorist po vzorcu ἔστην. Futur dotičnih glagolov je redno le medialen:

	Futur	Aorist	Perfekt
βαίνω grem (βα)	βήσομαι	ἔβην	βέβηκα
ἀποδιδράσκω (δρα)	-δράσομαι	ἀπ-έδραν	ἀποδέδρακα
utečem			
φθάνω τινά (φθα)	φθήσομαι	ἔφθην	ἔφθακα
prehitim		in ἔφθασα	
χαίρω veselim se (χαρε)	χαιρήσω	ἐχάρην	κεχάρηκα
ἀπο-σβέννυμι (σβε)	-σβέσω	ἀπέσβεσα	—
gasim		ἀπεσβέσθην	ἀπέσβεσμαι
ἀποσβέννυμαι	-σβήσομαι	ἀπ-έσβην	ἀπέσβηκα
ugasnem			
δύω potopim (δυ)	δύσω	ἐδῦσα	—
		ἐδῶθην	δέδῡμαι
δύομαι potopim se	δύσομαι	ἔδῡν	δέδῶκα
φύω proizvedem (φν)	φύσω	ἔφῡσα	—
φύομαι nastanem	φύσομαι	ἔφῡν	πέφῡκα (sem)
γινώσκω spoznam (γνω)	γνώσομαι	ἔγνων	ἔγνωκα
		ἔγνώσθην	ἔγνωσμαι
ἀλίσκομαι (άλω)	ἀλώσομαι	ἐάλων	ἐάλωκα
ujamem se		(ἤλων)	(ἤλωκα)
ζάω živim (βιώω)	βιώσομαι	ἐβίωv	βεβίωκα
ῥέω tečem (ῥεF, ῥεv, ῥv)	ῥυήσομαι	ἔρῡην	—

Sprega se ta aorist tako:

Ind. s.	1.	ἔβην	ἀπ-έδραv	ἀπ-έσβην	ἔγνων	ἔδῡν
	2.	ἔβης	-έδρας	-έσβης	ἔγνως	ἔδῡς
	3.	ἔβη	-έδρα	-έσβη	ἔγνω	ἔδῡ
pl. 3.		ἔβησαν	-έδρασαν	-έσβησαν	ἔγνωσαν	ἔδῡσαν
Konj. s.	1.	βῶ	ἀπο-δρῶ	ἀπο-σβῶ	γνῶ	δύω
	2.	βῆς	-δραῖς	-σβῆς	γνῶς	δύης
	3.	βῆ	-δραῖ	-σβῆ	γνῶ	δύη
pl. 3.		βῶσι(v)	-δραῖσι(v)	-σβῶσι(v)	γνῶσι(v)	δύωσι(v)
Opt. s.	1.	βαίην	-δραίην	-σβείην	γνοίην	
	2.	βαίης	-δραίης	-σβείης	γνοίης	
	3.	βαίη	-δραίη	-σβείη	γνοίη	
pl. 3.		βαίεν	-δραίεν	-σβείεν	γνοίεν	
Imp. s.	2.	βῆθι			γνῶθι	δῦθι
	3.	βήτω			γνώτω	δύτω
pl. 3.		βάντων			γνόντων	δύντων

Infinitiv	βῆναι	-δρᾶναι	-σβῆναι	γνῶναι	δύναι
Participij	βάς	-δράς	-σβείς	γνούς	δός
	βάσα	-δράσα	-σβεῖσα	γνοῦσα	δῶσα
	βᾶν	-δράν	-σβέν	γνόν	δύν
gen.	βάντος	-δράντος	-σβέντος	γνόντος	δύντος.

Op. Pri glagolih, ki se jim menjava transitivni in intransitivni pomen, imajo, kakor pri ἵστημι, medialni futur, krepki aorist in aktivni perfekt intransitivni pomen. N. pr.:

trans. ἵστημι :	στήσω	ἕστησα	intrans. ἵσταμαι :	στήσομαι	ἕστηγν	ἕστηκα
δύω :	δύσω	ἔδυσα	δύομαι :	δύσομαι	ἔδυν	δέδυκα
φύω :	φύσω	ἔφυσα	φύομαι :	φύσομαι	ἔφυν	πέφυκα

β) Medialni atematni aorist je ἐπριάμην (kupil sem):

Sing. 1.	ἐπριάμην	konj. πρίωμαι	opt. πριάμην	imper. πρίω
2.	ἐπρίω	πρίῃ	πρίαιο	πριάσθω
3.	ἐπρίαιο	πρίῃται	πρίαιτο	itd.

Infin. πρίασθαι, part. πριάμενος (prim. ἐδυνάμην, δύνωμαι itd.)

Op. πριάμην nadomešča aorist glagolu ὠνέομαι (kupiti): ὠνέομαι. (ἐωνούμην), ὠνήσομαι, ἐπριάμην, ἐώνημαι, ἐωνήθην.

158.

II. Konsonantna in ι-debla.

1. εἰμί sem, deblo ἔσ, σ (es-se).

Praes. ind.	Konj.	Opt.	Imper.	Impf.
εἰ-μί	ῶ	εἴη-ν		ῆ-ν (ῆ)
εἶ	ῆς	εἴη-ς	ἴσ-θι	ῆσθα
ἐσ-τί(ν)	ῆ	εἴη	ἔσ-τω	ῆ-ν
ἐσ-τόν	ῆ-τον	εἴη-τον, εἶ-τον	ἔσ-τον	ῆσ-τον
ἐσ-τόν	ῆ-τον	εἰή-την, εἶ-την	ἔσ-των	ῆσ-την
ἐσ-μέν	ῶ-μεν	εἴη-μεν, εἶ-μεν		ῆ-μεν
ἐσ-τέ	ῆ-τε	εἴη-τε	ἔσ-τε	ῆ-τε (ῆσ-τε)
εἰσί(ν)	ῶσι(ν)	εἴη-σαν, εἶε-ν	ἔσ-των, ἔσ-τωσαν	ῆ-σαν
Inf. εἶναι Part. ὄν, οὖσα, ὄν, ὄντος, οὖσης			Fut. ἔσομαι, ἔσῃ (ἔσει), ἔσται, ἐσόμεθα itd. pravilno	

εἰμί je nastal iz ἐσμί: ἐμμί po dopodaljšbi; ῶ iz ἔω (iz ἐσ-ω), εἴην iz ἐσ-ιην-ν, εἶναι iz ἐσ-ναι: ἔνναι.

Ves indikativ praes. je, izvzemši 2. sing. εἶ, enklitichen. — **Naglašen** pa je,

a) kadar je popolen predikat v pomenu: „bivati, obstojati, nahajati se“; 3. oseba sing. potegne v tem slučaju naglas nazaj: ἔστι θεός. Takisto

b) v pomenu „mogoče je, dovoljeno je“ (= ἔξεστι); ἔστι φανεῖν,

c) v začetku stavka: ἔστι χαλεπόν in

d) izza οὐκ, εἰ, ὥς, καί, ἀλλ': οὐκ ἔστι χαλεπόν.

Op. Za naglas sestavljenk pomni: ἀπισθεῖ od ἀπειμι (oddaljen sem.)

χορή (opus est):

ἦ, εἶη, εἶναι, ὄν, ἦν se združijo z nesklonljivim samostalnikom χορή (potreba) v tole sprego:

Konj. χοῖ, opt. χοεῖη, inf. χοῖναι, part. χοεών (indekl.), imperf. χοῖν ali ἐχοῖν.

2. εἶμι pojdem, debli ι (i-re) in ει.

159.

Praes.ind.	Konj.	Opt.	Imper.	Impf.
εἶ-μι	ἶ-ω	ἶ-οι-μι (ιολήν)		ἦ-α (ἦεν)
εἶ	ἶ-ης	ἶ-οι-ς	ἶ-θι	ἦ-εις (ἦεισθα)
εἶ-σι(ν)	ἶ-η	ἶ-οι	ἶ-τω	ἦ-ει (ἦεν)
ἶ-τον	ἶ-η-τον	ἶ-οι-τον	ἶ-τον	ἦ-τον
ἶ-τον	ἶ-η-τον	ἶ-οί-την	ἶ-των	ἦ-την
ἶ-μεν	ἶ-ω-μεν	ἶ-οι-μεν		ἦ-μεν
ἶ-τε	ἶ-η-τε	ἶ-οι-τε	ἶ-τε	ἦ-τε
ἶ-ασι(ν)	ἶ-ωσι(ν)	ἶ-οιε-ν	ἶ-ό-ντων (ἶ-τωσαν)	ἦ-σαν (ἦεσαν)
Inf. ἶ-έναι; part. ἶ-όν, ἶ-ούσα, ἶ-όν, gen. ἶόντος, ἰούσης; adject. verb. ἶ-τόν, ἶ-τέον (sooblika ἰτητέον).				

ἦα ima perfektovo končnico.

Indikativ praes. ima futurni pomen, ostale prezentove oblike pa pomen prezenta in futura. V izpolnilo služi ἐρχομαι grem, hodim.

Op. Za naglas sestavljenk pomni: ἀπισθεῖ (od ἀπειμι odidem), ἀπιτε, ἀπήα.

160. 3. Kakor medialni perfekt (in pqp.f.) se spregata:

a) *κειμαι* ležim, *deblo* *κει*.

Praes. indik.	Konj.	Opt.	Imper.	Imperf.
<i>κεῖ-μαι</i>	—	—	—	<i>ἐκείμην</i>
<i>κεῖ-σαι</i>	—	—	<i>κεῖ-σθ</i>	<i>ἔκεισο</i>
<i>κεῖ-ται</i>	<i>κέ-ηται</i>	<i>κέ-οιτο</i>	<i>κεῖ-σθω</i>	<i>ἔκειτο</i>
<i>κεῖ-μεθα</i>	—	—	—	<i>ἐκείμεθα</i>
<i>κεῖ-σθε</i>	—	—	—	<i>ἔκεισθε</i>
<i>κεῖ-νται</i>	<i>κέ-ωνται</i>	<i>κέ-οιντο</i>	—	<i>ἔκειντο</i>

Inf. *κεῖ-σθαι*, partic. *κεῖ-μενος* 3., fut. *κείσομαι*.

Op. *κεῖσθαι* služi tudi kot perf. pas. glagolu *τιθέναι* v frazah; n. pr.: νόμον τιθέναι zakon postaviti; νόμος κέῖται zakon obstoji; διατιθέναι spraviti v položaj; διακεῖσθαι biti v položaju.

161. b) *κάθημαι* sedim, *deblo* (*καθ*)*ήσ*.

Praes.	<i>κάθη-μαι</i>	(<i>καθῶ-μαι</i>)	(<i>καθήμην</i>)	(<i>καθοίμην</i>)
	<i>κάθη-σαι</i>	<i>καθῆ</i>	<i>καθῆο</i> (<i>καθοῖο</i>)	<i>κάθησο</i>
	<i>κάθη-ται</i>	<i>καθῆται</i>	<i>καθῆτο</i> (<i>καθοῖτο</i>)	<i>καθήσθω</i>
3. plur.	<i>κάθη-νται</i>		itd.	

Inf. *καθῆσθαι*, partic. *καθήμενος* 3.

Imperf. s. *ἐκαθήμην* ali *καθήμην* Plur. *ἐκαθήμεθα* ali *καθήμεθα*
ἐκάθησο „ *καθῆσο* *ἐκάθησθε* „ *καθῆσθε*
ἐκάθητο „ *καθῆστο* *ἐκάθηντο* „ *καθῆντο*.

162. 4. *οἶδα* vem (*debli* *ἰδ*- in *εἰδ*-ε) je nereduplikovani perfekt od *debla* *ἰδ* (prvotno *ἴδ*-, prim. *video*), kakor latinski *novi* k *deblu* *no*- (*no-sco*) :

Pf. 1. <i>οἶδ-α</i>	Pqpf. <i>ἦδ-ει-ν</i> (<i>ἦδη</i>)	Konj. <i>εἰδῶ</i> , <i>-ῆς</i> kakor <i>τινῶ</i>
2. <i>οἶσ-θα</i>	(deb. <i>εἰδ</i>) <i>ἦδ-ει-ς</i> (<i>ἦδησθα</i>)	Opt. <i>εἰδείην</i> , <i>-ης</i> kakor <i>τι-θείην</i>
3. <i>οἶδ-ε(ν)</i>	<i>ἦδ-ει</i> (<i>ἦδεω</i>)	Imper. sing. <i>ἴσ-θι</i> , <i>ἴσ-τω</i> plur. <i>ἴσ-τε</i> , <i>ἴσ-των</i>
2. <i>ἴσ-τον</i>	<i>ἦσ-τον</i>	Inf. <i>εἰδ-έναι</i>
3. <i>ἴσ-τον</i>	<i>ἦσ-την</i>	Part. <i>εἰδ-ώς</i> , <i>-υῖα</i> , <i>-ός</i> , g. <i>-ότος</i>
1. <i>ἴσ-μεν</i>	<i>ἦσ-μεν</i> (<i>ἦδεμεν</i>)	Futur. <i>εἴσομαι</i>
2. <i>ἴσ-τε</i>	<i>ἦσ-τε</i> (<i>ἦδετε</i>)	
3. <i>ἴσ-ασι(ν)</i>	<i>ἦδ-ε-σαν</i> (<i>ἦσαν</i>)	

Sestavljenke: *σύνοιδα* (*ἐμαντῶ*) zavedam se, v svesti sem si (*conscius sum*): *συνεἶδῶ*, *σύνισθε*, *συνεἰδώς*,

B. Glagoli na -rv-μι.

163.

1. Prezentovo deblo pritika na glagolsko deblo zlog -rv-, za vokali -rvv-: δεικ-rvv-, σβε-rvv-.

2. Le oblike **prezentovega debla** se spregajo po načinu glagolov na -μι: δεικ-rv-μι (kažem), δεικ-rv-ς, δεικ-rv-ασι(ν). Vendar se tvarjata konjunktiv in optativ vedno, ostale oblike včasih po ω-spregi:

δεικ-rv-ω (konj.), δεικrv-οιμι; δεικrv-ουσι(ν) poleg δεικrv-ασι(ν).

3. **Ostale oblike** se tvarjajo na podlagi glagolovega debla (t. j. brez -rv-) kakor pri glagolih na -ω.

Sprega je torej taka:

Vzorec: δεικ-rv-μι kažem, glag. deblo δεικ, prez. deblo δεικ-rv.

		Aktiv	Med. (Pas.)			Aktiv	Med. (Pas.)
Praes. ind.	S. 1.	δεικ-rv-μι	δεικ-rv-μαι	Imperat.			
	2.	δεικ-rv-ς	δεικ-rv-σαι		δεικ-rv	δεικ-rv-σο	
	3.	δεικ-rv-σι(ν)	δεικ-rv-ται		δεικ-rv-τω	δεικ-rv-σθω	
	D. 2.	δεικ-rv-τον	δεικ-rv-σθον		δεικ-rv-τον	δεικ-rv-σθον	
	3.	δεικ-rv-τον	δεικ-rv-σθον		δεικ-rv-των	δεικ-rv-σθων	
	Pl. 1.	δεικ-rv-μεν	δεικ-rv-μεθα				
	2.	δεικ-rv-τε	δεικ-rv-σθε		δεικ-rv-τε	δεικ-rv-σθε	
	3.	δεικ-rv-ασι(ν)	δεικ-rv-νται		δεικ-rv-ντων	δεικ-rv-σθων	
Konj.		δεικ-rv-ω, -ης itd.	δεικ-rv-ω- μαι, -η itd.	Inf.	δεικ-rv-ναι	δεικ-rv-σθαι	
Opt.		δεικ-rv-οι-μι itd.	δεικ-rv-οι-μην itd.	Part.	δεικ-rvς, -rvσα, -rv-ν, g. -rvν- τος	δεικ-rv-μενος, -μένη, -μενον	
Impf.	S. 1.	ἐ-δεικ-rv-ν	ἐ-δεικ-rv-μην	Fut.	δείξω	P. δειχθήσομαι	
	2.	ἐ-δεικ-rv-ς	ἐ-δεικ-rv-σο		ἔδειξα	P. ἐδείχθην	
	3.	ἐ-δεικ-rv	ἐ-δεικ-rv-το	Pf.	δέδειχα	δέδειγμαι	
	D. 2.	ἐ-δεικ-rv-τον	ἐ-δεικ-rv-σθον		ἐδεδείχευ	ἐδεδείγμην	
	3.	ἐ-δεικ-rv-την	ἐ-δεικ-rv-σθην	Pqpf.			
	Pl. 1.	ἐ-δεικ-rv-μεν	ἐ-δεικ-rv-μεθα				
	2.	ἐ-δεικ-rv-τε	ἐ-δεικ-rv-σθε				
	3.	ἐ-δεικ-rv-σαν	ἐ-δεικ-rv-ντο				

164. Drugi glagoli te vrste so:

a) Vokalna debbla (-ννυ-μι):

1. κερᾶ-ννυ-μι mešam, (κερᾶ, -ᾱς)	ἐκέρᾳσα	—
deblo κερᾶ(ς), κρᾶ	ἐκράσθην	κέρᾳμαι
	(ἐκράσθην)	
2. κρεμάννυμι obesim, κρεμῶ, -ᾱς	ἐκρέμᾳσα	—
deblo κρεμα(σ)	ἐκρεμάσθην	(κρέμαμαι
gl. § 156)
3. σκεδάννυμι razpro- σκεδῶ, -ᾱς	ἐσκέδᾳσα	—
strem, deblo σκεδα(σ)	ἐσκεδάσθην	ἐσκέδασμαι
4. ἀμφι-έννυμι oble- ἀμφιῶ, -εῖς	ἡμφίεσα	—
čem, deblo ἐ (iz
Fεσ)		ἡμφίεσμαι
5. σβέννυμι ugasim (gl. § 157)		
6. ζώννυμι opašem, ζώσω	ἔζωσα	—
deblo ζῶ		ἔζωμαι
7. ῥώννυμι krepim, ῥώσω	ἔρρωσα	—
deblo ῥῶ	ἔρρωσθην	ἔρρωμαι,
ἔρρωμένος μο-
čan (gl. § 72)

b) Konsonantna debbla:

1. δειξ-νυ-μι (gl. vzorec § 163, 3)			
2. μείννυμι mešam, μείξω	ἔμειξα	—	
deblo μῆγ, μεγ	ἐμείχθην,	μέμειγμαι	
	ἐμίγην		
3. ζεύγνυμι zvežem, ζεύξω	ἔζευξα	—	
deblo ζυγ, ζευγ	ἔζευχθην,	ἔζευγμαι	
	ἔζυγην		
4. ῥήγνυμι trgam, ῥήξω	ἔρρηξα	—	
deblo ῥαγ, ῥηγ	ῥαρήσομαι	ἔρρηγην	ἔρρωγα strgan
sem
5. ἀπ-όλλυμι perdo ἀπολῶ, εἰς	ἀπ-ώλεσα	ἀπ-ολώλεκα	
ἀπ-όλλυμαι pereō ἀπολοῦμαι	ἀπ-ωλόμην	ἀπ-όλωλα	
(iz ὀλ-νυ-μι, deblo ὀλ, ὀλε)	(aor. I.)		
6. ὀμνυμι prisegam ὀμοῦμαι, -εἰ	ᾤμοσα	ὀμώμοχα.	
(ὀμ, ὀμο)			

Raznodebelski glagoli na -ω. (Verba anomala.) 165.

Ti glagoli tvarjajo čase in oblike od debel, ki se navadno ne dajo z enostavnimi pravili izvajati drugo iz drugega, ali pa so celo med seboj povsem tujega izvora; tudi se rabijo pri oblikah zdaj šibke, zdaj krepke tvorbe. Zato dobijo ti glagoli znak nepravilnosti in se navadno imenujejo verba anomala.

Razlikovati se dajo štiri vrste teh glagolov; pri prvih treh se tvarja osobito prezentovo deblo na poseben način.

1. Nosniška (nazalna) vrsta.

166.

Prezentovo deblo ima časovni znak -ν, -νε, -αν. (Prim. lat. sin-o: si-vi; findo: fidi; vinco: vici; frango: fregi.)

a) Privesek -ν:

1. βαίνω, φθάνω. gl. § 157.			
2. ἐλαύνω ženem, intr.
hodim, deblo ἐλά	ἐλῶ, -ᾶς	ἤλασα
(ἤλάθην)	(ἐλήλακα)
(ἐλήλαμαι)
3. τίνω pokorim (τει, τι)
(τίνομαι kaznujem)	τείσω (τίσω)
(τείσομαι)	ἔτεισα (ἔτισα)
(ἔτεισάμην)	
4. δάκνω grizem
(δηκ, δᾶκ)	δήξομαι	ἔδακον
ἐδήχθην	
5. κόμνω utrudim se
(καμ, κμη)	καμοῦμαι, -εῖ	ἔκαμον	κέκμηκα
6. τέμνω režem,
deblo τεμ, τμη	τεμῶ, εῖς	ἔτεμον
ἐτεμήθην	τέτμηκα
τέτμημαι

b) Privesek -νε.

1. ἰκνέομαι pridem (ικ)	ἰκν-ίξομαι	ἰκν-ιζόμην	ἰκν-ιγμαι
2. ὑπ-ισχνέομαι gl. mešano vrsto § 169, 5, d.			(Inf. ἰκν-ιχθαι)

c) Privesek -αν.

1. αἰσθ-άν-ομαι
(τινός in τι) čutim,
deblo αἰσθ(ε)	αἰσθήσομαι	ἤσθόμην	ἤσθημαι
2. ἁμαρτάνω τινός iz-
grešim, motim se,
deblo ἁμαρτ(ε)	ἁμαρτήσομαι	ἤμαρτον
ἤμαρτήθην	ἡμάρτηκα
ἡμάρτημαι
3. ἀῶξάνω in ἀῶξω po-
množim, deblo ἀῶξ(ε)	ἀῶξήσω
ἀῶξήσομαι	ἠῶξησα
ἠῶξήθην	ἠῶξηκα
ἠῶξημαι

4. λαμβάνω <i>vzamem</i> , λήψομαι
deblo λαβ, ληβ
Imperat. aor. λαβέ (pa λάβετε, επί-λαβε)	ἐλάβον
ἐλήφθην
ἐπὶ-λάβει	εἴληφα
εἴλημμαι
5. λαγχάνω <i>izžrebam</i> , (λήξομαι)
dobim, deblo λαχ,
λήχ	ἐλαχον	(εἴληχα)
6. λανθάνω <i>τινά pri-</i>
krit sem, deblo λαθ,
ληθ
ἐπιλανθάνομαι <i>τινος</i>
pozabim koga	λήσω
ἐπιλήσομαι	ἐλαθον
ἐπι-ελαθόμεν
ἐπι-λέλησμαι
7. μανθάνω <i>učim</i> se
(μαθ-ε)	μαθήσομαι	ἐμαθον
μεμάθηκα
8. πυνθάνομαι <i>poiz-</i>
vem (πυθ, πευθ)	πέυσομαι	ἐπυνθόμεν
πέπυσμαι
9. τυγχάνω <i>τινός za-</i>
denem, dobim,
deblo τυχ(ε), τευχ	τεύξομαι	ἔτυχον
τετύχηκα

167.

2. Inhoativna vrsta.

Prezentovo deblo ima časovni znak -σκ- ali -ισκ-. (Prim. latinske inhoativne glagole, Lat. slovnica § 150; n. pr.: *cre-sco*: *cre-vi*.) — Več glagolov se v prezentu reduplikuje.

a) Brez prezentove reduplikacije:

1. γηράσκω <i>senesco</i>
(γηρα) staram se	γηράσομαι	ἐγήρασα	γεγήρακα
2. ἡβήσκω (ἡβα) do-
rasem	—	ἡβησα	
3. ἀρέσκω (ἀρε) všeč
sem	ἀρέσω	ἤρεσα	
4. διδάσκω (διδαχ)
učim	διδάξω	ἐδίδαξα
ἐδιδάχθην	δεδίδαχα
δεδίδαγμαι
5. εὖρίσκω (εὔρειν εὖρ)
najdem
Impt. aor. εὖρέ (pa
εὔρετε)	εὖρήσω	εὔρον
(ἡῦρον)
εὔρεθην, (ἡῦρ-)	εὔρηκα, (ἡῦρ-)
εὔρημαι, (ἡῦρ-)

6. ἀπο-θνήσκω ἀπο-θανοῦμαι, ἀπ-έθανον τέθνηκα
umrem (θαν, θνη) -εἶ, -εῖται mrtev sem
(§ 154, b, c, op.)
Fut. ex. τεθνήξω mrtev bom

7. ἀλίσκομαι, gl. § 157.

b) S prezentovo reduplikacijo:

1. (ἀνα-, ὑπο-) μιμνήσκω -μνήσω -έμνησα
spominjam (μνη)
μιμνήσκομαι spomi- μνησθήσομαι ἐμνήσθην μέμνημαι
njam se (memini)
Fut. ex. μεμνήσομαι
2. πιπράσκω (πρα) ἀποδώσομαι ἀπ-εδόμην πέπρακα
prodam ἐπράδην πέπραμαι
(praes. navadno πω-
λέω, ἀποδίδομαι)
3. τιτρώσκω (τρω) τρώσω ἔτρωσα
ranim ἐτρώθην τέτρωμαι
4. γιγνώσκω, ἀποδιδράσκω gl. § 157.

Op. μέμνημι tvarja neopisan konjunktiv in optativ:

Konj. μεμνῶμαι	opt. μεμνήμην	(μεμνήμην)
μεμνή	μεμνήο	(μεμνήο)
μεμνήται	μεμνήτω	(μεμνήτω)

3. e-vrsta.

168.

Krajše deblo menjava z daljšim, z ε razširjenim. (Prim. doce-o, doc-ui).

a) Razširjeno deblo je prezentovo:

1. γαμέω τινά uxorem γαμῶ, -εῖς ἔγημα γεγάμηκα
duco
γαμοῦμαι τινι nubo γαμοῦμαι, -εἰ ἐγημάμην γεγάμημαι
alicui
2. δοκέω zdim se δόξω ἔδοξα —
δοκεῖ μοι sklenem δέδοχται
3. ὠθέω suvam ὥσω ἔωσα (inf. ὥσαι) —
ἔωσθην ἔωσμαι

b) Krajše deblo je prezentovo:

1. βούλομαι hočem βουλῆσομαι ἐβουλήθην βεβούλημαι
(2. os. βούλει, ne
βούλη) DP.
2. δέω pogrešam δεήσω ἐδέησα δεδέηκα
(δεῖ μοί τινος *mihi* (δεήσει) (ἐδέησεν) (δεδέηκεν)
opus est)
δέομαι potrebujem, δεήσομαι ἐδεήθην δεδέημαι
prosim (τινός *τι*)
3. od debbla ἐρ: ἐρήσομαι ἤρόμην
(ἐρωτάω *vprašam*) (ἐρωτήσω) (ἠρώτησα)
4. ἐθέλω in θέλω ἐθελήσω ἠθέλησα ἠθέληκα
hočem
5. μάχομαι (τινί) μαχοῦμαι, -εῖ ἐμαχεσάμην μεμάχημαι
bojujem se (s kom)
6. μέλει μοί τινος μελήσει ἐμέλησε μεμέληκε(ν)
na čem mi je
ἐπιμελ(έ)ομαι (τινός) ἐπιμελήσομαι ἐπεμελήθην
skrbim (za kaj) DP.
7. μέλλω sem na tem, μελλήσω ἐμέλλησα
obotavljam se;
μέλλω διδάξεν *docturus sum*, τὰ μέλλοντα *bodočnost*
8. μένω ostanem μενῶ, -εῖς ἔμεινα μεμένηκα
9. νέμω dodelim νεμῶ, -εῖς ἔνειμα νενέμηκα
ἐνεμήθην νενέμημαι
10. οἶομαι (οἶμαι) 2. οἶει οἰήσομαι ᾤήθην
(ne -η) *menim*
(impf. ᾤόμην ali ᾤμην)
11. ῥέω, χαίρω gl. § 157.

S prezentovo reduplikacijo:

12. γίγνομαι postanem γενήσομαι ἐγενόμην γεγένημαι
in γέγονα.

4. Mešana vrsta.

169.

Od več bistveno različnih debel se tvarjajo oblike enega glagola (prim. lat. *tollo, sustuli, sublatum*).

V nastopnem je posebe navedeno le glagolsko deblo.

1. αἰρέω vzamem (έλ) αἰρήσω εἶλον ἥρηκα
(Inf. ἐλεῖν)
Med. volim αἰρήσομαι εἰλόμην ἥρημαι
Pass. vzamem se, αἰρεθήσομαι ἡρέθην ἡρημαι
volim se
 2. ἔρχομαι grem, εἶμι ἤλθον (ἐλθέ) ἐλήλυθα
pridem (ἐλυνθ, ι)
 3. ἐσθίω jem (ἔδω) ἔδομαι ἔφαγον
(ἐδ-ε, φαρ)
 4. ἔπομαι sledim ἔπομαι ἐσπόμην (Inf. σπέσθαι)
(σεπ) (ἐπί-σπωμα, ἐπί-σποιο, ἐπί-σπου)
Imperf. εἰπόμην
 5. a) ἔχω imam ἔξω in σχήσω ἔσχον ἔσχηκα
(σεχ, ἐχ, σχε) (Inf. σχεῖν; Opt. σχοίην
Impf. εἶχον Impt. σχέε, σχέτω)
Med. in pass. ἔξομαι in σχή- ἐσχόμην ἔσχημαι
σομαι
b) παρ-έχω nudim παρῑξω παρ-έσχον (opt. παράσχομαι)
(παρασχήσω)
c) ἀν-έχομαι pre- ἀν-ῑξομαι ἡν-εσχόμην
nesem
Imperf. ἡνειχόμην
 - d) Iz sooblike ἴσχω se je razvil glagol
ὕπ-ισχνέομαι ὕποσχήσομαι ὕπ-εσχόμην ὕπ-έσχημαι
obljubim
- Op. Sestavljenke potezajo v konj., opt., imperat. a o r. naglas nazaj: παρ-ά-σχω, παρ-ά-σχομαι, παρ-ά-σχεε; ἀν-ά-σχομαι, ὕπ-ό-σχωμαι itd., kakor gori ἐπί-σπομαι itd.; pa παρ-α-σχεῖν, παρ-α-σχών itd.
6. ὁράω vidim (ἰδ, ὀπ) ὄψομαι εἶδον ἑώρακα
Impf. ἑώρων 2. sg. ὄψει (ipt. ἰδέ)
ὥφθην ἑώραμαι
(ὥμμαι)
 7. πάσχω (iz παθ-σχω) πείσομαι ἔπαθον πέπονθα
trpim, deblo παθ, (iz πενθ-
πενθ σομαι)

8. πίνω pijem
(πι, πο)	πίνομαι	ἔπιον	πέπωκα
9. τρέχω tečem,
letim (δραμ-ε)	δραμοῦ-
μαι, -εῖ	ἐπόθην	πέπομαι
10. φέρω nesem
deblo ἐνε(γ)ζ, οἰ	οἶσω	ἤνεγκον,
(in -za)	ἐνήνοχα
11. Debla εἰπ, ἐρ, ῥη
rečem, govorim
Praes. λέγω, φημί,
ἀγορεύω	ἐρῶ, εἶς	ἐῖπον (εἶπα)
Impt. εἰπέ	ἐῖσηκα
Rabijo se tudi navadne oblike od λέγω in ἀγορεύω:
λέξω, ἀγορεύσω itd.			
12. πίπτω padem
(πετ, πεσ, πτω)	πεσοῦμαι	ἔπεσον	πέπτωκα

170. Pomni o naglasu:

1. Petero imperativov: λαβέ, εὔρε, ἰδέ, ἐλθέ, εἰπέ. Plural pa: λάβετε, sestavljenke ἀπελθε itd.

2. O sestavljenkah s σχεῖν in σπέσθαι (aor.) gl. št. 4, 5, op.

171. Genera verbi v posebni rabi.

Več takih glagolov je bilo že doslej navedenih. Tu še omenimo:

1. Medialni futur z aktivnim pomenom imajo poleg že navedenih (n. pr.: ἀκούω, ἐπαινέω, πλέω, νέω, τίκτω, φεύγω, ὀράω, πίνω itd.) še n. pr. ti:

βοάω vpiti	βοήσομαι	ἄδω peti	ᾄσομαι
ἀπο-λαύω zaužiti	ἀπολαύσομαι	διώκω preganjati	διώξομαι
σιγάω	σιγήσομαι	θαυμάζω občudovati	θαυμάσομαι
σιωπάω	σιωπήσομαι		

2. Medialni futur s pasivnim pomenom, n. pr.:

ἀδικέω storim krivico	ἀδικήσομαι godila se mi bo krivica
ἄρχω vladam	ἄρξομαι vladal se bom
τρέφω redim	θρέψομαι redil se bom
φυλάττω stražim	φυλάξομαι stražil se bom

3. Pasivni aorist z nepasivnim pomenom:

a) Pri medialnih glagolih (deponentia passiva):

αἰδέομαι	ἡδέσθην	(ἔραμαι poet.=)	ἡράσθην
bojim se	zbal sem se	ἐράω ljubim	vzljudil sem
ἀρνέομαι	ἡρνήθην	ἐλάβεομαι	ἡρλάβήθην
tajim	zatajil sem	varujem se	(ob)varoval sem se
ἡττάομαι	ἡττήθην	πειράομαι	ἐπειράθην
podležem	podlegel sem	poskušam	poskusil sem
ἡδομαι	ἡσθην	διαλέγομαι	δι-ελέχθην
veselim se	razveselil sem	pogovarjam	pogovoril
	se	se	sem se

b) Mnogi aktivni glagoli, zlasti glagoli duševnih afektov in glagoli gibanja, pomenijo v mediju praviloma stanje in imajo pravilni futur, a pasivni aorist z nepasivnim pomenom; n. pr.:

αἰσχύνω	M. αἰσχύνομαι	aor. ἡσχύνθην
sramotim	sramujem se	sramoval sem se
λυπέω	λυπέομαι	ἐλυπήθην
žalostim	žalostim se	razžalostil sem se
ὀργίζω	ὀργίζομαι	ὠργίσθην
jezim	jezim se	ujezil (raz-) sem se
πείθω	πείθομαι	ἐπείσθην
pregovorim	verjamem, pokorim se	pokoril sem se
ὀρμάω	ὀρμάομαι	ὠρμήθην
priganjam	odrinem	odrinil sem
πλανάω	πλανάομαι	ἐπλάνήθην
zapeljem	blodim	zablodil sem
πορεύω	πορεύομαι	ἐπορεύθην
napotim	napotim se, potujem	napotil sem se.

4. Kjer se nahajajo šibke oblike poleg krepkih, tam imajo redno šibke transitivni, krepke intransitivni pomen (gl. § 154, c, op.):

ἐτρεψάμην fugavi, ἐτραπόμην fugi

πέπεικα sem pregovoril, πέποιδα zaupam

ἐφάνθην sem bil pokazan, ἐφάνην sem se prikazal, pojavil.

Četrto del. Skladnja.

172.

Spolnik.

I. Grščina ima in rabi določni spolnik, kakor nemščina, tedaj, kadar se kak predmet navaja kot znan ali že omenjen: *Ξέρξης ἠττηθεὶς τῇ μάχῃ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπεχώρει* Anab. 1, 2, 9 (v „znani“ bitki). *Κῦρος εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἐξαπισχυλίους* je zapodil v beg onih (že prej omenjenih) 6000.

Ako ni spolnika, je izražena nedoločnost, ki se more poudariti s *τις*: *ὁῦτωρ τις λέγει orator quidam dicit*.

II. V slovenščini se da spolnik le pri pridevniki prevesti: z določno pridevnikovo obliko na -i v nom. sing. masc.: *ὁ μέγας ἀνὴρ* velik mož, pa: *μέγας ἀνὴρ* velik mož.

173.

V **predikativni** rabi služi slovenščini le nedoločna pridevnikova oblika (n. pr.: otok je velik); slično stavi grščina svoj predikativni pomen praviloma brez spolnika: *Χαιρεφῶν ἦν φίλος ἐμός. Ὁ ὕπνος ἀδελφὸς τοῦ θανάτου ἐστίν* spanje je brat smrti. *Εὐδαιμονέστατοι εἰσιν οἱ φρονιμώτατοι* najrazumnejši so najsrečnejši. *Περικλέα εἵλοντο στρατηγόν* so izvolili voditeljem (ali: za voditelja).

Op. Le *ὁ αὐτός* *idem* obdrži tudi kot predikat svoj spolnik.

174.

III. Lastna imena stoje:

1. brez spolnika; in sicer:

a) osebna imena navadno: *Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φηγὰς ἦν*. Anab. 1, 1, 9. — Spolnik poudarja osebo: *ὁ Σωκράτης* ille *Sokrates* slavnoznani S.;

b) imena rek in gora; ta se postavijo med občno ime in njega spolnik, ako imata občno in lastno ime isti spol: *ὁ Εὐφράτης ποταμός, τὸ Πήλιον ὄρος*; pa: *(ῆ) Αἴτνη τὸ ὄρος, (ὁ) Πίνδος τὸ ὄρος*.

2. s spolnikom:

imena dežel, ker so prvotno obično pridevniki (k *χώρα*, γῆ): *ῆ Ἀττική, ῆ Ἑλλάς, ῆ Φρυγία*.

IV. Spolnik daje različen pomen:

πολλοί mnogi:	οἱ πολλοί množica (jih)	175.
πλείστοι zelo mnogi:	οἱ πλείστοι večina	
ἄλλοι drugi (<i>alii</i>):	οἱ ἄλλοι ostali (<i>ceteri</i>)	
ὀλίγοι malokateri:	οἱ ὀλίγοι oligarhi	
ἡμέρας po dnevi:	τῆς ἡμέρας tega dne	
ἐν ἀριστερᾷ na levo:	ἐν τῇ ἀριστερᾷ v levici	

V. Spolnik je, kakor v nemščini, prvotno pronomen demonstrativum; v atiški prozi je v tej rabi še ohranjen n. pr. v tehle izrazih:

1. ὁ δέ ta pa; οἱ δέ oni pa; ὁ μὲν — ὁ δέ ta — oni, eden — drugi; τοὺς μὲν ἐπήνεσαν, τοὺς δ' ἀπεδοκίμασαν ene so (pač) pohvalili, a druge zavrgli;

2. πρὸ τοῦ „pred tem“, prej: ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ v prejšnjem času; τὸν καὶ τὸν tega in tega.

VI. Spolnik posamostavlja vsak izraz: 177.

οἱ πλούσιοι bogataši, τὸ πεζικόν pehota, infanterija, τὸ ἵππικόν konjeničstvo, kavalerija, τὸ ναυτικόν mornarica, οἱ παρόντες navzoči, τὸ μέλλον (τὰ μέλλοντα) bodočnost, ὁ πέλας bližnjik, οἱ νῦν sedanjiki, οἱ πάλαι starodavniki, τὰ οἴκοι domače razmere, ἐν τῷ λέγειν v govoru, τὸ γινῶντι samotón izrek „Spoznaj samega sebe“, τὸ τοῦ πολέμου stališče v vojski, bistvo vojske. — Κῦρον ἐθαύμαζον πάντες διὰ τὸ φιλομαθῆ εἶναι občudovali so vsi zaradi ukaželjnosti.

VII. Fraze: Λόκιος ὁ Πολυστράτου L., sin Polistratov; τοὺς ἑαυτοῦ διέταξεν razvrstil je svoje ljudi; οἱ περὶ Ξενοφῶντα 1. Ksenofontovo spremstvo, 2. Ksenofon in njegovo spremstvo.

Atributivna in predikativna umestba.

1. **Atributivna:** ὁ σοφὸς ἀνὴρ ali (redkeje) ὁ ἀνὴρ ὁ σοφός; 178. ὁ ἐμὸς φίλος ali ὁ φίλος ὁ ἐμὸς.

Atributivna določila imajo vedno spolnik tik pred seboj, naj stoje pred odnosnico ali za njo.

S to umestbo postane pridevniška vsaka beseda in vsak izraz (prim. § 75, 4):

ἡ ἄγαν ἐλευθερία čudovita svoboda
 ὁ πάλαι φίλος stari prijatelj
 οἱ τότε ἄνθρωποι tedanji ljudje
 ἡ παραντία ἡδονή trenutno veselje
 ὁ ἀεὶ βασιλεύς vsakokratni kralj
 οἱ ἐν τῇ πόλει ἄνθρωποι mestni ljudje
 ἡ καθ' ἡμέραν τροφή vsakdanji živež.

Ἡ ἐν Σαλαμῖνι πρὸς τὸν Πέρσῃν ναυμαχία . . . Ξένως ἔχω
 τῆς ἐνθάδε λέξεως. Apol. 17 D: nevesč sem tu običajne govorice.

Op. Pronom. poss. in nadomestujoč ga genetiv povratnega zaimka ter
 τοιοῦτος, τοσούτος se umeščajo vedno atributivno. Gl. §§ 88, 90.

179. 2. Predikativna: ὁ ἀνὴρ αὐτός ali αὐτὸς ὁ ἀνὴρ:

Predikativna določila stoje vedno izven odnosnice in
 njenega spolnika.

Vedno se tako umeščajo:

a) partitivni genetivi: τῶν πολιτῶν οἱ ἄριστοι,	} gl. §§ 83, 89, 92.
b) genetivi osebnih zaimkov,	
c) αὐτός v pomenu ipse,	
d) demonstrativa ὁδε, οὗτος, ἐκεῖνός	
e) ἄμφω, ἄμφότεροι (ambo), ἐκάτερος (uterque)	
f) πᾶς (ἅπας) ves, vsi, ὅλος cel (gl. § 70).	

Πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιός.
 (Nom. 728 A.) Vse pozemelsko in podzemsko zlato ni vredno
 toliko kolikor krepost.

Op. 1. Πᾶσα πόλις: celo (vsako) mesto, πᾶσαι πόλεις vesoljna mesta.

Op. 2. Ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ sredi na trgu; ἐν τῇ μέσῃ ἀγορᾷ na srednjem
 trgu. — O tej skupini in sličnih gl. § 183, 2, op.

180.

Skladnost.

1. Pravila o subjektu, predikatu in predikativu so ista
 kakor v latinščini. (Gl. Lat. slovn. §§ 180—183.) Zgledi:

Ψυχὴ τρέφεται μαθήμασιν. Prot. 313 C.

Ὁ ἀρετὴν ἔχων πλουτιεῖ. Anab. 7, 7, 42.

Παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομίζεται (putatur, existi-
 matur se smatra, velja) θεοὺς σέβειν.

Τὸ γινῶθι σαυτὸν καὶ τὸ σωφρονεῖ ἐστὶ ταυτὸν. Charm. 164 E.

Ἦτοι, βροντᾷ dežuje, grmi; μέλει μοί τινος.

Δύο καλῶ τε κἀγαθὸν ἄνδρε τέθνατον. Anab. 4, 1, 19.

Ἐγὼ καὶ Πολύευκτος καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περικλήθομεν. Dem. 9, 72. Ἡ τόχη καὶ ὁ Φίλιππος ἦσαν τῶν ἔργων κύριοι. Αἰθοὶ καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως ἐρριμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν. Mem. 3, 1, 7.

Αὕτη ἄλλη πρόφασις ἦν τοῦ ἀθροίζειν στρατεύματα. Anab. 1, 1, 7. (Prim. ea prima lex esto). Pa tudi: τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστίν; Apol. 29 B.

Op. Nepopolni glagoli, ki dobivajo predikativ v nominativu, 181. so (razen εἶμι) n. pr. sledeči:

1. ὑπάρχειν	bivati	μένειν	ostati	
πεφυκέναι	kot kaj	δοκεῖν	zdeti se	
γίγνεσθαι, ἐκβαίνειν	nastati	φαίνεσθαι	(z nom. c. inf.)	
καθίστασθαι	nastopiti			
2. καλεῖσθαι	imenovati,	νομίζεσθαι	smatrati se,	
ὀνομάζεσθαι		ὀπολαμβάνεσθαι		veljati za
λέγεσθαι		κρίνεσθαι		
ἀκούειν	na glasu biti			
3. αἰρεῖσθαι	izvoljen,			
ἀποδείκνυσθαι		proglašen		
χειροτονεῖσθαι			biti.	

Κῶρος στρατηγὸς ἀπεδείχθη. Anab. 1, 9, 7. Ἐλεύθερος ἐκ δούλου καὶ πλούσιος ἐκ πτωχοῦ γέγονας. Dem. 18, 131.

Κακοῖς ὁμιλῶν καὶ τὸς ἐκβήσῃ κακός. (Pregovor.)

2. S subjektovo besedov neutru pluralis se veže verbum finitum praviloma v singularu:

Πρὸς τὴν ἀνάγκην πάντα τὰλλ' ἔστ' ἀσθενῇ sila kola lomi. Τοὺς κακοὺς οὐ σφάζει τὰ ὄπλα.

Ἀπλᾷ ἐστὶ τῆς ἀληθείας ἔπη. Aish. fr. 147.

3. Posamostavljen neutrum sing. pridevnikov se rabi često kot predikativ:

Ἡ πατρίς φίλτατον (najdražja reč) βοροτοῖς. Eur. Phoin. 406.

Πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός, φοβερώτατον δ' ἐρημία. Anab. 2, 5, 9.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη
nič dobrega ni mnogovladje.

182.

4. Attractio relativi. Pripoteza oziralnika:

Oziralni zaimek se more tudi v sklonu (ne le v spolu in številu) nasloniti na svojo odnosnico. To se zgodi posebno rado tedaj, kadar bi stavkovni sklad zahteval pri oziralniku akuzativ.

Ta pojav se imenuje attractio, pripoteza. N. pr.: Μέμνησθε, οὗ ὁμομόκατε ὄρκου (= ὄρκου, ὅν) prisege, ki ste jo prisegli. Ἐπορεύετο σὺν ᾧ εἶχε δυνάμει (= σὺν τῇ δυνάμει, ᾗν εἶχεν) z (vojaško) silo, ki jo je imel. Κῶρος δεῖται σου τὸν οἶνον ἐκπιεῖν, σὺν οἷς (= τούτοις, οἷς) μάλιστα φιλεῖς s tistimi, ki jih ljubiš najbolj.

Slično: φιλῶ οἶον σὲ ἄνδρα (= τοιοῦτον ἄνδρα, οἷος σὲ εἶ) ljubim moža tvoje vrste.

Op. Tuintam pa se nasprotno odnosnica nasloni na oziralnik (obratna pripoteza): Ὁ Ἀπόλλων Ξενοφῶντι ἀνεῖλε θυσίας, οἷς (= θυσίαις, οἷς) ἔδωκε θύειν je (proroško) napovedal bogove, ki jim je bilo treba žrtvovati.

183.

Predikatova apozicija

(Gl. Lat. slovn. §§ 187 idd.)

je v grščini zelo priljubljena. Dobivajo jo:

1. Substantiva personalia, često s pristavkom participija ὧν (v slov. „kot“):

Κῶρος ἔτι παῖς ὧν (kot otrok, v otroški dobi) πάντων πάντα κράτιστος ἐρομίζετο je veljal med vsemi v vsakem oziru za najboljšega.

2. Adjektivi in participiji, ki izražajo telesno ali duševno stanje ali spored: ἐκὼν (ἐκούσιος, ἄσμενος) rad; ἄκων (ἀκούσιος) nerad; ὁρθριος zgodnji, zgodaj; ἑσπέριος zvečer; σκοταῖος v temi; τριταῖος tretji dan; πρῶτος, δεύτερος itd.

Οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς κόμιας τῶν Καρδούχων ἤδη σκοταῖοι (že v temi). Οἱ Ἑλληνες ἀφικνοῦνται εἰς Κερασσοῦντα τριταῖοι.

Op. Seveda se rabijo taki pridevniki tudi atributivno; tedaj imajo nekateri drugačen pomen:

Predikativno:

οἱ ἱππεῖς πρῶτοι ἦλθον

konjeniki so dospeli (kot) prvi, najprej,

Atributivno:

οἱ πρῶτοι ἱππεῖς ἦλθον

prvi konjeniki so dospeli.

Takisto πρότερος *prior*, ὕστερος *posterior*, τελευταίος *ultimus* itd.:

ὁ φίλος μόνος edino prijatelj	ὁ μόνος φίλος edini prijatelj
ἄκρον τὸ ὄρος vrh gore	τὸ ἄκρον ὄρος visoka (strma) gora
ἐσχάτη ἡ νῆσος skrajni konec otoka	ἡ ἐσχάτη νῆσος najskrajni otok (izmed več otokov).

Casus obliqui kot stavkova določila.

(Sklonoslovje.)

Akuzativ.

184.

I. Enojni akuzativ.

1. Transitivity glagoli so vobče isti kakor v slovenščini in latinščini; ti imajo direktni pasiv.

Pri pretvorbi v pasiv stopi pasivni subjekt (t. j. subjekt v prejšnjem aktivnem stavku), če je živo bitje, redno v genetiv s predlogom ὑπό (redkeje παρά, πρὸς, ἐκ), sicer redno v sam dativ:

Χρηστὸς ποιητοῖς οὐ τιμρώσεται λόγοις. Πόλεις ὑπὸ (ali ἐκ) βασιλέως δεδομένα.

Op. V grščini pa morejo tudi intransitivni glagoli stopiti v direktni pasiv: πιστεύω τινί zaupam komu; πιστεύομαι zaupa se mi; ἀπιστοῦμαι ne zaupa se mi; ἀμελῶ τινος zanemarjam; ἀμελοῦμαι; ἐπιβουλεύω τινί prežim na; ἐπιβουλεύομαι náme se preži; ἄρχω τινός vladam; ἄρχομαι.

2. Nekateri grški transitivity glagoli pa veljajo 185. v slovenščini (in večinoma tudi v latinščini) za intransitivne:

koristiti in škodovati,
biti skrit in pa bežati,
dobro in zlo govoriti,
varovati se in se braniti
ter prisegati pri kom
veže Grk s **tožilnikom**.

ὀνινάειν, ὠφελεῖν τινα koristiti komu
βλάπτειν τινά škodovati komu
λανθάνειν, φεύγειν τινά bežati, prikrit biti pred kom
εὖ, κακῶς λέγειν τινά dobro, zlo govoriti o kom
φυλάττεσθαι τινα (cavere aliq.) varovati se pred

ἀμύνεσθαι τινα braniti se proti
 ὀμνόναι, ἐπιορκεῖν θεόν pri bogu priseči, krivo priseči
 ἐδεργετεῖν, εἶ ποιεῖν τινα dobro storiti, dobro izkazati komu
 ἀδικεῖν, κακῶς ποιεῖν τινα krivico delati, kaj hudega učiniti
 ἐπιλείπειν τινά (*deficere aliq.*) (= ga zapustiti) mu zmanjkati
 αἰδεῖσθαι, αἰσχύνεσθαι τινα bati se, sramovati se
 τιμωρεῖσθαι τινα maščevati se nad.

Οὐδείς τὸν θάνατον ἐκφεύγει. Ἐπίσταμαι καὶ εἶ λέγειν τὸν
 εἶ λέγοντα καὶ εἶ ποιεῖν τὸν εἶ ποιοῦντα Mem. 2, 3, 8. Κλέαρχος
 ὠφέλει τοὺς Ἑλλήνας Anab. 1, 1, 9. Τὸ στρατεῦμα ὁ σίτος ἐπέλειπεν.
 Anab. 1, 5, 6 (*exercitum frumentum defecit*). Ὀμνομι θεοὺς καὶ
 θεάς. Anab. 6, 6, 17.

Χαλεπὸν δὲ λαθεῖν θεὸν ἄνδρ' ἐπίορκον.

Krivoprisežniku je težko prikritemu biti Bogu.

186. 3. **Notranji** (vsebinski) **objekt** se rabi češče nego v latinsčini.

Vsebina se pove glagolu

a) z istodebelskim samostalnikom:

κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον sem (tičim) v skrajni nevarnosti.

καλλίστην νίκην νικᾶν zadobiti krasno zmago

ταύτην τὴν στρατηρίαν στρατηγῶ zavzemam to poveljnišтво;

μονιμὸν b) z istopomembnim samostalnikom:

πόλεμον στρατεύειν vojsko vojskovati

ἥδιστον βίον ζῆν živeti najprijetneje življenje

μακρὰν ὁδὸν ἵεναι iti dolgo pot

Ὀλύμπια νικᾶν zmagati v olimpijskih igrah;

c) čisto splošno vsebino izraža neutrum zaimkov in pridevnikov:

τοῦτο χαίρω tega se veselim

τοῦτο δέομαί σου to te prosim

ὀξὺν βλέπειν, ἀκούειν ostro (po)gledati, (po)slušati

ἡδὺν γελαῖν sladko se smejati

μέγα φρονεῖν ponosen biti

μέγα λέγειν glasno govoriti

τί χρῶμαί σου; kaj naj počnem s teboj?

πολλά, μεγάλα ὠφελεῖν mnogo koristiti.

Op. Taki akuzativi so često postali prislovi:

τί; čemu? kako?

οὐδέν, μηδέν nikakor

τί nekako

τόνδε τὸν τρόπον na ta način

τὸ κατὰ τοῦτον (εἶναι), } kolikor se

(τὸ) πρῶτον izprva, prvič

τὸ ἐπὶ τούτῳ (εἶναι) } tega tiče

τέλος naposled.

II. Dvojni akuzativ

187.

je podobno kakor v latinščini (Lat. slovn. §§ 197, 199)

1. osebni in stvarni, pri glagolih:

a) διδάσκω τινά τι doceo aliquem aliquid

χορῶπω τινά τι celo aliquem aliquid

ἀνα- (ὀπο-) μνησέω τινά τι spominjam koga česa

b) ἐρωτᾶν, αἰτεῖν τινά τι quaerere, poscere ab (ex) aliquo aliquid

c) ἀμφιεννέειν, ἐνδύειν τινά τι induere aliquem aliqua re

ἐκδύειν τινά τι exuere aliquem aliqua re

ἀφαιρεῖσθαι, ἀποσπλᾶν τινά τι (tudi τινός τι) privare, spoliare aliquem aliqua re

ποιεῖν, ἐργάζεσθαι τινά τι prizadeti komu kaj

πράττεσθαι χρήματά τινα izterjati denar od koga.

Pri pasivni konstrukciji ostane stvarni akuzativ neizpremenjen (prim. *sententiam rogatus*).

Οἱ Πέρσαι διδάσκουσι τοὺς παῖδας σωφροσύνην. Kir. 1, 2, 8.

Ἀρίστιππος αἰτεῖ Κῆρον μισθὸν τριῶν μηνῶν. Anab. 1, 1, 10.

Ἐβούλοντο ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Ἑλλήνας τὴν γῆν. Anab. 1, 3, 4.

Αἰάκης ὑπὸ Ἀρισταγόρου ἀπεστέροητο τὴν ἀρχήν. Her. 6, 13, je bil oropan prestola (za prestol).

2. Dvojni akuzativ objekta in njemu pridejanega predikativa, pri glagolih:

ὀνομάζειν, καλεῖν imenovati, zvati koga kaj

ποιεῖν, καθιστάναι, παρέχειν (facio, efficio, reddo)

αἰρεῖσθαι (creare, eligere) izvoliti za...

νομίζειν, κρίνειν, ἡγεῖσθαι smatrati za...

ἔχειν, διδόναι (ἵππον δῶρον za...)

λαμβάνειν (στέφανον δῶρον) dobiti (venec za darilo)

παρέχειν ἑαυτὸν se praestare.

Pri pasivni konstrukciji teh glagolov nastopi dvojni nominativ. Gl. zgor. § 181.

III. Adverbialni akuzativ.

1. Accusativus limitationis (omejitve ali ozira) se rabi mnogo češče nego latinski ablativus limitationis, napovedujoč, v koliko obstoji veljava kakega glagola ali pridevnika:

καλὸς τὸ εἶδος lep po zunanosti, lepe zunanosti
ἀγαθὸς (δεινὸς) τέχνην dober (sposoben) v umetnosti
εὖ ἔχειν τὸ σῶμα telesno se dobro počutiti
οὕτως ἔχω τὴν ψυχὴν, τὴν γνώμην take volje (tako razpoložen) sem; tega mnenja sem
τὼ χεῖρε δεδεμένους z zvezanimi rokami
τὴν κεφαλὴν βάλλεσθαι biti v glavo ustreljen.

Οὐδείς ἀνθρώπων αὐτὸς ἅπαντα (v vsakem oziru) σοφός.
Τυφλὸς τὰ τ' ὄτα, τὸν τε νοῦν, τὰ τ' ὄμματ' εἶ.

2. Akuzativ mere napoveduje, kakor v latinščini, prostor (oddaljenost) in čas:

Ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο. Anab. 1, 2, 5. Ταύτην τὴν νύκτα οὕτω διεγέροντο. Anab. 1, 10, 19. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ. Anab. 1, 2, 6.

Τριάκοντα ἔτη γεγονώς *triginta annos natus*.

3. Akuzativ smeri je ohranjen pri pesnikih, n. pr. pri Homerju. Πολλοὶ ἦσαν ἄνθρωποι ἡμέτερον δῶ. Od. 1, 176. Mnogo mož je prihajalo v našo hišo.

Κνίσθη δ' οὐρανὸν ἔκεν. Il. 1, 137. Dim se je dvignil do neba.

Mnogo se rabi ta akuzativ v zvezi s pritiklino -δε: οἰκόνδε domov, πειθόνδε po ravnini.

4. Akuzativ vzklika stoji pri prisegi v zvezi z medmeti ναί, νή (trdilno) in μὰ (trdilno in nikalno) ali ναὶ μὰ (trdilno): „pri“.

Ἀλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς διώξω. Anab. 1, 4, 8. Νῆ τὸν κύνα. Apol. 22 E. Ναὶ μὰ τόδε σκήπτρον. Il. 1, 234.

IV. Accusativus absolutus

dobe posebno brezosebno rabljeni neutralni participiji: ἔξόν (παρόν) = dasi je dovoljeno, mogoče; δόξαν ko so sklenili; τυχόν če se je primerilo.

Δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν (ko so to sklenili), to sklenivši so objavili. Anab. 4, 1, 13.

Ταῦτα φιλοπολέμων μοι δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, ὅστις ἐξὸν εἰρήνην ἔχειν ἄνευ αἰσχύνῃς καὶ βλάβῃς αἰρεῖται πολεμεῖν to se mi zdi početje bojaželjnega moža, ki si izvoli vojsko, dasi mu je na voljo dano živeti v miru brez sramote in škode.

Dativ.

190.

Grški dativ stoji

- A) kot pravi dativ,
- B) kot lokal (mestnik),
- C) kot instrumental (orodnik),
- D) kot sociativ (družilnik).

A. Pravi dativ.

1. Dativni objekt stoji, kakor v lat. in slov., pri glagolih in pridevniki.

N. pr. pri glagolih:

βοηθεῖν, ἀμύνειν	pomagati	λυσιτελεῖν	} koristiti (gl. § 185)
ἐπι-, προστάττειν	} zapovedati	συμφέρειν	
παρακελεύεσθαι		ἔπessθαι, ἀκολουθεῖν	slediti
φθονεῖν τινι	zavidati komu	πρέπει, προσήκει μοι	spodobi se kaj; pas. pa: φθονοῦμαι
		γαμείσθαι τινι	nubere alicui (viro).

Pri pridevniku: ὁ ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ μόνος φίλος.

2. Dativ interesa se rabi kakor v latinščini:

192.

a) kot dativ *commodi* in *incommodi*:

Ἀγασίλαος ἐκέλευε στεφανοῦσθαι πάντα τῷ θεῷ (bogu na čast). — Ἄλλο σιγάτευμα αὐτῷ συνελέγετο (se je nabiralo zanj) ἐν Χερσονήσῳ. Anab. 1, 1, 9.

Op. Podobno se razlaga participijev dativ (*dativus relationis*) v zvezah kakor: ἡ ὁδὸς διὰ βάντι τὸν ποταμὸν πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ Λυδίαν φέρεῖ (prekoračivšemu pelje pot, t. j.: kdor prekorači, zanj pelje pot; če prekoračiš, pelje pot). Anab. 3, 5, 15.

Fraza: ὡς μὲν συνελόντι (εἰπεῖν) skratka, kratko in malo.

b) Kot *dativus ethicus*:

N. pr.: ὦ μῆτερ, ὡς καλὸς μοι ὁ πάππος. Kir. 1, 3, 2.

c) Kot *dativus auctoris*,

t. j. kot pasivni subjekt (namesto ὑπό z gen.) posebno pri pasivnem perfektu in pluskvamperfektu.

Κἄν τοῦτ', ἔφη, νικῶμεν, πᾶνθ' ἡμῖν πεποιήται (je od nas vse storjeno). Anab. 1, 8, 12.

Ἀναμνήσω ὑμᾶς τὰ τούτῳ πεπραγμένα (od njega storjeno).

Pri verbalnem adjektivu na -τέος je ta dativ zakonit. (Gl. §§ 108, 147, 239).

d) Kot dativus possessivus.

Ὑπάρχει ἡμῖν οὐδέν τῶν ἐπιτηδείων. Τῷ νεωτάτῳ βίει ἐθέμην ὄνομα (nomen indidi) Καλλίστρατον.

193.

B. Dativ kot lokal.

1. Krajevno, na vprašanje kje?

Redkokdaj brez predloga: v adverbialnih izrazih τῇδε, ἧ, ταύτῃ in pri pesnikih: Ζεὺς αἰθέρι ναίων (bivajoč v višavah) Il. 4, 166.

Navadno s predlogi: ἐν, ἐπὶ, πρὸς, παρὰ itd. (Gl. § 212 idd.)

Op. Stari lokal (s sklonilom -ι) je še ohranjen v adverbialnih oblikah, n. pr.: οἶκος (domi), χυμὸς (humi), ἐκεῖ (ibi), ποῦ kam?

2. Časovno, za napoved določenih časovnih podatkov („datum“), zato posebno pri števniki in zaimkih:

τετάρτῳ ἔτει v četrtem letu

τῷ ἐπιόντι μηνί v nastopnem mesecu

τῇ προτεραίᾳ (t. j. ἡμέρᾳ) prejšnjega dne, dan prej

τῇ ὑστεραίᾳ dan poslej

τῇδε τῇ νυκτί to noč; Ὀλυμπίους ob olimp. igrah.

Τῇ ὑστεραίᾳ Κῆρος ἐπορεύετο ἡμελημένως μᾶλλον (bolj brezskrbno), τῇ δὲ τρίτῃ ἐπὶ τοῦ ἄρματος καθήμενος τὴν πορείαν ἐποιεῖτο. Anab. 1, 7, 19 in 20.

194.

C. Dativ kot instrumental.

1. Dativus instrumenti

pove sredstvo kakor v latinščini ablat. instr.:

Οὐδείς ἔπαινον ἡδοναῖς ἐκτῆσατο.

Τὰ μέλλοντα κρῖνομεν τοῖς προγεγενημένοις bodočnost presojamo po preteklosti (doslovno: s preteklostjo).

Παρελθεῖν οὐκ ἦν βία (ni bilo mogoče s silo).

Ζημιοῦν τινα θανάτῳ morte multare; χρῆσθαι τινι uti aliquo.

Op. 1. Ta dativ se more nadomestiti z *διὰ* z gen.:

δι' ὁργῆς (z jezo, v jezi); posredujoča oseba vedno tako: δι' ἑρμηνέως ἠρώτησεν po tolmaču (s pomočjo tolmača) je vprašal.

Op. 2. Χρησθαι τινι *uti aliquo* rabiti (συνεργῶ za pomagača), občevati s kom.

2. dativus causae pove povod dejanj in stanj: φόβω 195. iz bojazni, φθόνω, ἀνάγκη itd. Pa tudi ὑπό z gen.: ὑπό φόβου.

Stoji posebno pri glagolih duševnih afektov:

χαίρειν, ἡδεσθαι τινι veseliti se česa

λυπεῖσθαι τινι žalostiti se zaradi česa

ὀργίζεσθαι, χαλεπαίνειν τινί jeziti se nad, zameriti

χαλεπῶς φέρειν τινί nerad prenašati, nevoljen biti na

ἀπορεῖν τινι v zadregi biti v čem

Οἱ στρατιῶται ἐχαλέπαινον καὶ ὀργίζοντο ἰσχυρῶς τῷ Κλεόρχῳ.

Anab. 1, 5, 11.

Op. Tudi ἐπὶ z dat.: ἀγάλλεται ἐπὶ θεοσεβείᾳ καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ. ponosen je na...

d) Dativus discriminis (mensurae):

πολλῷ (ὀλίγῳ) μείζων prim. *multo* ... *maior*

ὅσῳ-τοσούτῳ kolikor-toliko.

Πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον (za) mnogo let pozneje.

Ἐπύαξα προτέρα Κύρου πέντε ἡμέραις εἰς Ταρσοὺς ἀφίκετο *quinque diebus ante Cyrum Tarsos venerat*. Anab. 1, 2, 25.

e) Dativus modi.

Ταύτην τὴν πόλιν ὁ Περσῶν βασιλεὺς οὐκ ἐδύνατο οὔτε χρόνῳ ἐλεῖν οὔτε βίᾳ. Anab. 3, 4, 12. Οὐδ' κραυγῇ, ἀλλὰ σιγῇ καὶ ἡσυχῇ ἐν ἴσῳ καὶ βραδέως προσῆσαν οἱ βάρβαροι. Anab. 1, 8, 11.

Posebno v prislovnih izrazih: κοινῇ skupno, δημοσίᾳ publice, ἰδίᾳ privatim, τῇ ἀληθείᾳ v resnici, ἀνάγκη siloma, τῷ ὄντι istinito.

Op. Včasih se stavi namesto dativa: μετὰ z gen. (prim. § 217), odnosno σὺν z dat. (§ 215).

D. Dativ kot sociativ.

1. Dativus sociativus.

V ta dativ stopi oseba ali stvar, ki se ž njo kaj družī, posebno pri prijateljskem ali sovražnem razmerju:

a) pri glagolih:

μάχομαι, πολεμέω τινί (pa tudi πρὸς τὸν πολέμιον) bojujem, vojskujem se s kom

ὁμιλέω τινί občujem, družim se s kom
κεράννυμι, μείγνυμι τί τινι mešam kaj s čim.

Πῶς οὖν μάχωμαι θνητὸς ὢν θείᾳ τύχῃ; kako naj se kot smrtnik borim z božjo usodo?

b) Pri sestavljenkah z raznimi predlogi (ἐν, σὺν, διά, ἐπί, πρὸς, παρὰ itd.)

διαλέγομαι τινι pogovarjam se s kom

διαλλάττομαι τινι (tudi πρὸς τινά) sprijaznim se s kom

ἐπιτίθεμαι τινι napadem koga, navalim na

συνεῖναι τινι sestati se s kom

προσέχειν τὸν νοῦν τινι animadvertere aliquem

Διαλεχθῆναι σοι βούλομαι μόνος μόνῳ.

c) Pri adjektivih in adverbijih:

ὁ αὐτός isti (kakor) κοινός skupen

συγγενής soroden ὁμώνυμος istoimenski

ἅμα obenem z ὁμοῦ skupno z

Ὡπλισμένοι ἦσαν τοῖς αὐτοῖς Κόρυ ὅπλοις opremljeni so bili z istim orožjem kakor K.

199. 2. Dativus comitativus

se rabi sam osebno v zvezi z αὐτός:

αἱ νῆες ἅπασαι ἐάλωσαν αὐτοῖς ἀνδράσιν (s posadko vred).

Sicer s predlogom σὺν, kadar se ne misli na sredstvo:

βασιλεὺς σὺν στρατεύματι πολλῶ προσέρχεται. Anab. 1, 8, 1.

Op. Spremstvo se more opisati z ἔχων, φέρων, λαβών. N. pr. Βασιλεὺς ἔχων στρατεύμα ... z vojstvom ...

Genetiv.

200.

A. Genetiv kot atribut.

1. Genetivus appositivus (definitivus, explicativus):

Ἰλίου πολίσθερον mesto Ilios. (Homer.)

2. Gen. subiectivus in obiectivus:

Τελευτή τοῦ βίου (gen. sub.); οἱ θεῶν ὅρκοι prisege pri bogovih (object.); πόθος πατρίδος domotožje (object.); γραφή παρανόμων tožba zaradi kršenja ustave.

3. Gen. possessivus:

Τὰ Μεγάλου βασιλέως βασίλεια prestolnica Velikega kralja.

Posebnosti:

τὰ τῶν φίλων imetje, zadeve prijateljev

Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου, Al., (sin) Filipov (gl. § 177, VII.)

Ἐρμῆς ὁ Μαίας τῆς Ἀτλαντος, H., sin Maje, Atlantove hčerke

ἐν Αἰδοῦ (t. j. οἰκίᾳ), εἰς Αἰδοῦ (t. j. οἰκίαν) v Had(u)

εἰς διδασκάλου (ali διδάσκαλον) φοιτᾶν hoditi k učitelju, v šolo.

4. Gen. qualitatis:

Τριῶν μηνῶν μισθός, μίας ἡμέρας σῖτος.

5. Gen. partitivus

se umešča predikativno:

Οἱ διώξαντες τῶν ἱππέων ταχὺ ἐπαύοντο. — Ἦδη ἦν μέσον ἡμέρας. Anab. 1, 8, 8.

Εἰς τοσοῦτόν εἰσι τόλμης ἀφηγμένοι *ad eam insolentiam progressi sunt*.

Posebnost: Ἀντιγόνη ἄγει τὸν Οἰδίποδα εἰς Κολωνόν τῆς Ἀττικῆς (v Atiki; ki leži v Atiki).

B. Genetiv kot predikat.

1. Pri genetivih **prilaščanja** (possess., qualit., partit.): Αἰ 201.

Ἰωνικαὶ πόλεις ἦσαν Τισσαφέρους Jonska mesta so bila Tisafernova (posest). Anab. 1, 1, 6.

Zlasti a) pri glagolih εἶναι in γίγνεσθαι: Τῶν μάχῃ νικούντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστίν zmagovalcem v boju pripada (je naloga, dolžnost, poziv) tudi vladanje. Prim. lat. *patris est*.

Namesto genetivov osebnih zaimkov se rabijo posesivni, če jih imamo: ἐμὸν ἐστὶ τοῦτο ποιεῖν, pa: ὁ ἀδελφός φησιν εἶναι τοῦτο ποιεῖν. (Prim. Lat. slovn. § 221.)

b) Tudi pri adjektivih: ἴδιος, οἰκεῖος *proprius*, ἱερός posvečen, svet. Νεὼς Ἀπόλλωνος ἱερός *templum sacrum Apollinis*. (Genetiv se more smatrati odvisnim tudi od samostalnika νεώς.).

2. Gen. pretii

odgovarja latinskemu genetivu in ablativu pretii: pri glagolih: 202. ἀξιοῦν ceniti; ὠνεῖσθαι, πρίασθαι kupiti; ἀποδίδοσθαι, πιπράσκειν, πωλεῖν prodati; pri pridevniki: ἄξιος vreden, ἀνάξιος nevreden, ἀντάξιος toliko vreden.

Splošno ceno izražajo: πολλοῦ (visoko, drago), ὀλίγου, οὐδενός, πλείστον, ἐλαχίστον.

Πολλοῦ ποιοῦμαι (*magni facio*) ἀκηροῦναι, ἃ ἀκήροα. Prot. 328 D. Δόξα χρημάτων οὐκ ὠνητή *slava za denar ni kupljiva* (ni na prodaj).

Ἰητρος (= ἰατρος) γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων.

C. Genetiv kot objekt.

203. 1. Genetivus memoriae in criminis
stojita kakor v latinščini;

a) gen. memoriae:

Καλόν γε καὶ δίκαιον καὶ ὅσιον καὶ ἡδίων τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον ἢ τῶν κακῶν μεμνησθαι. Anab. 5, 8, 26.

Ἐγὼ ὀλίγον ἔμειντοῦ ἐπελαθόμεν bi bil skoraj pozabil sama mega sebe. Apol. 17 A.

b) gen. criminis: pri glagolih, n. pr.:

γράφεσθαι τινά τινος tožiti koga zaradi česa
διώκειν τινά τινος (sodnijsko) preganjati koga zaradi česa
φεύγειν τινός tožen biti zaradi česa
θανάτου διώκειν, ὑπάγειν *capitis aliquem accusare*
Μέλητος Σωκράτην ἀσεβείας ἐγράφατο. Eutifr. 5 C.

204. 2. Genetiv s partitivnim pomenom stoji

a) pri glagolih jesti (ἐσθίω), piti (πίνω), zaužiti (ἀπολαύω), pokusiti (γεύομαι) in sličnih.

Op. Kadar se zaužije ves predmet, stoji objekt v akuzativu.

Τούτοις ἦσθη Κῦρος · βούλεται οὖν καὶ σὲ τούτων γεύεσθαι da tudi ti to pokusiš. Anab. 1, 9, 26.

Pa: Κόκλῳ, τῇ, πλε οἶνον (akuzativ, ker se namigava na Polifemovo požrešnost).

205. b) pri raznih glagolih:

skrbeti, zanemarjati, stremeti
udeležiti se, delež imeti,
dotakniti se, prijeti,
zgrešiti in zadeti.

φροντίζειν, ἐπιμελεῖσθαι τινος brigati se, skrbeti za kaj
ὀρέγεσθαι, ἐφίεσθαι τινος stremeti za čim
ἀμελεῖν, ὀλιγοῦρεῖν τινος zanemarjati, malo uvaževati
μεταλαμβάνειν τινός udeležiti se česa

μετέχειν, κοινωνεῖν τινος
μεταδιδόναι τινός
ἄπτεσθαί τινος
πειρᾶσθαί τινος
ἔχεσθαί τινος
τορχάνειν, λαγχάνειν τινός
ἀμαρτάνειν τινός
φείδεσθαί τινος

delež imeti pri čem
delež dati pri čem
dotakniti se česa
poskusiti kaj
držati se česa, mejiti ob
zadeti (slučajno) kaj
zgrešiti kaj
parcere alicui.

Brezosebniki:

μέλει μοί τινος
μεταμέλει μοί τινος

leži mi na čem
paenitet me alicuius rei

Κῶρος τῶν παρ' ἑαυτῷ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο. Anab. 1, 1, 5.

Τῆς τῶν πολλῶν δόξης οὐ δεῖ ἡμᾶς φροντίζειν za slavo pri množici se ne smemo brigati. Krit. 48 A.

c) Takisto pri pridevniki podobenega pomena (adiectiva 206. relativa), kakor v latinščini in navadno kakor v slovenščini; n. pr.: vešč, pomljiv, deležen, poln, pohlepen, zmožen:

ἐμπειρος izkušen	ἄπειρος neizkušen
ἐπιστήμων peritus vešč	μεστός, πλήρης poln
μνήμων memor pomljiv	γυμνός, κενός prazen
ἐπιμελής skrbljiv	ἀμελής neskrbljiv
μέτοχος particeps deležen	ἄμοιρος nedeležen

Στέγαι φίλων ἔρημοι, τῶν δ' ἀπολλόντων πλάει.

D. Genetiv kot ablativ.

1. Gen. separationis

a) pri glagolih ločitve in oddaljenosti; n. pr.: 207.

χωρίζειν τινά τινος	ločiti koga od česa
κωλύειν τινά τινος	ovirati koga pri čem, zabraniti
ἀποτρέπειν, ἀφιστάναι τινά τινος	odvrniti koga od česa
ἀπέχειν, διέχειν τινός	oddaljen biti od česa
ἀπέχεσθαί τινος	zdržati se česa
ἐλευθεροῦν τινά τινος	osvoboditi koga česa
στερεῖν τινά τινος	oropati koga česa
δεῖσθαί τινός τι	prositi koga česa
δέω τινός	pogrešam kaj, manjka mi.

Ὅροντας Κόρυς εἶπεν, ὅτι τοὺς ἱππέας κωλύσειε τοῦ κἄνεν.
Anab. 1, 6, 2. Διέσχον ἀλλήλων (so bili v razdalji) βασιλεὺς τε

καὶ οἱ Ἕλληνες ὥς τριάκοντα στάδια. Anab. 1, 10, 2. Χρόνον τινὰ ἐπέσχον (so prekinili) τῆς πορείας οἱ βάρβαροι. Anab. 3, 2, 32.

Ναὺς ἔχοντες τριακοσίας καὶ ὀγδοήκοντα δυοῖν δεούσας (dve manj kot 380). — Οὐ πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν τῷ κατηγόρῳ non multum abest, quin gratiam habeam: Lis. 24, 1.

Op. Sem spadajo tudi sestave $\varsigma \kappa \alpha \tau \alpha$, ki pomenijo vse nekaj so-vražnega:

καταφρονεῖν τινος zaničevati koga
καταγελᾶν τινος zasmehovati koga
κατηγορεῖν τινος βεβίαν dolžiti koga strahopetnosti
καταγινώσκειν τινὸς μωρίαν očitati komu neumnost.

Pasivno: θάνατος κατέγνωσται μοι smrt je proti meni sklenjena, moja smrt je sklenjena.

b) Pri glagolih začeti, nehati
pove genetiv začetno ali končno točko.

ἄρχειν τινός začeti (kot prvi, da drugi nadaljujejo)

ἄρχεσθαι τινος začeti (in sam nadaljevati)

παύειν τινὰ τινος odvrniti koga od česa (= učiniti, da neha)

παύεσθαι, λήγειν τινός nehati kaj (s čim).

Μηδὲ φρυγῆς αἰσχροῦς ἄρχετε, μηδὲ φόβου.

c) Pri glagolih čutnega zaziranja, da se izraža izvor tega zaziranja; n. pr.:

ἀκούειν τινός slišati od koga, slušati na koga (komu)

πυνθάνεσθαι τινος izvedeti od koga

αἰσθάνεσθαι τινος zapaziti kaj.

Βασιλεὺς, ἐπεὶ ἤκουσε Τισσαφέρνην τὸν Κόρου στόλον, ἀντιπαρεσκευάζετο ko je slišal (izvedel) od Tisaferna. Anab. 1, 2, 5.

208.

2. Gen. comparationis:

a) za komparativi namesto ἤ z nominativom ali akuzativom.

Οὐκ ἔστι μητρὸς (nego mati) οὐδὲν ἡδίων τέκνους. Ἀξιοῦν δεῖ ὑμᾶς ἀμείνους τοῦ πλήθους εἶναι mora se zahtevati, da ste vi boljši nego množica;

b) pri izrazih prednosti ali nazadnosti:

περιεῖναι, περιγίγνεσθαι τινος	}	nadkriljevati,
προτεύειν, προέχειν τινός		presegati koga
κρατεῖν τινος		nadvladati koga
ἄρχειν τινός		vladati koga (nad kom)

ἡττᾶσθαι τινος

podleči komu

λείπεσθαι, ὑστερεῖν τινος

zaostati, zakasnit se

Ἀβροκόμας ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέραις πέντε se je pri boju zakasnil za 5 dni. Anab. 1, 7, 12. Πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσιν. Anab. 2, 5, 7.

Op. ἡγεῖσθαι τινος = poveljevati komu, ἡγεῖσθαι τινι = pot kazati komu.

3. Gen. copiae

209.

stoji, deloma soglasno s slovenščino, pri glagolih napolniti s čim (πιμπλάναι, πληροῦν τινος), poln biti (γέμειν τινός) i. dr.

Ὁ λόφος τῶν ἱππέων ἐνεπλήσθη. Anab. 1, 10, 12. Οἱ Ἑλλήνες εἰς κόμας πολλῶν ἀγαθῶν γεμούσας ἦλθον.

E. Genetiv kot sklon adverbijev.

Genetivus temporis:

210.

Časovne besede v genetivu napovedujejo čas splošno: χειμῶνος po zimi; θέρους po leti; ἡμέρας καὶ νυκτός po dnevi in po noči, noč in dan; τοῦ μηνός mesečno.

Τῆς ἡμέρας ὅλης διῆλθον οὐ πλέον πέντε καὶ εἴκοσι σταδίων, ἀλλὰ δειλῆς ἀφίκοντο εἰς τὰς κόμας ves dan niso prekoračili več kakor 25 stadijev, a popoldne ... Anab. 3, 3, 11.

Op. Mnogi krajevni prislovi, ki se v rabi bližajo predlogom, se vežejo, kakor večinoma v slovenščini, z genetivom:

ἐκτός izven

ἔξω zunaj

ἔμπροσθεν spredaj

ἐντός znotraj

εἰσω noter

ὀπίσθεν zadaj

ἐγγύς

ἄνω zgoraj

ἐναντίον nasproti, vpričo

πλησίον } blizu

κάτω spodaj

πρόσω, πόρρω naprej.

Ἄμα τῇ ἡμέρᾳ ὁρῶσιν ἱππέας πέραν τοῦ ποταμοῦ (onstran reke), πεζοὺς δὲ ἄνω τῶν ἱππέων.

Včasih tudi časovni in drugi prislovi: ὀπὲ τῆς νυκτός pozno v noči; λάθρα τῶν γονέων tajno pred starši, staršem za hrbtom.

F. Genetivus absolutus.

211.

Rabi se vobče kakor latinski a blat. abs. (gl. § 232, 2): Βουλοίμην ἂν ἄκοντος ἀπὼν Κύρου (invito Cyro) λαθεῖν αὐτὸν ἀπελθὼν ker sem odšel proti volji Kirovi, bi rad, da mu ostane prikrit moj odhod. Anab. 1, 3, 17. — Tudi brez samostalnika: ἐκ δὲ τούτου θᾶπτον προΐοντων (namr. στρατιωτῶν) σὺν κραυγῇ ἐκ τοῦ αὐτομάτου δρόμος ἐγένετο. Anab. 1, 2, 17. Οὕτως ἐχόντων (namr. τῶν πραγμάτων) v teh odnošajih.

212.

Skloni s predlogi.

Skloni s predlogi izražajo vsa ista razmerja kakor prosti skloni, samo še živeje; razen tega pa mnogo drugih razmerij, ki jih sklon sam ne more pomeniti.

Ker je pomen predloških sklonov zavisen le od predlogov, zato določimo tu njim pomen.

Op. Mnogo se rabijo predlogi tudi v sestavah; tisti, ki se ne morejo sestavljati, se imenujejo nepravilni predlogi; n. pr.: ὧς pri; ἄνευ brez; ἄχρι, μέχρι do; ἐνεκα zaradi.

213.

Predlog. Praepositio. Πρόθεσις.

Predlogi so bili prvotno prislovi; pesniki jih mnogo-krat še rabijo tako; v atiški prozi pa je navaden le πρὸς v zvezi πρὸς δὲ (zraven pa).

Pregled predlogov.

I. Predlogi z enim sklonom:

A) z akuzativom: εἰς, ἀνά, ὧς,

B) z dativom: ἐν, σύν,

C) z genetivom: ἀντί, ἀπό, ἐκ (ἐξ), πρὸ,
ἀνευ, ἄχρι, μέχρι, ἐνεκα.

II. Predlogi z dvema sklonoma: z genetivom in z akuzativom: διά, κατά, ὑπέρ, μετά.

III. Predlogi s tremi skloni: ἀμφί, παρά, ἐπί,
πρός, ὑπό, περί.

Vobče pomeni

Akuzativ smer, gibanje: kam.

Genetiv izhodišče: odkod.

Dativ kraj (bivanje): kje.

214.

I. Predlogi z enim sklonom.

A. Z akuzativom.

1. εἰς (ἐς) = in c. accus. (nasprotje ἐξ): v, na, k;
na vprašanje: kam?

a) krajevno: ἔφρουρον εἰς τὴν πόλιν, εἰς (na) τὴν ἀγορὰν
(ljudski shod);

Op. Pri glagolih dospeti, zbrati se stoji praviloma εἰς: συνιέναι εἰς τὸ ἱερόν *convenire in templum* zbrati se v svetišču.

b) časovno: εἰς τὴν ὀσπεραίαν ἀναβάλλεσθαι odložiti na jutri;

c) preneseno: pri števniki: εἰς διακοσίους do (okrog) 200; namen: χρήματα παρέχειν εἰς πόλεμον.

2. ἀνά na (od spodaj gori), prek, čez; ἀνά ποταμόν po reki navzgor; ἀνά πᾶσαν τὴν νύκτα skozi celo noč; ἀνά κράτος z vso silo; distributivno: ἀνά τέτταρας po štirje.

3. ὥς (k) se rabi le pri osebah; πέμπειν ὥς βασιλέα poslati h kralju.

B. Z dativom.

215.

1. ἐν = v, na (*in* z ablativom), na vprašanje: kje?

a) krajevno: ἐν Ἀθῆναις v Atenah, ἢ ἐν Μαραθῶνι μάχη bitka pri M.; ἐν τῇ θαλάττῃ na morju; ἐν φίλοις med prijatelji;

b) časovno: ἐν τούτῳ τῷ ἔτει v tem letu; ἐν ὀλίγαις ἡμέραις tekom malo dni; ἐν ᾧ med tem ko;

c) preneseno: ἐν ἀπορίᾳ εἶναι v zadregi biti.

2. σὺν, ξύν = *cum* s, z (nasprotje: ἄνευ brez): σὺν τοῖς θεοῖς z božjo pomočjo; σὺν νόμῳ v soglasju z zakoni.

Prim. μετὰ (§ 217, 4).

C. Z genetivom.

216.

1. ἀντί (prvotno nasproti, n. pr. v sestavah ἀντιτιθέναι *τινί τι* nasproti postaviti) namesto, za: ἀντὶ θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀλλάξασθαι za smrtno telo zamenjati nesmrtno slavo.

2. ἀπό = *ab* od, sem — od (ločitev, izvir):

a) krajevno: ἀπ' Ἀθηνῶν sem od Aten;

b) časovno: ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας od onega dne;

c) preneseno (izvir): οἱ ἀπ' Ἀρμодиῶν Harmodijevi potomci; ἀπὸ χρημάτων za denar.

3. ἐκ, pred vokali ἔξ = *ex* iz (nasprotje εἰς):

a) krajevno: ἐκ Σπάρτης φεύγει izobčen je iz, ἐκ δεξιᾶς na desni (*a dextra*);

b) časovno: ἐκ παίδων od mladih nog, ἐκ τοῦ δείπνου takoj po obedu, ἐξ οὗ = ἀφ' οὗ odkar;

c) preneseno: ἐκ τούτου in τούτων vsled tega, ἐκ τῶν ὁμολογουμένων po dogovoru; δῆσαι, κρεμάσαι τι ἔκ τινος privezati, obesiti na kaj.

4. πρό = pro pred:

a) πρὸ θυρῶν pred vrati;

b) πρὸ τῆς μάχης pred bitko;

c) prednost: πρὸ τούτων τεθνάναι μᾶλλον ἢν ἔλοιτο pred tem (t. j.: rajši) bi volil smrt; πρὸ πολλοῦ ποιεῖσθαι mnogemu dati prednost.

5. Nepravi predlogi:

ἄνευ brez: ἄνευ τῆς τύχης.

ἄχρι, μέχρι tja do: μέχρι θαλάττης;

μεταξύ med inter: μεταξύ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς τάφρου.

ἕνεκα (ἕνεκεν) radi (navadno zapostavljen): ὀγμείας ἕνεκα χρώμεθα τῷ ἱατρῷ. — ἕνεκα γ' ἐμοῦ radi mene.

πλήν razen praeter: ἐλεύθερος γὰρ οὐτις ἐστὶ πλήν Διός. χάριν s predstoječim gen. = gratia.

217.

II. Predlogi z dvema sklonoma.

(Genetiv in akuzativ.)

1. διὰ (prvotno vmes) skozi:

A) z genetivom: skozi (per):

a) krajevno: διὰ πολέμιας πορεύεσθαι skozi sovražno deželo;

b) časovno: διὰ νυκτός skozi noč = celo noč, δι' εἰκοσίων ἐτῶν po preteku dvajsetih let;

c) instrumentalno: s, po: δι' ἀγγέλου per nuntium;

modalno: διὰ τάχους v naglici;

B) z akuzativom: zaradi (propter): διὰ τοῦτο zato; διὰ τὴν νόσον zaradi bolezni.

2. κατὰ (prvotno: dol, nasprotje ἀνά):

A) z genetivom:

a) krajevno: (od zgoraj — dol) raz, s: κατὰ τῶν πετρῶν ὀίπτειν αὐτόν;

pod: κατὰ γῆς pod zemljo;

b) v sovražnem zmislu: proti, na(d): κατὰ τινος λέγειν proti komu govoriti; (nasprotje ὑπέρ τινος);

B) z akuzativom: preko česa (od zgoraj dol):

a) krajevno: κατὰ ποταμόν po reki navzdol; κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν tja po celi deželi; κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν terra marique; κατὰ τὸ εὐώνυμον κέρας nasproti l. krilu;

b) časovno: κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ob onem času; οἱ καθ' ἡμᾶς naši sodobniki;

c) preneseno: po, secundum (nasprotje παρά): κατὰ τοὺς νόμους po zakonih, zakonito; κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν po mojem mnenju; τὸ κατ' ἐμέ glede mene, kar se mene tiče;

distributivno: κατὰ τρεῖς po trije.

3. ὑπέρ (super) nad; za (pro):

A) z genetivom:

a) krajevno: nad (na vprašanje kje?): ὁ ἥλιος ὑπὲρ ἡμῶν πορεύεται solnce hodi nad nami;

b) preneseno: za (koga; nasprotje κατὰ z gen.): ὁ ὑπὲρ τῆς πατρίδος κίνδυνος za domovino;

B) z akuzativom: tja — preko (supra, ultra):

a) krajevno: ὑπὲρ Ἡρακλέους στήλας preko;

b) časovno: ὑπὲρ τριάκοντα ἔτη γεγονώς nad 30 let star;

c) preneseno: ὑπὲρ δυνάμιν čez moč, čez silo.

4. μετά s, z (cum); po (post):

A) z genetivom: s, z (družba, spremstvo): μετὰ τῶν συμμάχων (v zvezi) z zavezniki; οἱ μετὰ Ξενοφῶντος Ksenofontovi tovariši; μετὰ δακρύων s solzami;

B) z akuzativom (= post): po (čas in spored); μετὰ τὰ Περσικά po perzijskih vojskah.

III. Predlogi s tremi skloni.

218.

1. ἀμφί (okrog, okoli); pomeni isto kakor περί, a se rabi manj; v prozi le z akuzativom: ἀμφί τὰ ὅρια okrog mej; οἱ ἀμφί Ξενοφῶντα Ks. z okoli stoječimi (= s spremstvom); ἀμφί δειλὴν proti večeru; ἀμφί τὰ ἐξήκοντα circiter sexaginta okoli 60.

Op. Včasih se rabi ἀμφί z gen. = περί z gen., pri pesnikih tudi z dat.

219.

2. ἐπὶ na, pri;

A) z dativom:

a) krajevno (kje?): ἐπὶ τῇ κεφαλῇ na glavi; ἐπὶ τῇ θαλάττῃ pri, ob morju;

b) preneseno: odvisnost: ἐπὶ τοῖς πολεμίοις v oblasti (penes); vzrok: posebno pri glagolih duševnih afektov: χαίρειν ἐπὶ τινι; μέγα φρονεῖν ἐπὶ τινι (ponosen biti na); fraze: ἐπὶ τούτῳ pod tem pogojem; ἐπὶ τούτοις vrhu tega;

B) z genetivom:

a) krajevno (kje?): ἐφ' ἄρματος na vozu; (kam?): ἐπὶ Σάμου πλεῖν proti;

b) časovno: ἐπὶ Κροίσου ἄρχοντος za Kroizove (Krezove) vlade; οἱ ἐφ' ἡμῶν naši sodobniki;

c) preneseno: οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων (možje pri — državnih — poslih) uradniki; (distributivno) ἐπὶ τριῶν po trije (gl. ἀνά);

C) z akuzativom:

a) krajevno: ἐφ' ἵππον ἀναβαίνειν konja zajahati; ἐφ' ὕδωρ πέμπειν po vodo poslati;

b) časovno: ἐπὶ πολὺν χρόνον za dolgo časa; fraza: ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ večinoma.

220.

3. παρὰ poleg (ob strani):

A) z dativom: pri (zlasti pri osebah) παρὰ βασιλεῖ;

B) z genetivom: od (koga sem): ἦκειν παρὰ βασιλέως priti od kralja; μανθάνειν παρὰ τινος učiti se od koga;

C) z akuzativom:

a) krajevno: πορεύομαι παρὰ τὸν βασιλέα h kralju; παρὰ τὴν πόλιν mimo mesta, ob mestu;

b) časovno: παρ' ὅλον τὸν βίον skozi celo življenje;

c) preneseno: mimo, proti (v sovražnem zmislu; nasprotje κατὰ z accus.): παρὰ τὸν νόμον proti zakonu; fraza: παρ' οὐδέν ποιεῖσθαι „nič si storiti“, zaničevati, prezirati.

221.

4. πρὸς pri, k:

A) z dativom: pri: Κῦρος ἦν πρὸς Βαβυλῶνι; πρὸς τούτοις razen tega;

B) z genetivom: od (koga sem): ἔπαινον ἔχειν πρὸς τινος; πρὸς τινος εἶναι stare ab aliquo, na strani koga stati,

biti mu pristaš; πρὸς (τῶν) θεῶν ἱκετεύω σε *per deos te obsecro*, pri bogovih;

C) z akuzativom:

a) krajevno: κ, ν (*ad*); ἡλθον πρὸς ἡμᾶς πρέσβεις k nam;

b) časovno: πρὸς ἡμέραν proti jutru;

c) preneseno: proti (sovražno in prijazno): πρὸς βασιλέα πολεμεῖν.

Βεβαιόταται φίλῃ εἰσι γονεῦσι πρὸς παῖδας; fraze: τὰ πρὸς τὸν πόλεμον kar se tiče vojske; πρὸς βίαν siloma; πρὸς τί; zakaj?

5. ὑπὸ pod:

222.

A) z dativom (kje?) pod: ὑπὸ τῷ δένδρῳ pod drevesom; ὑπὸ τῇ Αἴτνῃ na vznožju; ὅφ' ἑαυτῷ ποιεῖσθαι τινα pod se spraviti;

B) z genetivom:

a) pri pasivnem subjektu: ἡ πόλις ἐάλω ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων; πολλοὶ ἀπέθανον ὑπὸ τῶν βαρβάρων; εὖ πάσχειν ὑπὸ τινος dobroto užiti od koga;

b) z bog: ὑπὸ δέους od strahu; ὑπὸ γήρωσ zbog starosti;

C) z akuzativom:

a) krajevno (kam?): pod: ὑπ' αὐτὰ τὰ τεῖχη ἄγειν pod zidovje samo; ὅφ' ἑαυτὸν ποιεῖσθαι τι pod se spraviti, podjarmiti;

b) časovno: ὑπὸ νύκτα pod noč = *sub noctem*.

6. περὶ okrog, okoli (gl. ἀμφί):

223.

A) z dativom: θώρακα ἔχειν περὶ τοῖς στέροισι oklep okrog prsi;

B) z genetivom: ο, glede (*de*):

βουλεύονται περὶ τοῦ πολέμου posvetujejo se o vojski; περὶ πολλοῦ (πλείονος, πλείστον, παντός) ποιεῖσθαι *magni* (*pluris, maximi*) *facere* mnogo si... storiti, visoko... ceniti;

C) z akuzativom: περὶ τὸ τεῖχος okrog zida; οἱ περὶ Ξενοφῶντα Ks. s spremstvom; περὶ πλήθουςαν ἀγοράν, περὶ τὰ ἐξήκοντα okoli 60; τὰ περὶ τὸν πόλεμον kar se vojske tiče; preneseno: ἀμαρτάνειν περὶ τινα = pregrešiti se zoper; διατρίβειν περὶ τι = pečati se s čim.

Op. O predložkih adverbijih z genetivom gl. § 210, op.

Verbum infinitum kot stavkovo določilo.

224.

Infinitiv.

Splošna pravila o grškem infinitivu so ista kakor o latinskem. (Gl. Lat. slovnico § 252.)

Časovnih stopenj infinitiv ne izraža, ampak le kakovost dejanja.

Nikalnica infinitivu je μή; le pri infinitivih pripovedne vsebine οὐ(κ).

225.

Subjekt in predikativ pri infinitivu.

Infinitiv ima, ker je glagol, svoj subjekt in more imeti predikativ.

1. Pri različnih subjektih stoji, kakor v latinščini, accus. c. inf. Πρωταγόρας γησι πάντων χρημάτων μέτρον ἀνθρώπων εἶναι. (Subjekta: Πρωταγόρας in ἀνθρώπος.)

Οὐκ ἔστιν αἰσχρὸν ἀγνοοῦντα μαρτάνειν non est turpe ignorantem discere.

2. Infinitivov subjekt se ne izraža, ako je isti kakor subjekt nadrednega glagola; predikativ se infinitivu sklada s tem subjektom (nomin. c. infin., genet. c. inf., dativ. c. inf.):

Nominat. c. inf.: Οἱ νόμοι μοι δοκοῦσι ταῦτα δύο μάλιστα διδάσκειν ἄρχειν τε καὶ ἀρχεσθαι. Kir. 1, 6, 20. Ὁμολογεῖς περὶ ἐμὲ ἀδίκος γεγενῆσθαι; concedisne te in me iniustum fuisse?

Gen. c. inf.: Ἦλθον ἐπὶ τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι (predikativ σοφῶν je v genetivu, ker je nadredni glagol δοκούντων v genetivu). Ἠσθόμην αὐτῶν οἰομένων σοφωτάτων εἶναι ἀνθρώπων zapazil sem ljudi, ki so sami mislili, da so najmodrejši. Apol. 22 C.

Dativ. c. inf.: Ἀγαθοῖς ἡμῖν προσήκει εἶναι. Anab. 3, 2, 11. Νῦν σοι ἔξιστιν ἀνδρὶ γενέσθαι. Anab. 7, 1, 21.

3. Naglašen predikativ pa more stati v vseh slučajih v akuzativu: Καζούργον μὲν ἔστι κρὶθ ἐν τ' ἀποθανεῖν, στρατηγὸς δὲ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις zločincu primerno je, umreti obsojenemu, vojskovodji pa vojskujočemu se s sovražniki. Dem. Phil. 1, 47. Παραγγέλει Κλέαρχω λαβόντι ἥκειν, ὅσον ἦν αὐτῷ

στράτευμα, καὶ τῷ Ἀριστίππῳ συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν, ὃ εἶχε στράτευμα, καὶ Ξενία ἦκειν παρ-
αγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄλλους. Anab. 1, 2, 1. *Nuntiat Clearcho, ut cum exercitu veniret, quantumcunque haberet etc.*

Raba infinitiva.

226.

Infinitiv stoji v vseh tistih slučajih kakor v latinščini in vrhu tega še:

I. napovedujoč vsebino:

1. glagolov postulandi in efficiendi:

a) Τοὺς φονάδας ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι (*exules secum proficisci iussit*). Anab. 1, 2, 2. Δεῖται αὐτοῦ μὴ καταλῶσαι πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας (*petit ab eo, ne pacem faciat*). Anab. 1, 1, 10. Αἱ ἡδοναὶ πείθουσι τὴν ψυχὴν μὴ σωφρονεῖν. Mem. 1, 2, 23.

Σωκράτης πολλοὺς ἀρετῆς ἐποίησεν ἐπιθυμεῖν (*effecit, ut multi studerent virtuti*). Mem. 1, 2, 2.

b) V odvisnosti od glagolov efficiendi dobi infinitiv često pristavek ὥστε; n. pr.: ἐγὼ αὐτὸν προσπολεμῶν ἐποίησα, ὥστε δόξαι τούτῳ, τοῦ πρὸς ἐμὲ πολέμου παύσασθαι (*effeci, ut melius ei esse videretur belli finem facere*). Anab. 1, 6, 6.

Zato stoji tudi v konsektivnih stavkih (§ 260), ki si jih mislimo odvisne od takega glagola, infinitiv; n. pr. πάντας οὕτω διαθείς ἀπέπεμπεν, ὥστε αὐτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ βασιλεῖ ὀδυσῆσαι jih je v takem razpoloženju. Anab. 1, 1, 5. Εἶχον τὰ δρέπανα (srpe) εἰς γῆν βλέποντα, ὥς διακόπτειν, ὅτῳ ἐν-
τυγχάνοιεν. Anab. 1, 8, 10.

2. Vsebino glagolov impediendi, recusandi, vetandi.

Kadar je v teh glagolih zapopadena negativna želja, je infinitiv zanikar navadno z μή; kadar pa pozitivna, navadno z οὐ μή.

Op. οὐ μή: ker nikalnico zanika nikalnica, postane zmisel trdilen.

Κλέαρχος τότε μικρὸν ἐξέφυγε μὴ καταπετροωθῆναι je jedva utekel, da ga niso kamnali. Anab. 2, 3, 2. Πᾶσιν αἰσχύνῃ ἢ μὴ οὐ συσπουνδάζειν. Anab. 2, 3, 11.

3. Vsebinsko izrazom možnosti in sposobnosti; n. pr. ἔστιν, ἔξεστιν mogoče je, οἷος sposoben, οἷος τέ εἰμι = δύναμαι, ὅσος dovolj velik, da; δεινός, ἐπιτήδειος, δυνατός sposoben (storiti), ἱκανός zadosten, da ...

Οἱ θεοὶ ἱκανοὶ εἰσι καὶ τοὺς μεγάλους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικροὺς, κἂν ἐν δεινοῖς ᾧσι, σφῆξιν. Anab. 3, 2, 10. Ἐνθα δὲ μέρος τι τῆς εὐταξίας ἦν θεάσασθαι tu je bilo mogoče (tu si mogel) videti. Anab. 1, 5, 8. Ὅδός δυνατὴ καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι.

Op. Sploh služi infinitiv v dopolnilo raznih pridevnikov (infinitivus limitationis), n. pr.: ῥάδιος, χαλεπός, ἄξιος (*dignus*), ἀνάξιος, ἡθός itd. Φρονεῖν οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς. Τύχη θαυμάσαι ἄξια *digna, quam admirerur*. Ὁ λόφος κάλλιστός ἐστι τρέχειν.

227.

II. Infinitiv kot glagolnik (*gerundium*).

1. Vsak infinitiv v vsakem sklonu se more rabiti kot glagolnik, in sicer v genetivu, dativu in pri predlogih vedno s spolnikom.

Ta raba je v grščini zelo razširjena, ker ohrani infinitiv tudi tu svojo glagolsko moč in se mu morejo neprisiljeno pri-dejati stavkovi členi in celi stavki.

Slovenski glagolnik pa je samostalni in, kakor latinski, ne prenaša več dostavkov, ker nima spolnika, da bi omogočil pregled čez vso skupino besed, ki bi se naslonile na gerundij.

Zato takih grških infinitivov v slovenščini in latinščini navadno ne moremo prevesti doslovno:

Κῦρος διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι (ker je bil ukaželjen; iz ukaželjnosti) πολλὰ καὶ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα. Kir. 1, 4, 3.

Κῦρος πάντα κίνδυνον ὑπέμενε τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἕνεκα (da bi bil hvaljen; da bi ga hvalili). Kir. 1, 2, 1.

Σωκράτης παρεκάλει ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ὡς φρονημώτατον εἶναι. (za čim večjo razboritost). Mem. 1, 2, 55.

Ἐπὶ τὸ κατεργάζεσθαι (do izposlovanja; v dosego tega, kar), ὃν ἐπιθυμῶν, συντομωτάτην ᾤετο Μένων ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν. Anab. 2, 6, 22.

Τὸ ἐμὲ προκρινθῆναι ὅφ' ὑμῶν ἄρχοντα (Da ste mene počastili z izvolitvijo za ...), Λακεδαιμονίου ἀνδρός παρόντος, οὐχ ὑμῖν μοι δοκεῖ συμφέρον εἶναι. Anab. 6, 1, 26.

Ἐν τῷ κρατεῖν ἐστι (= spada) καὶ τὸ λαμβάνειν τὰ τῶν ἡττόνων.

2. Infin. finalis: v napoved namena stoji v grščini infinitiv, zlasti pri glagolih concedendi in tradendi (izročim, prepustim, dam), pa tudi pri drugih glagolih:

Ταύτην τὴν χώραν ἐπέτρψε διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν. Anab. 1, 2, 19. Ἐμοὶ θυομένῳ ἵεναι ἐπὶ βασιλέα οὐκ ἐγίνετο τὰ ἱερὰ, ἵεναι δὲ παρὰ τοὺς Κύρου φίλους πάνυ καλὰ τὰ ἱερὰ ἦν ko sem žrtvoval za pohod proti kralju, je žrtev izpadla neugodno ... Anab. 2, 2, 3. Σωκράτης ὁμοίως καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι παρεῖχεν ἑαυτὸν ἐρωτᾶν je ponudil (dal na razpolago). Apol. 33 B.

Op. Posebno mnogokrat se rabi inf. finalis pri Homerju: Τίς δ' ἄρ' ὅρ' σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;

III. Infinitiv kot imperativ

229.

se nahaja čisto pri pesnikih: N. pr.:

ὦ ξείν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίους, ὅτι τῆδε καίμῃσθα, τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι. —

IV. Infinitivus absolutus

230.

stoji le v frazah; n. pr.:

ὥς συνελόντι εἰπεῖν skratka (gl. § 192, a, op.)
ὥς ἔπος εἰπεῖν tako rekoč; da se tako izrazim
ὥς ἔμοι δοκεῖν kakor se mi zdi
τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι kar se njega tiče
ὀλίγου θεῖν malodane.

V. Infinitiv s členico ἄν

231.

izraža potencialno ali irealno sodbo; n. pr. Ἐνιοὶ δὲ φασιν οὐδέ (niti), εἰ μεμνηῷ τε καὶ βούλοιο, δύνασθαι σε ἄν ἀποδοῦναι, ὅσα ὑπισχνεῖ. Anab. 1, 7, 5. Κύρος εἰ ἐβίωσεν, ἄριστος ἄν δοκεῖ ἀρχὼν γενέσθαι (= ἐγένετο ἄν).

Participium. Μετοχή.

232.

1. Časi: praes., perf., futur. in aorist, imajo vsak svoj participij v aktivu in mediju (oziroma pasivu); po rabi razlikujemo torej 12 participijev.

Nikalnica je pri participiju navadno οὐ(κ); μή pa tedaj, kadar je participij istoveljaven s stavkom, ki bi se zanimal z μή.

2. Ker ima pri tem velikem številu participijev grščina za vsak slučaj na razpolago primeren participij in je rabljiv tudi partic. pomožnika εἰμί, zato so grški participijalni skladi zelo priprosti.

Kadar participijalni izraz nima odnosnice, stoji v grškem **genetivus absolutus** (nasproti latinskemu ablativu). (Prim. § 211.)

N. pr. Ταῦτα εἰπὼν (to izrekši = s temi besedami) Τισσαφέρους ἔδοξε τῷ Κλεόρχῳ ἀληθῆ λέγειν. Anab. 2, 5, 24.

Κῶρος ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὄρη οὐδενὸς κωλύοντος (ne da bi ga kdo oviral). Anab. 1, 2, 22.

Οἱ πολέμοι ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων ἐγγρὸς προσιόντες ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων (partic. ὦν se ne sme izpuščati; lat.: *locis angustis*). Anab. 4, 1, 16.

Ἡμᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ χωρίου δεῖ διδάσκεισθαι, ὅτι οὐκ ἔστι μὴ νικῶσι (ako ne) σωτηρία. Anab. 6, 5, 18.

233.

Pomen participijev.

Kakovost dejanja: participiji izražajo le kakovost dejanja, in sicer kakovost participijevega časa. (Gl. zgor. § 115.)

Participija futuri in aoristi pa sta razvila iz pomena svoje kakovosti še to posebnost, da

a) partic. futuri izraža navadno namen (*partic. finale*), često s pristavkom ὥς; nikalnica mu je tedaj μή. — Ἀνίσταντο λέγοντες, ἃ ἐγγνώσκον vstali so, da bi povedali, kar... Anab. 1, 3, 13. Εἷς εἶπε πέμψαι προκαταληφμένους τὰ ἄκρα *iussit mitti, qui occuparent montes*. Anab. 1, 3, 14. Ὁ δὲ συλλαμβάνει Κῶρον ὥς ἀποκτενῶν. Anab. 1, 1, 3.

b) Partic. aoristi izraža često preddobnost. — Ἀναγνούς τὴν ἐπιστολὴν (prebravši pismo) ὁ Κῶρος συλλαμβάνει Ὀρόνταν. Anab. 1, 6, 4.

Op. Trajnost stanja vsled dovršenega dejanja se pri perfektu ostreje izraža z ἔχειν s participijem perf. act. ali pass.; tu dobi ἔχειν skoraj pomen pomožnika, kakor v nemščini „haben“, (v italijansčini *avere*, v francoščini *avoir*): hat verkauft = „ima prodano“, t. j.: „je prodal“; lat. = „*habet venditum*“, (ital. *ha venduto*; franc. *tu as fini* = *tu habes finitum* itd.).

Εἶχον δὲ πάντες τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας (= ἐξεκεκαλύφσαν). Anab. 1, 2, 16. Πολλοὺς καὶ πολλὰ ἔχομεν ἀνηρπαζότες (= ἀνηρπάκαμεν). Anab. 1, 3, 14.

Istodobnost pri prezentu pa poudarja pridevek *ἄμα*, εὐθύς, 234. αὐτίκα. N. pr. ἄμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη. Anab. 3, 1, 47. Ξενοφῶν μεταξὺ ὑπολαβὼν ἔλεξε τάδε precej posegši vmes. Anab. 3, 1, 27.

b) Izpopolnek (supplementum):

235.

ἄτε daje vsakemu participiju pomen stvarnega (objektivnega) vzroka (lat. *quod* z indikat.), izpopolnek ὥς (ali ὥσπερ) pa pomen namišljenega (subjektivnega) vzroka (lat. *coniunctivus subiectivus*; *quod* s konj.) ali namišljene primere (*quasi*):

Ἄτε οὖν, οἶμαι, φιλότιμοι ὄντες (οἱ κατήγοροι) καὶ σφοδροὶ καὶ πολλοὶ, ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὄντα διαβάλλοντες. Apol. 23 E. Ἡρπαζὼν ὥς ἤδη πάντα νικῶντες *quasi vicissent*. Anab. 1, 10, 4. Πρόξενον ἐκέλευσε παραγενέσθαι, ὥς (češ) εἰς Πισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὥς πράγματα παρσχόντων τῶν Πισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ.

Καίπερ poudarja participiju koncesivni pomen: καὶ τότε προσεζύνησαν τὸν Ὀρόνταν καίπερ εἰδότες, ὅτι ἐπὶ θάνατον ἄγοιτο *dasi* vedoč. Anab. 1, 6, 10.

Op. Z modalno členico ἄν se položi v participij potencialna ali irealna sodba: Οἷδα ἀνθρώπους, οἳ φοβηθέντες ἀλλήλους ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὗτε μέλλοντας οὗτ' ἄν βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν. Anab. 2, 5, 5. Φίλιππος Ποσειδαιαν ἐλὼν καὶ θυνηθεὶς ἄν αὐτὸς ἔχειν (= ἐδυνήθη ἄν), εἰ ἐβουλήθη, Ὀλυνθίοις ἀπέδωκεν.

Participij kot predikativ pri glagolih. (Participium instrumentale.) 236.

Taki glagoli so tisti, ki pomenijo

1. bivanje,
2. začetni, vztrajati,
3. duševno razpoloženje,
4. nadvladati, zaostati.

Participije, ki stoje pri teh glagolih, prevajamo v slovenščini različno: ali tudi s participijem, ali z infinitivom, ali z drugimi sredstvi.

Ad1.: Pri tehle glagolih se more participij prevesti s finitnim glagolom, a finitni glagol z adverbijem ali slično:

τυγχάνω ὁρῶν slučajno vidim, baš vidim

λανθάνω γράφων (prikrit sem pišoč), na skrivnem, neopaženo pišem

φθάνω ἐργαζόμενος prehitim z delom; ἐργασάμενος storim prej

φαίνεται ψευδόμενος kaže se lažnika, očitno laže
οἶχομαι φέρον odhitim nesoč, brzo prinesem.

Ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρὼν ἐτύγγανεν je bil baš navzoč. Anab. 1, 1, 2. Ὁ ἡγεμὼν ᾧ χετο ἀπιὼν je neutegoma odšel. Anab. 4, 7, 27. Οἱ Ἕλληνες φθάνουσιν ἐπὶ τῷ ἄκρῳ γεινόμενοι τοὺς πολεμίους. Anab. 3, 4, 49.

Ad2.: ἀρχομαι (ἀρχω) γράφων začnem s pisanjem, začnem pisati
διάγω, διαγίγνομαι, διατελῶ γράφων pišem zdržema, ne-
prestando

παύομαι, λήγω γράφων neham s pisanjem, pisati
κάμνω, ἀπείπον γράφας utrudim se spisavši
λείπομαι γράφων zaostanem v pisanju.

Μὴ κάμῃς φίλον ἄνδρα εὐεργετῶν. Gorg. 470 C. Κλέ-
αρχος πολέμων διεγένετο (se je bojeval neprestano), μέχρι
Κῦρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος. Anab. 2, 6, 5.

Pomni: τελευτῶν „naposled“; τί μαθὼν (ali τί παθὼν)
γελᾷς; kaj ti je (kaj ti pride na misel, kaj je v te šnilo), da
se smeješ?

Ad3.: ἡδομαι, χαίρω ἀκούων veseli me slišati, z veseljem slušam;
βαρέως (χαλεπῶς) φέρω, ἄχθομαι nevoljno prěnašam, ne-
voljen (ogorčen) sem, težko mi je, (da), zamerim
αἰσχύνομαι φεύγων sramujem se bega, sram me je bežati.

Οἱ νέοι χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξεταζομένων τῶν ἀνθρώπων.
Apol. 23 C. Φαρνάβαζος τῆς Αἰολίδος χαλεπῶς ἔφερεν ἀπεστε-
ρημένος.

Ad4.: νικῶ, κρατῶ τρέχων zmagam, nadvladam v tekanju
ἡττῶμαι, λείπομαι τρέχων porazim se, zaostajam.

Ἐάν τις ἡμᾶς εὖ ποιῶν ὑπάρχη, τούτου οὐχ ἡττησόμεθα εὖ
ποιοῦντες ne bomo za njim zaostali, izkazujoč mu dobro.

237.

Participij kot objekt,

navadno v akuzativu (pri glagolih, ki zahtevajo genetivov objekt, pa v genetivu), dobe glagoli zaziranja in njega uspeha (verba sentiendi et cognoscendi): ὁρᾶν; ἀκούειν; αἰσθάνεσθαι zazreti, zapaziti; μανθάνειν, πυνθάνεσθαι izvedeti; γινώσκειν spoznati; εὐρίσκειν najti, dognati; καταλαμβάνειν zasačiti.

Κῦρος, ἐπεὶ ἦσθετο διαβεβηκότας, ἦσθη. Anab. 1, 4, 16.

Κλέαρχος ἤκουσε Κῦρον ἔξω ὄντα τοῦ εὐωνύμου βασιλέα. Anab. 1, 8, 13. Εὐρήσεις πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀδικωτάτους μὲν ὄντας, ἀνδρειοτάτους δέ. Prot. 349 D.

Νόμιμον ὑμῖν ἐστίν, ἐὰν ληφθῇτε κλέπτοντες (ako vas za-sačijo pri tatvini), μαστιγοῦσθαι. Anab. 4, 6, 15.

Op. Glagoli ἀκούειν, αἰσθάνεσθαι, πυνθάνεσθαι imajo trojno konstrukcijo:

1. z genetivom participija, pri neposrednem zaziranju,

2. z akuzativom participija, pri posrednem, a sigurno spo-ročenem zaziranju,

3. z acc. c. infin., pri došli vesti o dogodku:

N. pr.: ἀκούω σου ἄδοντος slišim te peti (na lastna ušesa)

ἀκούω σε ἄδοντα slišim (od drugih zanesljivo), da poješ (da si pevec)

ἀκούω σε ἄδειν slišim (kot vest), da poješ.

Τάχα ἀκούουσιν βοώντων τῶν στρατιωτῶν· »Θάλαττα, θάλαττα!« Anab. 4, 7, 24.

Ἀβροκόμας ἐπεὶ ἤκουσε Κῦρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα, παρὰ βασιλέα ἀπήλυνεν. Anab. 1, 4, 5.

Πρόσθεν, ὃ Ξενοφῶν, τοσοῦτον μόνον σε ἐγγνώσκον, ὅσον ἤκουον Ἀθηναίων εἶναι. Anab. 3, 1, 45.

Op. Tudi stavek s ἐτι ali ὥς (= „da“) more stati za temi glagoli.

Pomni: Glagoli, v zadnjih dveh točkah (§§ 236, 237) 238. navedeni, se morejo skladati tudi z infinitivom, kadar se poudarja njega dejanje: ἄρχομαι διδάσκειν začnem učiti (ἄρχομαι διδάσκων začnem z učenjem), t. j. pouk se začne; αἰσχύνομαι λέγειν, φαίνομαι ἀδικεῖν se.

Adiectivum verbale.

239.

(Gl. §§ 108; 147; 192, c.)

1. Pridevnik na -τός, -τής, -τόν ima pomen part. perf. pass. ali (navadno) pomen pridevnika možnosti: ποιητός narejen; ὁρατός viden, vidljiv; βιωτόν ἐστίν vredno je živeti.

2. Pridevnik na -τέος pomeni potrebnost in odgovarja latinskemu gerundivu: φιλητέος amandus.

Izvršujoča oseba stoji v dativu: ἀσκητέα ἐστὶν ἡμῖν ἡ ἀρετή virtus nobis exercenda est.

Sklada se pridevnik na -τέος ali

a) osebno, pri čemer se naglaša predmet: Ποταμός
εἴ τις καὶ ἄλλος ἡμῖν ἐστὶ διαβατέος, οὐκ οἶδα. Anab. 2, 4, 6;

b) brezosebno, kadar se naglaša dejanje:

Τοὺς φίλους ἐδωρεγυητέον, τὴν πόλιν ὠφελήτέον, τὴν Ἑλλάδα
πειρατέον εὖ ποιεῖν. Mem. 2, 1, 88.

Prosti stavek.

240.

Splošna pravila.

1. Stavki so:

a) pripovedni: pripovedniki;

b) zahtevalni (med nje spadajo tudi želelni): zahte-
valniki;

c) oboji morejo imeti vprašalno obliko: vprašalniki.

Naklon: Vobče je indikativ naklon pripovednih, konjunktiv in imperativ naklon zahtevalnih, optativ naklon želelnih stavkov.

241.

2. Modalna členica ἄν izpreminja naklonom pomen: ako se v pripovednem stavku ona pridene indikativu stranskih (historijskih) časov ali optativu (ki dobi v tem slučaju pripovedni pomen), potem izraža glagol dejanje, ki je nastopilo, ozir. nastopi le pogojno, t. j. v gotovih okoliščinah. — V slovenščini moremo členico prevesti s „pač“: Δηρώτων ἄν αὐτούς, τί λέγοιεν vpraševal sem jih pač (tuintam), kaj pravijo. Apol. 22 B.

Ako je stavek zanikan ali vprašalen, stoji ἄν tik za nikalnico (οὐκ ἄν) ali za vprašalnico (τίς ἄν); ako je glagol določen z adverbiji (ἴσως, τάχα, itd.), stoji za temi; sicer za glagolom.

242.

I. Pripovedni stavki. (Nikalnica οὐ.)

1. Indikativ

se rabi kakor v slovenščini in latinščini; razlike napram slovenščini so iste kakor v latinščini. (Lat. slovnica § 292):

a) ἔδει, ἔχοῃν, προοῃνεν bilo bi potrebno,
spodobno (ali: bilo bi... bilo); lat. pa: debes in
debebas

ἔξιπν, παρῃν mogoče bi bilo

καλόν, ἄξιον, εὐκός itd. ἦν... bi bilo lepo...

πειστέον ἐστὶν parendum est

(a se ni zgo-
dilo)

Ἐξῆν ὑμῖν ἐπικουρεῖν αὐτοῖς, εἰ ἐβούλεσθε. Anab. 5, 8, 21;

b) ὀλίγον (μικροῦ) [δεῖν] malodane (z indik. aorista): Ὀλίγον ἐμαυτοῦ ἐπελαθόμεν παene meī oblitus sum.

2. Optativ z ἄν

243.

(potentialis praesentis, sedanjikov možnik) izraža dejanje, ki se v sedanjosti ali prihodnosti morda vrši; zato se ž njim tudi vljudno zatrjuje:

εἴποι ἄν dixerit; γνώη τις ἄν spozna pač kdo

οὐκ ἄν λέγοιμι ne maram reči, ne morem reči.

Εἴποι δὴ τις ἄν · οὐκ οὖν αἰσχύνει οὕτω μῶρος ἐξαπατώμενος; dixerit quispiam. Anab. 7, 6, 21. Ἐνθα πολλήν σωφροσύνην καταμάθοι ἄν τις.

Pomni: Potencial nadomešča često futur: Τοῦτο γένοιτ' ἄν = τοῦτο γενήσεται; zato sam ne stojī nikoli v futuro.

3. Indikativ historijskih časov z ἄν

244.

izraža

a) dejanje, ki je v preteklosti morda moglo nastopiti (potentialis perfecti, preteklostni možnik): τίς ἄν ᾔετο; quis putaret kdo bi si pač bil to mislil?

Ἐνθα δὴ ἔγνων ἄν τις, ὅσον ἄξιον εἶη τὸ φιλεῖσθαι ἄρχοντα ὑπὸ τῶν περὶ αὐτόν.

b) Kot irrealis pomeni, da bi se (bilo) kaj v nekem slučaju zgodilo, a se ni:

Ἐπιστενόμεν ὑπὸ Λακεδαιμονίων · οὐ γὰρ ἄν με ἔπεμπον πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Lacedemonci so mi zaupali; sicer bi me pač ne bili zopet pošiljali k vam (a so me poslali!).

II. Zahtevalni stavki. (Nikalnica μή.)

245.

1. 1. oseba: coniunctivus adhortativus za zapoved in prepoved, kakor v latinščini, često uveden z ἄγε, ἄγετε, ἴθι, φέρε. Ἵσμεν eamus. Φέρε δὴ πειραθῶ ἀπολογήσασθαι dej, naj poskusim se zagovarjati. — Μὴ πρὸς θεῶν μαινόμεθα. Anab. 7, 1, 29.

2. 2. in 3. oseba:

a) **zapoved** (modus iussivus) z imperativom: imper. praes. služi za trajno zapoved, imper. aorista služi za enkratno zapoved.

Περιμένετε (počakajte), ἔστ' ἄν ἐγὼ ἔλθω. Anab. 5, 1, 4.

Βλέπον πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδέ, ὡς ἄβατα πάντα ἐστὶν οὐρί
se ... in pogledj ...

b) **Prepoved** (modus prohibitivus):

trajno le z imperativom praes.: μὴ θαύμαζε (ne čudi
se) τὰ λεγόμενα;

enkratno s konjunktivom aor.: μὴ θαυμάσης ne
začudi se.

Μὴ θορυβεῖτε (ne ropotajte, ne godrnjajte), ὧ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐμμεῖνάτε μοι, οἷς ἐδεήθην ὁμῶν (kar sem vas
prosil). Apol. 30 C.

Pa: καὶ μοι μὴ θορυβήσητε ne zaropotajte.

Op. Za 3. osebo včasih tudi imperat. aor.: μὴ θαυμάσάτω.

246. Želelni stavki (Nikalnica μὴ)

so navadno vpeljeni z εἴθε ali εἰ γάρ.

1. Prosti optativ pomeni izpolnljivo željo:

ὦ παῖ, γένοιο πατρὸς εὐτυχέστερος bodi srečnejši nego
tvoj oče!

2. Indikativ historijskih časov (z vedno pri-
stavljenim εἴθε, εἰ γάρ *utinam*) pomeni neizpolnljivo željo,
in sicer vobče

za sedanjost indikativ imperfekta,

za preteklost indikativ aorista.

Εἴθ' ἦσθα δυνατός δοᾶν, ὅσον πρόθυμος εἴ ο da bi ti bilo
mogoče storiti ... Eur. Her. 731.

Εἴθε σοι, ὦ Περικλεῖς, τότε συνεγενόμην, ὅτε δεινότατος
ἕαντοῦ ἦσθα. *Utinam tum tecum fuisset.* Mem. 1, 2, 46.

Op. Neizpolnljiva želja se opiše z glagolom ὤφελον, -ες, -ε (= *debebam*)
ali ὡς ὤφελον z inf. praes. (= εἰ γάρ z indik. imperf.) ali z inf. aor. (= εἰ γάρ
z indikat. aor.).

Ἀλλ' ὤφελε μὲν Κύρος ζῆν *vellem equidem Cyrus viveret.* Anab. 2, 1, 3.

Ὡς ὤφελον πάρουσιν ἐκλιπεῖν βίον *utinam prius vita excessissem!*

Pazi: Členica ἄν izraža potencialnost (možnost), a
nikdar želje.

III. Vprašalni stavki.

247.

A. Vprašalnice:

Direktna enostavna vprašanja so vpeljana

1. z direktnimi vprašalnimi zaimki in prislovi: τίς itd. Gl. §§ 93, 95, 96. (Besedna vprašanja.)

2. Z vprašalnimi členicami (stavkovna vprašanja)

ἄρα, ἦ = lat. *ne*

οὐ, ἄρ' οὐ = *nonne*, οὐκοῦν = *nonne (ergo)*

ἄλλο τι ἢ kajneda?

μή, ἄρα μή, μὲν (iz μή οὐν) = *num mari*.

Direktna razstavna so vpeljana s

πότερον (πότερα) — ἢ

(ἄρα, ἦ — ἢ)

— ἢ.

Op. Glede οὐκοῦν: οὐκουν gl. § 275, 7.

B. V vprašalnih pripovednih stavkih stoje nakloni pripovednikov (torej indikativ in možnika). Nikalnica je οὐ.

Οὐκοῦν μεταμέλειν σοι ἔφησθα *nonne paenitere te dixisti?* Anab. 1, 6, 7. Ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἔστιν μετὰ μοχθηροῦ καὶ διεφθαρμένου σώματος; Krit. 47 E. Μὲν τί σε ἀδικεῖ Πρωταγόρας *num te quid offendit?* Prot. 310 D.

Πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἔπεσθαι ἢ τῇ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἔστιν ἐπαίων; Krit. 47 D. Τὸ εἶ καὶ καλῶς καὶ δικαίως, ὅτι ταῦτόν ἐστιν, μένει ἢ οὐ μένει; (stoji ali ne stoji?)

Τί οὖν δὴ λέγομεν περὶ τοῦ ὀσίου; ἄλλο τι φιλεῖται ὅπο θεῶν πάντων; (Kaj drugega, nego da se ljubi) Ali se nemara ne ljubi? *Nonne amator?* Eutifr. 10 D.

C. V preudarjajočih (dubitativnih, deliberativnih) vprašalnikih stoji kakor v latinščini konjunktiv, često vpeljan z βούλει, βούλεσθε:

Τί φῶμεν πρὸς ταῦτα; Ἄλλο τι ἢ ... (kaj drugega nego). Krit. 52 D.

Βούλεσθε οὖν συνέδριον κατασκευάσωμεν; Protag. 317 D.

Zloženi stavek.

248. Priredje. Coordinatio. Παράταξις.

Posamezni deli, tudi posamezne besede, se vežejo s prirednimi (koordinujočimi) vezniki.

249. I. Vezalno priredje.

Coniunctiones copulativae:

1. καί = *et*; enklit. τε = *que*

καί — καί, τε — καί, τε — τε (pesniško ἡμὲν . . . ἡδὲ) = *et — et*

ἄλλως τε καί = *praesertim* zlasti.

Τό τε βαρβαρικόν καὶ τὸ Ἑλληνικόν. Anab. 2, 1, 1.

Enojnemu *neque* (*neve*) in ne, niti odgovarja: καὶ οὐ, καὶ μή, ἀλλ' οὐ, ἀλλὰ μή; za nikalnico οὐδὲ (*μηδέ*).

Korelativni *neque* — *neque* (*neve — neve*) = οὔτε — οὔτε, μήτε — μήτε; *neque — et* = οὔτε — τε.

Οὐ γὰρ ἦν χρότος οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν δένδρον. Anab. 1, 5, 5.

2. Poudarjajoča vezalnost se izraža s:

καί = *etiam* tudi, celo; καὶ δέ in celo

καὶ δὴ καὶ in tako tudi, potemtakem

οὐδὲ = *ne — quidem* niti

οὐδ' ὥς, οὐδ' οὕτως tudi tako ne, vendar ne

οὐ μόνον — ἀλλὰ καὶ *non solum — sed etiam*

οὐχ ὅτι, μή ὅτι, οὐχ ὅπως = *nedum* kaj šele, celo ne:

Καλὸν γε καὶ γέροντι μανθάνειν σοφά. — Ὅτι δὲ ἐπὶ βασιλείᾳ ἄγροι, οὐδὲ ἐνταῦθα ἤκουσεν οὐδεὶς ἐν γε τῷ φανερῷ niti tedaj ni nikdo očitno čul. Anab. 1, 3, 21.

Διὰ τὸν χειμῶνα οὐδὲ πλεῖν, μή ὅτι ἀναιρεῖσθαι τοὺς ἄνδρας δυνατὸν ἦν niti ladjati, kaj šele pobrati. Hell. 2, 3, 35.

250. II. Razstavno priredje.

Coniunctiones disiunctivae:

ἢ (ἢτοι) *aut, vel*, — *ve*; ἢ — ἢ (ἢτοι — ἢ) *aut — aut, vel — vel*

εἴτε — εἴτε, εἰάν τε — εἰάν τε *sive — sive*.

Εἴτε πάντας αἰτιᾷ, εἴτε ἓνα τινὰ ἢ δύο ἢ καὶ πλείους. Anab. 6, 6, 20.

III. Protivno priredje.

251.

Coniunctiones adversativae:

ἀλλά *sed* ampak, toda, ali

δέ (zapostavljen!) *autem* pa; često pa je le vezalen kakor tudi slov. pa

μήν, μέντοι *vero* toda, pak, pa; se zapostavlja (pos. za nikalnico)

ὅμως *tamen* vendar; ἀλλ' ὅμως *attamen* pa vendar
ἀλλὰ μήν, ἀλλὰ γάρ *at enim* pa vendar, sicer, pa seveda

οὐ μέντοι vendar ne

Λέγουσι δὲ τὸν λόγον οἱ ἱππεῖς, οὐ μήν ἔτι ἄνθρωποι, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν toda ne več trumoma, ampak eden tukaj, drugi tam. Anab. 1, 10, 13.

Op. οὐδέ ne pomeni v atiščini nikdar „pa ne“ (= ἀλλ' οὐ, οὐ μήν, οὐ μέντοι), ampak „in ne“, „tudi (celo) ne“.

Pri vzporejanju nasprotstev dobita praviloma oba nasprotujoča si dela svoj protivni veznik, in sicer prvi del μέν, drugi δέ (μέντοι, μήν):

Παῖδες δύο, πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος. Anab. 1, 1, 1. Ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρὼν ἐτόγγανε, Κῦρος δὲ μεταπέμπεται. Anab. 1, 1, 2.

IV. Vzročno priredje.

252.

Coniunctiones causales:

γάρ (zapostavljen) *enim* zakaj, kajti, namreč

καὶ γάρ *namque*, etenim saj

Često se rabita brez ozira na kak predstojec stavek; le v mislih je zapopaden stavek, ki mu oznanjata vzrok: οἷε γάρ *μαχεῖσθαι αὐτόν*; Menda misliš? Πῶς γάρ οὔ; Kako pač ne? Ἦ γάρ; Οὐ γάρ; Ali ni res? Kajneda?

V. Sklepalno priredje.

253.

Coniunctiones conclusivae:

ὥστε *itaque* zato, torej

οὖν, ἄρα, δὴ (vsi zapostavljeni) *igitur* tedaj; (često se sploh ne prevedejo)

οὐκ οὖν, οὐκ ἄρα non igitur torej ne (razlikuj od οὐκοῦν, ἄρ' οὐ = nonne)

καίτοι atqui pa vendar.

Op. S členico γε (vsaj, res; enkl.) se poudarjajo posamezne besede: καλὸν γε καὶ γέροντι μανθάνειν σοφά.

254.

VI. Relativna zveza.

Relativna zveza je obična tudi v grščini; nahaja se tudi relativno vpletanje. (Lat. slovn. §§ 345, 346.)

Κῦρος μυρίους ἔδωκέ μοι δαρεικούς · οὗς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην. Anab. 1, 3, 3. Σωκράτης περὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀεὶ διελέγετο · ἃ τοὺς μὲν εἰδότας ἡγεῖτο καλοὺς κἀγαθοὺς εἶναι, τοὺς δ' ἀγνοοῦντας ἀνδραποδώδεις ἂν δικαίως κεκληῖσθαι (ἃ je odvisen od εἰδότας in ἀγνοοῦντας: quas res qui scirent, ingenuos esse arbitrabatur; qui nescirent, servos vere appellandos). Mem. 1, 1, 16.

255.

Podredje. Subordinatio. Ὑπόταξις.

I. Nastanek podredja iz priredja se kaže v grščini še jasneje nego v latinščini; posebno pri Homerju.

N. pr. Ἦδη τε ἦν περὶ πλήθουσιν ἀγορὰν καὶ („in“ nam. „ko“) ἔρχονται κήρυκες. Anab. 2, 1, 7. Πρόσθε μὲν ἡμίονοι ἔλκον τετράκυνκλον ἀπήνην, τὰς („nje“, nam. „ki jih“) Ἰδαῖος ἔλαυνε Il. 24, 324. — Razvoj je posebno očiten n. pr. pri πρῶν, ki se more prevesti s „prej“ ali „preden“: Ἀλλὰ σὺ μὲν μήπω καταδύσσο μῶλον Ἄρηος, πρῶν γ' ἐμὲ δεῦρ' ἐλθοῦσαν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃαι. Il. 18, 135.

II. Odvisni stavki sploh navadno niso tako ozko spojeni z glavnim stavkom, da bi si po njem uravnavali, kakor v latinščini, svoje čase, ozir. naklone; ampak tudi v odvisnih stavkih se stavi vobče samostojno tisti čas in naklon, ki bi stal v dotičnem stavku, ko bi bil neodvisen: zato je

1. vzporejanje časov (consecutio temporum, sosledica časov) grščini sploh tuje;

2. za označenje odvisnosti more, a ne mora rabiti grščina poseben poodvisujoč naklon (modus obliquus ali subiectivus), in sicer **optativ**,

a) le v nekaterih odvisnikih ter

b) le za historijskimi časi.

Op. Med historijske (stranske) čase se štejejo (gl. § 109): indikativi imperf., pppf., aor. ter potentialis perf., pa tudi praes. hist.

Ostale čase imenujemo glavne.

Le naklon se torej more nekaterim odvisnikom (za historijskimi časi) uravnati po nadrednem stavku; čas pa je samostojen. 256.

Op. Včasih se naklon odvisnika asimiluje naklonu glavnega stavka, n. pr. v tem, da stoji za optativom optativ: εἰ γὰρ ἔλθοι, ἴνα διαλεχθῇμεν ko bi pač prišel, da se pogovoriva.

Posamezne vrste odvisnikov.

257.

Splošno pravilo:

1. Odvisni vprašalniki in odvisni pripovedniki dobe naklon, kakor bi bili neodvisni.

2. Odvisni zahtevalniki imajo glagol v konjunktivu.

3. Za historijskim časom v nadrednem stavku morejo, kadar se izraža subjektivno mnenje, vse tri vrste odvisnikov nadomestiti svoj neodvisni naklon z **optativom**.

Op. Le irrealis in potentialis ostaneta vedno neizpremenjena: εἰπον, ὅτι, εἰ πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρήναι πολὺ τοῦ στρατεύματος.

Posebna pravila veljajo za pogojne stavke in za stavke s pogojnim pomenom. Gl. § 267 idd.

1. Odvisni vprašalniki. (Nikalnica oč.)

258.

Vpeljani so: 1. besedni, z vprašalnimi zaimki in pri-slovi; pa tudi s splošnimi in celo navadnimi relativi (§ 94);

2. stavkovni, a) enostavni z εἰ

b) razstavni s $\left. \begin{array}{l} \text{πότερον} \\ \text{πότερα} \end{array} \right\} - \tilde{\eta}, \left| \begin{array}{l} \text{εἰ} - \tilde{\eta} \\ \text{εἴτε} - \text{εἴτε} \end{array} \right.$

Modus: 1. Za nadrednim glavnim časom stoji naklon neodvisnika,

2. za nadrednim historijskim časom ga more nadomestiti optativ.

Εἰ δίκαια ποιήσω (fut.), οὐκ οἶδα. Anab. 1, 3, 5.

Μένων, πρὶν δῆλον εἶναι, τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πρότερον ἔψονται Κύρῳ ἢ οὐ, συνέλεξε τὸ αὐτοῦ στρατεύμα. Anab. 1, 4, 13.

Ἀνθροπὸς τις ἠρώτησε τοὺς προφύλακας, ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον (neodvisno: ποῦ ἂν ἴδοιμι). Anab. 2, 4, 15.

Οἱ Ἀρκάδες ἐπυνθάνοντο τῶν περὶ Ξενοφῶντα, τί τὰ πρῶτα κατασβέσειαν (direktno: τί κατασβήσωμεν; konj.). Anab. 6, 2, 25.

Ἦλθον πρὸς τοὺς στρατιώτας καὶ ἠρώτων, ὃ τι ἐστὶ τὸ πρᾶγμα (ὃ τι εἶη bi izražalo subjektivno mnenje).

Pazi: modus odvisnih vprašalnikov ni konjunktiv; ta stoji le tedaj, če bi ga imel že neodvisnik.

259.

II. Odvisni pripovedniki. (Nikalnica oṽ.)

Naklon se jim določa kakor vprašalnikom.

1. Pravi pripovedniki,

vpeljani s ὅτι, ὥς, povedo vsebino kakemu pripovednemu izrazu (dicendi, declarandi, sentiendi).

V slovenščini jim odgovarja navadno stavek z „da“, v latinščini accus. c. inf. Tudi grščina more staviti v njih infinitivov sklad, zlasti izza φάναι in za izrazi mnenja.

Διῆλθε λόγος, ὅτι διώκοι (subjektivno mnenje) αὐτοὺς Κῦρος τριήρεσιν. Anab. 1, 4, 7. Ἀνὴρ Πέροσης προφαίνεται καὶ ἐβόα καὶ βαρβαρικῶς καὶ ἑλληνικῶς, ὅτι βασιλεὺς σὺν στρατεύματι πολλῶ προσέρχεται. Anab. 1, 8, 1. Κῦρος μεταπεμφάμενος τοὺς στρατηγούς ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα εἰς Βαβυλῶνα. Anab. 1, 4, 11. Οἱ πρεσβῆται ἔλεγον, ὅτι πολιορκοῦνται (sigurna vest!) οἱ Ἕλληνες ἐπὶ λόφον, οἱ δὲ Θοῤῃκες πάντες περικεκλωμένοι εἶεν (subjektivno mnenje) αὐτούς. Anab. 6, 3, 11.

260.

2. Konsekutivni stavki,

vpeljani s ὥστε (tako) da, ut (consecutivum).

a) Kot pripovedniki dobe naklon kakor pripovedniki sploh; posledica se v njih samo pove. (Nikalnica oṽ).

Ἡ μήτηρ συνέπραττε Κύρῳ, ὥστε βασιλεὺς τὴν πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλὴν οὐκ ἠσθάνετο (on res ni zapazil). Anab. 1, 1, 8.

Πλοῖα ὑμῖν παρέστω, ὥστε, ὅπῃ ἂν βούλησθε, ἐξαίρνης ἂν ἐπιπέσοιτε. Anab. 5, 6, 20.

Εἰς τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἦγεν ὁ Τισσαφέρνης · ὥστε οἱ Ἕλληνες ἐφρόντιζον (tako da, vsled česar, zato) so bili Atenci v skrbeh. Anab. 2, 3, 25.

b) Če se naglaša, da je ali bi bila posledica **učinek** kakega dejanja, potem stoji infinitivov sklad. (Nikalnica μή.) Gl. zgor. § 226, 1, b.

Οἱ στρατιῶται κραυγὴν πολλήν ἐποιοῦν καλοῦντες ἀλλήλους, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν (kričanje je bilo vse-kako tako močno, da so ga mogli slišati tudi sovražniki; ὥστε ἦκουον bi pomenilo, da so ga sovražniki res slišali). Anab. 2, 2, 17.

Τίς οὕτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν, ὥστε σε πεῖσαι λέγων; da bi te mogel prepričati. Anab. 2, 5, 15.

Οἱ ἀκοντισταὶ βραχύτερα ἠκόντιζον ἢ ὥς ἐξικνεῖσθαι τῶν σφενδομητῶν kakor da bi dosegli. Anab. 3, 3, 7.

Οὐκ ἔχομεν ἀργύριον, ὥστε ἀγοράζειν nimamo denarja, da bi šli na trg (kupovat). Anab. 7, 3, 5.

3. Kavzalni stavki

261.

veljajo v grščini vedno za pripovedne; naklon se jim določa kakor tem. (Nikalnica οὐ.)

Vpeljani so s:

ὅτι, ὥς, διότι ker, ker pač quod, propterea quod ἐπεὶ ker pak (cum), ἐπειδὴ (quoniam) ker že ὅτε, ὁπότε ko pa.

Ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἐθέλετε πεῖθασθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἔρομαι. Anab. 1, 3, 6.

Τὸ ὅσιον, διότι ὁσιόν ἐστιν, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἀλλ' οὐχ, ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὁσιόν ἐστιν. Eutifr. 10 D.

Οἱ Ἕλληνες ἐθαύμαζον, ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος γαίνοιτο (subjektivno mnenje) οὐδ' ἄλλος ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρείη. Anab. 1, 10, 16.

Op. Za glagoli afektov stoji namesto ὅτι tudi εἰ (če): θαυμάζω, εἰ οὕτως ἔχει: čudim se, če je stvar res taka.

262.

4. Temporatni stavki.

Vpeljani so s:

ὅτε, ὁπότε, ἡνίκα, ὥς ko, kadar

ἐπεὶ, ἐπειδὴ ko, potem ko

ἐπεὶ (ἐπειδὴ) πρῶτον, ἐπεὶ τάχιστα bržko, kakor hitro

ἕως 1. dokler, 2. dokler ne

ἔστε, μέχρι, μέχρι οὗ dokler ne; tako dolgo, da

ἀφ' οὗ, ἐξ οὗ odkar; ἐν ᾧ med tem ko

πρὶν preden (ne).

a) Kadar naprosto napovedujejo čas, so pripovedni in dobivajo naklon kot taki:

Ἐπειδὴ ξυνήλθον, λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε. Anab. 2, 5, 3.

Ἡνίκα δειλὴ ἐρίγνετο, ἐφάνη κοινοστός ὥσπερ νεφέλη λευκή ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολὺ. Anab. 1, 8, 8.

Ἐως πόλεμος ἦν τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, Κλέαρχος παρέμενεν ἐν τῇ Ἑλλάδι. Anab. 2, 6, 2.

Z optativom: Παρήγγελλτο τὰ δόρατα ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὤμον ἔχειν, ἕως σημαῖνοι τῇ σάλπιγγι. Anab. 6, 5, 25.

b) Stavki s πρὶν veljajo za pripovedne le za zanikanim nadrednim stavkom (= preden ne, dokler ne), za trdilnim nadrednim stavkom pa dobe infinitivov sklad:

Συνέννεσις οὐκ ἠθέλε Κύρῳ εἰς χεῖρας ἵεναι, πρὶν ἢ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισεν. Anab. 1, 2, 26.

Πρὶν τόξευμα ἐξιικνεῖσθαι, ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσιν. Anab. 1, 8, 19.

c) Mnogokrat imajo časovni stavki pomen pogojnih; tedaj dobe tudi njih sklad (nikalnica μὴ). Gl. § 273, 2.

263.

5. Relativni stavki

so a) večinoma pripovedni (pravi, konsekutivni ali kavzalni) in se ravnaajo po pravilih pripovednikov.

Διεπράξατο, ἐφ' ᾧ ἐστρατεύσατο. — Ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμός ἐστιν, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα (tako tudi neodvisno!) ἄνευ πλοίων διαβῆναι. Anab. 2, 2, 3.

Τίς οὕτω μαίνεται, ὅστις οὐ βούλεται σοι φίλος εἶναι; (Konsekutivni pomen!) Anab. 2, 5, 12. Θαυμαστὸν ποιεῖς, ὃς (= ὅτι ker) ἡμῶν οὐδὲν δίδως. Mem. 3, 1, 17.

Op. Sem spadajo tudi formule:

οὐδείς ἐστιν (οὐκ ἔστιν), ὅστις *nemo est, qui*
 οὐδείς ἐστιν (οὐκ ἔστιν), ὅστις οὐ *nemo est, quin*
 οὐκ ἔστιν, ὅπως *fieri non potest, ut*
 οὐκ ἔστιν, ὅπως οὐ *fieri non potest, quin*

Οὐδείς ἦν, ὅστις οὐκ ᾔπειτο *nemo fuit, quin putaret.*

Poleg εἶσιν οἱ *sunt qui* se v odvisnih sklonih tudi reče: ἔστιν ὢν, ἔστιν οἷς itd.; ἔστιν ὅτε = ἐνίσταε marsikdaj; ἔστιν οὐ = marsikje.

b) Vsled relativne zveze morejo relativni stavki dobiti tudi

a) pomen finalnih; v tem slučaju stoji njih glagol v indikativu futura. (Nikalnica μή):

Ἦγεμόνα αἰτήσομεν Κῶρον, ὅστις ἡμᾶς ἀπάξει (ki nas naj ..., da nas on ...) Anab. 1, 3, 14.

Ἐλεγον, ὅτι ἤκοιεν ἡγεμόνας ἔχοντες, οἳ αὐτοὺς ἄξουσιν, ἔνθεν ἔξουσιν τὰ ἐπιτήδεια. Anab. 2, 3, 6;

β) pomen pogojnih; tedaj dobe tudi njih sklad. (Nikalnica μή). Gl. spod. § 273, 3.

III. Odvisni zahtevalniki.

264.

Njih naklon je konjunktiv; za historijskimi časi je mogoč tudi optativ.

1. Finalni stavki.

Vpeljani so s:

ἵνα, ὥς, ὅπως = da (bi), *ut* (finale)

ἵνα μή, ὥς μή, ὅπως μή, sam μή = da (bi) ne, lat. *ne*.

Τὰ πλοῖα Ἀβροκόμας κατέκλυσεν, ἵνα μή Κῶρος διαβῇ.

Anab. 1, 4, 18.

Συμβουλεύω ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκποδὼν ποιῆσθαι (s pota spraviti), ὥς μηκέτι δέη τοῦτον φυλάττεσθαι. Anab. 1, 6, 9.

Ἐπειδὴ Κῶρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς ἐπορευόμενον, ἵνα ὦ φελοῖην αὐτὸν, ἀνθ' ὃν εἶ ἔπαθον ὅπ' ἐκείνου da mu koristim zato, ker sem izkusil dobrega od njega. Anab. 1, 3, 4.

2. Izrazi timendi.

265.

Stavki, od njih odvisni, so vpeljani, po istem pravilu kakor v latinščini, z

μή = (lat.) *ne*

μή οὐ = (lat.) *ne non* ali *ut*

Δέδοικα, μὴ ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ (= želim, da ne...). Anab. 3, 2, 25.

Ὅτ τοῦτο δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω (= želim, da), ὅ τι δὴ ἐκάστω τῶν φίλων, ἀλλά, μὴ οὐκ ἔχω ἱκανούς, οἷς δῶ. Anab. 1, 7, 7.

Op. 1. Dodavši izraz bojazni, si razlagamo tele sklade (prim. § 275, 5, 6):

a) μὴ s konjunkt.: „da bi le ne“, „pač“:

Μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθές λείγειν (da bi le ne bilo prezarobljeno) prezarobljeno je pač. Gorg. 462 C.

b) μὴ οὐ s konj.: „pač ne“:

Μὴ οὐ τοῦτ' ἢ χαλεπόν το παρὲν ni težko. Apol. 39 A.

c) οὐ μὴ s konj. aor. ali indik. fut.: „gotovo ne“, „nikakor“, „javeljno“:

Ὅς μὴ παύσομαι φιλοσοφῶν (pravzaprav: οὐ δέδοικα μὴ... ne bojim se, da bom = gotovo ne bom). Apol. 29 D.

Op. 2. V pomenu „pomišljati se“ se vežejo izrazi bojazni z infinitivom (prim. lat. *vereor* z inf.): δέδοικα περὶ θεῶν διαλέγεσθαι.

266.

3. Izrazi curandi.

Stavki, od njih odvisni, so vpeljeni s ὅπως (μὴ) in se morejo ravnati kakor zahtevalniki sploh; navadno pa stoji v njih za vsemi časi indikativ futuri:

Taki glagoli so n. pr.:

skrbeti: ἐπιμελεῖσθαι, φροντίζειν, σκοπεῖν

delati na kaj: πράττειν, παρασκευάζεσθαι

na čem mi je: μέλει μοι τινος

varovati se: εὐλαβεῖσθαι, φυλάττεσθαι.

Σεύθης κελεύει Ξενοφῶντα συμπροθυμεῖσθαι (ž njim preudarjati), ὅπως διαβῇ τὸ στράτευμα. Anab. 7, 1, 5.

Τοῦτο δεῖ παρασκευάσασθαι, ὅπως ὡς κράτιστα μαχοῦμεθα. Anab. 4, 6, 10.

Ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλευσάσθαι, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται. Anab. 4, 8, 9.

267.

IV. Kondicionalni stavki.

Vpeljani so z εἰ, nikalnica je μὴ.

Kondicionalni in njegov glavni stavek se skladata navadno ozirno drug na drugega tako, kakor to zahteva pogoj.

Glede na različnost pogoja razlikujemo v grščini štiri vrste pogojnih stavkov:

1. Realni pogoji.

268.

Časi in nakloni stoje kakor v neodvisnikih.

Pogoj se izreče brez ozira na uresničenje.

Εἰ θεοί τι δοῶσιν αἰσχρόν, οὐκ εἰσὶν θεοί.
 (a ne pove se, se li to res kdaj
 zgodi ali ne), *οὐκ εἰσὶν θεοί.*

»*Νῆ Δί,*« *ἔφη ὁ Κῆρος, »εἶπερ γε Δαρείον καὶ Παρυσάτιδός*
ἔστι παῖς, ἐμὸς δὲ ἀδελφός, οὐκ ἀμαχεῖ ταῦτ' ἐγὼ λήφωμαι.«
Anab. 1, 7, 9.

2. Potencialni pogoji.

269.

Uresničenje pogoja se smatra za tisti slučaj (po subjektivem mnenju) možnim.

V obeh stavkih stoji optativ, in sicer v glavnem stavku pravilni *potentialis praes.* (z *ἄν*), v odvisnem sam optativ:

Εἰ θεοί τι δοῶεν αἰσχρόν, οὐκ ἄν εἴεν θεοί če bi (morda) učinili kaj sramotnega, bi (pač) ne bili ... *Εἰ τὸν Ἄλυν διαβαίητε, ἐπὶ τὸν Παρθένιον ποταμὸν ἄβατον ἔλθοιτε ἄν.*

3. Irealni pogoji.

270.

Uresničenje pogoja se navaja kot nemogoče, ker je dognana njega nasprotnost. Zato je ta slučaj mogoč le za pretekle čase.

V glavnem stavku stoji *irrealis* (t. j. *indikativ histor.* časov z *ἄν*), v odvisnem *indikativ histor.* časov sam:

Εἰ θεοί τι ἔδρασαν αἰσχρόν, οὐκ ἄν ἦσαν θεοί ko bi bili učinili (a niso! kajti to se tu smatra za nemogoče).

Ἔγωγε καὶ αὐτὸς ἔχαρον ἄν, εἰ ἠπιστάμην ταύτην τὴν τέχνην · ἀλλ' οὐ γὰρ (žal!) ἐπίσταμαι.

Εἰ μὴ ὅμεις ἦλθετε (a ste prišli!), ἐπορευόμεθα ἄν ἐπὶ βασιλέα. *Anab. 2, 1, 4.*

Οὐκ ἄν ἐποίησεν Ἀγασίας ταῦτα, εἰ μὴ ἐγὼ αὐτὸν ἐκέλευσα.
Anab. 6, 6, 15.

4. Eventualni pogoji.

271.

Uresničenje pogoja se pričakuje; zato je ta slučaj redno mogoč le za bodoče ali za ponavljajoče se dogodke.

a) Glavni stavek se sklada kakor samostojni stavki;

b) pogojni stavek dobi konjunktiv z *ἄν*; ta *ἄν* se z *εἰ* često skrči v *ἐάν* ali *ἤν*: „denimo (recimo) da,“ „kadar koli“;

za historijske čase pa nastopi *εἰ* s samim optativom (iterativni optativ, ker taki stavki izražajo ponavljanje):

Εάν θεοί τι δοῶσιν αἰσχρόν, οὐκ ἔσονται θεοί recimo, da učinijo (= kadarkoli učinijo), ne bodo ...

Εἰ θεοί τι δοῦνεν αἰσχρόν, οὐκ ἦσαν θεοί kadar so učinili (vsakikrat), niso bili ...

Κῶρος βουλευέται, ὅπως, ἦν δύνηται, βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου.
Anab. 1, 1, 4. *Ἐάν ἀληθεύσης, ὑπισχνοῦμαι σοι δέκα τάλαντα.*
Anab. 1, 7, 18.

Φανερός ἦν, εἴ (kadarkoli) τίς τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν αὐτόν, νικᾷν περιώμενος prekositi je skušal. Anab. 1, 9, 11.

Op. Enakega pomena z *ἐάν* s konjunktivom je *εἰ* z indikativom futuri: *Οὐκ ἔστι παρελθεῖν, εἰ μὴ τοῦτους ἀποκόψωμεν.* Anab. 3, 4, 39.

272.

5. Kombinovani pogojniki.

Glavni in pogojni stavek se moreta včasih vsak zase uravnati; tako nastanejo različne kombinacije med posameznimi pogoji. N. pr.

Δείξαιμι ἂν ταῦτα, εἴ μοι τινὰ βοῦλεσθε συμπέμψαι (potencialni in realni pogoj).

Τὸν αἰεὶ ἐπιθυμοῦντα προσκτήσασθαι τι, καὶ εἰ Μίδου πλοῦτοίη μᾶλλον (bi bil bogatejši nego Midas), *πένητα καλῶ.*

273.

V. Stavki s kondicionalno vsebino.

Po načinu kondicionalnih se skladajo (z nikalnico *μή*):

1. Koncesivni stavki,

ki so tudi vpeljani kakor kondicionalni z

εἰ καί, ἐάν καί četudi, dasi

καὶ εἰ, καὶ ἐάν (= *κἄν*) tudi če, celo, čeprav.

Οἱ θεοὶ ἱκανοὶ εἰσι τοὺς μικροὺς, κἂν ἐν δεινοῖς ᾧσιν, σφῆξιν εὐπετῶς. Anab. 3, 2, 10.

Vzročno stoji *εἰ* za glagoli afektov: *θαυμάζω, εἰ μὴ οἶσθα* *miror, si ignoras.*

Pomni: *εἰ μή* = razen; *εἰ δὲ μή* = sicer.

2. Temporalni stavki

imajo v sebi posebno pogosto eventualni pogoj. Zaradi zveze z *ἄν* so nastali sledeči temporalni vezniki (s konjunktivom):

ὅταν, ὁπότεν, ἐπειδάν, ἥνίκ' ἄν; ἕως ἄν, ἔστ' ἄν; tudi πρὶν ἄν i. dr.

Ὅταν ἐγὼ κελύσω (konj.), *πάρεστε πρὸς τὴν κρίσιν.* Anab. 6, 6, 26.

Εἴπερ πλεῖν βούλεσθε, περιμένετε, ἔστ' ἄν ἐγὼ ἔλθω dokler ne pridem. Anab. 5, 1, 4.

Μὴ ἀπέλθητε, πρὶν ἄν ἀκούσητε τὸ πρᾶγμα. Anab. 5, 7, 12.

Κῦρος ἐθήρευσεν τὰ θηρία ἀφ' ἵππων, ὁπότε γυμνάσαι βούλοιοιτο ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς ἵππους. Anab. 1, 2, 7.

3. Relativni stavki

imajo v sebi pogosto eventualni pogoj vseh njegovih vrst, a tudi druge pogoje.

Τῶν Ἑλλήνων οἱ (= *εἴ τινες*) *μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς τάξεσιν ὄντες, εἰς τὰς τάξεις ἔθρον* (realni pogoj). Anab. 2, 2, 14.

Ἐγὼ μὲν ὁκνοίην ἄν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαλεῖν, ἃ ἡμῖν Κῦρος δόλη (= *εἴ τινα δόλη*). Anab. 1, 3, 17.

Ὅσοις αἰσθάνοιτο ἐπιόρκους καὶ ἀδίκους, ὥς εἴ ὥπλισμένους ἐφοβεῖτο. Anab. 2, 6, 25.

Oratio obliqua.

274.

1. Indirektni govor, večinoma vpeljan s *ὅτι* ali *ὥς*, more dobiti isti čas in naklon, kakor bi stal v direktnem govoru.

Za historijskim časom nadrednega glagola sme nastopiti optativ namesto indikativa ali konjunktiva v vseh (glavnih ali odvisnih) stavkih.

2. Pripovedni glavni stavki morejo, a zahtevalni morajo stopiti v infinitivov sklad. — Pri daljših indirektnih govorih se daje infinitivovemu skladu prednost.

3. Včasih ostane neizpremenjena celo oseba direktnega govora, tako da ima uvodni *ὅτι* le zunanjo veljavo, kakor n. pr. naš narekovaj.

Tudi se v grščini včasih prehaja neposredno iz direktnega v indirektni govor ter naopak.

N. pr. Προκλής και Γλοῦς ἔλεγον, ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγώς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων, ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὤρμωnton. Anab. 2, 1, 3.

Ὁ Ξενοφῶν ἐπῆρετο τὸν Ἀπόλλω, τίνι ἂν θεῶν θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔλθοι τὴν ὁδόν, ἣν ἐπινοεῖ, καὶ καλῶς πράξας σωθεῖη. Anab. 3, 1, 6.

Εἷς δὲ δὴ εἶπεν, προσποιούμενος σπεύδειν ὥς τάχιστα πορεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, στρατηγούς ἐλέσθαι ἄλλους ὥς τάχιστα (naj izvolijo), εἰ μὴ βούλεται Κλέαρχος ἀπάγειν. Anab. 1, 3, 14.

Ἐλεγον πολλοί, ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι Σεύθης, χειμῶν γὰρ εἶη καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βουλομένῳ δυνατὸν εἶη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἷόν τε εἶη, εἰ δέοι ὄνου-μένους ζῆν. Anab. 7, 3, 13.

Ξενοφῶν ἔλεξεν, ὅτι δοκοίη παύσαντας τὴν φάλαγγα λόχους ὀρθίους ποιῆσαι · (direktno) ἡ μὲν γὰρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθύς. Anab. 4, 8, 10.

Πρόξενος εἶπεν, ὅτι αὐτός εἰμι, ὃν ζητεῖς. Anab. 2, 4, 16.

Op. Tudi odvisniki, posebno relativni, stopijo, kadar se jim prisoja samostojnost, v infinitivov sklad: Τὰ μέγιστα ἔφη Σωκράτης τοὺς θεοὺς ἐκυτοῖς καταλείπεσθαι, ὃν οὐδὲν θῆλον εἶναι τοῖς ἀνθρώποις. Mem. 1, 1, 8.

275.

Nikalnice.

1. Nikalnica οὐ izreke le zanika (objektivna nikalnost), μὴ jih odklanja (subjektivna nikalnost).

Zato stoji οὐ v vseh stavkih (glavnih in odvisnih) pri povedne vsebine, tudi pri infinitivu in pri participijih, kadar nadomeščajo stavke te vsebine;

μὴ pa stoji a) v vseh stavkih zahtevalne vsebine; zato tudi pri infinitivu, ki izraža namen ali je odvisen od glagolov zahtevanja; b) v pogojnih stavkih in pri participijih s pogojnim pomenom.

Τίς οὕτω μάνεται, ὅστις οὐ βούλεται σοι φίλος εἶναι; Anab. 2, 2, 15.

Δέδοικα, μὴ ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ. Anab. 3, 2, 25.

Ὁ μὴ δαρεῖς ἀνθρώπος οὐ παιδεύεται „šiba novo mašo poje“.

Op. Posamezne besede se zanikavajo z οὐ; n. pr.: οὐκ εἰκότως; οὐ φάναι *negare, recusare*; οὐκ ἔστιν *vetare, prohibere*.

2. Kadar rabi grščina nikalne zaimke in prislove, zanika, kakor slovenščina, obenem tudi glagol; zmisel ostane nikalen kakor v slovenščini.

Οὐκ εἶδε τοιοῦτο οὐδεὶς οὐδέποτε kaj takega ni nikoli nihče videl.

Μήποτε ἀσεβὲς μηδὲν μήτε εἴπῃς μήτε πράξῃς nič brezbožnega nikoli niti ne govori niti ne stori.

Οὐδ' ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαυθεν οὐδεὶς οὐδέν. Anab. 1, 8, 20.

Περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα nima nikakega zmisla. Antig. 68.

3. Ako nikalnica zanika nikalnico, postane zmisel trdilen, kakor v slovenščini in latinščini: οὐδεὶς οὐ = vsak.

4. O οὐδέ (μηδέ) in οὔτε — οὔτε (μήτε — μήτε) gl. §§ 249; 251, op.

5. Zveza οὐ μή (= οὐ φόβος ἐστὶ, μή) je okrepljena nikalnica. (Prim. § 265, op. 1, c.)

Τὰ ξένια οὐ μή (gotovo ne) γένηται τῇ στρατιᾷ τριῶν ἡμερῶν σιτία. Anab. 6, 2, 4.

6. Zveza μή οὐ pa stoji

a) za izrazi bojazni (gl. § 265 in op. 1, b);

b) brez takega izraza, pomenjajoč zaskrbljenost („pač ne“) ... N. pr.

Ἀλλὰ μή οὐ τοῦτ' ἦ χαλεπὸν, ὃ ἄνδρες, θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον πονηρίαν. Apol. 39 A.

c) Pri infinitivu, za raznimi nikalnimi izrazi, posebno za glagoli *vetandi* in *timendi*:

Ἀστυάγης, ὃ τι δέοιτο αὐτοῦ Κῦρος, οὐδὲν ἐδύνατο ἀντέχειν μή οὐ χαρίζεσθαι ni se mogel upreti, da bi ne ugodil. Kir. 1, 4, 2.

7. a) οὐκοῦν (okrepljen οὐν) vprašuje: „torej ne?“ „kaj-neda?“ — ali zatrjuje: „torej“, „potemtakem“.

b) οὐκουν (okrepljen οὐκ) vprašuje: „torej ne?“ „menda ne?“ — ali zatrjuje: „zato ne“, „nikakor ne“.

Peti del. Dodatki.

276.

Atiški koledar.

Grški meseci so bili lunini meseci po 29 (κοῖλος μῆν) ali 30 dni. Začel se je mesec redno z mlajem, zato se prvi dan v mesecu imenuje tudi *νουμηνία*, zadnji pa *ἐνὴ καὶ νέα* („stari in novi“).

Atiški mesec je imel 3 dele po 10 (ozir. 9) dni (= ena dekada). Prva dekada (1.—10.) se zove (μηνὸς) *ἱσταμένον*; druga (11.—20.) *μεσοῦντος* ali *ἐπὶ δέκα*; tretja dekada (21.—30.) pa *φθίνοντος* (*φθίνω* giniti). V prvi in drugi dekadi se štejejo dnevi naprej, v zadnji nazaj. — Datum se izraža z dativom temporis. — Torej: *τρίτῃ ἱσταμένον* tretjega; *τρίτῃ μεσοῦντος* (ali *τρίτῃ ἐπὶ δέκα*) = 13. (t. m.); *νουμηνία* o mlaju.

Atiško leto se je začelo s prvim mlajem po kresu; prvi mesec torej odgovarja nekako našemu juliju.

Imena atiških mesecev so: *Ἑκατομβαιών* julij, *Μεταγειτνιών* avgust, *Βοηδρομιών* september, *Πνανεσιών* oktober, *Μαιμακτηριών* november, *Ποσειδεών* december, *Γαμηλιών* januar, *Ἀνθεστηριών* februar, *Ἐλαφηβολιών* marec, *Μουνυχιών* april, *Θαργηλιών* maj, *Σκιροφοριών* junij.

Da se je spravilo lunino leto v soglasje s solničnim, se je vrnil vsako tretje leto osemletnega cikla (oktaëteris) po eden prestopni mesec (= drugi *Ποσειδεών*).

277.

Mera. Denar.

1. 1 πούς = 0·308 m, 1 πήχυς vatel (= $1\frac{1}{2}$ πόδες) = 0·462 m;
100 πόδες = 1 πλέθρον = 30·83 m, 600 πόδες = 1 στάδιον = 184·97 m;
30 στάδια se računa na 1 παρασάγγης = 5555·5 m (= primeroma 1 uro hoda).
2. 1 πλέθρον (ploskovna mera) = 9·5 a.
3. 1 μετρητής = 39·39 l; 1 κοτύλη = 0·271 ($\frac{1}{3}$ l);
1 μέδιμνος mernik = 52·53 l = 48 χοίνικες;
1 χοῦνξ = 1·09 l.

4. 1 $\tau\acute{\alpha}\lambda\alpha\nu\tau\omicron\nu = 5400\text{ K} = 60\text{ }\mu\nu\alpha\tilde{\iota}$

1 $\mu\nu\tilde{\alpha} = 90\text{ K} = 100\text{ }\delta\rho\alpha\chi\mu\alpha\tilde{\iota}$

1 $\delta\rho\alpha\chi\mu\eta = 90\text{ h} = 6\text{ }\acute{\omicron}\beta\omicron\lambda\omicron\iota.$

1 $\acute{\omicron}\beta\omicron\lambda\acute{\omicron}\varsigma = 15\text{ h}.$

Očrt Homerjevega stihoslovja in narečja. 278.

Homerjeva dela so zložena v daktilskem šestomeru (heksametr) in v posebnem, večinoma ionskem, v njih prvotni zasnovi pa najbrž aiolskem narečju.

A. Homerjev šestomer. 279.

I. Količina.

a) Končni dolgi vokal ali diftong se v tezi (t. j. brez ritmiškega naglasa) pred vokalnim vzglasjem praviloma okrajša.

$\epsilon\kappa\eta\beta\acute{\omicron}\lambda\omicron\nu\tilde{\iota}$ | $\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\pi\acute{\omicron}\lambda\lambda\omega\nu\acute{\omicron}\varsigma$ Il. 1, 14

$\chi\rho\nu\sigma\acute{\epsilon}\tilde{\omega}$ | $\tilde{\alpha}\nu\acute{\alpha}$ σκήπτρω Il. 1, 15.

b) Kratki končni zlogi se morejo podaljšati:

1. s podvojenjem vzglasne likvide za kratkim končnikom:

$\epsilon\tilde{\iota}\nu\tilde{\iota}$ | $\mu\epsilon\gamma\acute{\alpha}\rho\omicron\iota\sigma\omega$ (izgovori: $\epsilon\tilde{\iota}\nu\tilde{\iota}\mu\epsilon\gamma\acute{\alpha}\rho\omicron\iota\sigma\omega$);

2. s prvotno, a zdaj prikrito postavno (pozitivno) dolžino; izginil je n. pr. F (ali σ), ostala pa je postavna dolžina, ki jo je on povzročal;

3. vsled krepkega ritmiškega poudarka v arzi, posebno pred zarezo;

4. iz metriških ozirov, da se daljše besede morejo rabiti v verz:

$\tilde{\iota}\acute{\epsilon}\mu\epsilon\nu\acute{\omicron}\varsigma$ — $\pi\epsilon\rho$; $\acute{\alpha}\theta\alpha\nu\acute{\alpha}\tau\omicron\iota\sigma\iota.$

II. Zliv, *synicesis* (συνίξεις),

se imenuje združenje dveh vokalno se dotikajočih zlogov, tako da se čitata kot eden zlog. N. pr.

$\Pi\eta\lambda\eta\acute{\alpha}\delta\epsilon\omega$ | $\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\chi\iota\lambda\eta\omicron\varsigma$. Il. 1, 1; $\mu\acute{\epsilon}\nu$ $\theta\epsilon\omega\tilde{\iota}$ | $\delta\omicron\tilde{\iota}\epsilon\nu$. Il. 1, 18.

III. Zareza, *caesura* (τομή).

1. $M\eta\nu\nu$ | $\acute{\alpha}\epsilon\iota\delta\epsilon$ $\theta\epsilon\acute{\alpha}$ |, $\Pi\eta\lambda\eta\acute{\alpha}\delta\epsilon\omega$ | $\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\chi\iota\lambda\eta\omicron\varsigma$.

2. $\omicron\tilde{\upsilon}\lambda\omicron\mu\acute{\epsilon}\nu\eta\nu$ |, $\tilde{\eta}$ | $\mu\nu\rho\tilde{\iota}$ | $\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\chi\alpha\iota\omicron\tilde{\iota}\varsigma$ | $\acute{\alpha}\lambda\gamma\epsilon$ | $\tilde{\epsilon}\theta\eta\kappa\epsilon\nu$.

3. πολλὰς| δ' ἰφθί|μονς ψυ|χὰς|| "Αἰ|δι προ|ί|αρεν
4. ἡρώ|ων||, αὐ|τοῦς δὲ ἐ|λώ|ρια|| τεῦ|χε| κύ|νεσσιν
5. ὀλω|νοῖσι τε πᾶ|σιν·|| Διὸς δ' ἐτε|λεί|ετο βου|λή...

Zareze so iste, kakor jih poznamo iz Latinske slovnice (§ 412):

1. τομή πενθημιμερής (1. verz);
2. τομή τριθημιμερής in ἐφθημιμερής (2. in 3. verz), često obe v zvezi;
3. κατὰ τρίτον τροχαῖον (5. verz);
4. caesura bucolica (4. verz).

Zareze veljajo le tam, kjer to pripušča zmisel in zveza med besedami. Neveljavna je torej zareza n. pr. izza *μυρῶ* (2. verz), za *ἰφθίμονς* (3. verz), za *αὐτούς* (4. verz), za *Διὸς δ'* (5. verz).

IV. Razločba, *diaeresis* (διαίρεσις).

Tako imenujemo ločeno izreko dveh vokalov, ki sicer tvorita diftong. Spozna se po posebnem znamenju (·) ali po umestbi pisnih znakov (n. pr. naglasa, pridih). Gl. § 11, 6, op. 2.

Ἀτρεῖδαι: Ἀτρεΐδαι; ὀλομαι: οἴομαι; εὖ: εῦ; πᾶς: παῖς.

V. Predpah, *aphaeresis* (ἀφαίρεσις).

Tako imenujemo odpah vzglasnega kratkega vokala: *κεῖνος*: ἐκεῖνος; *ῥα* (ῥ'): ᾗρα.

280.

B. Glasoslovne posebnosti.

1. Nadomestba vokalov:

a) Namesto prvotnega *ā* stoji praviloma *η*:

Τροίης, λίην, γρηῖ.

Izjeme: *θεά* in nekatera lastna imena: *Ποσειδάων*, *Ἑρμείας*.

Ostane pa *ā*, ki je nastal po dopodaljšbi ali po skržitvi: *φᾶσιν*, *μακράς* (acc. plur.), *μετηρῶδ᾽*.

b) Namesto skrženih oblik stoje navadno **razdružene („odprte“)**: *ἄστεα*, *νόον*, *θεάων*, *νέεσθαι*, *Ποσειδάωνος*, *ἡμέων*, *φρονέων*.

Skrčeni ε ο daje εν:

δατεῦντο (iz [ἐ]-δατέοντο), *ἐμεῦ* iz *ἐμέο*, *τεν* iz *τεο*; odprte oblike imajo izza ε često še ι:

χρύσε-ι-α poleg *χρύσεα*, *ἐμεῖο* poleg *ἐμέο*, *τελείω*: *τελέω*.

2. Anastrofa (ἀναστροφή)

se imenuje prestop akuta od zadnjega na predzadnji zlog. Nahaja se

a) pri dvozložnih predlogih, ako se zapostavijo samostalniki ali glagolu:

φίλων ἄπο (= ἀπὸ φίλων); *Ἰθάκην κατὰ*

ὀλέσαντ' ἄπο (= ἀπὸ ὀλέσαντο); *ὀλέσας ἄπο*;

b) pri *ἐνι*, *ἐπι*, *πάρα*, *πέρι*, *μέτα*, *ὑπο*, ako stoje namesto *ἐνεσσι*, *ἐπεσσι*, *πάρεσσι* itd.;

c) pri odpahu (apokopi). Gl. spodaj 3. op.

Op. Ako se atona *ἐκ* (ἐξ), *ἐν*, *εἰς*, *ὥς* zapostavijo svoji besedi, dobe akut: *τοῦ μ' ἐκ* = *ἐκ τοῦ με*; *ὅρως δ' ὥς* = *ὥς δ' ὅρως*.

3. Odpah, elisio (ἀποκοπή). Gl. § 25, 1.

a) pred vokalnim vzglasjem:

Odpahujejo se:

kratki končniki ter diftonga *αι* (v končnicah *-μαι*, *-ται*, *-σθαι*) in *-οι* (v dativih *μοι*, *τοι*):

ἔρχεσθ' ἀλλ' iz *ἔρχεσθαι ἀλλ'*;

οὗ νύ τ' Ὀδυσσεύς iz *οὗ νύ τοι Ὀδ.*

Op. Oksitonovani predlogi in vezniki izgube pri tem svoj naglas; za ostale oksitone velja anastrofa:

ἀλλ' οὐδ' ὥς iz *ἀλλὰ οὐδὲ ὥς*; *πα*

λεῦκ' ὅστέα iz *λευκὰ ὅστέα*; *ἐμ' ἐκείνος* iz *ἐμὲ ἐκεῖνος*.

b) Pri Homerju se včasih odpahuje končni vokal tudi pred konsonantnim vzglasjem (prim. št. 4.), zlasti pri *ἄρα*, *παρά*, *ἀνά*, *κατά*: *ἄρ δή* = *ἄρα δή*; *παρτιθεῖ* = *παρά-τίθησι*.

Za predloge velja anastrofa: *πὰρ δ' αὐτός* = *παρὰ δ' αὐτός*;

ἀνά in *κατά* asimilujeta (prienačujeta) svoj *ν* in *τ* nastopnemu konsonantu:

ἀγκρέμασαν = *ἀνεκρέμασαν*; *ἀμβαίνειν* = *ἀναβαίνειν*

κάλλιπεν = *κατέλιπεν*; *κακκείοντες* = *κατακείοντες*.

4. Izpah (συγκοπή)

se imenuje izrivanje kratkega vokala med konsonantoma v medglasju: *τίπτε* iz *τί ποτε*.

Često je izpah le dozdeven; rabljena so različna debela: *περι-πλ-ομένων*: *περι-πέλ-ομαι*; *ἐπλετο*: *πέλομαι*; *ἤλυθον*: *ἤλθον*.

5. Oblike s podvojenim konsonantom.

Po metriški potrebi morejo dvojno stati:

a) λ, μ, ν, ρ, σ v vzglasju debela za augmentom ali v sestavah za kratkim vokalom:

ἐρρύσατο, ἔλλαβε; εὔσσελμος;

b) σ v dat. plur., v fut. in v aoristu act. in med.:

μνηστήρ-εσσι, ποσσί, πετάσας, ἐτέλεσσα;

c) σ, π in τ pri korelativih: ὅσσοι, ὁπποίης, ὁππόθεν, ὅτι, ὅτεω.

Take dvokonsonantne oblike so

deloma prvotne; n. pr. στήθεσ-σι (deb. στήθεσ); ἐτέλεσ-σα (deb. τελεσ); ἔσσεται (deb. ἐσ-), ὅτ-τι (quod),

deloma so nastale po asimilaciji: ποσσί iz ποδ-σί, πασσάμενος iz πατ-σάμενος, ἐρρύσατο iz ἐ-ῤρύσατο,

deloma so le podvojene: ἔλλαβε.

6. Razdeljba. Tmésis (τμήσις)

se imenuje ločitev predloga od njegovega glagola:

οἱ κατὰ βοῦς ἦσθιον (= κατήσθιον); ἐξ ἔρον ἔντο (= ἐξέεντο).

281.

C. Sklanja.

I. Substantiv.

1. Prva (α-)sklanja:

a) nom. sing. masc. na -τα, nam. -της: νεφεληγερέτα;

b) gen. sing. masc. na -ᾶο (za konsonanti tudi -εω, ki se izgovarja navadno enozložno s sinicezo): Ἀτρεΐδαο, Λαέρτεω. Prim. §§ 279, II., 280, 1, b;

c) gen. plur. na -ᾶων (za kons. tudi -έων): θεᾶων, παρειαίων, ναυτέων. Prim. § 280, 1, b;

d) dat. plur. na -ησι(ν) ali -ης: σφετέρησιν, πρηνίης, κοίλης.

2. Druga (ο-)sklanja:

a) gen. sing. na -ο-ιο (pri relativih -ο-ο): Αἰγίσθοιο, ἀνέμοιο, ὄο;

b) dat. plur. na -ο-ισι(ν): το-ῖσι, φίλο-ισι, λόγοισιν;

c) gen. in dat. dual. na -οιν: ἡμιόνουιν.

3. Tretja (mešana) sklanja.

a) dat. plur. na -εσσι(ν) ali -σσι(ν): Κυκλώπεσσι(ν), πύτνισσιν. Prim. § 280, 5. b;

b) Samostalniki na -εύς se navadno sklanjajo: -ῆος, -ῆι, -ῆα, -ῆες itd.

Tudi substantivi na -ις morejo tvarjati podobne oblike: πόλη-ος, poleg oblik z neizpremenjenim ι: n. pr. πόλι-ος.

4. Stare sklonovne pritikline:

a) -φ ι(ν); instrumentalno: βίηφι(ν); lokalno: θύ-ρηφι(ν); ablativno: ὅσσε δακρυόφι τέρσοντο; s predlogom: ἀπ' ἰκριόφιν;

b) -θ ι (na vprašanje: „kje?“): οἴκοθι, τηλόθι, αὐθι; Τλιόθι πρό;

c) -θεν (na vprašanje: „odkod?“): οἴκοθεν, τηλόθεν, οὐρα-νόθεν; ἀπὸ Τροίηθεν;

d) -δε (enkl.) (na vprašanje: „kam?“): οἰκόνδε, Αἰγυπ-τόνδε, ὄνδε δομόνδε (na svoj dom), Αἰδόσδε; εἰς ἄλαδε; θύραζε = θύρασ-δε.

II. Pronomen.

1. Pronomen personale.

Gen. sing.	ἐμε-ῖο	ἐμέ-ο	ἐμεῦ (μεν)	ἐμέ-θεν
	σε-ῖο	σέ-ο	σεῦ	σέ-θεν
	εἰο	῔-ο	εῖ	῔-θεν
Gen. plur.	ἡμείων	ἡμέων	Acc. plur.	ἡμέας
	ὕμείων	ὕμέων		ὕμέας
	σφείων	σφέων		σφέας

Nahajajo se tudi tele oblike:

τοι (enkl.) = σοι

μιν (enkl.) = αὐτόν, αὐτήν njega, njo

ἄμμες, ἄμμι, ἄμμε mi, nam, nas

ῥμμες, ῥμμι, ῥμμε vi, vam, vas

σφι(ν) (enkl.) = σφίσι(ν).

2. Pronomen possessivum.

3. os.	sing. ὁς, ἡ, ὅν (iz σFος = suus)	} suus
	(ἐός, ἐή, ἐόν)	
	plur. σφέτερος.	

Sooblike: { sing. —, τέός, ἐός —, tvoj, njegov (njen)
plur. ἁμός, ὕμός, σφός naš, vaš, njihov.

3. Ostali zaimki:

a) *ὁ, ἡ, τό* (namesto *οἱ, αἱ* tudi *τοί, ταί*) pri Homerju navadno ni spolnik, ampak demonstrativ ali relativ;

b) Relativ *ὅς, ἣ, ὅ* (nam. *ὅς* tudi *ὅ*) je včasih tudi demonstrativ;

c) *τίς, τί* in *τις, τι* imata tudi sooblike od debela *τε*, n. pr. *τέ-ο*, *τεῦ*, *τέων*, in od debela *τεο*, n. pr. *τέω*, *τέοισι*;

d) *ὅστις, ἥτις, ὅτι* more deblo *ὁ* pustiti tudi nesklanjano: n. pr. *ὅτις, ὅτεν, ὅτινα* itd.

282.

D. Sprega.

1. Posebna osebila.

a) *-μι* in *-σι* v 1. in 3. sing. coniunct. act.: *ἐθέλωμι, ἐθέλῃσι*;

b) *-σθα* za 2. sing. act.: *ἐθέλη-σθα* (= *ἐθέλῃς*), *τιθη-σθα* (= *τίθῃς*);

c) *-ν* nam. *-σαν* v atematnem imperf. in aktivnem aoristu ter v pas. aor.: *πρότιθεν* = *προετίθεσαν*, *ἔφην* = *ἔφασαν*, *ἔβην* = *ἔβησαν*, *μίγην* = *ἐμίγησαν*. Predstoječi vokal je vedno kratek;

d) *-μέναι* ali *-μεν* v infinitivih aktivnih oblik: *φενγέμεναι, ἀκουέμεν, δόμεναι, ἐφ-εστάμεν, ἔμ-μεν(αι)* (= *εἶναι*). — Naglašen je vselej zlog pred obrazilom;

e) *-μεσθα* nam. *-μεθα*: *δυνάμεσθα*;

f) *-αται, -ατο* nam. *-νται, -ντο* v ind. perf. in pppf. in v optat. vseh časov: *τετεύχ-αται, ἐτετεύχ-ατο, εἰρύ-αται, βεβλή-αται, γενοί-ατο*; z aspiracijo: *ἔρχαται* od *ἔργω*.

Optativ pri Homerju nima nikoli končnice *-ντο*.

Op. *α* v *-αται, -ατο* je nastal prvotno pri konsonantnih deblih iz vokalnega *ν* = *τετεύχ-νται*.

2. Tematni vokal.

Konjunktiv z nepodaljšanim veznim vokalom:

ὀτρύνομεν = *ὀτρύνωμεν*, *ἴομεν* = *ἴωμεν*.

3. Augment

se po potrebi v verzu stavi ali izpušča:

πλάγχθη, ἶδεν, πάθεν, ὄλοντο, γῆμ' itd.

4. Odprte (razdružene) oblike:

a) *ἀνείρεαι, φιλήσῃς, ἀφίκεο, νέεσθαι, ἐρέω*. Gl. § 280, 1, b;

b) z asimilacijo vokalov: *εἰς-οράασθαι, ὁρόων*;

c) s podaljšanjem enega vokala (pri glagolih na -*ān* z asimilacijo): *μνᾶσθαι, αἰτιῶνται* (iz *αἰτιᾶνται*).

5. Šibki futur in aor. act. in med.:

a) *ὄρ-σουσα, ὄρ-σε* (od *ὄρ-νυμι*), *ἐκέλ-σαμεν* (*κέλλω*): likvidna debela tvarjajo tudi sigmatni futur in aorist;

b) *ἀντιό-ων* (*ἀντιᾶν*), *χεῖ-αι, κή-αντες* (= *καύσαντες*): od vokalnih debel se tvarjata tudi asigmatni futur in aorist;

c) *ἴξον* (od *ἴκω*), *δυσομένον* (*δύομαι*), *κατεβήσεται* (*βαίνω*): to so „mešani aoristi“, ki imajo časovni znak (σ) šibkega, a vezni vokal in končnice krepkega aorista.

6. Krepki aorist act. in med.

a) s tematnim vokalom:

a) brez izpremembe v deblo: *ἤλυθον* (deblo *ἐλνθ*); *ἔκλεψεν* (*κλεῖν*);

β) z različnimi debli; po vokalni izpremembi: *ἔκτανεν* (od *κτείνω*); konj. *πίθηαι* (*πείδομαι*). Z metatezo: *ἔπραθον* (*πέρθω*); part. *μολόντες* (*βλώσκω* iz *μλῶσκω*);

γ) z reduplikacijo: *ἐπέφραδε* (*φράζω*); *ἔτετμεν* (deblo *τεμ*), *ἔπεφρην* (deblo *φρην*), *ἤραρε* (*ἀραρίζω*), *ἐκέκλετο* (*κέλομαι*), *κεκούθω* (*κεύθω*);

b) brez tematnega vokala:

a) od vokalnih debel: *ἔκτα* (od *κτείνω*, šibko deblo *κτα*), *διέπτατο* (*διαπέτομαι*, deblo z metatezo); opt. *τλαίην* (*τλήναι*); *φθίτο* (*φθίνω*, deblo *φθι*); *κλῶθι*, *κέκλυτε* (*κλύω*);

β) od konsonantnih debel: ind. *εδέγμην* (*δέχομαι*), *ἔμικτο* (*μελννυμι*), *ὄρωτο* (*ὄρνυμι*), imp. *λέξο* (*λέγω*).

7. Krepki perfekt in pppf.:

a) od vokalnih debel: ind. *πεφύασι* (1. sg. *πέφωνα*), *μεμάασι* (1. sing. *μέμονα*, deblo *μα*), *γεγάασι* (1. sing. *γέγονα*, deblo *γα*); inf. *τετλάμεν*, part. *τετληότι* (deblo *τλα*); *μεμαῶτα* (1. sing. *μέμονα*);

b) od konsonantnih debel (brez veznega vokala): ind. dual. *ἔκτον* (*κ* *ῥοικα*); plur. *εἰλήλουνθμεν* (*κ* *εἰλήλουνθα* = *ἐλήλυνθα*); *πέποσθε* (iz *πέπονθε* k *πέπονθα*).

Pppf. 1. sing.: *ἠνώγεα, πεποίηθα, ἦδεα* (prim. atiški *ἦδη*).

	8. εἰμι.	9. εἶμι.	10. οἶδα.
Praes.ind. sing. 2.	ἑσσί, εἰς	εἶσθα	οἶδας
plur. 1.	εἰμέν		ἴδμεν
	3. ἔασι(ν)		
Konj.	sing. 1. ἔω, μετ-είω		ἰδέω, εἰδέω
	plur. 1.	ἴομεν	εἴδομεν
Opt.	sing. 3. ἔοι	εἴη	
Impt.	sing. 2. ἔσσο		
Inf.	ἔμ(μ)εναι	ἴμ(μ)εναι	ἴδμεν(αι)
	ἔμ(μ)εν	ἴμεν(αι)	
Part.	ἑών		fem. ἰδυῖα
Impf.	sing. 1. ἦα, ἔα, ἔον	ἦιον, ἦια	ἦδεα
	3. ἦε(ν), ἦην, ἔην	ἦεν, ἦει, ἔεν	ἦείδη(-ει)
	plur. 3. ἔσαν	ἦσαν, ἴσαν	ἴσαν
Fut.	sing. 3. ἔσ(σ)εται, ἔσσεῖται	εἴσεται	εἰδήσει
Aor.	sing. 3.	εἴσατο, εἴσατο	

11. Iterativne tvorbe

z obrazilom -σκ- so Homerju zelo priljubljene za imperf. in aor.; navadno so brez augmenta: ἔχεσκον, μαχέσκετο, καλέεσκε, φύγεσκε, βάλεσκε, στάσκον, ἔσκον (od εἰμι).

283.

E. Skladnja.

1. Skloni:

Akuzativ stoji na vprašanje: „kam?“

Genetiv na vprašanji „kje?“ in „odkod?“

Dativ na vprašanje „kje?“

Ἥγαιστον δ' ἵκανε δόμον Θέτις ἀργυρόπεζα.

Ἔρχονται πεδίοιο μαχησόμενοι προτι ἄστυ.

Κρήτη ναιετάων, ὅθι Μίνωος γένος ἔστιν.

2. Predlogi

se še rabijo često prislovno: μετὰ δέ v sredi, poté; περί okrog, dokaj. — O razdeljbi (tmesis) gl. § 280, 6.

Homerjeve oblike predlogov so n. pr.

εἰνί, εἰν, ἐνί = ἐν ὑπείρ = ὑπέρ

προτί, ποτί = πρὸς παρὰ, ὑπαί = παρὰ, ὑπό.

3. Konjunktiv

stoji v pripovednih stavkih podobno futuru:

οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι.

K temu pripovednemu konjunktivu in k futuru more pri-
stopiti členica *ἄν* ali njej enako veljavna enklitična: *κέ(ν)*:

Περίθην · ἐγὼ δέ κέ τοι ἰδέω χάριν ἡματα πάντα.

Καί κέ τις ὧδ' ἐρέει Τρώων ὑπερηνορέοντων.

4. Optativ brez *ἄν* (*κεν*)

služi tudi kot potencial:

Ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσει.

5. Posebne Homerjeve pogojne in časovne
členice so:

a) *αἰ* = *εἰ* *ἥος* (*εἶος*) = *ἕως*, *εἰς ὃ κε(ν)* = *ἕως ἄν*
εὔτε, *ἡμος* = *ὅτε* *ὄφρα* 1. = *ἕως*
πάρως = *πρίν* 2. = *ἵνα*

b) Poleg *ἥν* = *ἐάν* se rabi tudi *εἴ κε*, pa tudi sam *εἰ*, s
konjunktivom. Takisto stoje *ὅς*, *ὅτε*, *ὁπότε*, *πρίν* v pomenu
ὅς ἄν, *ὅταν* itd.

Οὐ πόλινδε | ἔρχομαι, εἰ μὴ πού τι περίφρων Πηνελόπεια
ἐλθέμεν ὁ τρυόνησιν, ὅτ' ἀγγελὴ ποθὲν ἔλθῃ.

c) Poleg *εἰ* z optativom se nahaja tudi *εἴ κε* z optativom:
εἰ δέ κε νῆας Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαικόν . . .

6. Infinitiv

more nadomeščati optativ želje in imperativ:

Ζεῦ ἄνα, Τηλέμαχόν μοι ἐν ἀνδράσιν ὄλβιον εἶναι

καὶ οἱ πάντα γένοιτο, ὅσα φρεσὶν ἦσι μενοινᾷ.

Θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι.

0 Herodotovem narečju.

284.

Novoionsko Herodotovo narečje se zлага v marsičem s
staroionskim Homerjevim: *η* namesto *ᾱ*, *ευ* iz *εο*, „odprte“
oblike, končnice *-ησι*, *-οισι* pripadajo n. pr. obema narečjem.

Posebnosti novoionskega narečja so zlasti:

A. Glasoslovje.

1. Namesto diftonga *αν* stoji *ων*: *θωῦμα* = *θαῦμα*, *ἔωντοῦ*
= *ἐαντοῦ*, *τωῦτό* = *ταῦτό*.

2. Namesto *ει* stoji često *ε*: *μέζων* = *μεῖζων*, *δέξω* = *δεῖξω*,
ἔς = *εἰς*, *ταχέα* = *ταχεῖα*; v izpeljankah *ηι*: *βασιληή* = *βασι-*
λεῖα, *ἀνδρήιος* = *ἀνδρεῖος*.

3. Kjer se snideta εε, se eden izrine: Θεμιστοκλέος iz Θεμιστοκλέος; φοβέο iz φοβέο (atiško φοβού).

4. Aspiracija izostane pri stiku mutavcev z ostrim pridihom: ἀπ' οὗ, ἀπ-ικνέομαι; takisto stoji v nekaterih besedah tenuis namesto aspirate: δέκεσθαι = δέχεσθαι, αὐτις = αὐθις.

5. Namesto π imajo κ vse oblike vprašalnikov in nedoločnikov od debela πο: κῶς, κότε, κότε, κότε; κῶς, κότε, κότε itd.

B. Sklanja.

1. Pri α-sklanji se končuje

gen. sing. maskulinov na -εω: νεηνίεω;

gen. plur. vedno na -έων, tudi pri pridevnikih v femininu in pri zaimkih: χωρέων, καλέων, αὐτέων.

2. Pri mešani (3.) sklanji obdrže tudi debela na ι, υ in ευ v gen. sing. vedno -ος: πήχεος, βασιλέος, νεός od νηῦς = ναῦς.

C. Sprega.

1. Augment in reduplikacija: ὤρων = ἐώρων, ἔωθα = εἴωθα, ἔκτῃμαι = κέκτῃμαι.

2. Mnogo rabljeni sta ionski končnici -αται in -ατο, pred katerima nastopi ε namesto η, ει, α:

κατέατο = καθήντο, ἐκέατο = ἔκειντο, τετιμέαται = τετίμηνται, ἐπιστέαται = ἐπίστανται; praviloma v optativu: λυοίατο = λύοιντο.

3. Glagoli na -άω imajo često -έω: ὀρέω = ὀράω, θηέομαι = θεάομαι.

KAZALO.

(Po §§.)

I. Grško.

A.

- α purum, impurum 33, 36, 45, 103; prvotni α nadomeščeni z η 280, 1, *a*
- ἀγαμαι 156
- ἀγγέλλω, (perf.) 143
- ἄγω, aor. ἤγαγον 138, 2; perf. ἤγαγον 136, 2, *c*
- ἀδύναμι (pas.) 171, 2; z akuz. 185
- ἄδω, fut. med. 171, 1
- αἰδέομαι, tvorba časov 146, 1; AP. 171, 3, *a*; z akuz. 185
- αἰδώς 62
- αἰρέω, εἶλον, ἤρεθον itd. 169, 1.
- αἶρω (deblo ἀρ-) 139, 2, *b*
- αἰσθάνομαι, αἰσθήσομαι itd. 166, *c*; z gen. 207, *c*
- αἰσχύνω, AP. 171, 3, *b*; z akuz. 185; s partic. 236
- αἰτέω τινά τι 187
- ἀκούω, perf. ἀκήκοα 136, 2, *d*, op.; ostali časi 146, 1, op.; z genet. 207, *c*; z raznimi skladi 237, op.
- ἀκροάομαι, fut. ἀκροάσομαι 103, op.
- ἄκων, ἄκουσα, ἄκων 70, 4; kot predikatova apozicija 182, 2
- ἀλίσκομαι, tvorba časov 157 (167, *a*, 7)
- ἄλλήλων 84
- ἄλλος 84; 139, 2, *a*; ἄλλοι: οἱ ἄλλοι 175; ἄλλο τι ἢ (interrog.) 247, A, 2
- ἄλλως τε καὶ 249
- ἄλς 60
- ἄμα z dat. 198, *c*
- ἄμαρτάνω, tvorba časov 166, *c*, 2; z gen. 205
- ἀμελέω z gen. 205
- ἀμελής, ἄμοιρος z gen. 206
- ἄμρες, ἄρμι, ἄρμε 281 II.
- ἄμός 281 II. 2
- ἀμύνω z dat. 191; ἀμύνομαι z akuz. 185
- ἄμφι 218
- ἄμφι-έννυμι (oblike) 164, 4; z dvojnimi akuz. 187
- ἄμφότερος 95, 3
- ἄν (gl. „infinitiv“ in „participij“) 241, 243, 244, 246; časovni vezniki, sestavljeni z njim 273, 2
- ἄν 214, 2
- ἄνευ 216, 5
- ἀνέχομαι, tvorba časov 169, 5
- ἄνθρωπος 61; 69, 1
- ἄνθρωπος 41
- Ἀννίβα (gen.) 38, op.
- ἀνοίγω, perf. ἀνέωχα 136, 2, *d*, op.
- ἀντί 216
- ἄξιος, z gen. 202; z infin. 226, 3, op.
- ἰπεδομένη, gl. πιπράσκω 167, *b*, 2
- ἄπειρος z gen. 206
- ἰπέχω z gen. 207
- ἰπ-ισ- 159, op.

ἄπ-ισθι 158, *d*, *op.*
 ἀπλοῦς, komparativ 72, 3
 ἀπό 216
 ἀποδιδράσκω, tvorba časov 157;
 167, *b*, 4
 ἀποθνήσκω, tvorba časov 167, *a*, 6
 ἀποκτείνω, ἀπέκτονα 136; 145, 2
 ἀπολαύω, fut. med. 171, 1; *z* gen.
 204, 2
 ἀπόλλυμι tvorba časov (ἀπολῶ itd.)
 164, *b*, 5
 Ἀπόλλων, voc. Ἀπολλων 69, 7
 ἀπορέω *z* dat. 195
 ἀποσβέννυμι, tvorba časov (ἀπέσβην
 itd.) 157
 ἀποτρέπω *z* gen. 207
 ἄπτομαι *z* gen. 205
 ἄρα (interrog.) 247, 2
 ἄραψ 53
 ἀργυροῦς 46
 ἀρέσκω, tvorba časov 167, *a*, 3
 ἀρνέομαι, AP. 171, 3, *a*

ἄρχω, fut. med. 171, 2; *z* gen. 207,
b; 208, *b*; *s* partic. 236
 ἄστηρ 61, *op.*
 ἄστν 65
 -αται, -ατο, nam. νται, ντο 282, 1, *f*;
 284, *C*, 2
 ἄτε pri partic. 235
 ἄττα 93, ἔττα 94
 Ἀτρείδης 38
 αὔξανω (= αὔξω), tvorba časov 166,
c, 3
 αὐτός 80, 83, 85, dativ. comitat.
 199; ὁ αὐτός 83; 173, *op.*;
z dat. 198, *c*
 ἀφ' οὗ 262
 ἀφαιρείσθαι τινά τι 187, 1
 ἀφικνέομαι, tvorba časov 166, *b*
 ἀφίστημι *z* gen. 207
 ἄχθομαι, tvorba časov 146, 1;
s partic. 236
 ἄχρη 216, 5

B.

βαίνω, ἔβην in ostali časi 157; (166,
a, 1)
 βάλλω, ἔβαλον 145; ostali časi 144,
op.; 146, 4
 βασιλεῦς 65; βασιλῆς itd. 66, *op.* 1
 βέβληκα, gl. βάλλω 144, *op.*; 146, 4
 βιβάζω, fut. βιβῶ 134, *op.*

βλάπτω 128; βεβλάχα 136, 2, *c*;
 ἐβλάβην 137, *a*; *z* akuz. 185
 βοάω, fut. med. 171, 1
 βορθεῶ *z* dat. 191
 βούλομαι, tvorba časov 168, *b*, 1
 βοῦς 65
 βουστροφεδόν — pisava 10, 5

Γ.

γάλα 50
 γαμέω, tvorba časov 168, *a*, 1;
 med. *z* dat. 191
 γάρ, ἢ γάρ, οὐ γάρ 252
 γαστήρ 61
 γε (enkl.), ἔγωγε itd. 82; 253, *op.*
 γεγάσι 282, 7, *a*
 γέλαω, fut. 146, 1
 γένος 62
 γεραίός (komparativ) 72, 2
 γέρων 55
 γεύω, γεύομαι *z* gen. 204, *a*

γηράσκω 167, *a*, 1
 γίγνομαι, tvorba časov (ἐγενόμην itd.)
 168, *b*, 12
 γιγνώσκω, ἔγνων in ostali časi 157;
 167, *b*, 4
 γλῶττα 36
 γόνυ 69, 12
 γραῦς 66, 5, *op.* 2
 γράφω, γέγραφα 136, 2; ἐγράφη 137,
a; γράφομαι τινά τινας 203, *b*
 γυμνός *z* gen. 206
 γυνή 69, 2

4.

δάνω, tvorba časov 166, *a*, 4
(δήξομαι itd.)
-δε (enklit. priponka) 188, 3; 281,
4, *d*
δέδια, δέδοικα 154, *c*
δείκνυμι 163
δεινός, *z* infin. 226, 3
δέο (vežem) 104, 2; tvorba časov
146, 2
δέω (pogrešam), tvorba časov
(δέησω itd.) 168, *b*, 2; δέω, δέομαι
z gen. 207
Δημήτηρ 61
διά 217; *z* gen. (instrum.), posredu-
joča oseba 194, 1, op. 1; 217, 1
διαγίγνομαι, διάγω *s* partic. 236
διαλέγομαι, perf. διελεγμαι 122, op.;
AP. 171, 3, *a*; *z* dat. 198, *b*
διαλλάττομαι τινι (in πρὸς τινά)
198, *b*

διαφθείρω, deblo φθερ 139, 2, *b*;
perf. 143, op.
διδάσκω, tvorba časov 167, 4; τινά
τι 187
δίδωμι, sprega 151
διέφθαρχα (perf.) 143, op.
διέχω *z* gen. 207
δίχη 34
Διογένης 62
διώω, med. fut. 171, 1; τινά τινος
203, *b*
δοκέω, tvorba časov (ἔδοξα itd.)
168, *a*, 2
δόρυ 69, 12
δραμοῦμαι, fut. *k* τρέχω 169, 9
δραχμή 277
δύναμαι 156
δύω, tvorba časov 146, 2; 157;
transit. in intr. oblike 157, *a*, op.
δῶρον 41

E.

εἶλων, aor. *k* ἄλίσκομαι 157
εἶν 271, *b*
εἶω, imperf. εἶων 120, *d*
εἶβην 157
εἶβιον, aor. *k* ζάω 157
εἰβλήθην, AP. od βάλλω 144, op.
εἰγμαι, aor. od γαμέω 168, *a*, 1
εἰδανον, εἰδήχθην, gl. δάνω 166, *a*, 4
εἰδομαι, fut. *k* ἐσθίω 169, 3
εἰδραμον, aor. *k* τρέχω 169, 9
εἰδραν, gl. ἀποδιδράσκω
εἰζύγω, AP. *k* ζεύγνυμι 164, *b*, 3
εἰώσα, aor. od ζώννυμι 164, 6
εἰθέλω, tvorba časov 168, *b*, 4
εἰθίζω, imperf. εἰθίζον 120, *d*; εἰώθα
122; 136, 2, *d*, op.
εἰ v vprašalnikih 258, 2; kavz. 261,
op.; kondic. 267 idd.
εἶδον, aor. *k* ὁράω 169, 6
εἶθε, εἰ γάρ (želja) 246, 2
εἶθην, εἶκα, εἶμην, gl. ἦμι 153
εἰλήλουθμεν 282, 7; gl. ἔρχομαι

εἴληφα, perf. *k* λαμβάνω 166, *c*, 4
εἴληχα, perf. od λαγχάνω 166, *c*, 5
εἶλον, aor. *k* αἰρέω 169, 1
εἶμι 158; pri Homerju 282, 8
εἶμι 159; fut. *k* ἔρχομαι 169, 2;
pri Hom. 282, 9
εἰπόμην, imperf. od ἔπομαι 120, *d*;
ostali časi 169, 4
εἶπον (-πα), εἶρηκα 169, 11
εἰς 214
εἶχον, imperf. od ἔχω 120, *d*; 169, 5
εἶωθα 122, *d*
εἰ = εἶ 28; 216, 3
εἰκαμον, aor. od χάνω 166, *a*, 5
εἰκαστος 70, 1 op.
εἰκτερος 95, 3
εἰκδύω τινά τι 187
εἰκέρασα, aor. od κεράννυμι 164, 1
εἰκπλήττω, aor. ἐξεπλήχην 137, *b*
εἰκρέμασα, aor. od κρεμάννυμι 164, 2
εἰκών 70, 4
εἰλαβον, aor. *k* λαμβάνω 166, *c*, 4

ἐλαθον, aor. k λανθάνω 166, c, 6
 ἐλαύνω, tvorba časov (ἐλῶ, ἤλασα
 itd.) 166, a, 2
 ἔλαχον, aor. k λαγχάνω 166, c, 5
 ἐλευθερώω z gen. 207
 ἐλήλυθα, perf. k ἔρχομαι 169, 2
 ἐλήφθην, AP. od λαμβάνω 166, c, 4
 ἔλκω, imperf. εἴλκων 120, d
 ἔλλαβε 280, 5
 ἐλπίζω 128, 3
 ἔμαθον, aor. od μανθάνω 166, 7
 ἔμεινα, aor. od μένω 168, b, 8
 ἐμήτην, AP. od μετίνυμι 164, b, 2
 ἔμικτο 282, 6, b, β
 ἐμνήσθην, gl. μνησκόω 167, b, 1
 ἔμπειρος z gen. 206
 ἐν (praepos.) 215; ἐν ᾧ 262
 ἐνδύω τινά τι 187
 ἔνειμα, aor. od νέμω 168, b, 9
 ἔνεκα 216, 5
 ἐνήνοχα, ἐνήνεγμα (perf. k φέρω)
 169, 10
 ἔξ = ἐκ
 ἔξω, fut. od ἔχω 169, 5
 ἐός 281 II. 2
 ἔπαθον, aor. od πάσχω 169, 7
 ἐπαινέω, tvorba časov 146, 2
 ἐπεί, ἐπειδή, kavzal. 261, temporal.
 262; ἐπειδάν 273, 2
 ἔπεσον, aor. k πίπτω 169, 12
 ἔπεφεν 282, 6, a, γ
 ἐπί 219; (= abl. causae) 195, op.
 ἐπιλανθάνομαι, tvorba časov 166,
 c, 6; z gen. 203, a
 ἐπιλείπω z akuz. 185
 ἐπιμέλ(ε)ομαι, tvorba časov 168, b,
 6; z gen. 205
 ἔπιον, aor. k πίνω 169, 8
 ἐπίσταμαι 156
 ἐπιστήμων, z gen. 206
 ἐπιτίθεμαι τινι 198, b
 ἐπόθην, AP. k πίνω 169, 8
 ἔπομαι, tvorba časov 169, 4;
 z dat. 191
 ἐπριάμην 157 β
 ἐπυθόμην, aor. k πυθάνομαι 166,
 c, 8

ἐράω (= ἔραμαι), AP. 171, 3, a
 ἐργάζομαι, imperf. ἐργαζόμεν 120, d
 ἐρήσομαι, fut. k ἐρωτάω 168, b, 3
 ἔρις, ἔριν 59, op.; 67
 ἐρράχην, AP. od ῥήγνυμι 164, b, 4
 ἐρρήθην, AP. k λέγω 169, 11
 ἐρρύην, AP. k ῥέω 157
 ἐρρύσατο 280, 5
 ἔρρωγα, perf. od ῥήγνυμι 164, b, 4
 ἔρρωμαι, perf. od ῥώννυμι 164, 7;
 part. ἔρρωμένος 72, 3 (kompa-
 rativ)
 ἔρχομαι, ἤλθον, ἐλήλυθα itd.
 169, 2
 ἐρωτάω τινά τι 187
 ἐσθίω, ἔδομαι, ἔφαγον 169, 3; z gen.
 204, a
 ἐσκέδασα, aor. k σκεδάννυμι 164, 3
 ἔσπαρχα, perf. od σπείρω 143
 ἐσπέριος kot predikat. apozicija
 182, 3
 ἔσταλα, perf. od στέλλω 143
 ἐστάθην, AP. od ἵστημι 153
 ἐστήξω, fut. ex. 154, c, op.
 ἔστησα in M. 152; 154, c, op.
 ἔσχατος 72, 3, op.
 ἔσχον, aor. k ἔχω 169, 5
 ἐτάφην, gl. θάπτω
 ἔτερος 95, 3
 ἔτετμεν 282, 6, a, γ
 ἐτμήθην, AP. od τέμνω 166, a, 6
 ἔτρωσα, ἐτρώθην 167, b, 3
 ἔτυχον, aor. od τυγχάνω 166, c, 9
 εὐγενής 62
 εὐεργετέω (εὖ ποιῶ) z akuz. 185
 εὐλαβεομαι, AP. 171, 3, a
 εὖνους 47; komparativ 72, 3
 εὐρίσκω, tvorba časov (εὕρον itd.)
 167, a, 5; εὐρέ itd. 170
 εὐσσελμος 280, 5
 ἔφαγον, aor. k ἐσθίω 169, 3
 ἐφίεμαι z gen. 205
 ἐχούθην, AP. od χέω 146, 3
 ἔχω, tvorba časov (ἔξω, ἔσχον itd.)
 169, 5; ἔχων (φέρων) izražajoč
 spremstvo 199, op.; ἔχομαι τινος
 205

ἔωνημαι (perf. od ὠνέσμαι) 157, ἔως (= ῥώζ) 48
 β, op. ἔως (dokler) 262
 ἔωραξα, ἔωρων, gl. ὀράω 169, 6 ἔωσα, ἔωσθηγν, gl. ὠθέω 168, a, 3

Z.

ζάω 104, 1 Ζεύς 69, 5
 ζεύγνυμι, tvorba časov 164, b, 3 ζώννυμι, tvorba časov 164, 6

H.

ἦα (od εἶμι) 159 ἦν = ἔαν 271, b; 283, 5, b
 ἡβάσσω 167, a, 2 ἡνεγκεν (-α), aor. k φέρω 169, 10
 ἡγαγον, aor od ἄγω 138, 2 ἡνεχόμεην, ἡνεσχόμεην itd., gl. ἀνέχο-
 ῖμαι 169, 5
 ἡγέομαι z gen. in dat. 208, b, op. Ἡρακλῆς 62
 ἡδεῖν, gl. οἶδα 162 ἡρσα, aor. k ἀρέσσω 167, a, 3
 ἡδομαι, AP. 171, 3, a; z dat. 195; ἡρόμην, aor. „sem vprašal“ 168,
 s partic. 236 b, 3
 ἡδύς 65 ἡρώς 65
 ἡκιστα 73, 2 ἡσθόμην 166, c (αἰσθάνομαι)
 ἡλασα, aor. k ἔλκωνω 166, a, 2 ἡττάομαι, AP. 171, 3, a; z gen.
 ἡλθον, aor. k ἔρχομαι 169, 2; 208, b; s partic. 236
 (= ἡλυθον 280, 4; 282, 6, a) ἡττων, ἡττον 73, 2
 ἡμέρας, gen. 175 ἡχζ, perf. od ἄγω 136, 2, c
 ἡμί (inquam) 156 ἡχό 65
 ἡμφίεσα, aor. 164, 4 ἡώζ = ἔως 48

Θ.

θάλαττα 36 -θεν 281, 4, c
 θάπτω: ἐτάφην 137, a θήρ 60
 θάπτων, θάπτον 73, 1 -θι 281, 4, b
 θαυμαζώ, fut. med. 171, 1 θρίξ, τριχός 54, op.; 73, 2, op.
 θεά 35 θυγάτηρ 61
 θέλω = ἐθέλω, tvorba časov 168, θύραζε 281, 4, d
 b, 4

I.

ιδεῖν, ἰδών, gl. εἶδον 169, 6 ἶνα (final.) 264
 ἰδιος, ἰερός z gen. 201, b ἰξον 282, 5, a
 ἱμῖ, sprega 151—153 ἰστημι, sprega 151—154; tran-
 σιτ. in intransit. oblike 154, c, sit. in intransit. oblike 154, c,
 ἰκανός z inf. 226, 3 op.; atematni perfekt 154
 ἰκνέομαι 166, b ἰχθύς 65
 ἰλεως 48

K.

κἀθημαι 161
καὶ δὴ καὶ 249
καίπερ, pri partic. 235
καίτοι 253
καλέω, tvorba časov 146, 4
κάμνω, tvorba časov (ἐκαμον itd.)
166, a, 5; s partic. 236
κατά 217, c
καταγελῶ z gen. 207, op.
καταγυγνώσκω z gen. 207, op.
κατακαίνω, aor. 145, 1
καταφρονέω z gen. 207, op.
κατηγορέω z gen. 207, op.
καύσω itd., gl. κάω
κάω (καίω), tvorba časov 146, 3
καίρμαι 160
κέκληκα, perf. od καλέω 146, 4
κέκμηκα, perf. od κάμνω 166, a, 5
κελεύω, tvorba časov 146, 1, op.
κε(ν) = ἄν 283, 3, 5, b
κενός z gen. 206
κεράννυμι, tvorba časov 164, 1; τί
τινι 198

κλάζω 128, 3, op.
κλαύσομαι itd., gl. κλάω
κλάω (κλαίω), tvorba časov 146, 3
κλαίω (κλήω), tvorba časov 146,
1, op.
κλέπτω: ἐκλάπην 137, b
κλίνω, tvorba časov 144, op.
κλῖθι 282, 6, b, α
κομίζω 128, 3; fut. κομιῶ 134
κόπτω 128; perf. 136, 2, c; ἐκόπην
137, a
κόρυς, akuz. κόρυν 59, op.; 67
κράζω 128, 3, op.
κρατέω z gen. 208, b
κρέας 62
κρέμαμαι 156; κρεμάννυμι, tvorba
časov 164, 2
κρίνω, deblo 139, 2, b; tvorba ča-
sov 144, op.
κριτής 38
κρύπτω τινά τι 187
κύων 69, 3
κωλύω z gen. 207

A.

λαγχάνω, tvorba časov (ἐλαχον itd.)
166, c, 5; z gen. 205
λάθρα 210
λαμβάνω, tvorba časov (ἐλαβον, εἴ-
ληφα itd.) 166, c, 4
λαμπάς 55
λανθάνω, tvorba časov (ἐλαθον, λήσω
itd.) 166, c, 6; z akuz. 185;
s partic. 236
λέγω, avgment 122, op.; εἰ (κακῶς)
λέγω z akuz. 185

λείπω, λέλειπα 136, 2; ἔλειπον 138;
(medij) z gen. 208, b, s partic.
236
λειώς 48
λήγω, z gen. 207, b; s partic. 236
λήσω, gl. λανθάνω
λόγος 41
λυπέω, AP. 171, 3, b; (medij) z
dat. 195
λυσιτελέω z dat. 191
λύω, tvorba časov 146, 2

M.

μά 188, 4
μαίνομαι, perf. μέμνηα 145, 2; AP.
ἐμάνην 145, 3
μάλιστα 74
μᾶλλον 74; 139, 2, a
μανθάνω, tvorba časov 166, c, 7

μάχομαι, tvorba časov 168, b, 5;
z dat. (in πρὸς τινά) 198
μέγας 70, 3
μέγνυμι, tvorba časov 164, b, 2;
τί τινι 198
μέδμημος 277

μέλας 70, 2
 μέλει (μοί τινος), tvorba časov 168,
 b, 6; 205
 μέλλω (τὰ μέλλοντα) 168, b, 7
 μέμνημαι 167, b, 1, 4, op.
 Μενέλειος 48
 μένω, tvorba časov 168, b, 8
 μέσος (predik. umestba) 179, op. 2
 μεστός z gen. 206
 μετά 217, 4; namesto dat. modi
 197, op.
 μεταδίδωμι z gen. 205
 μεταλαμβάνω z gen. 205
 μεταμέλει μοί τινος 205
 μεταξύ 216, 5
 μετέχω z gen. 205

μέτοχος z gen. 206
 μέχρι, 216, 5; μ. (οὔ) temporalno 262
 μή 275, 1; οὐ μή pri infin. za gla-
 goli impediendi 226, 2; v finaln.
 stavk. 264; timendi: μή, μή οὐ,
 οὐ μή 265; 275, 5, 6; pri infin.
 224; 275, 6, c
 μήτηρ 60
 μίγνυμι = μείγνυμι
 μιμνήσκω, tvorba časov 167, b, 1;
 τινά τι 187
 μιν 281, II. 1
 μνήμων z gen. 206
 μολόντος 282, 6, a, β
 μῦς 65
 μῶν (interrog.) 247, A, 2

N.

ναί (νί, νῆ) 188, 4
 ναῦς 69, 4
 νεανίας 38
 νέμω, tvorba časov 168, b, 9

νέω, tvorba časov 146, 3
 νεώς, ὁ 48
 νικῶ 34
 νοῦς 44

Ξ.

Ξόν = σύν

O.

ὁ μέν — ὁ δέ 91, 4; 176; 281 II.
 3, a; ὁ δέ „on (pa)“, „a on“,
 οἱ δέ itd. 81, op.; „sin“ 177
 ὀδός, ἡ 41
 ὀδούς, ὀδόντος, ὁ 58
 οἶδα 162; pri Homerju 282, 10
 οἰκείος z gen. 201, b
 οἰκία 35
 οἰμῶζω 128, 3, op.
 οἶμαι, tvorba časov (ὥθήθην itd.)
 168, b, 10
 οἶος z infin. 226, 3
 οἷς (ovca) 66, 5, op. 2
 οἶσω, fut. k φέρω 169, 10
 οἴχομαι s partic. 236
 ὀλίγοι: οἱ ὀλίγοι 175
 ὀλιγωρέω z gen. 205
 ὀλλυμι, gl. ἀπόλλυμι 164, b, 5

ὄλος, predikativna umestba 179
 ὀμλέω z dat. 198
 ὀμνυμι, tvorba oblik 164, b, 6; z
 akuz. 185
 ὄναρ 69, 12
 ὀνίνημι, tvorba časov 155; z akuz.
 185
 ὀπότεν 273, 2
 ὀπότε, kavz. 261, tempor. 262
 ὅπως 96; final. 264; curandi 266
 ὄραω, εἶφομαι, εἶδον itd. 169, 6
 ὀργίζω, AP. 171, 3, b; med. z dat.
 195
 ὀρέγομαι z gen. 205
 ὀρμάω, AP. 171, 3, b
 ὅς, relat. 94; demonstr. καὶ ὅς, ἡ
 δ' ὅς 94, op. 3; 281 II. 3, b;
 pron. poss. 281 II. 2

ὅσος z infin. 226, 3
 ὅστις, ὅ τι 93, op., 94; 281 II. 3, d
 ὁστοῦν 44
 ὅταν 273, 2
 ὅτε, kavz. 261, tempor. 262
 ὅτε, gl. ὅστις
 ὅτι (veznik), v pravih pripovednikih
 259, v kavzaln. 261; v indir.
 govoru 274
 οὐ: οὐχ. 28; 275, 1; οὐχ οὕτω,
 οὐχ ὅπως 249; οὐ μή 275, 5;
 gl. μή

οὔ, οἷ, ε 82, op.
 οὐδέ 249, 1; 251
 οὐδαίς ἐστίν, ὅστις 263, a, op.
 οὐδέτερος 95, 3
 οὐκουν (interrog.) 247 A, 2; 275,
 7, a
 οὐκουν 253; 275, 7, b
 οὔς, ὥτός, gen. pl. ὥτων 51, op.;
 69, 12
 οὔτω = οὕτως 28
 οὐδέ 210
 ὄψομαι, fut. k ὄράω 169, 6

II.

παῖς, gen. pl. παίδων 51, op.
 παλαιός (komparativ) 72, 2
 παρά 220
 παρασάγγης 277
 παρέχω, tvorba časov 169, 5; ἐρ-
 αυτόν *praesto me*
 πᾶς, πάντων 51, op.; 70, 1; 179
 πάσχω, tvorba časov 169, 7
 πατήρ 61
 παύω in med., z gen. 207, b; s par-
 ticip. 236
 παῖθω 129, 1; πέπεικα, πέποιθα 136,
 2; 171, 4; AP. 171, 3, b
 πεινάω 104, 1
 περιάομαι, AP. 171, 3, a; z gen. 205
 πείσομαι, fut. od πείθομαι in πάσχω
 πέμπω, πέπομα 136, 2, d
 πένης 55; komparativ 72, 1
 πέπων, πέπομαι, perf. k πίνω 169, 8
 πέπονθα, perf. k πάσχω 169, 7
 πέπωνκα, perf. k πίπτω 169, 12
 περί 223; οἱ περί τινα 177, 223 C
 περιγίγνομαι, περιέμω z gen. 208, b
 πεσοῦμαι, fut. k πίπτω 169, 12
 πεύσομαι, gl. πυνθάνομαι
 πέφαγκα, πέφασμαι (φαίνω, perf.) 143
 πῆχυς 65
 πῖθαι 282, 6, a, β
 πίμπλημι, πίμπρημι 155
 πῖω, tvorba časov 169, 8; z gen.
 204, a
 πιπράσχω (ἀποδώσομαι, ἐπράθην itd.)
 167, b, 2

πίπτω, tvorba časov 169, 12
 πλανᾶω, AP. 171, 3, b
 πλάττω 128, 2, op.
 πλέθρον 277
 πλείστοι: οἱ πλείστοι 175
 πλεύσομαι itd., gl. πλέω
 πλέω, sprega 104, 2; tvorba časov
 146, 3
 πλέω 48
 πλὴν 216, 5
 πλήρης z gen. 206
 πλήσω itd., gl. πίμπλημι 155
 πνεύσομαι itd., gl. πνέω
 πνέω, tvorba časov 146, 3
 ποιέω, sprega 102; κακῶς itd. 185,
 2; z dvema akuz. 187
 πόλις 65
 πολίτης 38
 πολὺς 70, 3; πολλοί: οἱ πολλοί 175
 πορεύω, AP. 171, 3, b
 πότερον (vprašalnica), 247 A, 2;
 (indir.) 258, 2
 πούς, ποδός 51
 πράττω 128, 2; πέπραχα 136, 2, c
 πρέπει z dat. 191
 πρεσβευτής, πρέσβυς 69, 8
 πρήσω itd., gl. πίμπρημι 155
 πρίσθαι 157, β
 πρὶν 255 I; 262, b
 πρό 72, 3, op.; 216, 4
 προέχω z gen. 208, b
 πρὸς 221
 προσέχω τὸν νοῦν τι 198

προσέχει z dat. 191

πρότερος 72, 3, op.; kot predikativna apozicija 183, 2

πρωτεύω z gen. 208, b

πρώτος, gl. πρότερος

πυνθάνομαι, tvorba časov (ἐπυθόμην itd.) 166, c, 8; z gen. 207, c

πῦρ, τό, 69, 9

Σ.

σαλπίζω (deblo) 128, 3, op.

σβέννυμι, tvorba časov 157; (164, 5)

σεισμός 11, 1

σιγάω, σιωπάω, fut. med. 171, 1

σίτος, pl. σῖτα 42, op.

σκαδάννυμι, tvorba časov 164, 3

σπείρω, perf. 143; AP. ἐσπάρην 145, 3

σπένδω, aor. ἔσπαισα 133, op.

σπένθαι, inf. od ἐσπόμην, gl. ἔπομαι 169, 4

στάδιον 277

στέλλω, perf. 143; ἐστάλην 145, 3

στέρεω z gen. 207

στρέφω, ἑστροφα 136, 2; ἑστραμμαι 131, 1, op.; ἐστράφην 137, b

συλλέγω, συνείλοχα 122; 136, 2, d, op.; συνελέγην 137, a

συμφέρω z dat. 191

σύν 215; namesto dativa modi 197, op.

σύνειμι τινι 198, b

συνελόντι: ὥς — εἰπεῖν 192, a, op.

σύννοια 162

σφαλλώ, ἐσφαλήν 145, 3

σφέτερος 88, 2, op.; 281 II. 2

σφι(ν) 281 II. 1

Σφίγξ 53

σφός 281 II. 2

σχεῖν, σχών, gl. ἔχω 169, 5

σχολαῖος (komparativ) 72, 2

σφίζω, tvorba časov 146, 4

σῶμα 55

σωτήρ, voc. σῶτερ 60

T.

τάλαντον 277

ταράσσω 128, 2

τάσσω (τάττω) 128, 2; τέταχα 136, 2, c

ταῦρος 41

τέθνηχα 154, b; τεθνήξω 167, 6

τείνω 139, 2, b; perf. in AP. 144, op.; ostali časi 146, 4

τέλος (kot adverb) 186, c, op.

τέμνω, tvorba časov 166, a, 6

τέο, τεῦ itd. (= τίνος) 281 II. 3 c

τεός (pron. poss.) 281 II. 2

τέρας 69, 12

τέταχα (perf. od τείνω) 144, op.; 146, 4

τέτμηχα, perf. od τέμνω 166, a, 6

τέτοχα, perf. od τίχτω 146, 4

τήχω, tvorba časov 129, 1

τί; čemu? kako? 186, op.

τίχτω, ἔτεχον 138, 2; ostali časi 146, 4

τίθημι, sprega 151

τιμή 34

τιμωρέομαι, z akuz. 185

τίνω, tvorba časov (τείσω = τίσω itd.) 166, a, 3

τίς in τις 93; 281 II. 3, c

τίπτει 280, 4

τιτρώσκω, tvorba časov 167, b, 3

τλαίην, τλήναι 282, 6, b, a

τρέπω, τέτροφα 136, 2, d; τέτραμμαι 131, 1, op.; ἐτράπην 137, b;

ἐτραπόμην: ἐτρεψάμην 171, 4

τρέφω, τέτροφα 136, 2, b; τέθραμμαι 131, 1, op.; ἐτράφην 137, b; fut. med. 171, 2

τρέχω, tvorba časov (ἔδραμον itd.) 169, 9

τρίβω 129, 1

τυγχάνω, tvorba časov (ἔτυχον itd.) 166, c, 9; z gen. 205; s partic. 236

Υ.

- ὑδωρ 69, 12
 υἱός, υἱεῖς itd. 69, 10
 ὑμῶς 281 II. 2
 ὑπέρ 217, 3; (komparativ) 72, 3,
 op. (ὑπέρτερος, ὑπέρτατος)
 ὑπισχνέσθαι, tvorba časov (ὑπεσχόμεν
 itd.) 169, 5
 ὑπό 222; pri pas. subj. 184; 192, c
 ὕστατος, ὕστερος 72, 3, op.
 ὕστερόν z gen. 208, b

Φ.

- φαίνω, deblo φαν 139; φανῶ 141;
 ἔφηναι 142; πέφαγκα 143; φαίνομαι:
 πέφηναι 136, 2; 145; pregled vseh
 oblik 145, op.; ἐφάνθη: ἐφάνθη
 171, 4
 φείδομαι z gen. 205
 φέρω tvorba časov (οἶσω, ἡγεύων itd.)
 169, 10; χάλεπώς φέρω z dat. 195,
 s partic. 236
 φεύγω 129, 1; φευξομαι 135; πέφευγα
 136, 2; ἔφυγον 138, 2; φεύγω τινός
 203, b
 φημί 155, β
 φθάνω, tvorba časov (ἔφθην itd.)
 157; 166, a, 1; s partic. 236
 φθονέω z dat. 191
 -φι(ν) 281, 4, a
 φίλος, φίλετος 72, 2
 φροντίζω z gen. 205
 φύλαξ 53
 φυλάττω 128, 2; fut. med. 171, 2;
 z akuz. 185
 φύω, tvorba časov (ἔφυν itd.) 157;
 transit. in intrans. oblike 157,
 α, op.
 φῶς (φάος) τό 69, 12

Χ.

- χαίρω, ἐχάρην itd. 157; 168, b, 11;
 z dat. 195; s partic. 236
 χαρίζω 70, 1; komparativ 72, 1
 χάρην 59, op.; 67; z gen. 216, 5
 χεῖρ 61; 69, 11
 χέω, tvorba časov 146, 3
 χράσθαι 104, 1; 146, 1, op.; z dvema
 dativoma 194, 1, op. 2; 186, c
 χράω (prorokujem), perf. in aor.
 146, 1, op.
 χρή (opus est) 158
 χρίω (χριστός) 146, 1, op.
 χρυσός 46
 χώρα 35
 χωρίζω τινά τινος 207, a

Ω.

- ὠθέω, tvorba časov 168, a, 3
 ὠνέσθαι 157, β, op.
 ὥς, predlog 214, 3; veznik: pripo-
 vedni 259, temporalni 262, fi-
 nalni 264; ὥς pri partic. 235
 ὥστε 253; konsekutivno 260
 ωυ = αυ 284, A, 1
 ὠφελέω z akuz. 185
 ὠφέλον 246, 2, op.
 ὠφθην, AP. k ὀράω 169, 6

II. Slovensko.

A.

- accentus 14 idd; gl. „naglas“
 adiectiva verbalia 108, 147; 192,
 c; 239; ad. relativa 206
 adverbium 75; adverbia kot pred-
 logi 210, op.; 212
 α: količina 33; 117 I. op.
 akuzativ, tvorba 31, 52, 68; sing.
 in plur. 3. sklanje 52; Σωκράτη(ν)
 63, 3; 66, 4; skladnja 184 idd.;
 koristiti itd. 185; dvojni aku-
 zativ 187; adverbialni akuzativ
 (limitationis — ozira, mere,
 smeri, vzklika) 188; accus. ab-
 solutus 189
 „alfabet“ 9
 anastrofa 280, 2
 anomala verba 165—170
 aorist 105, 2; 110, 3; 111; (pa-
 sivni) 110, 5; 111; 115, 2; 116;
 130, 1, 2; krepki pas. aor. 137;
 krepki (II.) 138; supletorni 142;
 atematni (ἐβην) 157; pri Ho-
 merju 282, 5, 6; „mešani“ 282,
 5, c
 aphaeresis 279 V
 ἀποκοπή (odpah) 25; 123, 1, a
 apostrof 25
 apozicija, predikativna 183
 asigmatno, gl. „sigmatno“
 aspirata pred ostrim pridihom 25,
 b; 284, A, 4
 assimilatio 123, 1, d; naklonov
 256, op.
 atematne tvorbe 98; atematni gla-
 goli 148; atem. akt. perf. 154;
 atem. aor. 157
 atiška o-sklanja 48
 atiška reduplikacija 136, 2, d;
 166, a, 2; 164, b, 5; 169, 2;
 169, 10
 atributivna umestba, prislovi v
 atrib. umestbi 75, 4; pri zaim-
 kih 88, 90; splošno 178
 attractio relativni 182; obratna
 182, op.
 avgment 109, 2; 112 III., 119,
 120; εἰργάζομαι itd. 120, d; se-
 stavljenk 123, 4; 124; pri Ho-
 merju 282, 3; pri Herodotu
 284, C

B.

- baritona, zobniška na ις, υς 67
 bojazni (izrazi) 265
 „brzo“ (ὀλίγοι) 236

C.

- caesura 279 III.
 cirilica 9; 11, 8; 76, op.
 consecutio temporum 255 II. 1
 contracta, (22), v sklanji 40, 44,
 adiect. 46, 47; verba contracta
 101, 102—104; prvotna η-debla
 (ζῶo itd.) 104, 1; enozložni gla-
 goli na ε (πλέω itd.) 104, 1; 164,
 3; pri Homerju 280, 1, b; 282,
 4, b; pri Herodotu 284, C 3
 curandi (izrazi), s ἔπος in fut. ind.
 itd. 266

Č.

- časi, glavni, stranski (historijski) časovni znak 111
109; 255 II. 2, op. člen, gl. „spolnik“

D.

- dativ 191 idd; dativni objekt 191, 1; commodi, relationis, διαβάντι ἡ ὁδός φέρει, ethicus, auctoris, adiect. verbale, dat. possessivus 192; loci, temporis 193; instrumenti 194; causae 195; discriminis (mensurae) 196; modi 197; sociativus 198; pri Homerju 280, 5, *b*; 281
debla, glagolova 110, 115, 126 do 129; nepodaljšana 146, 2; dentalna 19; 55—59; 126—128; 133; na αυ-, ευ- 146, 3
denar 277
diaeresis, gl. „razločba“
diftongi 11
digama 11, 8; 66, 5; 69, 4; 76, op.; 120, *d*; 146, 3; 279, *b*, 2
direktni pasiv intransit. glagolov 184, 1, op.; 191
doglasje 24—28
dolžina, *positione* 21, 2, *b*; 279, *b*, 2
dopodaljšba 56; 133, op.; 142
dvoglasnik (diftong) 11
dvojina 29; pri glagolu 105, 1
dvokonsonanti 20

E.

- elisio 25; 280, 3 (280, 2, *c*)
encliticae 17, 18; 81, 2; 82, op. 1; 93, 96; 155, β (φτῖνι); 158 (εἰπῖν)
Ersatzdehnung, gl. „dopodaljšba“
e-vrsta glagolov 168

F.

- femininum, končnica pridev. 71, 6
feniške črke 10
finalni stavki 264
futur 107, 109, 1; 110, 2, 5 (pas.); 111, 112, 115, 4; 130, 1; fut. atticum 134; fut. doricum 135; contractum 141; pri Homerju 282, 5, 6
futurum exactum 110, 4, op.; 154, *c*, op.; 167, 6

G.

- genetiv, sing. na ου in ā 38; pri 3. sklanji 49; na -εωζ (atiški gen.) 66, 3; gen. appositivus, subiect., object., possess., qualit., partit. 200, 201; pretii 202; memoriae, criminis 203; partitivni pomen pri glagolih in pridevniki 204—206; separationis (ločiti, začeti, zazirati, comparationis — začetnost, nazadnost —, copiae) 207; temporis 210; absolut. 211; pri Homerju 281. I., pri Herodotu 284, B
gerundij (glagolnik) 227
gnomski aorist 115, 2, op.
guturalna debla (19), 53, 126 do 128, 132

H.

- Herodotovo narečje 284
hiatus 25
historijski časi, gl. „časi“
Homerjevo narečje 278 idd.

I.

- subscriptum in adscriptum 11, 6
impediendi verba, z inf. 226, 2
imperativ 245; λαβέ itd. 170
indikativ 242; historijskih časov
z žv 244, 270; futur pri izrazih
curandi 266
indirektna vprašanja 93, 1, op.; 94
infinitiv 224 idd.; za glagoli po-
stulandi in efficiendi (ᾠστε), im-
pediendi, recusandi, vetandi 226;
infin. kot glagolnik (gerundij)
227; infin. finalis 228; kot im-
perativ 229; absolut. 230; in-
fin. z žv 231; pri Homerju 282,
1, d; 283, 6
inchoativna vrsta glagolov 167
interrogativa 93; 281 II. 3, c;
284 A, 5 (xōc itd.)
irrealis 244, b; 270; 257, op.
istodobnost 234
iterativni glagoli 282, 11
izpah 280, 4, (280, 3, b)
izpopolnek participijev 235
izreka glasov in črk 11

J.

- jotova glagolska vrsta 127, 2, b; 139, 2

K.

- kavzalni stavki 261
koledar 276
količina zlogov 21, 279
komparativ 59; 63, op.
koncesivni stavki 273
kondicionalni stavki 267 idd, 283, 5
konjunktiv, tvorba 112, 113, 114;
atematnih glagolov 149, 2; ad-
hortat. 245, 1; zapoved (iussiv.)
245, 2; prohibit. 245, 2, b; du-
bitat. 247, C; finalis, timendi
264, 265; kondicionalni stavki
271, b; 273; — 258, 2 („pazi“);
pri Homerju 282, 2; 283, 3
konsekutivni stavki 226, b; 260
konsonanti, razdelitev 19, 20
koristiti itd. z akuz. 185 (prim. 191)
xopwnc (znak za zrastek) 26
xpauc (zrastek) 26
krepke tvorbe glagolske 129, 2;
130 II; 136 idd; 171, 4
krčitev 22; 101; 280, 1, b

L.

- labialna debela (19), 53; glagolova
126—128; 131
lastna imena in spolnik 174
liquidae 19; substantiva liquida
60; verba liquida 139—145
ločila 9
lokal (lokativ) 96, op.
lokalne pripone 96, op.; prim. pri
Homerju 281 I. 4

M.

- medij (medium) 107
mera 277
meseci 276
mešana vrsta glagolov 169; „me-
šani“ aorist 283, 5, c
metaplasten 69, op.
metateza (količine) 66, 5, op. 1
pi-glagoli 148 idd.
muta verba 126 idd.

N.

ν giblivi (ἐφελκυστικόν) 27
naglas 14 idd.; skrčenega zloga 23; v sklanji sploh 32; pridevnikov a/o sklanje 45: gen. plur. 33; 45, 1; genetivi 3. sklanje (enozložnice) 51; atiška sklanja 48; participiji (ῥντορ) 51, op.; 71, op.; 117; παίδων, ὄτων 51, op.; πάντων 70, 1; glagolske oblike 117; sestavljenke 123, 3; 158, d, op.; 159, op.; 170; krepki aorist (II.) 138; μι- glagoli 148, 4; λαβέ itd. 170
„naposled“ (τελευτών) 236
narečja, grška 2 idd.
naslonice 17, 18
nazalni, gl. „nosni“

nepopolni glagoli 181
„neprestano“ (διάρω itd.) 236
neutrum, zaimkov 95, 3; samostalnikov in pridevnikov 41, 45, 50, 57, 62, 63, 65; 69, 12; 71, op.
nikalnice 275; pri inf. 224; pri particip. 232, 1
nominativ, sing.: tvorba 31, 33; α, ο v nomin. pl. 33, 41; pri 3. sklanji 50
nosni γ 11, 2
nosniška vrsta glagolov. 166
notranji objekt 186
novogrščina 7
numerae 76
νυμι- glagoli 163 idd.

O.

objekt, notranji 186
„očitno“ (φαίνονται) 236
odpah 25; 280, 3
„odprte“ oblike 280, 1, b; 283, 4, 284
optativ 102, op. 1; 112, c; 113, 114, 1; 246, 1; potentialis praes.

(optat. z žv) 106; 243; 269; atematni glagoli 149, 3; opt., znak odvisnosti 255 II.; 256, 257; iterativni opt. 171, b
osebila 113; 125, 2; pri Homerju 282, 1

P.

participij, sklanja 71; 108, 6; raba 115, 2, 4; naglas 117 II; izražanje spremstva (ἔχων, ἔρρων) 199, op.; 232 idd.; gen absol. 232, 2; partic. fut. in aor. 233; izpopolnek (supplement.) 235; partic. instrumentale 236; kot objekt pri glagol. zaziranja 237; part. z žv 235, op.; nikalnice 232, 1
pasivni subjekt 184; direktni pasiv intransitivnih glagolov 184, op.; 191; 192, c
perfekt 105, op.; 109, 1; 110, 4; 112; 115, 3; 130, 3; krepki 136; atematni aktivni 154 (ἔστα-

μεν itd.); opisani perf. 233, op.; pri Homerju 282, 7
pisava, grška 8 idd.
podredje, iz priredja 255; optativ, znak podrednosti 255 II., 256
podvojba, gl. „reduplikacija“
podvojen konsonant 280, 5
„pomišljam se“ 265, op.
posamotavljeni izrazi (ὁ πέλαις itd.) 177; neutrum 181, 3
potentialis 243; 244, a; 255 II. op.; 257. op.; pri Homerju 283, 4
potvorjen (metaplasten) 69, op.
praesens histor. 116
predikativna umestba 70, 1, a; pronomina 89, a; 92; splošno 179

predikativni nomen, brez spolnika 173

predlogi 212 idd.; odpah pri njih (ἀπ' itd.) 25; nepravi 212; 216, 5; krajevni prislovi kot predlogi 210, op.; anastrofa pri njih 280, 2; odpah 280, 3; raba pri Homerju 283, 2

predobnost aoristovega partic. 233, b

predpah 279 V.

preglas, (v glagol. vrstah) 129; (v perf.) 136, 1, a; 143

„prej“ (φθίνω) 236

prepoved 245, 2, b

pridevniki, a- sklanje 37; 45; o- sklanje 43; konson. debela 59;

na -ων, -ον 59; na -ης, -ες 62; πᾶς itd. 70; 71; komparativ 72 idd.; ἀμείνω 63, op.; glagolni pridevnik, gl. „adjectiva verbalia“

pridih 12

primnožek, gl. augment

prislov 75

pronomen 79 idd.; personale 79 do 84; reciprocum 84; personale reflexivum 85—87; possess. 88—90; spolnik nam. possess. 90, c; demonstrat. 91—92; interrog. in indefin. 93; relativ. 94; pronomina correlativa 95; adverbia correl. 96; pri Homerju 281 II.; pri Herodotu 284, A, 5

R.

razdeljba (tmesis) 280, 6

razločba (diaeresis) 11, 6, op. 2; 279 IV.

reduplikacija 110, 4; 112 III.; 121, 122; sestavljenke 123, 4;

124; prezentova reduplik. 149, 1; 155; 167, b; 168, b, 12

relativni stavki 263; relativna zveza 254; finalnega in pogojnega pomena 263, b; 273, 3

S.

sestavljene 25; 45, 2; 47; glagoli 123, 124; prim. „naglas“ sigmatna tvorba, nomin. sing. 31. 33, 49, 50; glagolskih oblik 130, 1; 212

sinkopa 280, 4 (280, 3, b)

siniceza 279 II.

skladnost 180—182

sklanja 29 idd.; a- sklanja 33—40; o- sklanja 41—44; skrčena 40, 44, 46, 47; atiška 48; mešana 49 idd.; goltniška in ustniška debela 53, 54; zobniška in nosniška 55; liquida 60; s- debela 62; ῥῆμας 63, 4; komparativi na -ίων, -ιον 63, op.; vokalna debela 65 idd.; — pri Homerju: samostalniška 281 I., zaimkovā 281 II.; — pri Herodotu 284 B

skloni 29; (prim. tudi „naglas“ in posamezne sklone!)

„skrivno“, „slučajno“ (λαγνθίνω, τυγχάνω) 236

skrbi (curandi) izrazi 266

skrčitev, skrčenje itd., gl. „krčitev“

spiritus (pridih) 12

spol 29, 3; feminina po o- sklanji 42; konson. debela 58; 63, 4; 66, 2

spolnik 31; 172 idd.; „sin“ 177 sposoben (είς itd.) z infin. 226, 3 sprega 97 idd.

stavek 240 idd.; nakloni, splošno 240; ἄν 241; pripovedni stavki 242; 257, 1; 259—263; zahvalniki 245, 257, 2; 264 do 266; železniki 246; vprašalniki 247 (direktni); indirektni 257,

1; 258; priredje 248—253; relat. zveza 254; podredje 255 idd; konsektivni 260, kavzalni 261, temporalni 262, relativni 263, finalni 264; izrazi timendi 265, curandi 266; kondicionalni stav-

ki 267—272; stavki s kondic. vsebino 273; oratio obliqua 274 stopnjevanje pridevnikov 72—74 supplementum (participii) 235 synicesis (zliv), gl. „siniceza“

Š.

šibke tvorbe 111; 130 II., 131 številke 76, op.
idd; 171, 4 števniki 76
število 29, 1 šumevci 11

T.

tematne tvorbe (tem. vokal) 97; 112; 282, 2, 5—7 temporalni stavki 262; πρὶν 262, b;
timendi (izrazi) 265 s pogojnim pomenom 273, 2
tmesis 280, 6

U.

umestba, atributivna 45, 3; predikativna 70, 1, a

V.

vezni vokal 97, 112 (gl. „tematne tvorbe“) vprašalne členice 247, A, 2, (prim. „interrogativa“ in „stavek“)
vokativ 39; 54; 57, b; 60; 60, vzročni stavki 261
2; 64; 66, 4

Z.

zaimek, gl. pronomen zliv (synicesis) 279 II.
zareza 279 III. zlog, dolg φύσει: θέσει: 21
„zdržema“ (δύγω itd.) 236 zlogotvorni v 68, op.; 282, 1, f, op.
zev (hiatus) 25 zrastek (krasis) 26

Ž.

želelnik, gl. „optativ“ želja (členice, izpolnljivost itd.)
želelni stavki, gl. „stavek“ 246; ὡφελεῖν 246, op.

Popravki in dostavki.

Nastopna mesta naj se glase:

- § 11, 6, op. 2.: $\pi\rho\alpha\upsilon\acute{\nu}\omega$
 - § 17: $\lambda\acute{\epsilon}\xi\epsilon\iota\varsigma$
 - § 18, d, op.: $\upsilon\pi\eta\rho\acute{\epsilon}\tau\eta\sigma\epsilon\nu$. . . Anabasis 1, 9, 18
 - § 26: $\grave{\alpha}$ $\acute{\alpha}\nu$
 - § 53: $\phi\upsilon\lambda\acute{\alpha}\kappa\omicron\iota\nu$
 - § 68, 1: $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\eta F-\alpha$
 - § 72: $\pi\omicron\lambda\epsilon\mu\iota\acute{\omega}-\tau\alpha\tau\omicron\varsigma$
 - § 95, 3: $\acute{\omega}\tau\epsilon$
 - § 130, 4: $\eta\sigma\alpha\nu$
 - § 136, c vstavi: „ $\chi\rho\acute{\upsilon}\pi\tau\omega$ skrivam: $\chi\acute{\epsilon}\chi\rho\upsilon\phi\alpha$ “
 - § 137, b: $\acute{\epsilon}\rho\rho\acute{\iota}\phi\eta\nu$
 - § 146, 1: $\eta\delta\acute{\epsilon}\sigma\theta\eta\nu$; 2: $-\eta\nu\acute{\epsilon}\theta\eta\nu$
 - § 157, β , op.: $\acute{\epsilon}\pi\rho\iota\acute{\alpha}\mu\eta\nu$
 - § 169, 1: $\acute{\epsilon}\tilde{\iota}\lambda\omicron\nu$
 - § 180, 1: $\pi\lambda\omicron\upsilon\tau\epsilon\tilde{\iota}$
 - § 192, b: $\acute{\omega}$, c: $\kappa\acute{\alpha}\nu$
 - § 200, 4: $\mu\iota\acute{\alpha}\varsigma$
 - § 235: izbriši „b)“
 - § 262: Temporalni
 - § 264: „za hist. časi stoji češče optativ“.
 - § 277, 4: $\acute{\omicron}\beta\omicron\lambda\omicron\iota$
 - § 280, 3, a, op.: $\acute{\omicron}\sigma\tau\acute{\epsilon}\alpha$
-

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIJNICA

00000482595

